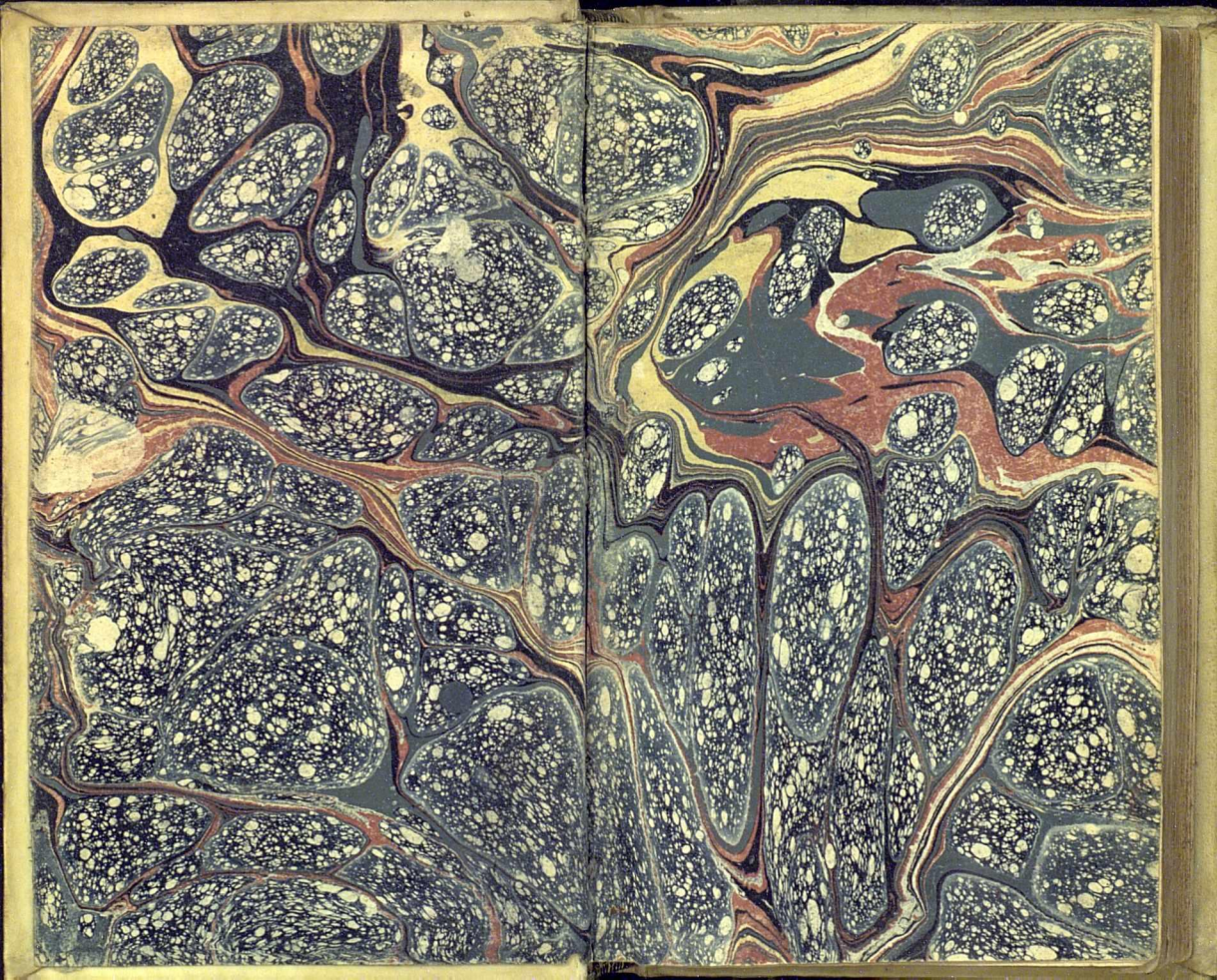

OVIDI

OPERA

A
029
317

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

350€

350

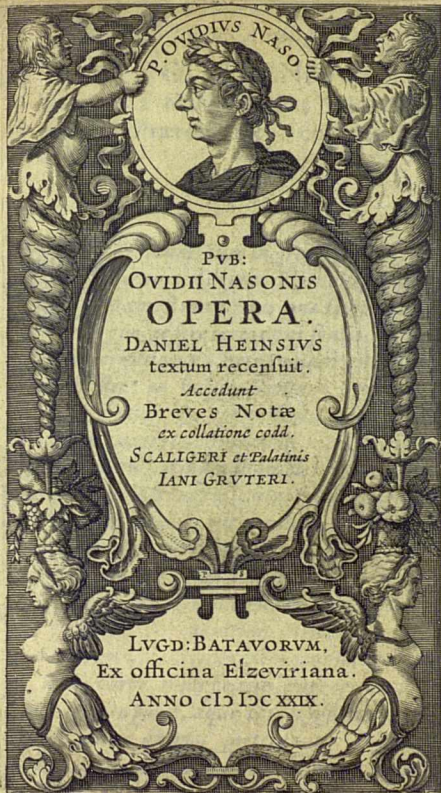

BIBLIOTECA HOSPITAL REAL
GRANADA

Sala: A
Estante: 029
Número: 317

2990467

P. OVIDIVS NASO

PVB:
OVIDII NASONIS
OPERA.

DANIEL HEINSIVS
textum recensuit.

Accedunt
Breves Notae
ex collatione codd.

SCALIGERI et Palatinis
IANI GRVTERI.

LVGD: BATAVORVM,
Ex officina Elzeviriana.
ANNO MDCCXXIX.

Viro Nobilissimo Amplissimoque

ADRIANO BLYENBURGIO,
Domino à Naeltvvijsck, Urbis Dor-
dracenæ Pratori, &c. cognato sua-
vissimo,

S. D. DANIEL HEINSIUS.

Quemadmodum in fructibus agrico-
larum, Adriane Blyenburgi, qua-
dam est maturitas, quæ tempore exi-
guo, ac fere certo anni spatio, descri-
bitur ac terminatur, extra quam citraque,
non consistit: ea Poëseos Romana nobis sem-
per visa est ratio. Quæ paulatim ad maturita-
tem istam venit, cui nihil addi, nihil demi po-
test. Viden' tu Latinam illam elegantiam Lu-
cretij? Viden' Afri nostri (cuius fabulas Roma-
ni Principes scripsisse putabantur) suavis-
simos lepores, & decorum plane admirandum? Vi-
den' venustatem illam ac delicias Catulli? Vi-
den' cultum illum invidendum ac inimitabi-
lem Tibulli? Ver adustum carminis Latini
aut astatem vides. Nulla enim ornamenta an-
ni, nulla herba, nulli flosculi, quos optima pa-
rentum terra parit, & que oculos afficiunt, ut
illa elegantes animos pertentant. Itaque,
quemadmodum Aurora, ubi primum se dif-
fundit,

fundit, ac gratissimo rubore illo suo, cœlum imbuit, aut montium fastigia pertentat, magis homines oblectat, quam Sol ipse quem promittit: ita delicata illa lingua, tum se primum commouentis, puritas, quæ prius quam poësis ipsa, quod non multi vident, absoluta fuit ac perfecta, quasi nihil maius expectandum esset, eruditos animos in admirationem sui traxit, ac defixit. Cæterum, quemadmodum Romana res, nihil aque proprium aut consummatum habuere, ac maiestatem, quam ex magnitudine imperii, seueritate morum, ac felicitate, Deus immortalis Principi terrarum populo fataliter seruarat: ita ad poëseos fastigium ac culmen, quadam adhuc deerant virtutes, quæ poësin potius absoluerent quam linguæ venustatem. Inter quas maiestas prima fuit. Quæ in Pub. Virgilio Marone tanta fuit, ut ne Populi Romani quidem maiestati aut imperii concedat. Qui Homerum, Græcia totius Deum ac stuporem, hoc iudicio ac mente legit, ut poësin eius vniuersam in ordinem redigeret: ita imitatus fuit, ut quacumq; in eo partim venustati magis ascribenda, quam æterno ac incomparabili poeta genio iudicioque essent, partim qua a Criticis, quos ille tot propemodum quot versus habuit, non recte emendata aut infarcta essent, vel vitaret, vel pro dignitate æterni populi

populi expressit. Quem in parte operis, in quo sepiissime assurgit, curiosa Flacci secuta est felicitas. Restabant adhuc relliquæ virtutes, quas vix animo conceperant qui ceteros non sine causa mirabantur. Facilitas, simplicitas, acumen, ac velocitas. Inprimis autem suauitas. Quæ virtus ut est caterarum prima, ita ex his constat. Quæ in Pub. Ouidio Nasone, Equite Romano, salua lingua puritate, tales sunt ac tanta: ut, si aliorum maiestati cedat, de qua in diuerso genere ne cogitauit quidem, nullum reperire possis, cui in poësi loco cedat. Et, quod magis admirere, nemo ei tam dissimilis reperitur, cui non virtutibus diuersis vel superior vel par sit. ut secundus à Marone, ita primus ceterorum: neq; minus, tamen, prope vltimus bonorum. Nam quemadmodum antiquos lactea (quod recte summus aui nostri Criticus de eo iudicat) facilitate emolliuit, ita pondus ex acumine & nervos characteri suo addidit. Quibus nervis paulo post Declamatores, primo linguam, mox poësin, eneruarunt. Vnum metuo, ne cum ad brevitatem, tempore iniquo, quod nunc vrget, compellemur, ultra metam impetus nos ferat. De eo enim nobis sermo, quem vel admirari posse oratoris magni ac poëta semper iudicauit, etiam cum parum intelligerem aut didicissem. Possè autem imitari, post-

DEDICATIO.

quam Græcos & Poëtas & artifices dicendi, serio expendi, non iudicii aut eruditionis, qua excellit sed natura rem ac voti esse. Ex antiquitate eos, qui desinere eum posse negant, iudicare potuisse, viri magni iam negarunt. qui fortasse nec incipere unquam in Poësi potuerunt. Neque cogitabant, aliud vigorem ac ingenii fecunditatem, aliud ineptam reduntiam in scriptis esse. Eo enim noster hic proventus, ut cum admirationem istis, si Dis placet, Criticis exprimere non posset, æmulationem, quam inepte prodiderunt, ac invidiam, expresserit. Qui virtuti, suus ac præcipuus triumphus est. Neque cogitabant, optimas plerumque ac maximas naturas, sæpe aliis & sibi legem, sæpe sine ulla esse, quia legem magnitudo talis ac ubertas, nec admittit, nec agnoscit. Quam ut a Grammaticis accipiant Poëta, ne Musarum quicquid usquam est, permittat. Nam ut præsentent quantum damnant, nunquam ab ingenio aut arte impetrabunt. Multo autem minus, a iudicio eorum, qui, quid sit Poëtam esse aut Oratorem, soli, quia sunt, docere possunt. cum subtiles isti iudices ac maximi censores, ne si velint quidem, imitatione ea exprimant qua damnant. & fortasse minus quam quæ maxime mirantur. Nam angustiam ingenii ac maciem commendant, quam præceptis augent:

qua

DEDICATIO.

quæ Poësin potius, si erudita sunt, absoluunt, quam ut spiritum vitalem, hoc est, vim cœlestem ac ingenium, conferre possint. De quo soli tales iudicant. Ac Deus quidem immortalis, Adriane Blyenburgi, te ac tuæ, quæ pro patria quotidie vel cogitas vel geris, moderetur ac fortunet. a quibus ut hæc sunt diuersa, ita ab ingenio erecto illo tuo ac viuaci, aliena nen existimamus: qui ne istis quidem sic hasisti unquam, ut a cœnitate & elegantia Musarum, interdictum tibi crederes. Non profecto magis, quam vel Lælius vel Scipio, heroum primi, cum urbanitate ac leporebus Terentianis animum remitterent. Vides autem fluuios minutos illos, quos aut ripa sua cohibet, aut lutum: Rhenum vero nostrum, quanto agmine ac fiducia incedat! ut plerisque in locis non diffundi tantum, sed effundi amet! Pontes quoque aut vallos, sæpe aut indignatur, aut perrumpit. Et Oceanum ingentem illum atque immensum, Tutelarem nostrum, vides, qui littoribus se contineri negat? Cælum quoque motu aut velocitate, cui proximus hic autor, nunquam terminatur; quamuis intra se consistit. Idem fieri hic crede. Quamquam enim nihil hic sit violentum, nihil quod non potius lenissime persuadeat quam cogat; nihil tamen est, quod istos limites non longe excedat. In

DEDICATIO.

Amorum quidem libris, cum se nondum felicissimi ingenii, vel caperet vel circumscriberet vbertas, aliquid nonnunquam notes, quod permittat sibi aut indulgeat. Ad cetera, imprimis quæ maturior ætate scripsit, quanto minus contrulisse diligentia videtur, tanto cura plus ac suauitatis habet. Quæ in Fastis tanta nobis semper visa, vt narrando mentem homini excanter. Quia suauitatem cura quæ dissimulatur; quæ apparet, tadium molestiamque parit. Neque quicquam magis, quod præclari isti Critici non vident, quam professa diligentia & labor, indolem ac genium enervat: cuius ne suspicionem quidem, vbi aliquid dicendo persuadendum est, supremus doctor Aristoteles admittit. In Heroïdum Epistolis quas vocant; quæ Heroïdes sunt Prisciano; (cuius autem genii ac suauitatis scriptum!) imitatio affectuum in quibus semper regnat, in Amorum libris, vigor & luxuries beata, quæ futurum spondet quantus tandem extitit, in Arte ac Remedio Amoris, disponendi ac dicendi ratio, grauissima sententia, narrationes, ac communes loci, quos cum maxima dexteritate ac iucunditate inserit, in Transformationũ libris, præter alia non pauca, summum orbis, siue cycli, quem perpetuum con texit, artificium, facundia, ac candor, quantum suæ ac peculiari indole

DEDICATIO.

indole excellunt, tantum admirationem & ingenium cuiusque excedunt. Et vbi que, quot narrationes, tot Sirenum cantica ac voces, habes. Nemo Poëtarum, argumenta grauiora, quod ex iis quæ interiorunt, patet; nemo leuiora aut humiliora, exornanda sibi sumpsit. Neminem dexteritate simili versatum in vtrisque, fidem faciunt præ cæteris quæ extant. Ad Philosophiam, cuius domos omnes ac familias lustrarat, aut Mathematicum scientias, cum transit vel diuertit, quo obscuriora sunt quæ docet, eo minus hæret, magis candide ac simpliciter exponit quicquid didicit aut docet. Nam in ea parte, quam Moralem dicunt, ita creber est aut totus, vt oracula vbi que ad vitam necessaria effundat: neq; sine causa Ethicæ ex eius scriptis quidam iam formarint. semper sui similis, aut maior. etiam ætate illa, qua nonnulli desinunt, aut languent. Vt fecunditatem, quam licentiam nonnulli aut lasciuiam dixerunt, infelicitas Poëta aut senectus castigasse; suauitatem, etiam auxisse, videatur. Quod in libris Tristium, & quos de Ponto scripsit, quiuis videt. In quibus cultum qui desiderant, iudicium in hoc iudicio desiderari etiam a nobis patientur. cum neque hoc spe faret, cui satis esset, nihil ostentare in luctu: neque cultus semper absit qui non ostentatur.

DEDICATIO.

tur. Qui non deest in his libris, sed simplicitati ac candori, hoc est, instituto maximi Poëta, cedit. Illud autem quantum sit, paucissimi intelligunt. Quanquam, in posterioribus præsertim, neque vigor idem semper adsit, & nonnunquam manum potius iniiciat fortuna viro quam senectus. Accedit summa morum amabilitas ac candor: summa amicorum observantia ac cultus: summa erga coniugem benignitas ac amor: maxima parentum reverentia ac studium: summa denique animi integritas, qua similem colorem scriptis quoque affundunt, & imaginem in iis sui representant. Quæ quo propius a fine vates abest, clarior elucet, ideoque vehementius delectant.

Vt esse Phœbi dulcius lumen solet

Iam jam cadentis: astra cum repetunt vices,

Premiturque dubius nocte vicina dies. Tantum nimia a moribus licentia ac libris abfuisse. qua ut vitæ puritatem, ita scripta locis aliquot non parum inquinavit. quod vel sæculi vel aula corruptelis, pulchra anima, quæ tanti viri genio assurgunt, lubentissime asscribunt. Ipse autem summus artifex, secundo Tristium, exemplis æui sui potius quam rationibus, excusat. Nam prætextum penetrabat, quo libenter Princeps utebatur; ne domesticam

DEDICATIO.

mesticam calamitatem & opprobrium vulgaret: cum nobilitatis scopulum ac Syrtin domi suæ educaret. circa quam tot viri nobilissimi, tot Equites, naufragium fecerunt. quos aut relegatione Pater aut exilio multavit. Inter quos & istū; cum invidia posteritatis, ac tot sæculorum luctu. Interim, cum Iulia quid illi fuerit commercii, si scire vis; facilius negando respondere possum. Neque enim puto, vel Philosophiam, vel Poësin, vel stellarum obitus atque ortus eam docuit. Et quod aliquid vidisse se deplorat, variis interpretationibus occasionem dedit. Ac fortasse velum est, quo dedecus involuit: ne, si crimen præ se ferret, magis irritaret, quem sic satis offendisse videbatur. Cæterum, autoris huius, tam defensio quam commendatio, autori relinquenda est. Quam prolixius tractare, aut ociosi aut ineipientis; tibi autem commendare, ingenio iudicioque tuo dissidentis est. cum præ illo alterum vix admireris. Illud petere audeo, ut mea causa magis commendatum habeas, quem commendatum inter primos semper habuisti: aut quem sæpe hætenus legis, si non sapius, lubentius nunc legas. Vale decus nostrum. Lugd. Bat. Anno MDCCXXIX. prid. Kal. Mart.

QVÆ.

QVÆDAM MAGNORVM HO-
MINVM DE P. OVIDIO NASONE

TESTIMONIA.

Velleius Paterculus, lib. 11.

Tibullusque & Naso; perfectissimi in forma operis sui.

Ex Martialis libro 111.

*Insanis: omnes gelidis quicumque lacernis
Sunt tibi, Nasones Virgilioſque vides.*

Ex VIII.

*Non me Pelignus, nec spernet Mantua vatem,
Si qua Corinna mihi, ſi quis Alexis eris.*

Ex Autore De cauſis corrupta eloquentia.

Nec vllus Afonii aut Meſſalæ liber tam illuſtris eſt quam Medea Ouidii.

Ex Iulij Scaligeri Hypercritico.

Iam vero ad eum pervenimus locum, in quo ingenii magnitudo & acumen iudicii exercenda ſunt. Quis enim de Ouidio fatiſ digne dicere poſſit, nedum ut audeat eum reprehendere?

*Ex Joſephi Scaligeri Prolegomenis
Manilianis, &c.*

Vno vincitur (nimirum Manilius) quod non poſſet manum tollere de tabula, & (quod tam falſo quam immerito, Ouidio obiectum olim) nunquam ſcit deſinere, &c.

Ibid.

Ibidem.

Hoc vt non mediocre vitium eſt in nitido ſcriptore, ita puri ſunt ab hac labe (nimia earundem vocum iteratione) principes Poëtæ, Virgilius & Ouidius.

*Ex Ioannis Iouiani Pontani lib. de Principe
ad Alphonſum Calabria Ducem.*

Auus tuus (Rex Neapolitanus) cum exercitu in Pelignos profectus, cum perueniſſet in locum, vnde Sulmo poterat deſpici, percunctatus, an ea, vt & ferretur, Ouidii eſſet patria, & qui aderant affirmarent, urbem ſalutavit, gratiasq; genio loci egit, in quo tantus olim poëta genitus eſſet: de cuius laudibus cum non pauca diſſeruiſſet, tandem fame ejus magnitudine commotus, Ego, inquit, hac regione, que non parua regni Neapolitani nec contemnenda pars eſt, libenter ceſſerim, ſi temporibus meis datum eſſet hunc poëtam ut haberent: quem mortuum plus ipe facio quam omnis Aprutii dominatum. Hoc eſt verum eſſe Regem, verum Criticum!

M. Antonius Muretus, in Orat.

Ouidium etiam, cui præter vnum Virgilium, Latinorum nemo par fuit, contemnere audent.

Ex Elementis Rhetoricis Ioachimi Camerarii.

Quid autem in Ouidio, quæve laus eminet? Primum ingenii tanta vis, tamque celeres motus, tam prompta facultas; tanta bonitas in hac parte naturæ, ut in facili & extemporalis genere quodam, nihil reperias, non ſolum quod ſcriptis illius anteferre, ſed ne conferre quidem poſſis. nihil in illis quæſitum, nihil ſollicitum, nihil anxium. Sententiis verba urgentur,

gentur, verba sententias incitant. Nulla copia, nul-
lum ornamentum, nulla insignia sunt orationis,
quæ non investigata quidem aut conquisita fuerint
ab hoc poeta, sed quæ non illi ultro occurrerint ac
suppetierint.

*Ex Danielis Heinstii Libro De constitutione
Tragediæ secundum Aristotelem.*

Omnes Ovidius transcendit. Siue falsa probabili-
ter, siue obscura perspicue, siue utraque orate, siue
omnia simpliciter sint exponenda. Falsa, ut in
Metamorphosi. Obscura, ut mathematica, & an-
tiquitatis arcana in Fastis. quæ ad mores perti-
nent ubique. Etiam cum ludit aut lascivit. Idque
verbis & oratione vulgari. Ut & dicat quæ velit, &
doceat quæ quisque intelligat. tam admirabili felici-
tate, ut cum quibus idem posse videatur, nemo possit.
nemo, nisi magni animi & excitati, tentare idem au-
sit: sapientes etiam desperent. Vbiq; sententiæ, ubique
loci communes. De ignavia, de disciplinis, breuitate
formæ, opum contemptu. Neque semper falsa
narrat. Ut in opere jam dicto: in quo plurimas histo-
rias exponit. Ut Lucretiæ. Nam quid cum simplicitate
illa comparandum? quam indocti & rustici fasti-
diunt: urbani & ingenui sine ulla imitationis spe
adorant. Ecce celeritatem:

Non superest. tollamur equis, urbemque petamus.

Dicta placent. franis impediuntur equi.

Pertulerant dominos. regalia protinus ipsi

Tecta petunt. custos in fove nullus erat.

Nullus equus, ac vix cogitatio humana, hanc cele-
ritatem assequatur. Tale est illud:

Sic sedit: sic culta fuit: sic stamina nevit:

Injecta collo sic jacuere coma.

Hos

Hos habuit vultus. hæc illi verba fuerunt.

Hic color, hæc facies, hic nitor oris erat.

Numerorum autem tanta in hoc scripto, cuius par-
tem alterâ habemus, paritas, simplicitas, ac inviden-
da suauitas, ut quid magni viri velint cum mutari
quosdam posse existiment, neque ipsi, nisi fallor,
neque nos intelligamus. Nondum enim cuiquam id
probarunt, cum in simili scribendi genere versati
sunt. Libri Tristium, & qui De Ponto inscribuntur,
quo ab omni affectatione (quanquam iis cum pleris-
que illius scriptis hoc commune est) magis alieni
sunt, eo magis commendari iuventuti debent. Et
ubique Latinitas, vel inter prima. Ut non temere
Muretus, quo; post literas renatas, nemo sine affe-
ctatione elegantius scripsit, quendam, qui au-
tori tanto hanc detraheret, prodigii instar, ovis &
sulphure lustrandum existimet. Ut & Iosephus Scali-
ger. Iulius autem, in Rhetoricis (qui illius libri cum
aliis non paucis perierunt) tanquam absolutum &
perfectum omni ex parte exemplum, scripta ejus
proponerat. Neque temere alia autoritate quæ do-
cebat, quod non semel ex diuino viro ejus filio au-
dire memini, vbi que confirmabat. Sed natura ejus
viri, candor, ingenuitas, velocitas, simplicitas, quæ
in narrationibus potissimum elucet, supra votum
est. Proximum est ergo, recte de iis judicare.

SCRIPTA

SCRIPTA P. OVIDII QVÆ
E X T A N T.

TOM. I.

HEROIDVM EPISTOLARVM
AMORVM LIB. III.
DE ARTE AMANDI LIB. III.
DE REMEDIO AMORIS LIB. II.
DE MEDICAMINE FACIEI.
NXX.
FRAGMENTVM HALIÆVTICVM.

TOM. II.

METAMORPHOSEON LIB. XV.

TOM. III.

FASTORVM LIB. VI.
DE TRISTIBVS LIB. V.
DE PONTO LIB. IV.
IN IBIN.

Scripta quæ interierunt.

PHÆNOMENA.
MEDEA TRAGOEDIA
VATICINIA.
LAUDES AVGVSTI.
EPICRAMMATA.
LIBER IN MALOS POETAS.
FASTORVM LIBRI VI. RELIQVI.
DE BELLO ACTIACO liber inchoatus.
LIBELLVS SERMONE GETICO CONSCRIPTVS.

Nam adulterina, Ad Pisonem, cujus autorem voluit Lucanum eruditi, inprimis autem ineptissima, De Vetula, De Pulice, De Somno, De Cuculo, De Aurora, De Philomela, De Limace, De quatuor humoribus, De Ludo Iatunculorum, & alia, vix digna iudicamus, quorum ipsa nomina hic exprimantur.

FRAG.

P V B. O V I D I I
N A S O N I S

EPISTOLARVM HEROIDVM
L I B E R.

IN I. EPISTOLAM ARGVMENTVM.

Græci ad Troiam cum maximo bellorum apparatu ob Helena raptum proficiscentibus, Vlysses Laërtis & Anticlia filius, Penelopes nova vxoris detentus amore, insaniam simulans, comitatum negat. Verus, tandem fraude viri à Talamede detecta, cum ceteris in Troianam expeditionem ire coactus est: ubi quantum & fraude & virtute valeret, ostendit. Tandem pluribus peractis certaminibus, post decennium Troia eversa; cum in patriam rediturus cum reliquis Græcorum principibus naues conscenderet, ob lesa Minerue indignationem, vastissimis procellis omnes agitati sunt, inter quos Vlysses acerba tempestatis impulsu, in longissimam, utpote decennem peregrinationem, agitatus est. Cum igitur Penelope Icarij & Polycastes filia bacætenus casta, huiusmodi tam longæ moræ causam ignoraret, ad illum hanc epistolam scripsit: in qua illum multis rationibus in patriam reducere nititur.

PENELOPE VLYSSI.

Anc tua Penelope lento tibi mittit
Vlyssæ.

Nil mihi rescribas: attamen ipse veni.
Troia jacet certe Danais inuicta puellis:
Vix Priamus tanti, totaque Troia fuit.

O vtinam tunc, cum Lacedæmona classem petebat,
Obrutus infans esset adulter aquis.

A

Non

Non ego deserto jacuissem frigida lecto :
 Nec quererer tardos ire relicta dies :
 Nec mihi, quarenti spatiosam fallere noctem,
 Lassaret viduas pendula tela manus.
 Quando ego non timui grauiora pericula veris ?
 Res est solliciti plena timoris amor .
 In te fingebam violentos Troas ituros :
 Nomine in Hectoreo pallida semper eram .
 Siue quis Antilochum narrabat ab Hectore victum :
 Antilochus nostri causa timoris erat :
 Siue Menœtiaden falsis cecidisse sub armis :
 Flebam successu posse carere dolos .
 Sanguine Tlepolemum Lyciam deprecerat hastam .
 Tlepolemi leto cura nouata mea est .
 Denique, quisquis erat castris jugularus Achiuis,
 Frigidius glacie pectus amantis erat .
 Sed bene consuluit casto deus æquus amori .
 Versa est in cineres sospite Troia viro .
 Argolici rediere duces . altaria fumant .
 Ponitur ad patrios barbara præda deos .
 Grata ferunt Nymphæ pro saluis dona maritis .
 Illi victa suis Troica fata canunt .
 Mirantur iustique senes, trepidæque puellæ :
 Narrantis conjux pendet ab ore viri .
 Atque aliquis posita monstrat fera prælia mensa :
 Pingit & exiguo Pergama tota mero .
 Hac ibat Simois : hic est Sigeia tellus :
 Hic steterat Priami regia celsa senis .
 Illic Aacides, illic tendebat Vlysses :
 Hic lacer admisso terruit Hector equos .
 Omnia namque tuo senior, te querere misso
 Rettulerat nato Nestor : at ille mihi .
 Rettulit & ferro Rhesiumque, Dolonæque caesos .
 Utque sit hic somno proditus : ille dolo .
 Ausus es, ó nimium, nimiumque oblite tuorum,

Thra.

Thracia nocturno tangere castra dolo .
 Totque simul mactare viros adjutus ab vno .
 At bene cautus eras, & memor ante mei .
 Vique metu micuere sinus : dum victor amicum
 Dictus es Ismariis isle per agmen equis .
 Sed mihi quid prodest vestris disiecta lacertis
 Illos ? & murus quod fuit ante, solum ?
 Si maneo qualis Troia durante manebam :
 Virque mihi dempto sine carendus abest .
 Diruta sunt aliis, vni mihi Pergama restant :
 Incola captiuo quæ boue victor arat .
 Iam seges est vbi Troia fuit : rescandaque falce
 Luxuriat Phrygio sanguine pinguis humus .
 Semifepulta virum curuis feriantur aratris
 Ossa, ruinosas occulit herba domos .
 Victor abes : nec scire mihi, quæ causâ morandi,
 Aut in quo lateas ferreus orbe, licet .
 Quisquis ad hæc vertit peregrinam littora puppim,
 Ille mihi de te multa rogatus, abit .
 Quamque tibi reddat, si te modo viderit vsquam,
 Traditur huic digitis charta notata meis .
 Nos Pylon, antiqui Neleia Nestoris arua,
 Misimus, incerta est fama remissa Pylo .
 Misimus & Sparten . Sparte quoque nescia veri,
 Quas habitas terras, aut vbi lentus abes .
 Vtilius starent etiam nunc mœnia Phœbi .
 Irascor votis heu levis ipsa meis .
 Scirem vbi pugnares : & tantum bella timerem :
 Et mea cum multis junctæ querela foret .
 Quid timeam ignoro . timeo tamen omnia demens :
 Et patet in curas area lata meas .
 Quæcunque æquor habet, quæcunq; pericula tellus,
 Tam longæ causas suspicor esse moræ .
 Hæc ego dum stulte meditor, quæ vestra libido est,
 Esse peregrino captus amore potes .

A 2

Forst.

4
 Forsitan & narres quam fit tibi rustica conjux:
 Quæ tantum lanas non sinat esse rudes.
 Fallar: & hoc crimen tenues vaneſcat in auras:
 Neue reuertendi liber, abesse velis.
 Me pater Icarius viduo discedere lecto
 Cogit: & immensas increpat vsque moras.
 Increpet vsque licet: tua sum, tua dicar oportet.
 Penelope conjux semper Vlyſſis ero.
 Ille tamen pietate mea, precibusque pudicis
 Frangitur: & vires temperat ipse suas.
 Dulichii, Samiique, &c, quos tulit alta Zacynthos,
 Turba ruunt in me luxuriosa proci:
 Inque tua regnant, nullis prohibentibus, aula.
 Viscera nostra, tua dilaniantur opes.
 Quid tibi Pisandrum, Polybumq; Medontaq; dirum,
 Eurymachique auidas, Antinoique manus,
 Atque alios referam? quos omnes turpiter absens
 Ipse tuo partis sanguine rebus alis.
 Irus egens, pecorisque Melanthius auctor edendi,
 Vltimus accedunt in tua damna pudor.
 Tres sumus imbelles numero: sine viribus vxor,
 Laertesque senex, Telemachusque puer.
 Ille per insidias pæne est mihi nuper ademptus:
 Dum parat inuitis omnibus ire Pylon.
 Di precor hoc jubeant, vt euntibus ordine fatis,
 Ille meos oculos comprimat, ille tuos.
 Hoc faciunt custosque bouum, longæuaque nutrix:
 Tertius, immaundæ cura fidelis haræ.
 Sed neque Laertes, vt qui fit inutilis annis,
 Hostibus in medijs regna tenere potest.
 Telemacho veniet (vixit modo) fortior ætas:
 Nunc erat auxilijs illa tuenda patris.
 Nec mihi sunt vires inimicos pellere tectis:
 Tu citius venias, portus & aura tuis.
 Est tibi, sitque precor, natus: qui mollibus annis

5
 In patrias artes erudiendus erat.
 Respice Laërten: vt jam sua lumina condas,
 Extremum fati sustinet ille diem.
 Certe ego, quæ fueram te discedente puella,
 Protinus vt redeas, facta videbor anus.

IN II. EPISTOLAM ARGUMENTVM.

Demophon, Thesei & Phædra filium, à bello Troiano in patriam rediens, maris tempestatibus in Thraciam delatus, à Phyllide, Lycurgi & Crustumena filia, quæ tunc Thracia imperabat, hospitio & lecto benigne susceptus est: cumq; aliquamdiu cum ea fuisset, audita morte Mnesthei, qui post ejectionem ex urbe Athenarum patrem Thesea, imperium occupauerat, regni cupidine captus, Phyllidi fide data se intra mensem rediturum, fingens se ad res suas componendas ire, resarcitu nauibus, Athenas petit, neque de reditu curauit. Quatuor itaque exactis mensibus, Phyllis epistolam hanc scripsit. in qua suadet, vt beneficiorum memor, seruatjs sponsionibus, in fide persistat. quod si negligat; violatum pudorem crudeli morte se compensaturam minatur.

PHYLLIS DEMOPHOONTI.

HOSPITA Demophon tua te Rhodopeia Phyllis
 Ultra promissum tempus, abesse queror.
 Cornua cum lunæ pleno semel orbe coiscent,
 Littoribus nostris anchora pacta tua est.
 Luna quater lauit; toto quater orbe recreuit:
 Nec vehit Actæas Sithonis vnda rates. (tes:
 Tempora si numeres, bene quæ numeramus aman-
 Non venit ante suam nostra querela diem.
 Spes quoque lenta fuit: tarde, quæ credita lædunt,
 Credimus: inuita nuac & amante nocent.
 Sæpe fui mendax pro te mihi: sæpe putavi
 Alba præcellosos vela referre notos.

Thesea deuoui; quia te demittere nollet:
 Nec tenuit cursus forsitan ille tuos.
 Interdum timui, ne dum vada tendis ad Hebrî,
 Mersa foret cana naufraga puppis aqua.
 Sæpe deos supplex, vt tu scelerate valeres,
 Sum prece thuricremis deuenerata focis.
 Sæpe videns ventos cælo, pelagoque fauenteis,
 Ipsa mihi dixi, si valet, ille venit.
 Denique fidus amor, quicquid præparantibus obstat,
 Finxit. & ad causas ingeniosa fui.
 At tu lentus abes, nec te jurata reducut
 Numina. nec nostro motus amore redis.
 Demophoon ventis & verba, & vela dedisti.
 Vela queror reditu, verba carere fide.
 Dic mihi quid feci, nisi non sapienter amauî?
 Crimine te potui demeruisse meo.
 Vnum in me scelus est, quod te scelerate recepi.
 Sed scelus hoc meriti pondus, & instar habet.
 Iura, fides, vbi nunc? commissaque dextera dextræ?
 Quique erat in falso plurimum ore Deus?
 Promissus socios vbi nunc Hymenæus in annos,
 Qui mihi conjugii sponsor, & obses erat?
 Per mare, quod totum ventis agitur, & vndis
 Per quod sæpe ieras, per quod iturus eras,
 Perque tuum mihi iurasti (nisi fictus & ille est)
 Concita qui ventis æquora mulcet, auum:
 Per Venerem, nimiumque mihi facientia tela:
 Altera tela arcus, altera tela faces:
 Iunonemque, toris quæ præsidet alma maritis,
 Et per tederat mystica sacra deæ.
 Si de tot læsis sua numina quisque deorum
 Vindicet; in pœnas non satis vnus erit.
 Ah laceras etiam puppes furiosa refeci:
 Vt, qua desereret, firma carina foret:
 Remigiumque dedi; quo me fugiturus abires,

Heu

Heu patior telis vulnera facta meis!
 Credidimus blandis, quorum tibi copia, verbis:
 Credidimus generi, numinibusque tuis:
 Credidimus lacrymis. an & hæc simulare docentur?
 Hæc quoque habent artes, quaque iubentur, eunt.
 Dis quoque credidimus: quid jam tot pignora nobis?
 Parte satis potui qualibet inde capi.
 Nec moueor, quod te iuui portuque locoque.
 Debuit hæc meriti summa fuisse mei.
 Turpiter hospitium lecto cumulasse iugali
 Pœnitet: & lateri conseruisse latus.
 Quæ fuit ante illam, mallei suprema fuisset
 Nox mihi: dum potui Phyllis honesta mori.
 Speravi melius, quia te meruisse putauî.
 Quæcumque ex merito spes venit, æqua venit.
 Fallere credentem non est operosa puellam
 Gloria. simplicitas digna favore fuit.
 Sum decepta tuis & amans, & fœmina, verbis.
 Di faciant laudis summa sit ista tua.
 Inter & Agidas media statuaris in vrbe.
 Magnificus titulus stet pater ante suis.
 Cum fuerit lectus Scyron toruusque Procrustes,
 Et Sinis, & Tauri, mistaque forma viri:
 Et domitæ bello Thebæ, fuscique Bimembres,
 Et pulsata nigri regia cæca Dei:
 Hoc tua post illos titulo signetur imago:
 Hic est, cuius amans hospita capta dolo est.
 De tanta rerum turba, factisque parentis,
 Sedit in ingenio Cressa relicta tuo.
 Quod solum excusat, solum miraris in illo.
 Hæredem patriæ perfide fraudis agis.
 Illa (nec invideo) fruitur meliore marito,
 Inque capistratis tigribus alta fedet.
 At mea despecti fugiunt connubia Thraces:
 Quod feror externum præposuisse meis.

A 4

Atque

Atque aliquis, jam nunc doctas ear, inquit, Athenas:
 Armiferam Thracen, qui regat, alter erit.
 Exitus acta probat: careat successibus opto,
 Quisquis ab euentu facta notanda putat.
 At si nostra tuo spumescant æquora remo;
 Tam mihi, jam dicar consuluisse meis.
 Sed neque consului, nec te mea regia tangit:
 Feslaque Bistonia membra lauabis aqua.
 Illa meis oculis species abeuntis inhæret,
 Cum premeret portus classis itura meos.
 Ausus es amplecti: colloque infusus amoris
 Oscula per longas jungere pressa moras.
 Cumque tuis lacrymis, lacrymas confundere nostras:
 Quodque foret velis aura secunda, queri:
 Et mihi discedens suprema dicere voce:
 Phylli, face expectes Demophoonta tuum.
 Expectem, qui me numquam visurus abisti?
 Expectem pelago vela negata meo?
 Et tamen expecto: redeas modo serus amanti:
 Vt tua sit solo tempore lapsa fides.
 Quid precor infelix? jam te tenet altera conjux
 Forsitan, & nobis qui male fuit, amor.
 Vtque tibi excidimus, nullam puto, Phyllida nosti.
 Hæc mihi, si quæ sim Phyllis, & vnde, rogas:
 Quæ tibi Demophoon, longis erroribus actò
 Threicios portus, hospitiumque dedi:
 Cuius opes auxere meæ: cui diues egenti
 Munera multa dedi: multa datura fui:
 Quæ tibi subjeci latissima regna Lycurgi,
 Nomine femineo vix satis apta regi:
 Qua patet umbrosum Rhodope glacialis ad Æmum,
 Et sacer admittas exigit Hebrus aquas.
 Cui mea virginitas auibis libata sinistris,
 Castaque fallaci zona recincta manu.
 Pronuba Tisiphone thalamis vlvulavit in illis,

Et

Et cecinit mæstum denia carmen avis.
 Affuit Alecto breuiibus torquata colubris,
 Suntque sepulcrali lumina mota face.
 Mæsta tamen scopulos fruticosoque littora calco:
 Quaque patent oculis æquora lata meis.
 Sive die laxatur humus, seu frigida lucent
 Sidera, prospicio quis freta ventus agat.
 Et quæcumque procul venientia lintea vidi,
 Protinus illa meos auguror esse deos.
 In freta procuro, vix me retinentibus vndis:
 Mobile qua primas porrigit æquor aquas.
 Quo magis accedunt, minus, & minus vilis asto:
 Linqvor, & ancillis excipienda cado.
 Est sinus adductos modice falcatus in arcus:
 Vltima prærupta cornua mole rigent:
 Hinc mihi suppositas immittere corpus in vndas
 Mens fuit: &, quoniam fallere pergis, erit.
 Ad tua me fluctus projectam littora portent:
 Occurramque oculis intumescata tuis:
 Duritia ferrum vt superes, adamantaque, teque;
 Non tibi sic, dices, Phylli, sequendum eram.
 Sæpe venenorum sitis est mihi: sæpe cruenta
 Trajectam gladio morte perire iuvat.
 Colla quoque, infidis quæ se necenda lacertis
 Præbuerant: laqueis implicuisse iuvat.
 Stat nece matura tenerum pensare pudorem:
 In necis electu parua futura mora est.
 Inscribere meo causa inuidiosa sepulcro:
 Aut hoc, aut simili carmine notus eris.
 Phyllida Demophoon leto dedit, hospes, amantem:
 Ille necis causam præbuit, ipsa manum.

IN IIL. EPISTOLAM ARGUMENTVM.

Postquam Græci Phrygiam appulerunt, urbes Troia
 finitimas, & præcipue quæ Lebo insula erant oppositæ,
 A 5 boffili

hostili more caeperunt depopulari : inter quos Achilles Pelei & Theidis filius, utramque Ciliciam, & Thebanam atque Lynnesiam inuasit. Expugnato itaque Chryneso oppido, duas insignes secum virgines abduxit: Aftyomen Chrysa sacerdotis Sminthei Apollinis filiam, & Hippodamiam Brise natam; quae deinde à patris nominibus fuerunt cognominata. Chrysen autem Agamemnoni Graecorum principi concessit, & Briseida sibi reseruaui. Sed cum jam Deorum iussu egeretur Agamemnon Chrysen patri restituere, Briseida Achilli surripuit. Quamobrem indignatus Achilles, diu à bello abstinuit: nec ullius suasionem vel precibus ad arma, aduersus Troianos sumenda animari potuit: nec postea Briseida accipere curauit: quamuis illi Agamemnon cum maximis muneribus ultro misisset. Quare Briseida ad eum hanc Epistolam mittit, in qua conqueritur de ejus nimia ira. rogatque ut sumat arma aduersus Troianos, dummodo eam prius ab Agamemnone ultro oblatam recipiat.

BRISEIS ACHILLI.

Quam legis à rapta Briseide littera venit,
Vix bene barbarica Graeca notata manu.
Quascunq; aspicias, lacrymae fecere lituras;
Sed tamen haec lacrymae pondera vocis habent.
Si mihi pauca queri de te, dominoque viroque,
Fas est: de domino pauca, viroque querar.
Non, ego poscenti quod sum cito tradita regi,
Culpa tua est: quamuis haec quoque culpa tua est.
Nam simul Eurybates me, Talchybiusque vocarunt;
Eurybati data sum, Talchybioque comes.
Alter in alterius jaectantes lumina vultum,
Quaerebant taciti, noster vbi esset amor.
Differri potui. poenae mora grata fuisset.
Hei mihi, discedens, oscula nulla dedi.

At lacrymas sine fine dedi: rupique capillos.
Infelix iterum sum mihi visa rapi.
Saepè ego decepto volui custode reuerti:
Sed, me qui timidam prenderet, hostis erat.
Si progressa forem, caeperi ne nocte timebam,
Quamlibet ad Priami munus itura nurum.
Sed data sum, quia danda fui. tot noctibus absum;
Nec repeto. cessas: iraque lenta tua est.
Ipse Menætiades, tunc, cum tradebar, in aurem,
Quid fles? hic paruo tempore, dixit, eris.
Non repetisse parum est: pugnas, ne reddar, Achille.
I nunc: & cupidi nomen amantis habe.
Venerunt ad te Telamone, & Amyntore nati.
Ille gradu propior sanguinis, ille comes:
Laërteque satus; per quos comitata redirem.
Auxerunt blanda grandia dona prece:
Viginti fuluos operoso ex aere lebetas,
Et tripodas septem pondere, & arte pares.
Addita sunt illis auri bis quinque talenta:
Bis sex affluenti vincere semper equi.
Quodque superuacuum est, forma praestante puellae
Lesbides, euersa corpora capta domo.
Cumq; tot his, (sed non opus est tibi conjuge) conjux
Ex Agamemnoniis vna puella tribus.
Si tibi ab Atrida pretio redimenda fuisset,
Quae dare debueras, accipere illa negas?
Qua merui culpa, fieri tibi vilis Achille?
Quo leuis à nobis tam cito fugit amor?
An miseris tristis fortuna tenaciter vrget?
Nec venit inceptis mollior aura meis?
Diruta Marte tuo Lynnesia moenia vidi:
Et fueram patriae pars ego magna meae.
Vidi confortes pariter generisque necisque,
Tres cecidisse: tribus quae mihi mater erat.
Vidi, quantus erat, fuscum tellure cruenta,

Pectora jactantem sanguinolenta virum.
 Tot tamen amissis , te compensauimus vnum:
 Tu dominus, tu vir, tu mihi frater eras.
 Tu mihi juratus per numina matris aquosæ,
 Vtile dicebas ipse, fuisse capi.
 Scilicet, vt quamuis veniam dotata, repellar:
 Et mecum, fugias, quæ tibi dantur opes.
 Quia etiam fama est, cum crastina fulserit Eos,
 Te dare nubiferis linea vela notis.
 Quod scelus ut pauidas miseræ mihi contigit aures;
 Sanguinis, atque animi peccatus inane fuit.
 Ibis: & o cui me miseram violente relinques?
 Quis mihi desertæ mite leuamen erit?
 Deuorer ante precor subito telluris hiatu,
 Aut rutilo missi fulminis igne cremor:
 Quam sine me Phthiis canescant æquora remis,
 Et videam puppes ire relicta tuas.
 Si tibi jam reditusque placent, patriique penates:
 Non ego sum classis sarcina magna tuæ.
 Victorem captiua sequar, non nupta maritum:
 Est mihi, quæ lanas molliat, apta manus.
 Inter Achæiades longe pulcherrima matres
 In thalamos conjux ibit, eatque, tuos:
 Digna nurus focero, Iouis, Aginæque nepote,
 Cuique senex Nereus profocer esse velit.
 Nos humiles, famulæque tuæ data pensa trahemus:
 Et minuent plenas stamina nostra eos.
 Exagitet ne me tantum tua deprecor vxor,
 Quæ mihi nescio quo non erit æqua modo.
 Neue meos coram scindi patiæ capillos:
 Et letitæ dicas, hæc quoque nostra fuit.
 Vel patiæ licet, dum ne contenta relinquitur:
 Hic mihi va miseræ concutit ossa metus.
 Quid tamen expectas? Agamemnona pœnitet iræ,
 Et jacet ante tuos Græcia mœsta pedes.

Viace

Vince animos, iramque tuam, qui cætera vincis.
 Quid lacerat Danaas impiger Hector opes?
 Arma cape Æacide: sed me tamen ante recepta:
 Et preme turbatos Marte fauente viros.
 Propter me mota est: propter me desinat ira:
 Simque ego tristitiæ causa, modulusque turæ.
 Nec tibi turpe puta precibus succumbere nostris:
 Conjugis Oenides versus in arma prece est.
 Res audita mihi, nota est tibi, fratribus orba
 Deuouit nati spemque caputque parens.
 Bello erat ille ferrox: positus secessit ab armis,
 Et patriæ rigida mente negauit opem.
 Sola virum flexit conjux, felicior illa.
 At mea pro nullo pondere verba cadunt.
 Nec tamen indignor: nec me pro conjuge gessi,
 Sæpius in domini serua vocata torum.
 Me quædam (memini) dominam captiua vocabat:
 Seruitio, dixi, nominis addis onus.
 Per tamen ossa viri subito male tecta sepulcro,
 Semper iudicii ossa verenda meis,
 Perque trium fortes animas, mea numina, fratrum,
 Qui bene pro patria, cum patriaque jacent,
 Perque tuum, nostrumque caput, quod junximus vna,
 Perque tuos enses, cognita tela meis,
 Nulla Mycenæum socialis cubilia mecum
 Iuro: fallentem deseruisse velis.
 Si tibi nunc dicam: fortissime tu quoque jura,
 Nulla tibi sine me gaudia facta: neges.
 At Danaï mœrere putant, tibi plestra mouentur:
 Te tenet in tepido mollis amica sinu.
 Et si quis quærat, quare pugnatæ recuses:
 Pugna nocet: citharæ, noxque, Venusque iuuant.
 Tutius est jacuisse toro, tenuisse puellam,
 Threiciam digitis increpuisse lyram:
 Quam manibus clypeos, & acutæ cuspidis hastam,

Et

Et galeam pressa sustinuisse coma.
 Sed tibi pro tutis insignia facta placebant:
 Partaque bellando gloria dulcis erat.
 An tantum, dum me caperes, fera bella probabas?
 Cumque mea patria laus tua victa jaceret?
 Di melius: validoque precor vibrata lacerto
 Transeat Hectorum Pelias hasta latus.
 Mittite me Danaï. dominum legata rogabo:
 Mistaque mandatis oscula multa feram.
 Plus ego quam Phœnix, plus quam facundus Ulysses,
 Plus ego quam Teucri (credite) frater agam.
 Est aliquid solitis collum tetigisse lacertis;
 Præsentisque oculos admonuisse sinu.
 Sis licet immitis, matrisque ferocior vndis;
 Ut taceam, lacrymis comminuere meis.
 Nunc quoque; (sic omnes Peleus pater impleat annos:
 Sic eat auspiciis Pyrrhus ad arma tuis)
 Respice sollicitam Briseida fortis Achille:
 Nec miseram lenta ferreus vire mora.
 At si versus amor tuus est in tædia nostri;
 Quam sine te cogis viuere; coge mori.
 Utque facis, coges. abiit corpusque colorque.
 Sustinet hoc animæ, spes tamen una tui.
 Qua si destituar, repetam fratresque virumque.
 Nec tibi magnificum fœmina iusta mori.
 Cur autem jubeas? stricto pete corpora ferro.
 Est mihi qui fossio pectore sanguis eat.
 Me petat ille tuus; qui, si Dea passa fuisset,
 Ensis in Atridæ pectus iturus erat.
 At potius ferues nostram, tua munera, vitam.
 Quod dederas hosti victor, amica rogo.
 Perdere quos melius possis, Neptunia præbent
 Pergama. materiam cædis ab hoste pete.
 Me modo, siue paras impellere remige classem,
 Siue manes, domini more venire jube.

Theseus Aegæi filius, interempto Minotauro, Ariadnen Minou & Pasiphaës filiam, quam ob opem sibi præstitam, uxorem accepturum promiserat, simul cum Phædra ejus sorore nauis imposta, secum abduxit. Verum Bacchi admonitione in Naxo, siue, ut alij volunt, in Chio insula, Ariadne relicta, Phædram duxit. quæ deinde absente Theseo in Hippolyti priuignam, quem ex Hippolyte Amazone acceperat, amorem exarsit. Quæ cum calibem ducens vitam, sese venando exerceret, nec posset uti illius colloquio, hac epistola amorem suum indicauit. in qua illum callidis suasionibus ad sui amorem stectere conatur. Et cum turpe sit, priuignum à nouerca de stupro interpellari; principium ex insinuatione sumpsit, in hunc modum:

PHAEDRA HIPPOLYTO.

Qua nisi tu dederis, caritura est ipsa salutem
 Mittit Amazonio Cressa puella viro.
 Perlege quodcunque est. quid epistola lecta nocebit?
 Te quoque, in hac aliquid, quod iuuet, esse potest.
 His arcana notis terræ pelagoque feruntur:
 Inspicit acceptas hostis ab hoste notas.
 Ter tecum conata loqui. ter inutilis hæsit
 Lingua: ter in primo destitit ore sonus.
 Qua licet & sequitur, pudor est miscendus amor.
 Dicere quæ puduit, scribere iussit amor.
 Quidquid amor iussit, non est contemnere tutum,
 Regnat, & in dominos jus habet ille deos.
 Ille mihi primo dubitanti scribere, dixit,
 Scribe: dabit victas ferreus ille manus.
 Adsit: & ut nostras auido fouet igne medullas,
 Figat sic animos in mea vota tuos.
 Non ego nequitia socialia fœdera rumpam.

Fama (velim quæras) crimine nostra vacat.
 Venit amor grauius, quo ferius. vrimur intus:
 Vrimur: & cæcum pectora vulnus habent.
 Scilicet vt teneros lædunt juga prima iuencos,
 Frænaque vix patitur de grege captus equus:
 Sic male, vixque subit primos rude pectus amores:
 Sarcinaque hæc animo non sedet apta meo.
 Ars sit, vbi à teneris crimen condiscitur annis.
 Quæ venit exacto tempore, peius amat.
 Tu noua seruatæ carpes libamina famæ,
 Et pariter nostrum fiet vterque nocens.
 Est aliquid plenis pomaria carpere ramis,
 Et tenui primam deligere vngue rosam.
 Sed tamen ille prior, quò me sine crimine gessi,
 Candor ab insolita labe notandus erat.
 At bene successit, digno quod adurimur igne:
 Peius adulterio turpis adulter obest.
 Si mihi concedat Iuno fratremque virumque;
 Hippolytum videor præpositura Ioui.
 Iam quoque (vix credes) ignotas mittor in artes:
 Est mihi per sævas impetus ire feras.
 Iam mihi prima dea est arcu præsignis adunco
 Delia. iudicium subsequar ipsa tuum.
 In nemus ire libet: pressisque in retia ceruis
 Hortari celeres per juga summa canes.
 Aut tremulum excusso iaculum vibrare lacerto,
 Aut in graminea ponere corpus humo.
 Sæpe iuuat versare leues in puluere currus,
 Torquentem frænis ora fugacis equi.
 Nunc feror, vt Bacchi furiis Eleiides actæ:
 Quæque sub Idæo tympana eolle mouent.
 Aut quas semideæ Dryades, Faunisque bicornes,
 Numinè contractas attonuere suo.
 Namque mihi referunt, cum se furor ille remisit,
 Omnia. me tacitam conscius vrit amor,

Forfi-

Forfitan hunc fato generis reddamus amorem:
 Et Venus ex tota gente tributa petit.
 Iupiter Europam (prima est ea gentis origo)
 Dilexit, tauro dissimulante Deum.
 Pasiphaë mater decepto subdita tauro
 Enixa est vtero crimen, onusque suum,
 Perfidus Agides ducentia fila secutus,
 Curua mea fugit tecta sororis ope.
 En ego nunc, ne forte parum Minõia credar,
 In socias leges vltima gentis eo.
 Hoc quoque fatale est: placuit domus vna duabus:
 Me tua forma capit: capta parente soror.
 Thesides, Theseusque, duas rapuere sorores.
 Ponite de nostra bina trophæa dome.
 Tempore, quo nobis inita est Cerealis Eleusis,
 Gnosia me vellem detinuisset humus.
 Tunc mihi præcipue (nec non tamen ante placebas)
 Acer in extremis ossibus hæsit amor.
 Candida vestis erat, præcincti flore capilli:
 Flaua verecundus tinxerat ora rubor.
 Quemque vocant aliè vultum rigidumque, trucemque,
 Pro rigido, Phædra iudice, fortis erat.
 Sint procul à nobis iuuenes, vt femina, compti.
 Fine coli modico forma virilis amat.
 Te tuus iste rigor, postitque sine arte capilli,
 Et leuis egregio puluis in ore decet.
 Siue ferocis equi luctantia colla retorques,
 Exiguo flexos miror in orbe pedes.
 Seu lentum valido torques hastile lacerto,
 Ora ferox in se versa lacertus habet.
 Siue tenes lato venabula cornea ferro.
 Denique nostra iuuat lumina quicquid agas.
 Tu modo duritiem siluis deponere iugosis:
 Non sum materia digna perire tua.
 Quid iuuat incincta studia exercere Dianæ?

B.

Et:

Et Veneri numeros eripuisse suos?
 Quod caret alterna requie, durable non est.
 Hæc reparat vires, fessaque membra leuat,
 Arcus, & arma tuæ tibi sint imitanda Dianæ.
 Si numquam cesses tendere, mollis erit.
 Clarus erat Cephalus filius: multæque per herbas
 Considerant, illo percutiente, feræ.
 Nec tamen Auroræ male se præbebat amandum.
 Ibat ad hunc sapiens à sene diua viro.
 Sæpe sub Ilicibus Venerem, Cinyraque creatum,
 Sustinuit postos qualibet herba duos.
 Arsit & Qenides in Menalia Atalanta:
 Illa feræ spoliū pignus amoris habet.
 Nos quoque jam primum turba numeremur in ista.
 Si Venerem tollas, rustica silua tua est.
 Ipsa comes veniam: nec me latebrosa mouebunt
 Saxa, nec obliquo dente timendus aper.
 Æquora bina suis oppugnant fluctibus Isthmon:
 Et tenuis tellus audit vtrumque mare.
 Hic tecum Troæzæna colam Pittheia regna.
 (Iam nunc & patria charior illa mea est.)
 Tempore abest, aberitque diu Neptunius heros.
 Illum Pirithoi detinet ora sui.
 Præposuit Theseus (nisi nos manifesta negemus)
 Pirithoum Phædræ, Pirithoumque tibi.
 Nec sola hæc ad nos injuria venit ab illo.
 In magnis læsi rebus vterque sumus.
 Ossa mei fratris, claua perfracta trinodi
 Sparsit humi. soror est præda relicta feris.
 Prima securigeras inter virtute puellas
 Te peperit, nati digna fauore parens.
 Si quæras, vbi sit? Theseus latus ense peregit:
 Nec mater tanto pignore tuta fuit.
 At nec nupta quidem, tædæque accepta jugali.
 Cur? nisi ne caperes regna paterna nothus?

Addi-

Addit & fratres ex me tibi: quos tamen omnes
 Non ego tollendi causa, sed ille fuit.
 O vtinam, nocitura tibi, pulcherrime rerum,
 In medio nix viscera rupta forent!
 In nunc, & meriti lectum reuerere parentis:
 Quem fugit, & factis abdicat ille fuit.
 Nec, quia priuigno videar coitura nouerca,
 Terruerint animos nomina vana tuos.
 Ista vetus pietas, æuo moritura futuro,
 Rustica, Saturno regna tenente, fuit.
 Iupiter esse pium statuit quodcumque iuuaret:
 Et fas omne facit fratre marita soror.
 Illa coit firma generis iunctura catena,
 Imposuit nodos cui Venus ipsa suos.
 Nec labor est celare. licet: pete munus ab illa,
 Cognato poterit nomine culpa regi.
 Viderit amplexus, aliquis. laudabimur ambo.
 Dicar priuigno fida nouerca meo.
 Non tibi per tenebras duri referanda mariti
 Ianua, nec custos decipiendus erit:
 Vt tenuit domus vna duos, domus vna tenebit.
 Oscula aperta dabis, oscula aperta dabis.
 Tutus eris mecum, laudemque merebere culpa,
 Tu licet in lecto conspiciare meo.
 Tolle moras tantum, properataque fœdera iunge.
 Qui mihi nunc scæuit, sic tibi parcat amor.
 Non ego dedignor supplex, humilisque precari.
 Heu! vbi nunc fastus, altaque verba iacent?
 Et pugnare diu, nec me summittere culpæ
 Certa fui. certi si quid haberet amor.
 Victa precor, genibusque tuis regalia tendo
 Brachia. quid deceat, non videt vllus amans.
 Depudit, profugusque pudor sua signa reliquit.
 Da veniam fallæ, duraque corda doma.
 Quod mihi sit genitor, qui possidet æquora, Minos:

B 2

Quod

Quod veniant proavi fulmina torta manu :
 Quod sit auus radiis frontem vallatus acutus ,
 Purpureo tepidum qui mouet axe diem :
 Nobilitas sub amore jacet: miserere priorum :
 Et mihi si non vis parcere, parce meis.
 Est mihi dotalis tellus Iouis insula Crete :
 Seruiat Hippolyto regia tota meo.

Flechte feros animos : potuit corrumpere taurum
 Mater. eris tauro seuior ipse truci ?
 Per Venerem parcas oro, quæ plurima mecum est :
 Sic numquam, quæ te spernere possit, ames.
 Sic tibi secretis agilis dea saltibus adsit,
 Siluaque perdendas præbeat alta feras:
 Sic faueant Satyri, montanaque numina Panes :
 Sic cadat aduersa cuspide fossus aper.
 Sic tibi dent Nymphæ (quamuis odiste puellas
 Diceris) arentem quæ leuet vnda sitim. (tis
 Addimus his precibus lacrymas quoque: verba precan-
 Perlegis, & lacrymas finge videre meas.

IN V. EPISTOLAM ARGUMENTVM.

Cum Hecuba, Cypseli filia, & Priami uxor, grauida
 esset, ardentem facem totam Troiam comburentem se
 parere somniavit. Territus itaque Priamus oraculum
 consuluit. à quo cum accepisset, oriturum filium qui
 patria esset exitio, quam primum partus ederetur, ius-
 sit interfici. Hecuba vere cum puerum, qui postea Paru-
 didas est, peperisset; materna pietate mota, pastoribus re-
 gis clam alendum mandauit. Is autem cum jam ado-
 lescret, Oenonen Nympham adamauit. atque, ut qui-
 busdam placet, in uxorem duxit. Sed cum Iuno, Pallas,
 & Venus de pulchritudine contenderent, propter aureum
 pomum, in quo scriptum erat, Detur pulchriori, à Ioue
 ad Paridum arbitrium remissa sunt: cui cum Iuno regi-
 num, Pallas sapientiam, Venus voluptatem, & mulie-

rum pulcherrimam promississet, pro Venere sententiam
 tulit. Qui deinde à patre cognitus, & in gratiam sus-
 ceptus, Spartam nauigans, Helenam Menelai uxorem
 rapuit, eamque Troiam abduxit. quod cum Oenone re-
 seruisset, hac epistola de ejus perfidia conquerendo, Hela-
 nam Gracis reddi, & se recipi suadet.

OENONE PARIDI.

PERLEGIS, an cõjux prohibet noua? perlege: non est
 Ista Mycenæa littera facta manu.
 Pegasus Oenone Phrygiis celeberrima siluis,
 Læsa queror de te, si sinis ipse, meo.
 Quis Deus opposuit nostris sua numina votis ?
 Ne tua permaneam, quod mihi crimen obest ?
 Leniter, ex merito quicquid patiare, ferendum est :
 Quæ venit indignè, pœna, dolenda venit.
 Nondum tantum eras, cum, te contenta marito,
 Edita de magno flumine nympha fui.
 Qui nunc Priamides (absit reuerentia vero)
 Seruus eras. seruo nubere nympha tuli.
 Sæpe greges inter requieuiimus arbore testi :
 Mistaque cum foliis præbuit herba torum,
 Sæpe super stramen, sænoque jacentibus alto,
 Depressa est humili cana pruina cafa.
 Quis tibi monstrabat saltus venatibus aptos ?
 Et tegeter catulos qua fera rupe suos ?
 Retia sæpe comes maculis distincta tetendi :
 Sæpe citos egi per juga summa canes.
 Incise seruanti à te mea nomina fagi :
 Et legor Oenone falce notata tua.
 Et quantum trunci, tantum mea nomina crescunt :
 Crescite, & in titulos surgite rite meos.
 Populus est (memini) fluuiali consista ripa :
 Est in qua nostri littera scripta memor.
 Popule uiue precor, quæ consista margine ripæ,

Hoc in rugoso cortice carmen habes:
 Cum Paris Oenone poterit spirare relicta,
 Ad fontem Xanthi versa recurret aqua.
 Xanthe retro propera, versaque recurrite lymphe.
 Sustinet Oenonen deseruisse Paris.
 Ille dies fatum miseræ mihi duxit. ab illa
 Bessima mutati cœpit oris hyems:
 Qua Venus, & Iuno, summiæque decentior armis
 Venit in arbitrium nuda Minerua tuum.
 Attoniti micuere sinus, gelidusque cucurrit,
 Vt mihi narrafasti, dura per ossa tremor.
 Consului (neque enim modice terrebar) anasque,
 Longæusque senes. constitit esse nefas.
 Cæsa abies, sectæque trabes, & classe parata,
 Cærulea ceratas accipit vnda rates.
 Flesti discedens: hoc saltem parce negare.
 Præterito magis est iste pudendus amor.
 Et flesti, & nostros vidisti flentis ocellos.
 Misceimus lacrymas mœstus vterque suas.
 Non sic appositis vincitur vitibus vlmus,
 Vt tua sunt collo brachia vincta meo.
 Ah quoties, cum te vento quererere teneri,
 Riserunt comites! ille secundus erat.
 Oscula dimissæ quoties reperita dedisti!
 Quam vix sustinuit dicere lingua, vale.
 Aura leuis rigido pendencia lintea malo
 Suscitatur, & remis cruta canet aqua.
 Prosequor infelix oculis abeuntia vela
 Qua licet, & lacrymis humet arena meis.
 Vtque celer venias virides Nereidas oro.
 Scilicet vt venias in mea damna celer.
 Votis ergo meis alii rediture redisti.
 Hei mihi pro dura pellice blanda fui.
 Aspicit immensum moles nativa profundum:
 Mons fuit: æquoreis illa resistit aquis,

Hinc ego prima tuæ prospexi vela carinæ,
 Et mihi per fluctus impetus ire fuit.
 Dum moror, in summa fulsit mihi purpura prora.
 Pertimui: cultus non erat ille tuus.
 Fit propior, terrasque cita ratis attigit aura.
 Fœmineas vidi corde tremente genas.
 Non satis id fuerat (quid enim furiosa morabar?)
 Herebat gremio tupis amica tuo.
 Tunc vero rupique sinus, & pectora planxi,
 Et secui madidas vngue rigente genas:
 Impleuique sacram querculis vlulatibus Idam.
 Illuc has lacrymas in mea saxa tuli.
 Sic Helene doleat, desertaque conjuge ploret,
 Quæque prior nobis intulit; ipsa ferat.
 Nunc tecum veniunt, quæ te per aperta sequuntur
 Æquora, legitimos destituuntque viros.
 At cum pauper eras, armenta que pastor agebas;
 Nulla, nisi Oenone, pauperis vxor erat.
 Non ego miror opes, nec me tua regia tangit,
 Nec de tot Priamus dicar vt vna nurus.
 Non tamen vt Priamus nymphæ fœcer esse recuset,
 Aut Hecubæ fuerim dissimulanda nurus.
 Digna que sum, & cupio fieri matrona potentis.
 Sunt mihi, quas possunt scepra decere, manus.
 Nec me, faginea quod tecum fronde jacebam,
 Despice. purpureo sum magis apta toro.
 Denique, tutus amor meus est. tibi nulla parantur
 Bella: nec vltices aduehit vnda rates.
 Tyndaris infestis fugitiua reposcitur armis:
 Hac venit in thalamos dote superba tuos.
 Quæ si sit Danaïs reddenda, vel Hæctora fratrem,
 Vel cum Deiphobo Polydamanta roga,
 Quid grauis Antenor, Priamus quid suadeat ipse,
 Consule: queis ætas longa magistra fuit.
 Turpe rudimentum, patriæ præponere raptam:

Causa pudenda tua est: iusta vir arma mouet.
 Nec tibi, si cupias, fidam promitte. Lacaniam,
 Quæ sit in amplexum tam cito versa tuos.
 Ut minor Atrides temerati fœdera læti
 Clamat: & externo læsus amore dolet;
 Tu quoque clamabis, Nulla reparabilis arte
 Læsa pudicitia est: deperit illa semel.
 Ardet amore tui, sic & Menelaon amauit:
 Nunc jacet in viduo credulus ille toro.
 Felix Andromache certo bene nupta marito
 Vxor ad exemplum fratris habenda fuit
 Tu leuior foliis, tunc cum sine pondere succi
 Mobilibus ventis arida facta cadunt:
 Et minus est in te, quam summa pondus arista,
 Quæ leuis assiduis folibus vsta riget.
 Hoc tua (nam recolo) quondam germana canebat,
 Sic mihi diffusis vaticinata comis:
 Quid facis Oenone? quid arenæ femina mandas?
 Non profecturis litorea bobus aras,
 Graia iuuenca venit, quæ te, patriamque, domumque
 Perdat, iô prohibe, Graia iuuenca venit,
 Dum licet, obscenam ponto demergite puppim,
 Heu quantum Phrygiæ sanguinis illa vehit!
 Dixerat, incursum famulæ rapuere furentem.
 At mihi flauentes diriguere comæ.
 Ah nimium misera vates mihi vera fuit illi:
 Possidet in saltus illa iuuenca meos.
 Sit facie quamvis insignis, adultera certe est:
 Deseruit patrios hospite capta deos.
 Illam de patria Theseus (nisi nomine fallor)
 Nescio quis Theseus abstulit ante sua.
 A iuvene, & cupido credatur reddita, virgo,
 Vnde hæc compererim tam bene quæris? amo.
 Vim licet appelles, & culpam nomine veles;
 Quæ toties rapta est, præbuit ipsa rapi.

At

At manet Oenone fallenti casta marito:
 Et poteras falli legibus ipse tuis.
 Me Satyri celeres (siluis ego tecta latebam)
 Quæsierant rapido turba proterua pede:
 Cornigerumque caput pinu præinctus acuta
 Faunus, in immensis, qua tumet Ida, jugis.
 Me fide conspicuus Troiæ munitor amauit.
 Ille meæ spoliū virginitatis habet.
 Id quoque luctando, rupi tamen ante capillos,
 Oraque sunt digitis aspera facta meis.
 Nec pretium stupri gemmas, aurumque poposci:
 Turpiter ingenuum munera corpus emunt.
 Ipse ratus dignam, medicas mihi tradidit artes,
 Admisitque meas ad sua dona manus.
 Quæcunque herba potens ad opem, radixque medendi
 Vtilis in toto nascitur orbe, mea est.
 Me miseram, quod amor non est medicabilis herbis.
 Destituor prudens artis ab arte mea.
 Ipse repertor opis vaccas pauisæ Phææas
 Dicitur, & nostro faucibus igne fuit.
 Quod neque graminibus tellus secunda creatis,
 Nec Deus auxilium, tu mihi ferre potes,
 Et potes, & merui, dignæ miserere puellæ.
 Non ego cum Danais arma cruenta fero:
 Sed tua sum, tecumque fui puerilibus annis,
 Et tua, quod superest temporis, esse precor.

IN VI. EPISTOLAM ARGUMENTVM.

Monitus oraculo Pelias Neptuni filius, tunc illi propinquam fore mortem, cum patri sacrificanti aliquis pede nudo sibi superveniret, cui annua sacra peragentis, Iason Aesonis filius ejusque nepos, dimisso in limo Aonauri fluvii calciamento, ad sacra properans, altero pede exuto occurrit. Pelias igitur oraculi memor, Iasoni suavit, ut Colchon iret, aureum velles quæsiturus, sperans

illic eum periturum, cum audisset opus esse humani viribus insuperabile. Iason autem ut magnanimus, expeditionem libenter assumens, ac multis Græciæ nobilibus convocatis, Argo navem ex Pegaso Thessalia sine solvens, in Lemnon insulam delatus est: ubi cum mulieres viros omnes communi consilio una nocte interemissent; Hypsipyle Thoantis filia, patris quem sub falsa mortis simulatione seruauerat, tunc imperium occupat: qua Iasonem & hospitio & lecto liberalissime excepit. Verum jam duobus annis peractis, orantibus sociis, & exigente tempore, ut prædictam expeditionem perficeret; Hypsipyle prænantem relinquens, Colchon nauigavit. ubi, arte Medæ Dracone sopito, taurisque superatis, aureum vellus adeptus, ipsam secum adduxit. Quare Hypsipyle Medeam sibi prælatam dolens, hac epistola Iasoni de prospero reditu congratulatur, in contemptum crudelitatem ejus, atque incantationes quas execratur, vertere conatur.

HYP SIPYLE IASONI.

LITTORA Thessaliæ reduci tetigisse carina
Diceris, auratæ vellere diues ouis.
Gratulor incolumi, quantum finis. hoc tamen, ipso
Debueram scripto certior esse tuo.
Nam, ne pacta tibi præter mea regna redires,
Cum cuperes; ventos non habuisse potes.
Quamlibet aduerso signetur epistola vento;
Hypsipyle missa digna salute fui.
Cur mihi fama prior, quam nuntia littera, venit,
Iste sacros Martis sub juga panda boues?
Seminiibus jactis segetes adulesse virorum,
Inque necem dextra non eguissè tua?
Peruigilem spoliū pecudis seruassè draconem,
Rapta tamen forti vellera fulua manu?

Hæc

Hæc ego si possem, timide credentibus ista,
Ipse mihi scripsit, dicere; quanta forem?
Quid queror officium lenti cessasse mariti?
Obsequium, maneo si tua, grande tuli.
Barbara narratur venisse venefica tecum,
In mihi promissi parte recepta tori.
Credula res amor est. vtinam temeraria dicar
Criminibus falsis insimulasse virtum.
Nuper ab Hæmoniis hospes mihi Thessalus oris
Venerat. & tactum vi bene limen erat:
Æsonides, dixi, quid agit meus? ille pudore
Hæsit in opposita lumina fixus humo.
Protinus exilui: tunicisque à pectore ruptis,
Viuit, an, exclamo, me quoque fata trahunt?
Viuit, ait. timidumque mihi jurare cœgi.
Vix mihi, teste Deo, credita vita tua est.
Vtque animus rediit, tua facta requirere cœpi.
Rettulit, arripedes Martis arasse boues:
Vipereos dentes in humum pro semine jactos,
Et subito natos arma tulisse viros:
Terrigenas populos civili Marte peremptos
Implessè atatis fata diurna sua.
Deiucto serpente, iterum, si viuat Iason,
Quærimus. alternant spesque, timorque fidem.
Singula dum narrat; cursu studioque loquendi,
Detegit ingenio vulnera facta tuo.
Heu ubi pacta fides? ubi connubialia jura?
Faxque sub arsfuros dignior ire rogos?
Non ego sum furtim tibi cognita. pronuba Iuno
Adfuit: & fertis tempora vincetus Hymen.
At mihi nec Iuno, nec Hymen, sed trifidis Erinnys
Prætulit infaustas sanguinolenta faces.
Quid mihi cum Minyis? quid cum Tritonide pinu?
Quid tibi cum patria nauita Tiphys mea?
Non erat hic aries villo spectabilis aureo:

Non

Non senis Ætæ regia Lemnos erat.
 Certa fuit primo (sed me mea fata traherant)
 Hospita fœminea pellere castra manu.
 Lemniadesque viros nimium quoque vincere norunt.
 Milite tam forti vita tuenda fuit.
 Urbe virum vidi, testoque, animoque recepi:
 Hic tibi bisque æstas, bisque cucurrit hiems.
 Tertia mensis erat: cum tu dare vela coactus
 Implesti lacrymis talia verba tuis:
 Abstrahor Hypsipyle: si dent modo fata recursum,
 Vir tuus hinc abeo: vir tibi semper ero.
 Quod tamen est nobis graviora celatur in alio,
 Vivat: et ejusdem simus vterque parens.
 Hactenus: & lacrymis in falsa cadentibus ora,
 Cætera te meminisse non potuisse loqui.
 Vltimus est sociis sacram conscendis in Argo.
 Illa volat: ventus concaua vela tenet.
 Carula propulsa subducitur vnda carinæ:
 Terra tibi, nobis aspiciuntur aquæ.
 In latus omne patens turris circumspicit vndas:
 Huc feror: & lacrymis ora, sinusque madent.
 Per hachrymas specto: cupidæque fauentia menti
 Longius assueto lumina nostra vident.
 Adde preces castas, immistaque vota timori,
 Nunc quoque te salvo perfolianda mihi.
 Vota ego persoluam? votis Medea fruetur?
 Cor dolet: atque iræ mistus abundat amor.
 Dona feram templis, viuum quod Iasona perdam?
 Hostia pro damnis concidet ista meis?
 Non equidem secuta fui: semperque verebar,
 Ne pater Argolica sumeret vrbe nurum.
 Argolicas timui. nocuit mihi barbara pellex.
 Non expectato vulnus ab hoste tuli.
 Nec facie, meritisque placet: sed carmine mouit:
 Diraque cantata pabula falce metis.

Illam reluctantem cursu deducere Lunam
 Nititur, & tenebris abdere Solis equos.
 Illa refrænata aquas, obliquaque flumina sistit:
 Illa loco siluas, viaque saxa mouet.
 Per tumulos errat passis discincta capillis,
 Certa que de tepidis colligit ossa rogis.
 Deuouet absentes, simulacraque cerea fingit,
 Et miserum tenues in jecur vrget acus.
 Et quæ nescierim melius. male quæritur herbis;
 Moribus & forma conciliandus amor.
 Hanc potes amplecti? thalamoque relictus in vno
 Impavidus somno nocte silente frui?
 Scilicet ut tauros, ita te juga ferre coëgit,
 Quaque feros angues, te quoque mulcet ope.
 Adde, quod ascribi factis procerumque, tuisque
 Se facit, & titulo conjugis vxor obest.
 Atque aliquis Pelix de partibus acta venenis
 Imputat, & populum, qui sibi credat, habet.
 Non hæc Æsonides, sed filia Phasias Ætæ
 Aurea Phryxæ terga reuellit ouis.
 Non probat Alcimede mater tua: consule matrem:
 Non pater: à gelido cui venit axe nurus.
 Illa sibi à Tanais Scythicæque paludibus vnda
 Quærat, & à patria Phasidis vsque virum.
 Mobilis Æsonide, vernaque incertior aura,
 Cur tua polliciti pondere verba carent?
 Vir meus hinc ieras, cur non meus inde redisti?
 Sim reducis conjux, sicut euntis eram.
 Si te nobilitas, generosaque nomina tangunt:
 En ego Minoo nata Thoante feror.
 Bacchus auus, Bacchi conjux redimita corona,
 Præradiat stellis signa minoræ suis.
 Dos tibi Lemnos erit, terra ingeniosa colenti:
 Me quoque jam tales inire habere potes.
 Nunc etiam peperit. gratare ambobus Iason:
 Dulce

Dulce mihi grauida feerat auctor onus.
 Felix in numero quoque sum : prolemque gemellam
 Pignora Lucina bina fauente dedi.
 Si quæras, cui sint similes, cognosceris illis.
 Fallere non norant. cætera patris habent.
 Legatos quos pænè dedi pro matre ferendos,
 Sed tenuit cæptas sæua nouerca vias.
 Medeam timui : plus est Medea nouerca.
 Medæ faciunt ad scelus omne manus.
 Spargere quæ fratris potuit lacerata per agros
 Corpora, pignoribus parceret illa meis ?
 Hanc tamen, ô demens, Colchifque ablata venenis,
 Diceris Hypsipyle præposuisse toro.
 Turpiter illa virum cognouit adultera virgo.
 Me tibi, teque mihi teda pudica dedit.
 Prodidit illa patrem : rapui de cæde Thoanta.
 Defertur Lemnos. me mea Lemnos habet.
 Quid referam ? scelerata piàm si vincit, & ipso
 Crimine dotata est, emeruitque virum.
 Lemniadum facinus culpa, non miror Iason.
 Quælibet iratis ipse dat arma dolor.
 Dic age, si ventis, vt oportuit, actus iniquis
 Intraflès portus, tuque comesque, meos,
 Obuiaque existèm fœtu comitata gemello ;
 Hiscere nonne tibi terra roganda foret ?
 Quo vultu natos, quo me scelerate videres ?
 Perfide quæ pretio, qua nece dignus eras ?
 Ipse quidem per me tutus, sospesque fuisses :
 Non quia tu dignus : sed quia mitis ego.
 Pellis ipsa meos implestem sanguine vultus,
 Quosque veneficiis abstulit illa suis.
 Medæ Medea forem. quod si quis ab alto
 Iustus adest votis Iupiter ipse meis ;
 Quod gemit Hypsipyle, lecti quoque succuba nostri
 Mereat. & leges sentiat ipsa suas.

Vtque

Vtque ego destitutor conjux, materque duorum ;
 A totidem natis orba sit atque viro.
 Nec male parta diu teneat : peiusque relinquat.
 Exulet : & toto quærat in orbe fugam.
 Quam fratri germana fuit, miseroque parenti
 Filia: tam natis, tam sit acerba viro.
 Cum mare, cum terras consumpserit: aëra tentet.
 Erret inops, expes, cæde cruenta sua.
 Hæc ego conjugio fraudata Thoantias oro.
 Viuite deuoto nuptaque virque toro.

IN VII. EPISTOLAM ARGUMENTVM.

Troia à Gracis euerfa, Aeneas Anchise & Veneris
 filius, raptus ab incendio secum Penatibus, viginti nauibus mare conscendit. qui tempestate vexatus, magna parte maris pererrata, in Libyam quidem delatus est. Vbi tunc Dido, vt Virgilius finxit, Beli filia & Sigei Hercules sacerdotis vxor, ex Tyro urbe profecta, fratris Pygmalionis, qui incautum maritum ob dinitias ejus interemerat, sentitiam, & auaritiam fugiens, urbem nouam Carthaginem condebat : à qua Aeneas cum sociis liberalissime susceptus & amatus, cum ea concubuit. Verum cum Mercurij monitu in Italiam sibi ab oraculo promissam navigare cogeretur ; Dido id præsentens, (vt quæ ardentissimo amoris flagrabat incendio,) à navigandi, atque itineris, proposito reuocare tentans, post multas tandem frustra effusus preces, ad eum quem mortis causam prauissem nouerat, moribunda hæc scripsit.

DIDO ÆNEAE.

Sic, vbi fata vocant, vdis abjectus in herbis,
 Ad vada Mæandri concinit albus olor :
 Nec, quia te nostra sperem prece posse moueri,
 Alloquor : aduerso mouimus ista deo.

Sed

Sed meriti famam, corpusque, animumque pudicum
 Cum male perdiderim; perdere verba leue est.
 Certus es ire tamen, miseramque relinquere Dido:
 Atque iidem venti vela, fidemque ferent.
 Certus es, *Ænea*, cum fœdere soluere naues:
 Quæque vbi sint nescis, *Italia* regna sequi.
 Nec noua *Carthago*, nec te crescentia tangunt
Mœnia: nec scepro tradita summa tuo.
 Facta fugis: faciendâ petis. quærenda per orbem
 Altera: quæ sita est altera terra tibi.
 Vt terram inuenias, quis eam tibi tradet habendam?
 Quis sua non notis arua tenenda dabit?
 Alter habendus amor tibi restat, & altera Dido:
 Quaque iterum fallas, altera danda fides.
 Quando erit, vt condas instar *Carthaginis* vrbe[m],
 Et videas populos altus ab arce tuos?
 Omnia si veniant, nec te tua vota moerentur;
 Vnde tibi, quæ te sic amet, vxor erit?
 Vror, vt inducto ceratæ sulfure redæ:
*Æneam*que animo noxque, diesque refert.
 Ille quidem male gratus, & ad meâ munera furdus,
 Et quo, si non sum stulta, carere velim:
 Non tamen *Æneam*, quamuis male cogitet, odi:
 Sed queror infidum, questaque peius amo.
 Parce *Venus* nurui, durumque amplectere fratrem,
 Frater amor. castris militet ille tuis.
 Aut ego, quæ cepi (neque enim dedignor) amare:
 Materiam curæ præbeat ille meæ.
 Fallor: & ipsa mihi falso jactatur imago.
 Matris ab ingenio diffidet ille sua.
 Te lapis, & montes, innataque rupibus altis
 Robora, te seuæ progeniuere feræ:
 Aut mare, quale vides agitari nunc quoque ventis:
 Quo tamen aduersis fluctibus ire paras.
 Quo fugis? obstat hyems: hyemis mihi gratia profuit:

Aspice,

Aspice, vt euerfas concitet *Eurus* aquas.
 Quod tibi malueram, sine me debere procellis.
 Iustior est animo ventus, & vnda tuo.
 Non ego sum tanti, quanuis merearis inique,
 Vt pereas, dum me per freta longa fugis.
 Exerces pretiosa odia, & constantia magno;
 Si, dum me fugias, est tibi vile mori.
 Iam venti ponent, strataque æqualiter vnda
Ceruleis *Triton* per mare curret equis.
 Tu quoque cum ventis vtinam mutabilis esses:
 Et, nisi duritia robora vincis, eris.
 Quid? si nescires insana quid æquora possent?
 Expertæ toties tam malè credis aquæ?
 Vt pelago suadente etiam retinacula soluas,
 Multa tamen latus tristia *pontus* habet.
 Nec violasse fidem tentantibus æquora prodest.
 Perfidiaæ pœnas exigit ille locus.
 Præcipue cum læsus amor: quia mater amorum
 Nuda *Cytheriacis* edita fertur aquis.
 Perdita ne perdam timeo, noceamque nocenti,
 Neu bibat æquoreas naufragus hostis aquas.
 Viue, precor: sic te melius, quam funere, perdam.
 Tu potius leti causâ ferere mei.
 Finge age te rapido (nullum sit in omine pondus).
 Turbine deprendi: quid tibi mentis erit?
 Protinus occurrunt falsæ perjuria linguæ,
 Et *Phrygia* *Dido* fraude coacta mori.
 Conjugis ante oculos deceptæ flabit imago
 Tristis, & effusis sanguinolenta comis.
 Quicquid id est, totum merui, concedite dices:
 Quæque cadent, in te fulmina missa putes.
 Da breue sœuitiæ spatium pelagique, tuæque:
 Grande moræ pretium, tuta futura via est.
 Nec mihi tu parcas. puero parcatur *Iulo*.
 Te satis est titulum mortis habere meæ.

C.

Quid

Quid puer Aescanius? quid di meruere penates?
 Ignibus ereptos obruet vnda deos.
 Sed neque fers tecum: nec, quæ mihi, perfide, jactas,
 Præferunt humeros sacra paterque tuos.
 Omnia mentiris. neque enim tua fallere lingua
 Incipit à nobis: primaque plector ego.
 Si quæras, vbi sit formosi mater Iuli:
 Occidit à duro sola relicta viro.
 Hæc mihi narrabas. at me mouere merentem.
 Illa minor culpa pœna futura mea est. (nent:
 Nec mihi mens dubia est, quin te tua numina dam-
 Per mare, per terras septima jactat hiems.
 Fluctibus ejectione tuta statione recepti,
 Vixque bene audito nomine, regna dedi.
 His tamen officiis vtinam contenta fuisset:
 Et mihi concubitus fama sepulta foret.
 Illa dies nocuit, qua nos decliue sub antrum
 Cœruleus subitis compulit imber aquis.
 Audieram voces. Nymphas vlulasse putavi.
 Eumenides fatis signa dedere meis.
 Exige læse pudor pœnas, violate Sichæo:
 Ad quem (me miseram) plena pudoris eo.
 Est mihi marmorea sacratus in æde Sichæus:
 Opposita frondes, velleraque alba tegunt.
 Hinc ego me sensi noto quater ore citari:
 Ipse sono tenui dixit, Elisa veni.
 Nulla mora est: venio: venio tibi debita conjux.
 Sum tamen admissi tarda pudore mei.
 Da veniam culpæ. decepit idoneus auctor.
 Invidiam noxæ detrahit ille meæ.
 Diua parens, seniorque pater, pia sarcina nati,
 Spem mihi mansuri rite dedere viri.
 Si fuit errandum, causas habet error honestas.
 Adde fidem; nulla parte pigendus erit.
 Duræ in extremum, vitæque novissima nostræ

Prose-

Prosequitur fati, qui fuit ante, tenor.
 Occidit internas conjux mactatus ad aras:
 Et scelæris tanti præmia frater habet.
 Exul agor: cineresque viri, patriamque relinquo:
 Et feror in duras hoste sequente vias.
 Applicor ignotis: fratricque elapsa, fretoque,
 Quod tibi donauit perfide, littus emo.
 Vrbem constitui: lateque patentia fixi
 Mœnia, finitimis inuidiosa locis.
 Bella tument: bellis peregrina & femina tentor:
 Vixque rudes portas urbis, & arma paro.
 Mille proci placui: qui in me coiere, querentes
 Nescio quem thalamis præposuisse suis.
 Quid dubitas vincam Gætulo tradere Iarbæ?
 Præbuerim scelæri brachia nostra tuo.
 Est etiam frater: cujus manus impia poscit
 Respergi nostro, sparsa cruore viri.
 Pone deos, & quæ tangendo sacra profanas:
 Non bene cœlestes impia dextra colit.
 Si tu cultor eras elapsis igne futurus;
 Pœnitet elapsos ignibus esse deos.
 Forsitan & grauidam Dido scelerate relinquas,
 Parsque tui lateat corpore clausa meo.
 Accedet fatis matris miserabilis infans,
 Et nondum nati funeris autor eris.
 Cumque parente sua frater morietur Iuli:
 Pœnaque connexos auferet una duos.
 Sed jubet ire deus: vellem vtuisset adire,
 Punica nec Teucris pressa fuisset humus.
 Hoc duce nempe deo ventis agitaris iniquis,
 Et teris in rapido tempora longa freto.
 Pergama vix tanto tibi erant repetenda labore,
 Hectore si viuo quanta fuere, forent.
 Non patrium Simoënta petis: sed Thybridis vndas.
 Nempe vt peruenias quo cupis, hospes eris.

C 2

Vtque

Vsq̄ue latet, refugitque tuas obstrusa carinas;
 Vix tibi continget terra petita seni.
 Hos populos porius in-dotem, ambage remota,
 Accipe, & aduectas Pygmalionis opes.
 Ilion in Tyriam transfer felicibus urbem:
 Inque loco regis sceptrata sacra tene.
 Si tibi mens auida est belli, si quærit Iulus
 Vnde suo partus Marte triumphus eat;
 Quem superet, ne quid desit, præbebimus hostem.
 Hic pacis leges, hic locus arma capit.
 Tu modo, per patrem, fraternaque tela, sagittas,
 Perque fugæ comites, Dardana sacra, deos:
 (Sic superent quoscunque tua de gente reportas,
 Mars ferus & damni sit modus ille tuis.)
 Ascaniusque suos feliciter impleat annos,
 Et senis Anchisæ molliter ossa cubent.)
 Parce precor domui, quæ te tibi tradit habendam.
 Quod crimen dicis, præter amassè, meum?
 Non ego sum Phthia magnisque oriunda Mycenis,
 Nec steterant in te virque paterque meus.
 Si pudet vxoris; non nupta, sed hospita dicar.
 Dum tua sit Dido, quidlibet esse feret.
 Nota mihi freta sunt Afrum frangente litus:
 Temporibus certis dantque negantque viam.
 Cum dabit aura viam; præbebis carbasa-ventis.
 Nunc lævis ejectam continet alga ratem.
 Tempus vt observem manda mihi: certius ibis:
 Nec te, si cupias, ipsa manere sinam.
 Et socii requiem poscunt: laniataque classis
 Postulat exiguas semirefecta moras.
 Pro meritis, & si qua tibi debebimus ultra,
 Pro spe conjugii, tempora parva peto.
 Dum freta mitescunt, & amor dum temperat vsus,
 Fortiter edificam tristitia posse pati.
 Sin minus, est animus nobis effundere vitam.

In me crudelis non potes esse diu.
 Aspicias vtinam quæ sit scribentis imago.
 Scribimus. & gremio Troicus ensis adest:
 Perque genas lacrymæ strictum labuntur in enses:
 Qui jam pro lacrymis sanguine tinctus erit.
 Quam bene conueniunt fato tua munera nostro.
 Instruis impensa nostra sepulcra brevi.
 Nec mea nunc primum feriuntur pectora telo:
 Ille locus sævi vulnus amoris habet.
 Anna soror, soror Anna, meæ male conscia culpa,
 Iam dabis in cineres vltima dona meos.
 Nec, consumpta rogis, inscribar Elisæ Sichæi.
 Hoc tamen in tumuli marmore carmen erit:
 Præbuit Æneas & causam mortis, & enses.
 Ipsa sua Dido concidit usa manu.

IN VIII. EPISTOLAM ARGUMENTVM.

Hermione, Menelai & Helena filia, à Tyndaro avo materno, cui domum commendarat Menelaus, dum ad Troiam iret, Orestis, Agamemnonis & Clytemnestra filio, desponsata est: quam etiam Menelaus, huiusce rei inscius, Pyrrho, Achillis filio, ante Troiam promisit. qui tandem reuersus Hermonem rapuit. Sed cum Pyrrhi connubium maximo odio haberet, & Orestem adamarat, clam per nunciū monuit, facile se posse à Pyrrhi vinculis liberari. quod quidem est assecuta. Nam Orestes, post Ægypti matrisque cadem, furore purgatus, Pyrrho in templo Apollinis interfecto, eam recepit.

HERMIONE ORESTI.

Alloquor Hermione, nuper fratremque, virumque:
 Nunc fratrem. nomen conjugis alter habet.
 Pyrrhus Achilleides animosus imagine patris,
 Inclusam contra jusque piūmque tenet.

Quod potui, renui, ne in non inuita teneres:
 Cetera fœminæ non valere manus.
 Quid facis Æacide? non sum sine vindice, dixi:
 Hæc tibi sub domino, Pyrrhæ, puella suo est.
 Surdior ille freto, clamantem nomen Orestis,
 Traxit inornatis in sua testa comis.
 Quid gravius capta Lacedæmone serua tulissem,
 Si raperet Grajas barbara turba nurus?
 Parcius Andromachen vexauit Achæia victrix,
 Cum Danaus Phrygias vreret ignis opes.
 At tu, cura mei si te pia tangit, Oreste,
 Injice non timidus in tuâ jura manus.
 An, si quis rapiat stabulis armenta reclusis,
 Arma feras? rapta conjuge lentus eris?
 Sit focer exemplo, nuptæ repetitor ademptæ:
 Cui pia militiæ causâ puella fuit.
 Si focer ignauus vacua stertisset in aula;
 Nupta foret Paridi mater, ut ante fuit.
 Non tu mille rates sinuosaque vela parabis,
 Nec numerum Danaï militis: ipse veni.
 Sic quoque erâ repetenda tamen: nec turpe marito est
 Aspera pro charo bella tulisse toro.
 Quid? quod auus nobis idem Pelopeius Atreus?
 Et si non es, vir mihi, frater eras.
 Vir precor uxori, frater succurre forori.
 Instant officio nomina bina tuo.
 Me tibi Tyndareus, vita grauis auctor & annis,
 Tradidit: arbitrium nepris habebat auus.
 At pater Æacidæ promiserat inscius acti.
 Plus quoque, qui prior est ordine, possit auus.
 Cum tibi nubebam, nulli mea tæda nocebat:
 Si jungar Pyrrho, tu mihi læsus eris.
 Et pater ignoscet nostro Menelaus amori.
 Succubuit telis præpetis ipse dei.
 Quem sibi permisit, genero permittet amorem.

Proderit exemplo mater amata suo.
 Tu mihi, quod matri pater, es: quas gesserat olim
 Dardanius partes aduena, Pyrrhus agit.
 Ille licet patriis sine fine superbiat actis;
 Et tu quæ referas facta parentis habes.
 Tantalides omneis, ipsum que regebat Achillem:
 Hic pars militiæ: dux erat ille ducum. (teme
 Tu quoq; habes proauum Pelopem Pelopisq; paren-
 Si melius numeres, à Ioue quintus eris.
 Nec virtute cares: arma inuidiosa tulisti.
 Sed tu quid faceres? induit illa pater.
 Materia vellem fortis meliorem fuisse:
 Non læta est operi, sed data causa tuo.
 Hanc tamen implesti: juguloque Ægysthus aperto
 Testa cruentauit; quæ pater ante tuus.
 Incepit Æacides, laudemque in crimina vertit.
 Et tamen aspectus sustinet ille meos.
 Rumpor: & ora mihi pariter cum mente tumescunt:
 Pectoraque in cluis ignibus vsta dolent.
 Hermione coram quisquamne objecit Oresti?
 Nec mihi sunt vires: nec ferus ensis adest.
 Flere licet: flendo certe diffundimus iram:
 Perque sinus lacrymæ fluminis instar eunt.
 Has semper solas habeo, semperque profundo.
 Hument in cultæ fonte perenne genæ.
 Hoc generis fatum, quod nostros errat in annos:
 Tantalides omnes apta rapina sumus.
 Non ego fluminei referam mendacia cygni.
 Nec querar in plumis delituisse Iouem.
 Qua duo perrectus longe freta distinet Ithmos,
 Vecta porregitis Hippodameia rotis.
 Castori Amyclæo & Amyclæo Polluci
 Reddita Mopsopia Tyndaris vrbe soror.
 Tyndaris Idæo trans æquora ab hospite rapta,
 Argolicas pro se vertit in arma manus.

Vix equidem meminī: meminī tamen omnia luctus,
 Omnia solliciti plena timoris erant.
 Flebat auus, flebatque soror fratresque gemelli:
 Orabat superos Leda, stumque Iouem.
 Ipsa ego non longos etiam nunc scissā capillos
 Clamabam, Sine me, me sine mater abis?
 Nam conjux aberat. ne non Pelopeia credar,
 Ecce Neoptolemo præda parata fui.
 Pelides vtinam vitasset Apollinis arcus!
 Damnaret nati facta proterua pater.
 Nec quondam placuit, nec nunc placuisset Achilli,
 Abducta viduum conjugē flere virum.
 Quæ mea cælestis injuria fecit iniquos,
 Quodue mihi miseræ fidus obesse querar?
 Parua mea sine matre fui: pater arma ferebat:
 Et, duo cum viuant, orba duobus eram.
 Non tibi blanditias primis mea mater in annis
 Incerto dictas ore puella tuli.
 Non ego captauī breuibus tua colla lacertis,
 Nec gremio sedi sarcina grata tuo.
 Non cultus tibi cura mei: nec pacta marito
 Intraui thalamos, matre parante, nouos.
 Obuia prodieram reduci tibi (vera fatebor)
 Nec facies nobis nota parentis erat.
 Et tamen esse Helenen, quod eras pulcherrima, sensi.
 Ipsa requirebas, quæ tua nata foret.
 Pars hæc vna mihi coniux bene cessit Orestes:
 Is quoque, ni pro se pugnet, ademptus erit.
 Pyrrhus habet captam reduce & victore parente:
 Et minus à nobis diruta Troja fuit.
 Cum tamen altus equis Titan radiantibus instat;
 Perfruoꝝ infelix liberiore malo. (tem
 Nox vbi me thalamis vlulantem, & acerba gemen-
 Condidit, in mæsto procubuique toro;
 Pro somno lacrymis oculi funguntur obortis:

Qua-

Quaque licet fugio, sicut ab hoste, viro.
 Sæpe malis stupeo: rerumque oblita, locique,
 Ignara tetigi Scyria membra manu.
 Vtque nefas sensi; malè corpora tacta relinquo,
 Et mihi pollutas credor habere manus.
 Sæpe Neoptolemi pro nomine, nomen Orestis
 Exit: & errorem vocis, vt omen, amo.
 Per genus infelix iuro, generisque parentem,
 Qui freta, qui terras, & sua regna quatit,
 Per patris ossa tui, patrui mihi; quæ tibi debent,
 Quod se sub tumulo fortiter vltā jacent;
 Aut ego præmoriar, primoque extinguar in æuo,
 Aut ego Tantalidæ Tantalus vxor ero.

IN IX. EPISTOLAM ARGUMENTVM.

Herculem Iupiter ex Alcmena, sub forma Amphitryonis mariti oppressa tribus noctibus in vnā junctū, genuit: quem Eurystheus Rex Mycenarum Iuonis fraude, vt sic ille periret, ad arduos labores incitauit. Sed cum robore corporeo atque ingenio valeret, semper victor euasit. Interuenit Acheloum, Ætolia fluuium, in varias sese vertens figuræ ob Deianira conjugium, in taurum tandem conuersum debellauit. Et profecto, quamuis reliqua monstra viriliter superauerit, amoris muliebri succubuit. Nam cum Eurystus rex Oechalia Iolen filiam promissam denegasset, urbe capta, & Eurysto occiso, Iolen obtinuit. cuius amore ita cœcatus est, vt, ea iubente, leonis spoliū & clauam deposuerit: &, quod turpius est, inter Ioles pedissiquas cultu sarmineo indutus, nere non erubuerit. Quicquid denique prius sub Omphale Lydiæ regina, ex qua genuerat Lamum, tolerauerat, ea sub Iole perpeffus est. Cum igitur Deianira Oenei regis Calydonis filia, ejus vxor, illum tam illecebrosam amore captum rescuissset, ex voluntate aduersariorum factum vituperans, ad eum scripsit. Egre gia

autem illa priora ejus facinora, ob oculos ponit, ut comparatione infamiam apertiozem faciat. Sed cum inter scribendum nuncium de Herculis calamitate, ob vestem Nesi Centauri sanguine imbutam, à semiffam, accepisset, in qua vim reuocandi ab alienis amoribus inesse credebat (id enim Nesus illi in trajectu Eueni finij suaserat, cum ab Hercule sagitta Lerna veneno infecta confossus esset) gravissimo dolore compressa, facinus suum purgand, ut non ultro, sed ut illum in sui amore retineret, fecisse videatur, de suspensio deliberat.

DEIANEIRA HERCVLI.

GRATVLOE Oechaliam titulis accedere nostris;
Victorem victæ succubuisse queror.
Fama Pelasgiadas subito peruenit in vrbes
Decolor, & factis inficienda tuis.
Quem nunquam Iuno, ferisque immensa laborum
Frerit; huic Iolen imposuisse jugum.
Hoc velit Eurystheus, velit hoc germana Tonantis,
Lætaque sit vitæ labe nouerca tuæ.
At non ille venis: cui nox (si creditur) vna
Non tanti, ut tantus conciperere, fuit.
Plus tibi, quam Iuno, nocuit Venus, illa premendo
Sustulit: hæc humili sub pede colla tenet.
Respice vindicibus pacatum viribus orbem,
Qua latam Nereus cœrululus ambit humum.
Se tibi pax terræ, tibi se tota æquora debent:
Implesti meritis solis vtramque domum.
Quod te laturum est, cœlum prius ipse tulisti.
Hercule supposito sidera fulsit Atlas.
Quid nisi noxia est misero quæstia pudor,
Si cumulas stupri facta priora nota?
Tene ferunt geminis pressisse tenaciter angues,
Cum tener in cunis jam Ioue dignus eras?
Cœpisti melius quam desinis? vltima primis

Cedunt.

Cedunt. dissimiles, hic vir, & ille puer.
Quem non mille fera, quem non Sthenelus hostis,
Non potuit Iuno vincere; vincit Amor.
At bene nupta feror; quia nominor Hercules vxor,
Sitque socer, rapidis qui tonat altus equis.
Quam malè inæquales veniunt ad aratra Iuenci,
Tam premitur magno conjugè nupta minor.
Non honor est, sed onus, species læsura ferentes.
Siqua voles aptè nubere, nube pari.
Vir mihi semper abest, & conjugè notior hospes:
Monstraque, terribiles persequiturque feras.
Ipsa domo vidua, votis operata pudicis
Torqueor: infesto ne vir ab hoste cadat.
Inter serpentes, aprosque, auidosque leones
Iactor: & hæcuros cerno per ossa canes.
Me pecudum fibræ, simulacraque inania somni,
Omniaque arcana nocte petita mouent.
Aucupor infelix incertæ murmura famæ:
Speque timor dubia, spesque timore cadit.
Mater abest: queriturque Deo placuisse potenti.
Nec pater Amphitryon, nec puer Hyllus adest.
Arbiter Eurystheus iræ Iunonis iniquæ
Sentitur nobis: iraque longa deæ.
Hæc me ferre parum est: peregrinos addis amores:
Et mater de te quælibet esse potest.
Non ego Partheniis temerata vallibus Augen,
Nec referam partus Ormeni Nympha tuos.
Nec tibi crimen erunt Teuthrantia turba sorores:
Quarum de populo nulla relicta tibi est.
Vna recens crimen referetur adultera nobis:
Vnde ego sum Lydo facta nouerca Lamo.
Mæander, toties qui terris errat in isdem,
Qui lapsas in se sæpe retorquet aquas;
Vidit in Herculeo suspensâ monilia collo;
Illo, cui cœlum sarcina parua fuit.

Non

Non puduit fortes auro cohibere lacertos,
 Et solidis gemmas apposuisse toris.
 Nempe sub his animam pestis Nemeæa lacertis
 Edidit. vnde humerus tegmina læuus habet.
 Ausus es hirsutos mitra redimire capillos.
 Aptior Herculeæ populus alba comæ.
 Nec te Mæonia lasciuæ more puellæ
 Incingi zona dedecuisse pudet.
 Non tibi succurrit crudi Diomedis imago,
 Effertus humana qui dape paut equos.
 Si te vidisset cultu Busris in isto ;
 Huic victor victo nempe pendendus eras.
 Detrahat Antæus duro redimicula collo :
 Ne pigeat molli succubuisse viro.
 Mæonias inter calathum tenuisse puellas
 Diceris, & dominæ pertimuisse minas.
 Non pudet, Alcide, victriem mille laborum
 Rasilibus calathis imposuisse manum:
 Crassaque robusto deducis pollice fila,
 Equaque formose pensa rependis heræ.
 Ah quoties, digitis dum torques stamina duris,
 Præualidæ fufos comminueris manus.
 Crederis infelix, scuticæ tremefactus habenis,
 Ante pedes dominæ pertimuisse minas.
 Eximiis pompis præconia summa triumphi,
 Factaque narrabas dissimulanda tibi.
 Scilicet immaneis elifos faucibus hydros
 Infantem nuda dilacerasse manu :
 Vt Pægæus aper cupressifero Erymantho
 Incubat, & vasto pondere lædit humum.
 Non tibi Threiciis affixa penatibus ora,
 Non hominum pingues cæde tacentur equæ :
 Prodigiumque triplex, armenti diues Iberi
 Geryones : quamuis in tribus vnus erat :
 Inque canes totidem truncæ digestus ab vno

Cerberus,

Cerberus, implicitis angue minante comis.
 Quæque redundabat sæcundo vulnere serpens.
 Fertilis, & damnis ditior ipsa suis.
 Quique inter læuumque latus, dextrumque læcrtum,
 Prægrave compressa fauce pependit onus.
 Et malè confisum pedibus, formaque bimembris,
 Pulsum Thesalicis agmen equestre jugis.
 Hæc tu Sidonio potes insignitus amictu
 Dicere ? num cultu lingua retenta filet ?
 Se quoque Nympha tuis oneravit lardanis armis,
 Et tulit è capto nota trophæa viro.
 I nunc, tolle animos, & fortia facta recense.
 Quod tu non esles jure, vir illa fuit.
 Qua tanto minor es, quanto te, maxime rerum,
 Quam quos vicisti, vincere maius erat.
 Illi procedit rerum mensura tuarum.
 Cede bonis : hæres laudis amica tuæ est.
 O pudor, hirsuti costis exuta leonis
 Aspera texerunt vellera molle latus.
 Falleris, & nescis: non sunt spolia ista leonis,
 Sed tua. tuque feræ victor es: illa tui.
 Fœmina tela tulit Lernæis atra venenis,
 Ferre grauem lana vix satis apta colom :
 Instruxitque manum claua domitricæ ferarum :
 Vidit & in speculo conjugis arma sui.
 Hæc tamen audieram : licuit non credere famæ.
 En venit ad sensus mollis ab aure dolor.
 Ante meos oculos adducitur aduena pellex :
 Nec mihi, quæ patior, dissimulare licet.
 Non finis auerti. mediam captiua per vibem
 Inuitis oculis aspicienda venit.
 Nec venit incultis captarum more capillis
 Fortunam vultus fastâ tegendo suos.
 Ingreditur latè multo spectabilis auro :
 Qualiter in Phrygia tu quoque cultus eras.

Dat.

Dat vultum populo sublimis, ut Hercule victo
 Oechaliam viuo stare parente putes.
 Forsitan expulsa Aetolide Deianeira,
 Nomine deposito pellicis, uxor erit.
 Eurytidos Ioles, atque infani Alcida
 Turpia famosus corpora jungit Hymen.
 Mens fugit admonitu, frigusque perambulat artus,
 Et jacet in gremio languida facta manus.
 Me quoque cum multis, sed me sine crimine amasti:
 Ne pigeat, pugnae bis tibi causa fui.
 Cornua flens legit rapidis Achelous in undis,
 Truncaque limosa tempora merfit aqua.
 Semiuir occubuit vi, Lerniferoque veneno
 Nessus: & infecit sanguis equinus aquas.
 Sed quid ego hæc refero? scribenti nuncia venit
 Fama, virum tunicæ labe perire meæ.
 Hei mihi quid feci? quo me furor egit amantem?
 Impia quid dubitas Deianeira mori?
 An tuus in media conjux lacerabitur Oera?
 Tu sceleris tanti causa superstes eris?
 Et quid adhuc habeo facti, cor Herculis uxor
 Credar? conjugii mors mea pignus erit.
 Tu quoque cognosces in me, Meleagre, fororem:
 Impia quid dubitas Deianeira mori?
 Heu deuota domus: folio sedet Agrius alto:
 Oenea desertum longa senecta premit.
 Exulat ignotis Tydeus germanus in oris:
 Alter fatali viuus in igne fuit:
 Exegit ferrum sua per præcordia mater:
 Impia quid dubitas Deianeira mori?
 Deprecor hoc unum per iura sacerrima lecti:
 Ne videar thalamis infidiata tuis.
 Nessus, ut est avidum percussus arundine pectus;
 Hic dixit vires sanguis amoris habet.
 Illita Nessæo misi tibi texta veneno.

Impia

Impia quid dubitas Deianeira mori?
 Iamque vale, seniorque pater, germanaque Gorge,
 Et patria, & patriæ frater adempte meæ.
 Tu quoque lux oculis hodierna novissima nostris,
 Virque (sed ó possis) & puer Hylle vale.

IN X. EPISTOLAM ARGUMENTVM.

Minos Iouis & Europæ filius Cretensis rex, ob Androgeum filium ab Atheniensibus dolose occisum, illos tandem post acria bella cogit, ut sibi pœnas penderent, & quidem quotannis pueros septem, & totidem virgines mitterent, ut Minotauro, quem arte Dædali Pasiphaë ex tauro genuerat, dum ejus maritus Minos cum Atheniensibus bellum gereret, deuorandi traderentur. Cum vero fors Theseo contigisset, ab Ariadne edoctus est, quoniam pacto, interfecto Minotauro, ex labyrintho his ambagibus egrederetur; Errabunda regens tenui vestigia filo, ut ait Catullus. Theseus autem Creta cum Ariadne & Phædra discedens, in Naxos insulam delatus est, ubi à Baccho monitus est, ut Ariadnen relinqueret: qui Dei timore percussus, dum altissimo somno pressam animadverteret, puellam dimisit. Quum primum igitur expergescisset, hanc epistolam scripsit: in qua de crudelitate & duritia Thesei, ac beneficiorum ingratitude conqueritur, eumque post multas lamentationes & querelas rogat, ut nauem ad eam stellet.

ARIADNE THESEO.

MITTVS inveni quam te genus omne ferarum:
 Credita non ulli, quam tibi, peius eram.
 Quæ legis, ex illo Theseu tibi litore mitto,
 Vnde tuam sine me vela tulere ratem:
 In quo me somnusque meus malè prodidit, & tu,
 Pro facinus, somnis infidiata meis.
 Tempus erat; vitrea quo primum terra pruina

Spar-

Spargitur, & tectæ fronde queruntur aues;
 Incertum, vigilans an somno languida, moui
 Theſea prenfuras ſemiſopita manus.
 Nullus erat : referoque manus, iterumque retento,
 Perque torum moueo brachia : nullus erat.
 Excūſere metus ſomnum. conterrita ſurgo :
 Membraque ſunt viduo præcipitata toro.
 Protinus adductis ſonuuerunt peſtora palmis:
 Vtque erat è ſomno turbida, rapta coma eſt.
 Luna fuit. ſpecto, ſi quid, niſi littora, cernam.
 Quod videant oculi, niſi, niſi littus, habent.
 Nunc huc, nunc illuc, & vtroque, ſine ordine. curro:
 Alta puellares tardat arena pedes.
 Intera toto clamanti littore Theſeu,
 Reddebant nomen concaua ſaxa tuum :
 Et quoties ego te, toties locus ipſe vocabat.
 Ipſe locus miſeræ ferre volebat opem.
 Mons fuit : apparent frutices in vertice rari :
 Nunc ſcopulus raucis pendet a deſus aquis.
 Aſcendo : vires animus dabat. atque ita late :
 Æquora proſpectu metior alta meo.
 Inde ego (nam ventis quoque ſum crudelibus vſa)
 Vidi præcipiti carbafa tenſa noto.
 Aut vidi : aut certè, quia me vidiffè putauì,
 Frigidior glacie ſemianimiſque fui.
 Nec languere diu patitur dolor. excitor illo,
 Excitor : & ſumma Theſea voce voco.
 Quò fugis ? exclamo : ſcelerate reuertere Theſeu.
 Flecte ratem : numerum non habet illa ſuum.
 Hoc ego, quod voci decrat, plangere replebam.
 Verbera cum verbis miſta fuere meis.
 Si non audires, vt ſaltem cernere poſſes,
 Iactatæ late ſigna dedere manus.
 Candidaque impoſui longæ velamina virgæ,
 Scilicet oblitos admonitura mei.

Iamque oculis ereptus eras. tunc denique fleui.
 Torpuerant molles ante dolore genæ.
 Quid potius facerent, quam me mea lumina ſerent,
 Poſtquam deſierant vela videre tua ?
 Aut ego diffuſis erraui ſola capillis,
 Qualis ab Ogygio concita Baccha Deo :
 Aut mare proſpiciens in ſaxo frigida, ſedi :
 Quamque lapis ſedes, tam lapis ipſa fui.
 Sape torum repeto, qui nos acceperat ambos :
 Sed non acceptos exhibiturus erat.
 Et tua, quæ poſſum, pro te veſtigia tango :
 Strataque, quæ membris intepuere tuis.
 Incumbo : lacrymiſque toro manante profuſis,
 Preſſimus, exclamo, te duo : redde duos.
 Venimus huc ambo : cur non diſcedimus ambo ?
 Perfide pars noſtri lectule maior vbi eſt ?
 Quid faciam ? qua ſola ferar ? vacat inſula cultu.
 Non hominum video, non ego facta boum.
 Omne latus terræ cingit mare. nauita nuſquam eſt :
 Nulla per ambiguas puppis itura vias.
 Finge dari comiteſque mihi, ventosque, ratemque ;
 Quid ſequar ? acceſſus terra paterna negat.
 Vt rate felici pacata per æquora labar,
 Temperet vt ventos Æolus ; exul ero.
 Non ego te Crete centum digeſta per vrbes
 Aſpiciam, puero cognita terra Ioui.
 Nam pater, & tellus juſto regnata parenti,
 Proditæ ſunt factò nomina chara meo.
 Cum tibi, ne victus teſto mporerer recurro,
 Quæ regerent paſſus, pro duce fila dedi.
 Tu mihi dicebas, Per ego ipſa pericula juro :
 Te fore, dum noſtrum viuert vterque, meam.
 Viuimus : & non ſum Theſeu tua. ſi modo viuìt
 Fœmina, periuri fraude ſepulta viri.
 Me quoque, qua fratrem, maſtaſſes, improbe, claua.

Eſſet, quam dederas, morte ſoluta fides.
 Nunc ego non tantum, quæ ſum paſſura, recordor,
 Sed quæcumque poteſt vlla relictâ pati.
 Occurrunt animo pereundi mille figura:
 Morsque minus pœnæ, quam mora mortis habet.
 Iam jam venturos aut hæc, aut ſuſpicio illac,
 Qui lanient auido viſcera dente, lepos.
 Forſitan & ſuluos tellus alit iſta leones:
 Quis ſcit, an hæc ſeuas inſula tigris habet?
 Et freta dicuntur magnos expellere phocas:
 Quis vetat & gladios per latus ire meum?
 Tantum ne religer dura captiua catena:
 Neue traham ſerua grandia penſa manu:
 Cui pater eſt Minos, cui mater filia Phœbi:
 Quodque magis memini, quæ tibi pacta fui.
 Si mare, ſi terras, porrectaque littora vidi;
 Multa mihi terræ: multa minantur aquæ.
 Cœlum reſtabat. timeo ſimulacra deorum.
 Deſtituor rapidis præda cibique feris.
 Siue colunt habitantque viri, diſſidimus illis.
 Externos didici læſa timere viros.
 Viueret Androgeos vitinam: nec facta luitis
 Impia funeribus Cœropi terra tuis,
 Nec tua maſtaſſet nodoso ſlipite Theſeu
 Ardua parte virum dextera, parte bouem.
 Nec tibi, quæ reditus monſtrarent, ſila dediſſem:
 Fila per adductas ſepe recepta manus.
 Non equidem miror, ſi ſtat victoria tecum,
 Strataque Creteam bellua ſtrauit humum.
 Non poterant ſigi præcordia ferrea cornu:
 Vt te non tegeres, pectore tutus eras.
 Illic, tu ſilices, illuc adamanta tulili:
 Illic qui ſilices Theſea vincat, habes.
 Crudeles ſomni, quid me tenuiſſis inertem?
 At ſemel æterna nocte premenda fui.

Vos quoque, crudeles venti, niuiumque parati;
 Flaminaque in lacrymas officioſa meas:
 Dextera crudeſis, quæ me, fratremque necauit:
 Et data poſcenti nomen inane fides.
 In me iurarunt ſomnus, ventuſque, fidesque.
 Pro dita ſum cauſis una puella tribus.
 Ergo ego nec matris lacrymas moritura videbor:
 Nec, mea qui digitis lumina condant, erit!
 Spiritus infelix peregrinas ibit in auras:
 Nec poſitos artus vnget amica manus.
 Oſſa ſuperſtabunt volucres inhumata marina:
 Hæc ſunt officiis digna ſepulchra meis.
 Ibis Cœropios portus: patriaque receptus
 Cum ſteretis turbe cœlus honore tuae,
 Et bene narraris letum taurique, virique,
 Sectaque per dubias ſaxea teſta vias;
 Me quoque narrato ſolam tellure relictam.
 Non ego ſum titulis ſurripienda tuis.
 Nec pater eſt Aegæus: nec tu Pittheidos Athræ.
 Filius, auctores ſaxa, fretumque, tui.
 Di facerent, vt me ſumma de puppe videres.
 Mouiſſet vultus mœſta figura tuos.
 Nunc quoque, non oculis, ſed qua potes, aſpice mente,
 Hærentem ſcopulo: quem vaga pulſat aqua.
 Aſpice demiſſos lugentis more capillos:
 Et tunicas lacrymis, ſicut ab imbre, graves.
 Corpus, ut impulſe ſegetes aquilonibus, horret:
 Litteraque articulo preſſa tremente labat.
 Non te per meritum, quoniam male ceſſit, adoro.
 Debita ſit factæ gratia nulla meo:
 Sed nec pœna quidem. ſi non ego cauſa ſalutis,
 Non tamen eſt, cur tu ſis mihi cauſa necis.
 Has tibi plangendo lugubria pectora laſſas
 Infelix tendo trans freta longa manus.
 Hos tibi, qui ſuperant, oſtendo mœſta capillos.

Per lacrymas oro, quas tua facta mouent :
Fleſte ratem Theſeu; verſoque relabere vento:
Si prius occidero : tu tamen oſſa feres.

IN XI. EPISTOLAM ARGVMENTVM.

Macareus & Canace Aoli regis ventorum filij, cum turpiter ſe amarent, & conſanguinitatis prætextu culpam tegentes concubarent; Canace filium peperit. quem dum clam è regia per nutricem emitteret, vt aleretur; infelix infans ſuo vagitus ſe auo prodidit, qui filioyrum incenſus ſcelere innocuum infantem juſſit canibus exponi, & per ſatellitem Canaca gladium miſit, quo illa pro meritis uteretur. quo & ſe interſeciſſe creditur. Sed prius, quam moreretur, Macareo, qui jam in templum Apollinis Delphici ſugerat, hac epiſtola caſum exponit ſuum, precaturque, vt expoſiti infantis oſſa legat, & una cum ſuis vna componat.

CANACE MACAREO.

SI qua tamen cœcis errabunt ſcripta lituris;
Oblitus à domina cæde libellus erit.
Dextra tenet calamus; ſtriſtum tenet altera ferrum,
Et jacet in gremio charta ſoluta meo.
Hæc eſt Aolidos fratri ſcribentis imago :
Sic videor duro poſſe placere patri.
Ipſe necis cuperem noſtræ ſpectator adeſſet,
Auctoriſque oculis exigeretur opus.
Vt ferus eſt, multoque ſuis truculentior Euris,
Spectaret ſiccis vulnera noſtra genis.
Scilicet eſt aliquod cum ſauis viuere ventis :
Ingenio populi conuenit ille ſui.
Ille Noto, Zephyroque, & Sithonio Aquiloni
Imperat, & pennis Eure proterue tuis.
Imperat heu ventis, tumida non imperat iræ :
Poſſidet & vitiiſ regna minora ſuis.

Quid

Quid iuuat admotam per auorum nōmina cœlo:
Inter cognatos poſſe referre Iouem?
Num minus inſeſtum funebria munera ferrum
Fœminea teneo, non mea tela, manu?
O vtinam Macareu, quæ nos commiſit in vnum,
Veniſſet leto ſerior hora meo!
Cur vnquam plus me frater, quam frater, amaſti?
Et tibi, non debet quod ſoror eſſe, fui?
Ipſa quoque incalui : qualemque audire ſolebam,
Nefcio quem ſenſi corde tepente Deum.
Fugerat ore color : macies adduxerat artus:
Sumebant minimos ora eoacta cibos.
Nec ſomni faciles, & nox erat annua nobis:
Et gemitum nullo læſa dolore dabam.
Nec cur hoc facerem, poteram mihi reddere cauſam:
Nec noram, quid amans eſſet : at illud eram.
Prima malum nutrix animo præſenſit anili:
Prima mihi nutrix, Aoli, dixit, amas.
Erubui : gremioque pudor deiecit ocellos.
Hæc fatiſ in tacita ſigna fatentis erant.
Iamque tumefcebant vitiatæ pondera ventris,
Ægraque furtiuum membra gravabat onus.
Quas mihi non herbas, quæ non medicamina nutrix
Attulit, audaci ſuppoſuitque manu?
Vt penitus noſtris (hoc te celauimus vnum)
Viſceribus creſcens excuteretur onus.
At nimium viuax admotis reſtitit infans.
Artibus : & tectus tutus ab hoſte fuit.
Iam nouies erat orta ſoror pulcherrima Phœbi,
Denaque luciferos luna premebat equos:
Nefcia quæ faceret ſubitos mihi cauſa dolores,
Et rudis ad partus, & noua miles eram.
Nec tenui vocem. quid, air, tua crimina prodis?
Oraque clamantis conſcia preſſit anus.
Quid faciam infelix? gemitus dolor edere cogit:

D 3

Sed

Sed timor, & nutrix, & pudor ipse, verant.
 Continuo gemitus, elapsaque verba rependo:
 Et cogor lacrymas combibere ipsa meas.
 Mors erat ante oculos, & opem Lucina negabat:
 Et graue, si morerer, mors quoque crimen erat.
 Cum super incumbens, scissa tunicaque, comaque,
 Pressa refoyisti pectora nostra tuis.
 Et mihi, viue soror, soror ô charissima, dixisti,
 Viue: nec vnus corpore perde duos.
 Spes bona det vires: fratri nam nupta futura es.
 Illius, de quo mater es, vxor eris.
 Mortua (crede mihi) tamen ad tua verba reuixit:
 Et positum est vteri crimen onusque mei.
 Quid tibi grataris? media sedet Æolus aula:
 Crimina sunt oculis surripienda patris.
 Frondibus infantem, ramisque albensis oliuæ,
 Et leuibus vittis sedula celat anus:
 Fictaque sacra facit, dicitque precantia verba.
 Dat populus sacris; dat pater ipse viam.
 Iam prope limen erat: patrias vagitus ad aures
 Venit: & indicio proditur ille suo.
 Eripit infantem, mentitaque sacra reuelat
 Æolus. insana regia voce sonat.
 Vt mare sit tremulum, tenui cum stringitur aura:
 Vt quatitur tepido fraxina virga noto;
 Sic mea vibrari pallentia membra videres.
 Quassus ab imposito corpore lectus erat.
 Irruit: & nostrum vulgat clamore pudorem,
 Et vix à misero continet ore manus.
 Ipsa nihil, præter lacrymas, pudibunda profudi:
 Torpuerat gelido lingua retenta metu.
 Iamque dari paruum, canibusque, auibusq; nepotem
 Iusserat: in solis destituitque locis.
 Vagitus dedit ille miser: sensisse putares:
 Quaque suum poterat voce rogabat auum.

Quid

Quid mihi tunc animi credis, germane, fuisse?
 (Nam potes ex animo colligere ipse tuo)
 Cum mea me coram siluas inimicus in altas
 Viscera montanis ferret edenda lupis.
 Exierat thalamo. tunc demum pectora planxi:
 Contigit inque meas vnguibus ire genas.
 Interea patrius vultu mœrente fatelles
 Venit, & indignos edidit ore sonos:
 Æolus hunc ensem mitit tibi: tradidit ensem:
 Et iubet ex merito scire quid iste velit.
 Scimus: & vtetur violento fortiter ense:
 Pectoribus condam dona paterna meis.
 His mea muneribus genitor connubia donas?
 Hac tua dote, pater, filia diues erit?
 Tolle procul decepte faces, Hymenæe, maritas:
 Et fuge turbato tecta nefanda pede.
 Ferte faces in me, quas fertis, Erinnyes atræ:
 Vt meus ex isto luceat igne roguis.
 Nubite felices Parca meliore sorores:
 Admissi memores sed tamen este mei.
 Quid puer admisit tam paucis editus horis?
 Quo læst factò, vix bene natus, auum?
 Si potuit meruisse necem, meruisse putetur.
 Ah miser admisso plectitur ille meo.
 Nate dolor matris, rapidarum præda ferarum,
 Hei mihi natali dilacerate tuo,
 Nate parum fausti miserabile pignus amoris,
 Hæc tibi prima dies, hæc tibi summa fuit.
 Non mihi te licuit lacrymis perfundere iustis,
 In tua nec tonsas ferre sepulchra comas.
 Non super incubui: non oscula frigida carpsi.
 Diripiunt auidæ viscera nostra feræ.
 Ipsa quoque infantis cum vulnere persequar umbras:
 Nec mater fuero dicta, nec orba diu.
 Tu tamen ô frustra miseræ sperate sorori,

D 4

Sparsa

Sparfa precor nati collige membra tui:
 Et refer ad matrem, socioque impone sepulchro,
 Vrnaque nos habeat, quamlibet arcta, duos.
 Viue memor nostri, lacrymasque in funere funde:
 Neue reformida corpus amantis amans.
 Tu (rogo) projectæ nimium mandata fororis
 Perfer. mandatis perfruar ipsa patris.

IN XII. EPISTOLAM ARGVMENTVM.

Cum florida iuuentute & forma valeret Iason, quã primum Colchon attigit, à Medea Æta Colchorum regis & Hecates filia receptus & amatus est; habitaque conjugij sponione illum edocuit, quonam pacto in optatam deueniret prædam. Aureo igitur vellere raptò, clam cum Medea fugam arripuit. Quos cum insequeretur Æta; illa Absyrti fratris, quem secum ducebat, membra dispersit, ut patrem, ossa filij legentem, remoraretur; atque ita incolumes in Thesaliam tandem deuenerunt: ubi Æsonem Iasonis patrem, annis jam decrepitem, in robustiorem ætatem reduxit Medea. Pelia præterea filias in patrii mortem armavit. Fingens enim ei iuuentutem restituere velle, quemadmodum Æsoni fecerat, filiabus persuasit, ut omnem sanguinem frigidum atque veterem, cultris exhaurirent, ut nouum atque floridum posset infundere. Quod cum fecissent puella, statim expirauit Pelia. Iason vero, siue enormitate criminis, siue alia de causa, Medeam repudiasset, & Creusam Creontis regis Corinthiorum filiam, in uxorem assumpsit. Furibunda ergo ad Iasonem scripsit, cui ingratitude obijcit, presentemque ultionem, nisi recipiatur, hic minatur.

M E D E A I A S O N I.

V T tibi Colchorum, memini, regina vacauit,
 Ars mea, cum peteres, ut tibi ferret opem;

Tunc,

Tunc, quæ dispensant mortalia fata sorores,
 Debuerant suos euoluissè meos.
 Tunc potui Medea mori bene. quicquid ab illo
 Produxi vitæ tempore, pœna fuit.
 Hei mihi cur vnquam iuuenilibus acta lacertis
 Phryxeam petiit Pelias arbor ouem?
 Cur vnquam Colchi Magnetida vidimus Argo,
 Turbaque Phasiacam Graja bibistis aquam?
 Cur mihi plus æquo flavi placuere capilli,
 Et decor, & linguæ gratia ficta tuæ?
 At (semel in nostras quoniam noua puppis arenas
 Venerat, audaces attuleratque viros)
 Illet anhelatos non præmedieatus in ignes
 Immemor Æsonides, oraque adunca bouum.
 Semina jecisset; totidem sumpsisset & hostes:
 Ut caderet cultor ab ipse suo.
 Quantum perfidiæ tecum sclerata perisset!
 Dempta forent capiti quam mala multa meo!
 Est aliqua ingrato meritum exprobrare voluptas.
 Hac fruar: hæc de te gaudia sola feram.
 Iustus inexpertam Colchos aduertere puppim,
 Intrastrati patriæ regna beata meæ.
 Hoc illic Medea fui, noua nupta quod hic est.
 Quam pater est illi, tam mihi diues erat.
 Hic Ephynen bimarem: Scythia tenuis ille niuosa
 Omne tenet, Ponti qua plaga læua jacet.
 Accipit hospitio iuuenes pater Æta Pelasgos,
 Et premitis pictos corpora Graja toros.
 Tunc ego te vidi: tunc cœpi scire quis esles.
 Illa fuit mentis prima ruina meæ.
 Ut vidi, ut perii: nec notis ignibus arsi,
 Ardet ut ad magnos pinea trada deos.
 Et formosus eras, & me mea fata trahebant.
 Abstulerant oculi lumina nostra tui.
 Perfide sensisti: quis enim bene celat amorem?

D 5

Enai-

Eminet indicio prodita flamma suo.
 Dixerat interea tibi rex : ut dura ferorum
 Infólito premeres vomere colla bouum.
 Martis erant tauri plus , quam per cornua , fatui:
 Quorum terribilis spiritus ignis erat.
 Ære pedes solidi , præteritaque naribus æra:
 Nigra per afflatus hæc quoque facta suos.
 Semina præterea populos genitura iuberis
 Spargere devota lata per arua manu,
 Qui peterent natis secum tua corpora telis.
 Illa erat agricolæ messis iniqua suo.
 Lumina custodis succumbere nescia somno
 Vltimus est aliqua decipere arte labor.
 Dixerat Æetes. mæsti confurgitis omnes:
 Mensaque purpureos deserit alta toros.
 Quam tibi tunc longe regnum dotale Creusæ,
 Et focer , & magni nata Creontis erat!
 Tristis abis. oculis abeuntem prosequor vdis:
 Et dixit tenui murmure lingua , vale.
 Vt positum thalamo tetigi male faucia lectum;
 Acta est per lacrymas nox mihi , quanta fuit.
 Ante oculos taurique meos , segetesque nefandæ,
 Ante meos oculos pervigil anguis erat. (rem.
 Hinc amor, hinc timor est. ipsum timor auget amo-
 Mane erat : & thalamo chara recepta foror:
 Disiectamque cõmas , averfæque in ora jacentem,
 Invenit : & lacrymis omnia plena micis.
 Orat opem Minyis (petit altera , & altera habebit)
 Æsonio juveni quod rogat illa , damus.
 Est nemus , & piccis , & frondibus ilicis atrum:
 Vix illuc radiis solis adire licet.
 Sunt in eo (fuerant certe) delubra Dianæ:
 Aurea barbarica stat dea facta manu.
 Nescio an exciderint mecum loca. venimus ambo.
 Orsus es infido sic prior ore loqui.

Ius tibi & arbitrium nostræ fortuna salutis
 Tradidit : inque tua est vitæque morsque manu.
 Perdere posse sat est , si quem iuvat ista potestas:
 Sed tibi servatus gloria major ero.
 Per mala nostræ precor, quorum potes esse leuamen,
 Per genus , & numen cuncta videntis aui,
 Per triplices vultus , arcanaque sacra Dianæ,
 Et si forte aliquos gens habet ista deos;
 O virgo miserere mei : miserere meorum:
 Effice me meritis tempus in omne tuum.
 Quod si forte virum non dignare Pelasgum,
 (Sed mihi tam faciles vnde deosque meos ?)
 Spiritus ante meus teneus vaneat in auras,
 Quam thalamo , nisi tu , nupta sit ulla meo.
 Conscia sit Iuno sacris præfecta maritis,
 Et dea , marmorea cuius in æde sumus.
 Hæc animum , & quõta pars horum mouere puellæ
 Simplicis : & dextræ dextera juncta mori.
 Vidi etiam lacrymas. an & est pars fraudis in illis?
 Sic cito sum verbis capta puella tuis.
 Iungis & arripedes inadulto corpore tauros,
 Et solidam iusto vomere findis humum.
 Arua venenatis pro semine dentibus implet:
 Nascitur & gladios scutaque miles habens.
 Ipsa ego , quæ dederam medicamina , pallida sedi,
 Cum vidi subitos arma tenere viros.
 Donec terrigenæ (facinus miserabile) fratres
 In se constrictas conseruere manus.
 Peruigil ecce draco squammatis crepitantibus horrens
 Sibilat : & torto pectore verrit humum.
 Dotis opes tibi erant? vbi erat tunc regia conjux,
 Quique maris gemini distinet Isthmos aquas?
 Illa ego , quæ tibi sum nunc denique barbara facta,
 Nunc tibi sum pauper , nunc tibi visa nocens;
 Flammea subduxi medicato lumina somno:

Et tibi quæ raperes velleræ tuta dedi:
 Proditus est genitor: regnum, patriamque reliquit:
 Munus in exilio quodlibet esse, tuli.
 Virginitas facta est peregrini præda latronis:
 Optima cum chara matre relicta soror.
 At non te fugiens sine me, germane, reliquit.
 Deficit hoc vno littera nostra loco.
 Quod facere ausa mea est, non audet scribere dextra.
 Sic ego, sed tecum dilaceranda fui.
 Nec tamen extimui (quid enim post illa timerem?)
 Credere me pelago fœmina, jamque nocens.
 Numen vbi est? vbi di? meritis subeamus in alto,
 Tu fraudis pœnas, crudelitatis ego.
 Compessos vitinam Symplegades elisissent,
 Nostraque adhærerent ossibus ossa tuis.
 Aut nos Scylla rapax canibus misisset edendos.
 Debuit ingratis Scylla nocere viris.
 Quæque vomit totidem fluctus, totidemque resorbet,
 Nos quoque Trinacriæ suppositisset aquæ.
 Sospes ad Hæmonias victorque reverteris vrbes.
 Ponitur ad patrios aurea lana deos.
 Quid referam Pelix naras pietate nocentes,
 Cæsaque virginea membra paterna manu?
 Ut culpent alii, tibi me laudare necesse est,
 Pro quo sum toties esse coacta nocens.
 Ausus es ô (iusto desunt sua verba dolori)
 Ausus es, Aïsonia, dicere, cede domo.
 Iussa domo cessi, natis comitata duobus,
 Et, qui me sequitur semper, amore tui.
 Vt subito nostras Hymen cantatus ad aures
 Venit, & accenso lampades igne micant,
 Tibiaque effudit socialia carmina vobis,
 At mihi funesta flebiliora tuba;
 Pertimui: nec adhuc tantum scelus esse putabam:
 Sed tamen in toto pectore frigus erat.

Turba

Turba ruunt: & Hymen clamant: Hymenæ frequen-
 Quo propior vox est: hoc mihi peius erat. (tant.
 Diuersi flebant ferti, lacrymasque tegebant.
 Quis vellet tanti nuncius esse mali?
 Me quoque quidquid erat potius nescire iuuabat:
 Sed tanquam scirem, mens mea tristis erat.
 Cum minor è pueris, iussus, studioque videndi,
 Constitit ad geminæ limina prima foris:
 Hinc mihi, mater abi, pompam pater, inquit, Iason
 Ducit: & adjunctos aureus virget equos.
 Protinus abscessit planxi meæ pectora veste:
 Tuta nec à digitis ora fuere meis.
 Ire animus mediæ suadebat in agmina turbæ,
 Raptaque compositis demere sarta comis.
 Vix sine continui, quin sic laniata capillos
 Clamarem, Meus est: inijceremque manus.
 Læte pater gaude: Colchi gaudente relicti:
 Inferias vmbre fratris habete mei.
 Deseror (amissis regno, patriaque, domoque)
 Coniuge: qui nobis omnia solus erat.
 Serpentes igitur potui, taurosque furentes;
 Vnum non potui perdomuisse virum.
 Quæque feros repuli doctis medicatibus ignes,
 Non valeo flammam effugere ipsa meas.
 Ipsi me cantus, herbæque, artesque relinquunt.
 Nil dea, nil Hecates sacra potentis agunt.
 Non mihi grata dies: noctes vigilantur amaræ:
 Nec tener in misero pectore somnus adest.
 Quæ me non possum, potui sopire draconem.
 Vtilior cuius, quam mihi, cura mea est.
 Quos ego seruavi, pellex amplectitur artus:
 Et nostri fructus illa laboris habet.
 Forsitan & stultæ dum te jactare maritæ
 Quæris, & injultis auribus apta loqui;
 In faciem, moreque meos noua crimina fingis.

Rideat,

Rideat, & vitium læta sit illa meis:
 Rideat: & Tyrio jaceat sublimis in ostro;
 Flebit: & ardores vincet adusta meos.
 Dum ferrum, flammæque aderunt, succusque venenis;
 Hostis Medæa nullus inultus erit.
 Quod si fortè preces præcordia ferrea tangunt;
 Nunc animis audi verba minora meis.
 Nam tibi sum supplex, quod tu mihi sæpe fuisti:
 Nec moror ante tuos præcubuisse pedes.
 Si tibi sum vilis; communes respice natos.
 Sæviet in partus dira noværea meos.
 Et nimium similes tibi sunt: & imagine tangor:
 Et quoties video, lumina nostra madent.
 Per superos oro, per auitæ lumina flammæ,
 Per meritum, & natos, pignora nostra, duos:
 Redde torum: pro quo tot res insana reliqui.
 Adde fidem dictis: auxiliūque refer.
 Non ego te imploro contra taurosque virosque:
 Utque tua serpens victa quiescat ope.
 Te peto, quem merui, quem nobis ipse dedisti:
 Cum quo sum pariter facta parente parens.
 Dos ubi sit, quæris: campo numeravimus illo.
 Qui tibi laturo vellus, arandus erat.
 Aureus ille aries villo spectabilis aureo,
 Dos mea: quam, dicam si tibi, Redde, neges.
 Dos mea, tu sospes: dos est mea, Graia juvenus.
 I nunc, Sisyphias improbe confer opes.
 Quod viuis, quod habes nuptam, socerumque poten-
 Hoc ipsum, ingratus quod potes esse, meum est.
 Quos equidem actutum, sed quid prædicere pœnam
 Attinet? ingentes parturit ira minas.
 Quo feret ira, sequar. facti fortasse pigebit.
 Et piget infido consuluisse viro.
 Vidèrit ista Deus, qui nunc mea pectora versat:
 Nescio quid certe mens mea maius agit.

Protesilaus Iphicli filius ad Troiam quadraginta navibus, ut ait Homerus, navigans, cum cæteris Græcis Aulide portu Bœotia ob tempestatem clausus est. Quod dum intellexisset Laodameia, Acasti ex Laodætica filia, conjux ejus, sincere maritum amans, multo somnis sollicitata, hanc epistolam ad eum scripsit: qua suadet, ut oraculi memor, à belli periculo abstineat. Datum enim Græcis fuerat responsum, Eum qui primus ex classe in terram Troianorum descendisset, periturum. Protesilaus ergo, vere magnanimus, primus in terram descendit, & ab Hectore occisus est.

LAODAMEIA PROTESILAO.

MITTIT, & optat amans quo mittitur ire, salutem,
 Amonis Amonio Laodameia viro.
 Aulide te fama est vento retinente morari.
 Ah me cum fugeres, hinc ubi ventus erat?
 Tunc freta debuerant vestris obfistere remis:
 Illud erat sæuis vtile tempus aquis.
 Oscula plura viro, mandataque plura dedissem:
 Et sunt quæ volui dicere multa tibi.
 Raptus es hinc præceps: &, qui tua vela vocares,
 Quem cuperent nautæ, non ego, ventus erat.
 Ventus erat nautis aptus: non aptus amanti.
 Soluor ab amplexu Protesilæ tuo:
 Linguaque mandatis verba imperfecta reliquit.
 Vix illud potui dicere triste, vale.
 Incubuit Boreas, arreptaque vela terendit.
 Iamque meus longe Protesilaus erat.
 Dum potui spectare virum, spectare juvabat,
 Sumque tuos oculos vsque secuta meis.
 Ut te non poteram, poteram tua vela videre:
 Vela dñi vultus detinere meos.

At postquam nec te, nec vela fugacia vidi,
 Et quod spectarem, nil, nisi pontus, erat;
 Lux quoq; tecum abiit: tenebrisq; exanguis obortis
 Succiduo dicor procubuisse genu.
 Vix focer Iphiclus, vix me grandæuus Acastus,
 Vix mater gelida mæsta refecit aqua.
 Officiu fecere piu, sed inutile nobis.
 Indignor miseræ non licuisse mori.
 Utque animus rediit, pariter rediere dolores:
 Pectora legitimus casta momordit amor.
 Nec mihi pectendos cura est præbere capillos:
 Nec libet aurata corpora veste tegi.
 Ut quas pampinea tetigisse Bicorniger hasta
 Creditur, huc illuc, qua furor egit, eo.
 Conueniunt matres Phylaceides, & mihi clamant,
 Indue regales Laodameia sinus.
 Scilicet ipsa geram saturatas murice vestes:
 Bella sub Iliacis mœnibus ille geret.
 Ipsa comas pectam: galea caput ille premetur:
 Ipsa novas vestes: dura vir arma feret.
 Quo possum squalore, tuos imitata labores
 Dicar: & hæc belli tempora tristis agam.
 Dux Pari Priamide, damno formosæ tuorum,
 Tam sis hostis iners, quam malus hospes eras.
 Aut te Tenariæ faciem culpasse maritæ:
 Aut illi vellem displicuisse tuam.
 Tu, qui pro rapta nimium Menelæe laboras,
 Hei mihi quam multis flebilis vltor eris!
 Di precor à nobis omen remouete sinistrum,
 Et sua det reduci vir meus arma Ioui.
 Sed timeo: quotiesque subit miserabile bellum,
 More niuis lacrymæ sole madentis eunt.
 Ilion, & Tenedos, Simoisque, & Xanthus, & Ida,
 Nomina sunt ipso pæne timenda sono.
 Nec rapere ausurus, nisi se defendere possit.

Hospes erat: vires nouerat ille suas.
 Venerat, ut fama est, multo spectabilis auro,
 Quique suo Phrygiæ corpore ferret opes:
 Classe, virisque potens, per quæ fera bella geruntur:
 Et sequitur regni pars quota quemque sui.
 His ego te victam consors Ledæa gemellis
 Suspicio: hæc Danaïs posse nocere puto.
 Hæciora nescio quem timeo: Paris Hæciora dixit
 Ferrea sanguinea bella mouere manu.
 Hæciora, quisquis is est, si sum tibi chara, caueo,
 Signatum memori pectore nomen habeo.
 Hunc vbi vitaris, alios vitare memento,
 Et multos illic Hæcioras esse puta.
 Et facito, vt dicas, quoties pugnare parabis:
 Parcere me iussit Laodameia sibi.
 Si cadere Argolico fas est sub milite Trojam;
 Te quoque non vllum vulnus habente cadat.
 Pugnet, & aduersos tendat Menelaus in hostes,
 Vt rapiat Paridi, quam Paris ante sibi.
 Irruat: & causâ quem vincit, vincat & armis.
 Hostibus è mediis nupta petenda viro est.
 Causâ tua est dispar. tu tantum viuere pugna,
 Inque pios dominæ posse redire sinus.
 Parcite Dardanidæ de tot (precor) hostibus, vni:
 Ne meus ex illo corpore sanguis eras.
 Non est, quem deceat nudo concurrere ferro,
 Sæuaque in oppositos pectora ferre viros.
 Fortius ille potest, multo qui pugnat amore.
 Bella gerant alii: Proteusilaus amet.
 Hunc (fateor) volui reuocare: animusque ferebat.
 Substitit auspicii lingua timore mali.
 Cum foribus velles ad Trojam exire paternis,
 Pes tuus offenso limine signa dedit.
 Vt vidi, ingemui: tacitoque in pectore dixi:
 Signa reuersuri sint precor ista viri.

Hæc tibi nunc refero, ne sis animosus in armis :
 Fac meus in ventos hic timor omnis eat.
 Sors quoque nescio quem fato designat iniquo,
 Qui primus Danaum Troada tanget humum.
 Infelix, quæ prima virum lugebit adeptum !
 Di faciant, ne tu strenuus esse velis.
 Inter mille rates tua sit millesima puppis,
 Iamque fatigatas vltima verset aquas.
 Hoc quoque præmoneo : de naue nouissimus exi.
 Non est quo properes, terra paterna tibi.
 Cum venies, veloque moue, remoque carinam,
 Inque tuo celerem littore siste gradum.
 Siue latet Phœbus, seu terris altior extat ;
 Tu mihi luce dolor, tu mihi nocte venis.
 Noctæ tamen quam luce magis, nox grata puellis :
 Quarum suppositus colla lacertis habet.
 Aucupor in lecto mendaces cœlibe somnos.
 Dum careo veris, gaudia falsa iuuant.
 Sed tua cur nobis pallens occurrit imago ?
 Cur venit à verbis multa querela tuis ?
 Excutor somno : simulacraque noctis adoro.
 Nulla caret famæ Theslalis ara meo.
 Thura damus, lacrymasq; super : quæ sparsa relucunt,
 Vt solet affuso surgere flamma mero.
 Quando ego te reducem cupidis amplexa lacertis,
 Languida lætitia soluar ab ipsa me ?
 Quando erit, vt lecto mecum bene iunctus in vno
 Militiæ referas splendida facta tuæ ?
 Quæ mihi dum referes ; quamuis audire iuuabit ;
 Multa tamen rapies oscula : multa dabis.
 Semper in his apte narrantis verba resistunt.
 Promptior est dulci lingua referre mora.
 Sed cum Troia subit, subeunt ventique fretumque ;
 Spes bona sollicito victa timore cadit.
 Hoc quoque, quod venti prohibent exire carinas,

Me mouet : inuitis ire paratis aquis.
 Quis velit in patriam vento prohibente reuerti ?
 A patria pelago vela vetante datis.
 Ipse suam non præbet iter Neptunus ad vrhem.
 Quo ruitis ? vestras quisque redite domos.
 Quo ruitis Danaï ? ventos audite vetantes.
 Non subiti casus : numinis ista mora est.
 Quid petiur tanto, nisi turpis adultera, bello ?
 Dum licet, Inachiæ vertite vela rates.
 Sed quid ego reuoco hæc ? omen reuocantis abesto.
 Blandaque compositas aura secundet aquas.
 Troadas inuideo. quæ sic lacrymosa suorum
 Funera conspiciunt : nec procul hostis erit.
 Ipsa suis manibus forti Troia nupta marito
 Imponet galeam, barbaraque arma dabit.
 Arma dabit : dumq; arma dabit, simul oscula sumet.
 Hoc genus officii dulce duobus erit.
 Producetque virum : dabit & mandata reuerti.
 Et dicet, Referas ista face arma Ioui.
 Ille ferens dominae mandata recentia secum,
 Pugnabit caute : respicietque domum.
 Exuet & reduci clypeum galeamque resoluert,
 Excipietque suo corpora lassâ sinu.
 Nos sumus incertæ : nos anxius, omnia cogit,
 Quæ possunt fieri, facta putare, timor.
 Dum tamen arma geris diuerso miles in orbe,
 Quæ referat vultus est mihi cera tuos.
 Illi blanditias, illi tibi debita verba
 Dicimus, amplexus accipit illa meos.
 Crede mihi plus est, quam quod videatur, imago.
 Adde sonum ceræ ; Protesilaus erit.
 Hanc specto, teneoque sinu pro conjuge vero :
 Et tamquam possit verba referre, queror.
 Per reditus corpusque tuum, mea numina, iuro,
 Perque pares animi conjugique faces,

Perque, quod vt videam canis albere capillis,
 Quod tecum possis ipse referre caput;
 Me tibi venturam comitem, quocunque vocaris:
 Siue, quod heu timeo, siue superstes eris.
 Vltima mandato claudetur epistola paruo:
 Sit tibi cura mei: fit tibi cura tui.

IN XIV. EPISTOLAM ARGVMENTVM.

*Danaus Beli prisci filius ex pluribus conjugibus quin-
 quaginta filias suscepit. quas dum Ægyptus eius fra-
 ter, cui totidem erant filij, postulasset in nurus; Danaus
 oraculi responso comperio, se manibus generi moriturū,
 volens periculum euitare, conscensis nauibus Argos ve-
 nit. Indignatus autem Ægyptus, eo quod spretus esset,
 filios cum exercitu ad illum oppugnandum misit; hac
 lege, vt non nisi interempto Danao, ad se redirent, aut
 filiarum connubia inissent. Ille autem obsidione coactus,
 filias se daturum spondit. Sed puella, accepto a patre
 gladio, vt iustum erat prima nocte cum vino letitiæque
 calentes iuuenes in profundissimum soporem concidif-
 sent, vnaquæque suum iugulauit: sola Hypermnestra
 excepta, quæ Lino, quem Eusebius Lynceum appellat,
 marito suo miserta pepercit, suasisit, vt ad patrem Æ-
 gyptum, detecto facinore, quam primum fugeret. Sed
 cum pater Danaus ab omnibus præterquam ab Hyper-
 mnestra, perfectum facinus intellexisset, eam crudelissime
 vinculam in carcere seruandam tradidit. Quare Linum
 patriuelem, eundemque maritum, quem seruauerat, hac
 epistola rogat, vt vel opem ferat ac captiuitate se libe-
 ret: vel, si mori contingat, vt sepultura honore non ca-
 reat. quæ & à Lino tandem, Danao trucidato, fuit libe-
 rata.*

HYPERMNESTRA LYNCEO.

MITIT Hypermnestra de tot modo fratris vni:
 Cætera nuptarum crimine turba jacet.

Clausa

Clausa domo teneor, grauibisque coërcita vinculis.
 Est mihi supplicii causa, fuisse piam.
 Quod manus extimuit iugulo demittere ferrum,
 Sum rea, laudarer, si sceltis aua forem.
 Esse ream præstat, quam sic placuisse parenti.
 Non piget immunes cædis habere manus.
 Me pater igne licet, quem non violauimus, vrat,
 Quæque aderant sacris, tendat in ora faces,
 Aut illo iugulet, quem non bene tradidit, ense,
 Vt qua non cecidit vir nece, nupta cadat;
 Non tamen, vt dicant morientia, Pœnitet, ora,
 Efficiet, non est, quam piget esse piam.
 Pœniteat sceleris Danaum læuasque sorores.
 Hic solet euentus facta nefanda sequi.
 Cor pauet admonitu temerata sanguine noctis,
 Et subitus dextræ præpedit ossa tremor.
 Quam tu cæde putes fungi potuisse mariti;
 Scribere de facta non sibi cæde timet.
 Sed tamen experiar, modo facta crepuscula terris;
 Vltima pars lucis, primaque noctis erat.
 Ducimur Inachides magni sub tecta Pelasgi,
 Et focer armatas accipit ipse nurus.
 Vndique collucent præcinctæ lampades auro.
 Dantur in inuiros impia thura foci.
 Vulgus Hymen Hymenæe vocant, fugit ille vocantes.
 Ipsa Iouis conjux cessit ab vrbe sua.
 Ecce mero dubii comitum clamore frequentes,
 Flore nouo madidas impediende comas,
 In thalamos læti, thalamos sua busta, feruntur:
 Serataque corporibus funere digna premunt.
 Iamque cibo, vinoque graues, somnoque jacebant,
 Securumque quies alta per Argos erat:
 Circum me gemitus morientum audire videbar:
 Et tamen audieram: quodque verubar, erat,
 Sanguis abit: mentemque calor corpusque reliquit,

E 3

Inque

Inque nouo iacui frigida facta toro.
 Vtque leui Zephyro graciles vibrantur arista,
 Frigida populeas vt quatit aura comas;
 Aut sic, aut etiam tremui magis. ipse iacebas:
 Quæque tibi dederant vina, soporis erant.
 Excussere metum violenti iustâ parentis.
 Erigor : & capio tela tremente manu.
 Non ego falsa loquor. ter acutum sustulit ensem:
 Ter male sublato decidit ense manus.
 At rursus, monitis iustique coacta parentis,
 Admoui iugulo tela paterna tuo.
 Sed timor & pietas crudelibus obstitit ausis:
 Castaque mandatum dextra refugit opus.
 Purpureos laniata sinus, laniata capillos,
 Exiguo dixi talia verba sono:
 Sæuus Hypermnestre pater est tibi. iustâ parentis
 Effice : germanis sit comes iste suis.
 Fœmina sum, & virgo ; natura mitis, & annis,
 Non faciunt molles ad fera tela manus.
 Quin age : dumque jacet fortes imitare sorores.
 Credibile est cæsos omnibus esse viros.
 Si manus hæc aliquam posset committere cædem;
 Morte foret dominæ sanguinolenta suæ.
 Quid meruere necem patruelia regna tenendo,
 Quæ tamen externis danda forent generis?
 Finge viros meruisse mori : quid fecimus ipsa?
 Quo mihi commissio non licet esse piam?
 Quid mihi cum ferro ? quid bellica tela puellæ?
 Aptior est digitis lana colusque meis. (tur.
 Hæc ego. dumq; queror, lacrymæ sua verba sequun-
 Deque meis oculis in tua membra cadunt.
 Dum petis amplexus, sopitaque brachia iactas;
 Pæne manus telo saucia facta tua est.
 Iamq; patrem, famulosq; patris, lucemque timebam.
 Expulerant somnos hæc mea dicta tuos:

Surge

Surge age Belide de tot modo fratribus vnus:
 Nox tibi, ni properes, ista perennis erit.
 Territus exturgis : fugit omnis inertia somni.
 Aspicias in timida fortia tela manu.
 Quærenti causam, Dum nox finit, effuge dixi.
 Dum nox atra finit, tu fugis : ipsa moror.
 Mane erat. & Danaus generos in cæde iacentes
 Dinumerat. summæ criminis vnus abes.
 Fert malè cognatæ jaçturam mortis in vno,
 Et queritur factum, sanguinis esse parum.
 Abstrahor à patriis manibus : raptamque capillis
 (Hæc meruit pietas præmia) carcer habet.
 Scilicet ex illo Iunonia permanet ira;
 Quo bos ex homine est, ex boue facta dea.
 Ah satis est pœnæ teneram mugisse puellam:
 Nec modo formosam posse placere Ioui.
 Astitit in ripa liquidi noua vacca parentis,
 Cornuaque in patriis non sua vidit aquis.
 Et conata queri, mugitus edidit ore:
 Territaque est forma, territa voce sua.
 Quid fugis infelix ? quid te miraris in vnda?
 Quid numeras factos ad noua membra pedes ?
 Ipsa Iouis magni pelle x, metuenda sorori,
 Fronde leuas nimiam cespitibusque famem.
 Fonte bibis, spectasque tuam stupefacta figuram :
 Et ne te feriant, quæ geris, arma times.
 Quæque modo, vt posses etiam Ioue digna videri,
 Diues eras ; nuda nuda recumbis humo.
 Per mare, per terras, cognataque flumina curris.
 Dat mare, dant amnes, dat tibi terra viam.
 Quæ tibi causa fugæ ? quid Io freta longa pererras ?
 Non poteris vultus effugere ipsa tuos.
 Inachi quo properas ? eadem sequerisque fugisque.
 Tu tibi dux comiti : tu comes ipsa duci.
 Per septem Nilus portus demissus in æquor

E 4

Exiit

Exit infanæ pellicis ora bouis.

Vltima quid referam, quorum mihi cana senectus
Auctor? dant anni quod querar ecce mei.

Bella pater patruusque gerunt: regnoque, domoque
Pellimur. effestas vltimus orbis habet.

Ille ferox, solus folio sceptrifque potitur:
Cum sene nos inopi turba vagamur inops.

De fratrum populo pars exiguissima restat.

Quique dati leto, quæque dedere, fleo.

Nam mihi quot fratres, totidem periere sorores.
Accipiat lacrymas vtraque turba meas.

En ego, quod viuus, pœnæ crucianda referuor.

Quid fiet fonti, cum rea laudis agar?

Et consanguinæ quondam centesima turbæ
Infelix vno fratre manente cadam.

At tua, si qua piæ remanet tibi cura fororis,
Quæque tibi tribui munera, dignus habes;

Vel fer opem: vel dede nec. defunctaque vita
Corpora, furtiuus insuper adde rogis.

Et sepeli lacrymis perfusa fidelibus ossa:

Scriptaque sint titulo nostra sepulcra breui.

Exul Hypermnestra, pretium pietatis iniquum,
Quam mortem fratri depulit, ipsa tulit.

Scribere plura libet. sed pondere lassâ catenæ
Est manus: & vires subtrahit ipse timor.

IN XV. EPISTOLAM ARGUMENTVM.

Tradunt Suidas & Alianus, Græci scriptores, duas
hoc nomine Sappho extitisse: quarum altera Erexia,
pœtria per celebri, qua Alcæi & Pittaci atque Tarquinij
Præse tempore claruit, quæ etiam pleurum prima
adinuenit. cui nonnulli carmen Lyricum tribuunt.
Alterâ Mytilenæ longè junior, quæ psalteria & meretrix
fuit. Quæ & multa & præclara apud Græcos pœ-
mata scripsit, adeo vt decima Musa dicta sit. Quare

autem

autem in Phaonis amorem incidere, Plinius herba tri-
bit lib. 23. Sed Baptista Egnatius, vir nostræ tempestatis
lingua Græcæ atque Latine studiosissimus, hanc fabu-
lam ab eodem à Græco in Latinum nuper traductam
recitat. Alianus omnimoda historia lib. 12. describit
pulcherrimum mortalium omnium Phaonem à Venere
olim lactucis occultatum. Esse vero & alios aliter qui
scripserint: fuisse Phaonem ex eorum hominum genere,
qui trajiciendus ultro citroque viatoribus nauigiolis
impensorem dantes operam, victum sibi diurnum qua-
ritarent. Accepisse tandem & Venere quæ se vt in al-
teram transportaret ripam, nulla interim promissa sti-
pe, rogaret. Quod cum ille libentius effecisset, nescius
quam transfueberet, Deam esse: tum vero à Venere longe
pretiosius accepisse munus, quam si vel amplissimum
manu pretium exegisset. Alabastrum namque cum ac-
cepisset unguine quodam plenum, quo semel perunctus,
formosissimus repente mortalium cunctorum apparuit;
mulieres omnes Lesbias in ejus exaruisse cupidinem: præ
ceteris vero impatientissime atque ardentissime à Sappho
adamatum. Hæc ille. Cum vero Phaon in Siciliam forte
discessisset, Sappho amore ardens, ac ne ab illo sperneretur,
timens, etiam capitis periculo furorem lenire statuit:
demisso in mare corpore ex Leucate Epiri promontorio.
Quo priusquam se conferret, per inconstantiam mu-
librem quod desperauerat tentans, hæc epistola eum ad-
vocare studet. absenti inuidiam conditionis suæ facit,
atque omni ratione ad commiserationem excitat. Nec
vlla in epistola mitiores ac lasciuiores amoris affectus,
quam in ista, expressit Ouidius, eo quod supra mulsebrems
condicionem in amores arserit: cum non modo vi-
rum perditæ, sed alias quoque mulieres amauerit:
vnde ab Horatio mascula Sappho vocata est. Multi ta-
men putant hanc esse Sappho, quam diuinus Plato sa-
pientem vocat.

ECOYID, vt aspecta est studiose littera dextræ,
 Procinus est oculis cognita nostra tuis?
An, nisi legisses auctoris nomina Sapphus,
 Hoc breve nescires vnde mouetur opus?
 Forsitan & quare mea sint alterna requiris
 Carmina; cum lyricis sim magis apta modis:
 Flendus amor meus est: elegeia flebile carmen.
 Non facit ad lacrymas barbitos vlla meas.
Vror, vt indomitis ignem exercebant Euris,
 Fertilis accensis messibus ardet ager.
Arua Phaon celebrat diuersa Typhoidos Ætne.
 Me calor Ætne non minor igne tenet.
Nec mihi, dispositis quæ jungam carmina neruis,
 Proueniunt. vacuæ carmina mentis opus.
Nec me Pyrrhiades, Methymniadesue puellæ,
 Nec me Lesbium cætera turba iuvant.
Vilis Amythone, vilis mihi candida Cydno:
 Non oculis grata est Atthis, vt ante, meis.
Atque alie centum, quas non sine crimine amaui.
 Improbe, multarum quod fuit, vnus habes.
Est in te facies, sunt apri lufibus anni.
 O facies oculis infidiosa meis!
Sume fidem & pharetram: fies manifestus Apollo.
 Accedant capiti cornua: Bacchus eris.
Et Phœbus Daphnen, & Gnosida Bacchus amauit.
 Nec norat lyricos illa, vel illa modos.
At mihi Pegafides blandissima carmina dicant:
 Iam canitur toto nomen in orbe meum.
Nec plus Alcæus, consors patriæque Lyraque,
 Laudis habet: quamuis grandius ille sonet.
Si mihi difficilis formam natura negauit;
 Ingenio formæ damna rependo meæ.
Sum breuis. at nomen, quod terras impleat omnes,

Est

Est mihi: mensuram nominis ipsa fero.
Candida si non sum: placuit Cepheia Persco
 Andromede, patriæ fusca colore suæ.
Et variis albæ junguntur sæpe columbæ:
 Et niger à viridi turtur amatur aue.
Si, nisi quæ facie poterit te digna videri,
 Nulla futura tua est: nulla futura tua est.
At mea cum legeres, etiam formosa videbar.
 Vnam iurabas vsque decere loqui.
Cantabam. memini (meminerunt omnia amantes)
 Oscula cantanti tu mihi rapta dabas.
Hæc quoque laudabas: omnique à parte placebam.
 Sed tunc præcipue, cum sit amoris opus.
Tunc te plus solito lasciuiua nostra iuuabat,
 Crebraque mobilitas, aeraque verba joco.
Et quod, vbi amborum fuerat confusa voluptas,
 Plurimus in lassò corpore languor erat.
Nunc tibi Sicelides veniunt noua præda puellæ.
 Quid mihi cum Lesbo? Sicelis esse volo.
Nec vos erroneo tellure admittite nostrum
 Nisiades matres, Nisiadesque nurus.
Nec vos decipiant blandæ mendacia linguæ.
 Quæ dicit vobis, dixerat ante mihi.
Tu quoque quæ montes celebras Erycina Sicanos,
 (Nam tua sum) vati consule diua tuæ.
An grauis inceptum peragit fortuna tenorem,
 Et manet in cursu semper acerba suo?
Sex mihi natales ierant; cum lecta parentis
 Antè diem lacrymas ossa bibere meas.
Arfit inops frater victus meretricis amore,
 Mistaque cum turpi damna pudore tulit.
Factus inops, agili peragit freta cærulea remo,
 Quasque male amisit, nunc male quærit opes.
Me quoque quod monui bene multa fideliter, odit.
Hoc mihi libertas, hoc pia lingua dedit.

Et

Et tanquam desint, quæ me sine fine fatigent,
 Accumulat curas filia parua meas.
 Ultima tu nostris accedis causa querelis.
 Non agitur vento nostra carina suo.
 Ecce jacent collo sparsi sine lege capilli,
 Nec premit articul' os lucida gemma meos.
 Veste tegor vili: nullum est in crinibus aurum:
 Non Arabum noster dona capillus olet.
 Cui colar infelix, aut cui placuisse laborem?
 Ille mei cucus vnicus autor abest.
 Molle meum leuibus cor est violabile telis,
 Et semper causa est, cur ego semper amem.
 Siue ita nascenti legem dixere sorores,
 Et data sunt vitæ fila seuera meæ,
 Siue abeunt studia in mores, artesque magistras;
 Ingenium nobis molle Thaleia facit.
 Quid mirum, si me primæ lanuginis ætas
 Abstulit, atque anni, quos vir amare potest?
 Hunc ne pro Cephalo raperes Aurora timebam,
 Et faceres: sed te prima rapina tenet.
 Hunc si conspiciat, quæ conspiciet omnia, Phæbe;
 Iussus erit somnos continuare Phaon.
 Hunc Venus in cælum curru vexisset eburno.
 Sed videt & Marti posse placere suo.
 O nec adhuc iuuenis, nec jam puer! vltis ætas!
 O decus, atque aui gloria magna tui.
 Huc ades: inque sinus formose relabere nostros.
 Non vt âmes oro, verum vt amare sinas.
 Scribimus, & lacrymis oculi rorantur obortis.
 Aspice quam sit in hoc multa litura loco.
 Si tam certus eras hinc ire, modestus iussus;
 Si mihi dixisses, Lesbî puella, vale.
 Non tecum lacrymas, non oscula nostra tulisti:
 Denique non timui, quod dolitura fui.
 Nil de te mecum est, nisi tantum injuria: nec te

Admoneat, quod tu munus amantis habes:
 Non mandata dedi: neque enim mandata dedissem
 Vlla, nisi, vt nolles immemor esse mei.
 Per tibi, qui nunquam longe discedit, amorem,
 Perque nouem iuro numina nostra deas;
 Cum mihi nescio quis, Fugiant tua gaudia, dixit;
 Nec me flere diu, nec potuisse loqui.
 Et lacrymæ deerant oculis, & verba palato.
 Astrictum gelido frigore pectus erat.
 Postquam se dolor imminuit; nec pectora plangi,
 Nec pudit scissis exululare comis.
 Non aliter quam si nati pia mater adempti
 Portet ad extructos corpus inane rogos.
 Gaudet, & è nostro crescit mærore Charaxus
 Frater: & ante oculos itque reditque meos.
 Vtque pudenda mei videatur causa doloris;
 Quid dolet hæc? certe filia viuît, ait. (bat
 Non veniunt in idem pudor atq; amor. omne vide-
 Vulgus: eram lacero pectus aperta sinu.
 Tu mihi cura Phaon: te somnia nostra reducunt;
 Somnia formoso candidiora die.
 Illic te inuenio: quamquam regionibus absis.
 Sed non longa fatis gaudia somnus habet.
 Sæpe tuos nostra ceruice onerare lacertos,
 Sæpe tuæ videor suppositisse meos.
 Oscula cognosco: quæ tu committere linguæ,
 Aptaque confusas accipere, apta dare.
 Blandior interdum, verisque simillima verba
 Eloquent: & vigilant sensibus ora meis.
 Vtiora pudet narrare: sed omnia fiunt.
 Et iuuat. & sine te non licet esse mihi.
 At cum se Titan ostendit, & omnia secum;
 Tam cito me somnos destituisse quoror. (sint.
 Antra nemusque peto: tanquam nemus antraq; pro-
 Conscia deliciis illa fuere meis.

Illuc mentis inops , vt quam furialis Erichthe
 Impulit, in collo crine iacente feror.
 Antra vident oculi scabro pendentia tofo,
 Quæ mihi Mygdonii marmoris instar erant.
 Inuenio siluam, quæ sæpe cubilia nobis
 Præbuit, & multa texit opaca coma:
 Sed non inuenio dominum siluæque meumque.
 Vile solum locus est: dos erat ille loci.
 Cognoui pressas noti mihi cespitis herbas:
 De nostro curuum pondere gramen erat.
 Incubui: tetigique locum, qua parte fuisi.
 Grata prius lacrymas combibit herba meas.
 Quin etiam rami positos lugere videntur
 Frondibus: & nullæ dulce queruntur aues.
 Sola virum non vltâ piæ mœstissima mater
 Concinit Ismarium Daulias ales Ityn.
 Ales Ityn: Sappho deserta cantat amores.
 Hactenus vt media cætera nocte silent.
 Est nitidus, vitroque magis perlucidus amnis,
 Fons facer: hunc multi numen habere putant.
 Quem supra ramos extendit aquatica lotos,
 Vna nemus: tenero cespite terra viret.
 Hic ego, cum lassos posuissẽm flebilis artus,
 Constitit ante oculos Naias vna meos.
 Constitit, & dixit, Quoniam non ignibus æquis
 Vreris, Ambracia est terra petenda tibi.
 Phœbus ab excelso, quantum patet, aspicit æquor:
 Actæum populi Leucadiumque vocant.
 Hinc se Deucalion Pyrrhæ succensus amore
 Misit, & illæso corpore pressit aquas.
 Nec mora: versus amor fugit lentissima mensi
 Pectora. Deucalion igne leuatus erat.
 Hanc legem locus ille tenet. pete protinus altam
 Leucada. nec saxo desiluisse time.
 Vt monuit; cum voce abiit. ego territa surgo:

Nec

Nec grauidæ lacrymas continuere genæ.
 Ibumus ô Nymphæ, monstrataque saxa petemus.
 Sit procul insano victus amore timor.
 Quidquid erit, melius quam nunc erit. aura subito.
 Et mea non magnum corpora pondus habent.
 Tu quoque mollis Amor pennas suppone cadenti:
 Ne sim Leucadiæ mortua crimen aqua.
 Inde chelyn Phœbo communiâ munera ponam.
 Et sub ea versus vnus & alter erit:
 Grata lyram posuit tibi Phœbe poetria Sappho:
 Conuenit illa mihi: conuenit illa tibi.
 Cur tamen Actiæcas miseram me mittis ad oras,
 Cum profugum possis inde referre pedem?
 Tu mihi Leucadia potes esse salubrior vnda:
 Et formæ meritis tu mihi Phœbus eris.
 An potes, ô scopulis vndaque ferocior illa,
 Si moriar, titulum mortis habere meæ?
 At quanto melius jungi mea pectora tecum,
 Quam poterant saxis præcipitanda dari!
 Hæc sunt illa Phaon, quæ tu laudare solebas:
 Vifaque sunt toties ingeniosa tibi.
 Nunc vellem sacunda forem. dolor artibus obstat;
 Ingeniumque meis substitit omne malis.
 Non mihi respondent veteres in carmina vires.
 Plestra dolore tacent: muta dolore lyra est.
 Lesbides æquoræ nupturaque nuptaque proles,
 Lesbides Æolia nomina dicta lyra,
 Lesbides infamem quæ me fecistis amata;
 Desinite ad citharas turba venire meas.
 Abstulit omne Phaon quod vobis ante placebat;
 Me miseram, dixi quam modo pæne, meus!
 Efficite vt redeat. vates quoque vestra redibit.
 Ingenio vires ille dat: ille rapit.
 Ecquid ago precibus? pectusine agreste mouetur?
 An riget? & Zephyri verba caduca ferunt?

Qui

Qui mea verba ferunt, vellem tua vela referrent.

Hoc te, si sciperes, lente, decebat opus.

Siue redis, puppique tuæ votiua parantur

Munera; quid laceras pectora nostra mora?

Solue ratem: Venus orta mari, mare præstat amanti.

Aura dabit cursum: tu modo solue ratem.

Ipse gubernabit residens in puppe Cupido:

Ipse dabit tenera vela legetque manu.

Siue iuuat longe fugisse Pelagida Sappho;

Non tamen inuenies, cur ego digna fuga.

Hoc saltem miseræ crudelis epistola dicat:

Ut mihi Leucadiæ fata petantur aquæ.

IN XVI. EPISTOLAM ARGUMENTVM.

Paris, qui alio nomine Alexander dictus est, ob Helenam sibi à Venere promissam, Laedæmona nauigans, à Menelao honorificentissime susceptus est & honoratus. Sed cum per id tempus oportuisset Menelæum omneisq; Minois pronepotes ad diuidendas Atrei opes Cretam adire, Paridem domi dimitrens, Helena mandauit, ut non minorem hospitii quam sui ipsius curam gereret. Verum Paris, dum datam sibi opportunitatem videret, Helenam in amore sui, quantum potuit, sollicitare conatus est. Hac autem artificiosa epistola quanto amoris aestus ardeat ostendit, sequæ ab omnibus commendat quibus laudari amatores solent. Et quia nouerat multiebretem sexum esse fragilem, gloriaque & laudis à forma atque genere cupidissimum; omnia que sibi Helenæ animum conciliare, quæque odium mariti atque contemptum excitare possunt, hic assert. Fugam itaq; suadet, quam Troianis viribus tueri posse asserti.

PARIS HELENÆ.

HANC tibi Priamides mitto Ledaæ salutem,
Quæ tribui sola te mihi dante potest.

Eloquar?

Eloquar? an flammæ non est opus indice notæ,

Et plus, quam vellem, jam meus extat amor?

Ille quidem lateat malim: dum tempora dentur

Latitiæ mistos non habitura metus.

Sed male dissimulo: quis enim celauerit ignem,

Lumine qui semper proditur ipse suo?

Si tamen expectas, vocem quoque rebus ut addam:

Vror. habes animi nuncia verba mei.

Parce precor falso: nec duro cætera vultu

Perlege: sed formæ conueniente tuæ. (est.

Iamdudum gratum est, quod epistola nostra recepta:

Spem facit, hoc recipi me quoque posse modo.

Quæ rata sit: nec te frustra promiserit opto,

Hoc mihi quæ suauis mater Amoris iter.

Namque ego diuino monitu, ne necia pecces,

Aduhor: & cepto non leue numen adest.

Premia magna quidem, sed non indebita, posco.

Pollicita est thalamo te Cytherea meo.

Hac duce Sigærae dubias à littore feci

Longa Phæreclæ per freta puppe vias.

Ille dedit faciles auras, ventosque secundos.

In mare nimirum jus habet orta mari.

Perfret: & ut pelagi, sic pectoris adijunct æstus:

Deferat in portus & mea vota suos.

Atulimus flammæ: non hic inuenimus illas.

Hæ mihi tam longæ cauis fuere viæ.

Nam nec tristis hyems, nec nos huc appulit error.

Tænaris est classis terra petita meæ.

Nec me crede fretum merces portante carina.

Findere, quas habeo, Di tueantur opes.

Nec veni Grajas veluti spectator ad vrbes.

Oppida sunt regni diuitoria mei.

Te peto: quam pepigit lecto Venus aurea nostro.

Te prius optaui, quam mihi nota fores.

Ante tuos animo vidi, quam lumine, vultus:

F

Priamides

Prima fuit vultus nuncia fama tui.
 Nec tamen est mirum, si sicut oporteat, arcu
 Missilibus telis eminus ictus, amo.
 Sic placuit fati: quæ ne conuellere tentes,
 Accipe cum vera dicta relata fide.
 Matris adhuc vtero partu remorante tenebar:
 Iam grauidus iusto pondere venter erat.
 Illa sibi ingentem visa est sub imagine somni
 Flammiferam pleno reddere ventre facem.
 Territa consurgit: metuendaque noctis opaca
 Visa seni Priamo: vatibus ille refert.
 Arsurum Paridis vates canit lliion igni.
 Pectoris vt nunc est, fax fuit illa mei.
 Forma, vigorque animi, quamuis de plebè videbar,
 Indicium tectæ nobilitatis erant.
 Est locus in mediæ nemorosus vallibus Ida
 Deuius, & piccis ilicibusque frequens:
 Qui nec ouis placidæ, nec amantis saxa capellæ,
 Nec patulo tardæ carpitur ore bouis.
 Hinc ego Dardaniæ muros, excelsaque tecta,
 Et freta prospiciens, arbore nixus eram.
 Ecce pedum pulsus visa est mihi terra moueri:
 Vera loquar, vero vix habitura fidem.
 Constitit ante oculos actus velocibus alis
 Atlantis magni, Pleioneſque nepos.
 Fas vidisse fuit: fas sit mihi visa referre:
 Inque Dei digitis aurea virga fuit.
 Tresque simul diuæ, Venus, & cum Pallade Iuno
 Graminibus teneros imposuere pedes.
 Obstupui: gelidusque comas erexerat horror.
 Cum mihi, Pone metum, nuncios ales ait.
 Arbitr es formæ: certamina siste dearum:
 Vincere quæ forma digna sit vna duas.
 Neue recusarem, verbis Iouis imperat: & se
 Protinus aethera tollit in astra via.

Mens mea conualuit: subitoque audacia venit:
 Nec timui vultu quamque notare meo.
 Vincere erant omnes dignæ: iudexque verebar
 Non omnes causam vincere posse suam.
 Sed tamen ex illis jam tunc magis vna placebat.
 Hanc esse vt scires vnde mouetur amor.
 Tantaque vincendi cura est: ingentibus ardent
 Iudiciam donis sollicitare meum.
 Regna Iouis conjux, virtutem filia iactat.
 Ipse potens dubito, fortis an esse velim.
 Dulce Venus risit, Nec te Pari mûnera tangant;
 Vtraque suspensi plena timoris, ait.
 Nos dabimus quod ames: & pulchræ filia Leda
 Ibit in amplexus, pulchrior ipsa, tuos.
 Dixit: & ex æquo donis formaque probata,
 Victorem cælo rettulit illa pedem.
 Interea (credo verſis ad prospera fatiſ)
 Regius agnoscor per rata signa puer.
 Lata domus nato per tempora longa recepto.
 Addit & ad festos hunc quoque Troia diem.
 Vtque ego te cupio, sic me cupiere puellæ.
 Multarum votum sola tenere potes.
 Nec tantum regum natæ petiere dumcumque:
 Sed Nymphis etiam curaque amorque fui.
 At mihi cunctorum subeunt fastidia, postquam
 Coniugii spes est Tyndari facta tui.
 Te vigilans oculis, animo te nocte videbam;
 Lumina cum placido victa sopore jacent.
 Quid facies præſens, quæ nondum visa placebas?
 Ardebam; quamuis hic procul ignis erat.
 Nec potui debere mihi spem longius istam,
 Cærulea peterem quin mea vota via.
 Troia cæduntur Phrygia pineta securi,
 Quæque erat æquoreis vitilis arbor aquis:
 Ardua proceris spoliantur Gargara siluis:

Innumerasque mihi longa dat Ida trabes.
Fundatura citas flectuntur robora naues :
Texitur & costis panda carina suis.
Addimus antennas, & vela sequentia malos:
Accipit & pictos puppis adunca deos.
Qua tamen ipse vehor, comitata Cupidine paruo,
Sponsor conjugii stat dea picta sui.
Imposita est factæ postquam manus vltima classis;
Protinus Agæis ire iubebar aquis.
Et pater, & genitrix inhihent mea vota rogando,
Propositumque viæ voce morantur iter.
Et soror effusus vt erat Cassandra capillis,
Cum vellent nostræ jam dare vela rates ;
Quo ruis ? exclamat : referes incendia tecum.
Quanta per has nescis flamma petatur aquas.
Vera fuit vates : dictos inuenimus ignes :
Et ferus in molli pectore flagrat amor.
Portubus egredior : ventisque ferentibus vsus
Applicor in terras Oebali Nympha tuas.
Excipit hospitio vir me tuus. hoc quoque factum
Non sine consilio numinibusque Deûm.
Ille quidem ostendit, quidquid Lacedæmone tota
Ostendi dignum conspicuumque fuit.
Sed mihi laudatam cupienti cernere formam,
Lumina nil aliud, quo caperentur, erat.
Vt vidi, obstupui : præcordiaque intima sensi
Attonitus curis intonuisi sile.
His similes vultus, quantum reminiscor, habebat,
Venit in arbitrium cum Cytherea meum.
Si tu venisses pariter certamen in illud;
In dubium Veneris palma futura fuit.
Magna quidem de te rumor præconia fecit,
Nullaque de facie nescia terra tua est,
Nec tibi par vsquam Phrygiæ nec solis ab ortu
Inter formosâs altera nomen habet.

Credis & hoc nobis ? minor est tua gloria vero:
Famaque de forma præne maligna tua est.
Plus hic inuenio, quam quod promiserat illa:
Et tua materia gloria victa sua est
Ergo arsit merito, qui nouerat omnia Theseus:
Et visa est tanto digna rapina viro:
More tuæ gentis nitida dum nuda palæstra
Ludis : & es nudis scæmina mista viris.
Quod rapuit, laudo : miror, quod reddidit vnquam.
Tam bona constanter præda tenenda fuit.
Ante recessisset caput hoc ceruice cruenta,
Quam tu de thalamis abstraheretur meis.
Tene manus vnquam nostræ dimittere vellent?
Tene meo paterer viuus abire sinu?
Si reddenda fores, aliquid tamen ante tulissem:
Nec Venus ex toto nostra fuisset iners.
Vel tua virginitas esset libata : vel illud,
Quod poterat salua virginitate rapi.
Da modo te, quæ sit Paridis constantia nosces.
Flamma rogi flammâs finiet vna meas.
Præposui regnis ego te ; quæ maxima quondam
Pollicita est nobis nupta sororque Iouis:
Dumque tuo possem circumdare brachia collo,
Contempta est virtus Pallade dante mihi:
Cum Venus, & Iuno, Pallasque in vallibus Idæ
Corpora iudicio supposuere meo.
Nec piget ; aut vnquam stulte elegisse videbor:
Permanet in voto mens mea firma suo.
Spem modo ne nostram fieri patiare caducam
Deprecor, ô tanto digna labore peti!
Non ego conjugium generose degener optor:
Nec mea (crede mihi) turpiter vxor eris.
Plejada, si quaras, in nostra gente, Iouemque;
Inuenies : medios vt taceamus auos.
Sceptra parens Asiæ, qua nulla beator ora est,

Finibus immensis vix obeunda tenet.
 Innumeras vrbes atque aurea tecta videbis :
 Quæque suos dicas templa decere deos.
 Ilion aspicias, firmataque turribus altis
 Mœnia, Phœbeæ structa canore lyræ.
 Quid tibi de turba narrem numeroque virorum?
 Vix populum tellus sustinet illa suum.
 Occurrent denso tibi Troades agmine matres :
 Nec capient Phrygias atria nostra nurus.
 Quoties dices, Quam pauper Achaia nostra est !
 Vna domus quæuis vrbs habebit opes.
 Nec mihi fas fuerit Sparten contemnere vestram.
 In qua tu nata es, terra beata mihi est.
 Parca sed est Sparte. tu cultu diuite digna.
 Ad talem formam non facit iste locus.
 Hanc faciem largis sine fine paratibus vti,
 Deliciisque decet luxuriare nouis.
 Cum videas cultus nostra de gente virorum ;
 Quales Dardanias credis habere nurus ?
 Da modo te facilem : nec dedignare maritum
 Rure Therapnæo nata puella Phrygem.
 Phryx erat, & nostro genitus de sanguine, qui nunc
 Cum Dis porando nectare miscet aquas.
 Phryx erat Auroræ conjux. tamen abstulit illum
 Extremum noctis quæ dea finit iter.
 Phryx etiam Anchises volucrum cui mater amorum
 Gaudet in Idæis concubuisse iugis.
 Nec puto collatis forma Menelaus & armis,
 Iudice te, nobis antefendus erit.
 Non dabimus certe focerum tibi clara fugantem
 Lumina : qui trepidos à dape vertat equos.
 Nec Priamo pater est focer de cæde cruentus :
 Et qui Myrtoas crimine signet aquas.
 Nec proauo Stygia nostro captantur in vnda
 Poma, nec in mediis quæritur humor aquis.

Quid

Quid tamen hoc refert ? si te tenet ortus ab illis ;
 Cogitur huic domui Iuppiter esse focer.
 Heu facinus ! totis indignus noctibus ille
 Te tenet : amplexu perfruiturque tuo.
 At mihi conspiceris posita vix denique mensa :
 Multaque quæ lædant hoc quoque tempus habet.
 Hostibus eueniant conuiuia talia nostris,
 Experior posito qualia sæpe mero.
 Pœnitet hospitii ; cum, me spectante, lacertos
 Imponit collo rusticus ille tuo. (rem?)
 Rumpor, & inuidio (quid nunc tamen omnia nar-
 Membra superjecta cum tua veste fouet.
 Oscula cum vero coram non dura daretis ;
 Ante oculos posui pocula sumpta meos.
 Lumina demitto, cum te tenet arctius ille :
 Crescit & inuito lentus in ore cibus.
 Sæpe dedi gemitus. & te lasciuia notauis,
 In! gemitu risum non tenuisse meo.
 Sæpe mero volui flammam compefcere. at illa
 Creuit : & ebrietas ignis in igne fuit.
 Multaque ne videam, versa ceruice recumbo.
 Sed reuocas oculos protinus ipsa meos.
 Quid faciam dubito. dolor est meus illa videre.
 Sed dolor à facie maior abesse tua est.
 Qua licet & possum, luctor celare furorem :
 Sed tamen apparet dissimulatus amor.
 Nec tibi verba damus. sentis mea vulnera, sentis.
 Atque vtinam soli sint ea nota tibi.
 Ah quoties lacrymis venientibus ora reflexi :
 Ne causam fletus quæreret ille mei!
 Ah quoties aliquem narraui potus amorem,
 Ad vultus referens singula verba tuos!
 Indiciumque mei ficto sub nomine feci.
 Ille ego, si nescis, verus amator eram.
 Quin etiam, vt possem verbis petulantibus vti,

F 4

Non

Non semel ebrietas est simulata mihi.
 Prodata sunt (memini) tunica tua pectora laxa,
 Atque oculis aditum nuda dedere meis;
 Pectora vel puris niuibus, vel lacte, tuamque
 Complexo matrem candidiora Ioue.
 Dum stupeo visis (nam pocula forte tenebam)
 Tortilis è digitis excidit ansa meis.
 Oscula si nata dederas; ego protinus illa
 Hermiones tenero lætus ab ore tuli.
 Et modo cantabam veteres resupinus amores:
 Et modo per nutum signa tegenda dabam.
 Et comitum primas Clymenenq; Athramq; tuarum
 Ausus sum blandis nuper adire sonis.
 Quæ mihi nil aliud, quam formidare, locutæ,
 Orantis medias deseruere preces.
 Di facerent pretium magni certaminis esses,
 Teque suo possent victor habere toros.
 Vt tulit Hippomenes Schœneida præmia cursus,
 Venit ut in Phrygios Hippodameia sinus,
 Vt ferus Alcides Acheloia cornua fregit,
 Dum petit amplexus Deianeira tuos;
 Nostra per has leges audacia fortiter isset:
 Teque mei scires esse laboris opus.
 Nunc mihi nil superest, nisi te formosa precari,
 Ampletique tuos, si patiære, pedes.
 O decus, ô præsens geminorum gloria fratrum!
 O Ioue digna viro, ni Ioue nata fores!
 Aut ego Sigeos repetam te conjuge portus:
 Aut hic Tænaria contegar exul humo.
 Non mea sunt summa leuiter distracta sagitta
 Pectora. descendit vulnus ad ossa meum.
 Hoc mihi (nam repeto) fore vt à cœleste sagitta
 Figar, erat verax vaticinata foror.
 Parce datum fatis Helene contemnere amorem.
 Sic habeas faciles in tua vota deos.

Multa

Mulra quidem subeunt: sed coram vt plura loqua-
 Excipe me læto nocte silente tuo. (mur,
 An pudet? an metuis Venerem temerare maritam?
 Castaque legitimi fallere jura tori?
 Ah nimium simplex Helene, ne rustica dicam,
 Hanc faciem culpa posse carere putas?
 Aut faciem mutes, aut sis non dura necesse est.
 Lis est cum forma magna pudicitia.
 Iupiter his gaudet: gaudet Venus aurea furtis.
 Hæc tibi nempe patrem furta dedere Iouem.
 Vix fieri, si sint vires in semine amorum,
 Et Iouis & Ledæ filia, casta potes.
 Casta tamen tum sis, cum te mea Troia tenebit:
 Et tua sim, quæso, crimina, solus ego.
 Nunc ea peccemus, quæ corriget hora jugalis:
 Si modo promisit non mihi vana Venus.
 Sed tibi & hoc suadet, rebus, non voce, maritus:
 Neue sui furtis hospitis obster, abest.
 Non habuit tempus, quo Cressia regna videret,
 Aptius, ô mira calliditate virum!
 Exit, & Idæi mando tibi, dixit iturus,
 Curam pro nobis hospitis uxor agas.
 Negligis absentis (testor) mandata mariti:
 Cura tibi non est hospitis vlla tui.
 Huncine tu speras hominem sine pectore, dotes
 Possè satis formæ Tyndari nosse tuæ?
 Falleris. ignorat. nam si bona magna putaret
 Quæ tenet, externo crederet illa viro?
 Vt te nec mea vox, nec te meus incitet ardor;
 Cogimur ipsius commoditate frui.
 Aut erimus stulti, sic, ut superemus & ipsum;
 Si tam securum tempus abibit iners.
 Pæne suis manibus ad te deduxit amantem.
 Vtere mandantis simplicitate viri.
 Sola jaces viduo tam longa nocte cubili:

F 5

In

In viduo jaceo solus & ipse toro.
 Te mihi, meque tibi communia gaudia jungant.
 Candidior medio nox erit illa die.
 Tunc ego jurabo quævis tibi numina : meque
 Afringam verbis in sacra jura meis.
 Tunc ego , si non est fallax fiducia nostri ;
 Efficiam, præfens vt mea regna petas.)
 Si pudet : aut metuis , ne me videare secuta ;
 Ipse reus sine te criminis hujus ero.
 Nam sequar Agidæ factum, fratrumque tuorum.
 Exemplo tangi non propiore potes.
 Te rapuit Theseus : geminas Leucippidas illi :
 Quartus in exemplis annumerabo ego.
 Troica classis adest, armis instructa, virisque.
 Iam facient celeres remus & aura vias.
 Ibis Dardaniæ ingens regina per vrbes :
 Teque nouam credet vulgus adest deam.
 Quæque ferēs gressus, adolebunt cinnama flamma:
 Cæsaque sanguineam victima planget humum.
 Dona pater, fratresque, & cum genitrice sorores,
 Iliadesque omnes, totaque Troia dabit.
 Hei mihi, vix à me pars dicitur vlla futuri.
 Plura ferēs, quam quæ littera nostra refert.
 Nec tu rapta time, ne nos fera bella sequantur,
 Concitet & vires Græcia magna suas.
 Tot prius abductis, eoque est repetita per arma ?
 Crede mihi, vanos res habet ista metus.
 Nomine ceperunt Aquilonis Erechthida Thraces :
 Et tuta à bello Bistonis ora fuit.
 Phasida puppe noua vexit Pegasæus Iason :
 Læsa nec est Colcha Thesiala terra manu.
 Te quoque qui rapuit, rapuit Minoida Theseus :
 Nulla tamen Minos Cretas ad arma vocat.
 Terror in his ipso major solet esse periclo :
 Quæque timere libet, pertinuissè pudet.

Finge

Finge tamen , si vis, ingens consurgere bellum.
 Et mihi sunt vires : & mea tela nocent.
 Nec minor est Asia , quam vestra copia terræ.
 Illa viris diues, diues abundat equis.
 Nec plus Atrides animi Menelaus habebit,
 Quam Paris : aut armis antefereendus erit.
 Pæne puer, cæsis abducta armenta recepi
 Hostibus : & causam nominis inde tuli.
 Pæne puer iuuenes vario certamine vici :
 In quibus Ilioneus, Deiphobusque fuit.
 Neue putes, non me nisi comminus esse timendum :
 Figitur in iusto nostra sagitta loco.
 Non potes hæc illi primæ dare facta iuuentæ :
 Instruere Atriden non potes arte mea.
 Omnia si dederis ; nunquam dabis Hæctora fratrem.
 Vnus is innumeri militis instar erit.
 Quid valeam, nescis : & te meæ robora fallunt.
 Ignoras, cui sis nupta futura viro.
 Aut igitur nullo belli repetere tumultu :
 Aut cedent Marti Dorica castra meo.
 Nec tamen indignè pro tanta sumere bellum
 Coniuge. certamen præmia magna mouent.
 Tu quoque, si totus de te contenderit orbis ;
 Nomen ab æterna posteritate ferēs.
 Spe modo non timida, dis hinc egressa secundis,
 Exige cum plena munera pacta fide.

IN XVII. EPISTOLAM ARGUMENTVM.

Multi hanc epistolam non esse Ouidij contendunt, quod asserant, Sabinum omnes quibus respondetur, litteras scripsisse. Quod ipsius Ouidij testimonio comprobare nituntur, cum in secundo Elegiarum ita ad Marcum scribat :

Quam cito de toto rediit meo orbe Sabinus,
 Scriptaque diuersis rettulit ille locis !

Cau.

Candida Penelope signum cognouit Vlyffis:

Legit ab Hippolyto scripta nouerca suo.

Iam pius Aneas miserè rescriptis Elifæ:

Quodque legat Phyllis, si modo uiuit, habet.

Tristis ad Hypsipylon ab Iasone littera venit:

Dat notam Phœbo Lesbis amica Iyram.

Quod quidem nihil ad rem facere videtur, cum nullam interim de Helena mentionem faciat. Verum statim subiunxit hos duos versus:

Et Paris est illic, & adultera nobile erimen,

Et comes extincto Laodameia viro.

Quibus facile conuincuntur, nisi ad Sabinum referre malint. Sed cum Ouidianis epistolis responderit; quomodo possunt esse Sabini? Non enim Paris, nec Laodameia respondent, sed scribunt. Nimirum hæc quoque Ouidiana sunt, & eodem pæne stylo scripta quo reliqua. Helena autem, lecta Paridis epistola, quasi offensa, primum respondens objurgat. Deinde, ut pudorem tueretur; Paridis susceptiones infringere conatur: quadam semina spargendo, ne omnino illius amorem negligere videatur. Et sic aperte ostendit, muliebri ingenium varium esse atque mutabile: juxta illud Ouidianum in Arte amandi: Forxitan & primo veniet tibi littera tristis: Quæque roget ne se sollicitare velis. Quod rogat illa, timet; quod non rogat, optat ut infles. Postremo Paridis voluntatem impletura; ut honestius, ita tutius ei visum est, quod sentiret, non literis mandare: sed ut Clymene & Athra comites fidißima exponerent: idque cum fecissent, cum Paride & Helena ad Troiam aduectæ sunt.

HELENA PARIDI.

NVNC oculos tua cum violarit epistola nostros;

Non rescribendi gloria viua leuis.

Aufus es ho spitii temeratis aduena sacris

Legitimam nuptæ sollicitare fidem?

Scilicet idcirco ventosa per æquora vectum

Excepit portu Tænaris ora suo,

Nec tibi diuersa quamuis à gente venires,

Oppositas habuit regia nostra fores,

Esset ut officii merces injuria tanti?

Qui sic intrabas, hospes, an hostis eras?

Nec dubito, quin hæc, cum sit tam justa, vocetur

Rustica iudicio nostra querela tuo.

Rustica sim sane: dum non oblita pudoris,

Dumque tenor vitæ sit sine labe meæ.

Si non est ficto tristis mihi vultus in ore,

Nec sedeo duris torua sperciliis;

Fama tamen clara est: & adhuc sine crimine lusi:

Et laudem de me nullus adulter habet.

Quo magis admiror, quæ sit fiducia cepto,

Spemque tori dederit quæ tibi causa mei.

An quia vim nobis Neptunius intulit heros,

Rapta femel, videor bis quoque digna rapiti?

Crimen erat nostrum, si delinira fuisset.

Cum sim rapta, meum quid nisi nolle fuit?

Non tamen è factò fructum tulit ille petiuæ:

Excepto redii passâ timore nihil.

Oscula luctanti tantummodo pauca proteruis

Abstulit. vterius nil habet ille mei.

Quæ tua nequitia est, non his contenta fuisset.

Di melius! similis non fuit ille tui.

Reddidit intactam. minuitque modestia crimen,

Et iuuenem facti penituitidè patet.

Thesea pœnituit: Paris vt succederet illi.

Nequando nomen non sit in ore meum.

Nec tamen irascor: quis enim succenseret amanti?

Si modo, quem præfers, non simulatur amor.

Hoc quoque enim dubito: non quod fiducia desit,

Aut mea sit facies non bene nota mihi:

Sed quia credulitas damno solet esse puellis,
 Verbaque dicuntur vestra carere fide.
 At peccant alia: matronaque rara pudica est.
 Quis prohibet raris nomen inesse meum?
 Nam mea quod visa est tibi mater idonea; cujus
 Exemplo flecti me quoque posse putes:
 Matris in admisso falsa sub imagine luse
 Error inest. pluma testus adulter erat.
 Nil ego, si peccem, possum necesse meum?
 Error, qui facti crimen obumbret, erit.
 Illa bene errauit, vitiumque auctore redemit.
 Felix in culpa quo Ioue dicar ego?
 Et genus, & proavos, & regia nomina iactas.
 Clara domus satis hæc nobilitate sua est.
 Iupiter vt focieri proauus taceatur, & omne
 Tantalidæ Pelopis, Tyndareique genus;
 Dat mihi Leda Iovem cyeno decepta parentem,
 Quæ falsam gremio credula fouit auem.
 I nunc: & Phrygiæ latè primordia gentis,
 Cumque suo Priamo Laomedonta refer.
 Quos ego suspicio. sed, qui tibi gloria magna est
 Quintus, is à nostro sanguine primus erit.
 Sceptra tuæ quamuis rear esse potentia Trojæ,
 Non tamen hæc illis esse minora puto.
 Si jam diuitiis locus hic numeroque virorum
 Vincitur. at certe barbara terra tua est.
 Munera tanta quidem promittit epistola diues,
 Vt possint ipsas illa mouere deas.
 Sed si iam vellem fines transire pudoris;
 Tu major culpæ causa futurus eras.
 Aut ego perpetuo famam sine labe tenebo:
 Aut ego te potius quam tua dona sequar.
 Vtque ea non sperno, sic acceptissima semper
 Munera sunt, auctor quæ pretiosa facit. (ris
 Plus multo est, quod amas: quod sum tibi causa labo-

Quod

Quod tam per longas spes tua venit aquas.
 Illa quoque, apposita quæ nunc facis improbe mensa,
 Quamvis experiar dissimulare, noto.
 Tu modo me spectas oculis lasciuæ proteruis,
 Quos vix instantes lumina nostra ferunt.
 Et modo suspiras: modo pocula proxima nobis
 Sumis: quaque bibi, tu quoque parte bibis.
 Ah quoties digitis, quoties ego testa notau
 Signa supercilio pæne loquente dari.
 Et sæpe extimui, ne vir meus illa videret:
 Non satis occultis erubiuique notis.
 Sæpe vel exiguo, vel longo murmure dixi,
 Nil pudet hunc. nec vox hæc mea falsa fuit.
 Orbe quoque in mensæ legi sub nomine nostro,
 Quod deducta mero littera fecit, Amo.
 Credere me tamen hoc oculo reuente negaui.
 Hei mihi, jam didici, sic quoque posse loqui.
 His ego blanditiis, si peccatura fuisset,
 Flecterer. his poterant pectora nostra capi.
 Est quoque (confiteor) facies tibi rara: potestque
 Velle sub amplexus ire puella tuos.
 Altera sed potius felix sine crimine fiat,
 Quam cadat externo nostro amore pudor.
 Disce meo exemplo, formosis posse carere.
 Est virtus placitis abstinuisset bonis.
 Quam multos credis iuuenes optasse quod optas
 Qui sapiant? oculos an Paris vnus habes?
 Non tu plus cernis: sed plus temerarius audes:
 Nec tibi plus cordis, sed minus oris adest.
 Tunc ego te vellem celeri venisse carina,
 Cum mea virginitas mille petita procis.
 Si te vidissem, primus de mille fuisset.
 Iudicio veniam vir dabit ipse meo.
 Ad possessa venis præreptaque gaudia serus:
 Spes tua lenta fuit: quod petis, alter habet.

Vt

Vt tamen optarem fieri tua Troica conjux,
 Inuitam sic me non Menelaus habet.
 Desine molle precor verbis conuellere pectus,
 Neue mihi, quam te dicis amare, noce.
 Sed sine quam tribuit fortem fortuna, tueri:
 Nec spoliū nostrī turpe pudoris habet.
 At Venus hoc pacta est: & in altā vallibus Ida:
 Tres tibi se nudas exhibuere dea:
 Vnaque cum regnum, belli daret altera laudem;
 Tyndaridis conjux, tertia dixit, eris.
 Credere vix equidem cœlestia numina possum
 Arbitrio formam supposuisse tuo.
 Vtque sit hoc verum; certe pars altera ficta est,
 Iudicii pretium qua data dicar ego.
 Non est tanta mei fiducia corporis, vt me
 Maxima teste dea dona fuisse putem.
 Contenta est oculis hominum mea forma probari:
 Laudatrix Venus est inuidiosa mihi.
 Sed nihil infirmo: faueo quoque laudibus istis.
 Nam mea vox quare, quod cupit, esse neget?
 Nec tu succense nimium mihi creditus agre.
 Tarda solet magnis rebus inesse fides.
 Prima mea est igitur Veneri placuisse voluptas:
 Proxima, me visam præmia summa tibi:
 Nec te Palladios, nec te Iunonis honores
 Auditis Helenes præposuisse bonis.
 Ergo ego sum virtus? ego sum tibi nobile regnum?
 Ferrea sim, si non hoc ego pectus amem.
 Ferrea, crede mihi, non sum: sed amare recuso
 Illum, quem fieri vix puto posse metum.
 Quid bibulum curuo proscindere litus aratro,
 Spemque sequi coner, quam locus ipse negat?
 Sum rudis ad Veneris furtum: nullaque fidelem
 (Di mihi sunt testes) lusum arte virum.
 Nunc quoq; quod tacito mando mea verba libello,

Fungitur officio littera nostra nouo.
 Felices, quibus vsus adest. ego nescia rerum
 Difficilem culpæ suspicor esse viam.
 Ipse malo metus est. jam nunc confundor, & omnes
 In nostris oculis vultibus esse reor.
 Nec reor hoc falsò: sensi mala murmura vulgi:
 Et quasdam voces rettulit Athra mihi.
 At tu dissimula: nisi si desistere mauis.
 Sed cur desistas? dissimulare potes.
 Lude: sed occulte, major, non maxima nobis
 Est data libertas, quod Menelaus abest.
 Ille quidem procul est ita re cogente profectus.
 Magna fuit subita iustaque causa viæ.
 At mihi sic iustum est. ego, cum dubitaret, an iret;
 Quam primum dixi fac rediturus eas.
 Omine lætatus dedit oscula: resque, domusque,
 Et tibi sit curæ Troicus hospes ait.
 Vix tenui risum. quem dum compscere iuctor,
 Nil illi potui dicere, præter, Erit.
 Vela quidem Creten ventis dedit ille secundis.
 Sed tu non ideo cuncta licere puta.
 Sic meus hinc vir abest, vt me custodiat absens.
 An nescis longas regibus esse manus?
 Fama quoque est oneri, nam quo constantius ore
 Laudamur vestro, iustum ille timet.
 Que iuuat, vt nunc est, eadem mihi gloria damno est,
 Et melius famæ verba dedisse fuit.
 Nec quod abest hic me tecum mirare relictam:
 Moribus & vitæ credidit ille meæ.
 De facie metuuit: vitæ confidit. & illum
 Securum probitas; forma timere facit.
 Tempora ne pereant vltro data præcipis: vtque
 Simplicis vtamur commoditate viri.
 Et liber: & timeo: nec adhuc exacta voluntas
 Est satis. in dubio pectora nostra la bant.

Et vir abest nobis : & tu sine conjugè dormis .

Inque vicem tua me ; te mea forma capit .

Et longæ noctes : & jam sermone coimus :

Et tu (me miseram) blandus : & vna domus .

Et peream , si non inuident omnia culpam .

Nescio quo tardor sed tamen ipsa metu .

Quod male persuades ; vtiā bene cogere posses !

Sic mea rusticitas excutienda foret .

Vtilis interdum est ipsis iniuria passis .

Sic certe felix ipsa coacta forem .

Dum nouus est , cæpto potius pugnemus amori :

Flamma recens parua sparsa refedit aqua .

Certus in hospitibus non est amor . errat , vt ipsi :

Cumque nihil spes firmius esse , fugit .

Hypsipyle testis , testis Minoia virgo ,

In non exhibitis vtraque iuncta toris .

Tu quoque dilectam multos infide per annos .

Diceris Oenonem deseruisse tuam .

Nec tamen ipse negas : & nobis omnia de te

Quæreret , si nescis , maxima cura fuit .

Adde , quod vt cupias constans in amore manere ;

Non potes . expedient jam tua vela Phryges .

Dum loqueris mecum , dum nox sperata paratur ,

Qui ferat in patriam jam tibi ventus erit .

Cur sibus in mediis nouitatis plena relinques

Gaudia : cum ventis noster abibit amor .

An sequar , vt suades , laudataque Pergama visam ,

Pronurus & magni Laomedontis ero ?

Non ita contemno volucris præconia famæ ,

Vt probris terras impleat illa meis .

Quid de me poterit Sparte , quid Achaia tota ,

Quid gentes Asia , quid tua Troia loqui ?

Quid Priamus de me , Priami quid sentiet vxor ,

Totque tui fratres , Dardanique nurus ?

Tu quoque , qui poteris fore me sperare fidelem ,

Et non exemplis anxius esse tuis ?

Quicumque Iliacos intraverit aduena portus ;

Is tibi solliciti causa timoris erit .

Ipse mihi quoties iratus , adultera , dices ;

Oblitus nostro crimen inesse tuum !

Delicti fies idem reprehensor , & autor .

Terra precor vultus obruat ante meos .

At fruor Iliacis opibus , cultuque beato ,

Donaque promissis vberiora feram .

Purpura nempe mihi , pretiosaque texta dabuntur :

Congestoque auri pondere diues ero .

Da veniam fallax . non sunt tua munera tanti .

Nescio quo tellus me tenet ista modo .

Quis mihi , si lædar , Phrygiis succurrerit in oris ?

Vnde petam fratris , vnde parentis opem ?

Omnia Medæ fallax promisit Iason :

Pulsa est Æsonia non minus illa domo .

Non erat Æetes , ad quem despecta rediret :

Non Ipsæ parens , Chalciopæque soror .

Tale nihil timeo . sed nec Medæ timebat .

Fallitur augurio spes bona sæpe suo .

Omnibus inuenies , quæ nunc iactantur in alio

Nauius , in portu lene fuisse fretum .

Fax quoque me terret : quam se peperisse cruentam

Ante diem partus est tua visa parens .

Et vatium timeo monitus : quos igne Pelasgo

Ilium arsurum præmonuisse ferunt .

Vtque fauet Cytherea tibi , quia vici ; habetque

Parta per arbitrium bina trophæa tuum ;

Sic illas timeo : quæ , si tua gloria vera est ,

Iudice te causam non tenere duz .

Nec dubito , quin , te si persequar , arma parentur .

Ibit per gladios , heu mihi , noster amor !

An fera Centauris indicere bella coëgit

Atracis Amœnios Hippodameia viros ;

Tu fore tam lentum iusta Menelaon in ira,
 Et geminos fratres, Tyndareumque putas?
 Quod bene te jactes, & fortia facta loquaris;
 A verbis facies dissidet ista tuis.
 Apta magis Veneri quam sunt tua corpora Marti.
 Bella gerant fortes: tu Pari semper ama.
 Hecstora, quem laudas, pro te pugnare jubeto:
 Militia est operis altera digna tuis.
 His ego, si saperem, pauloque audacior essem,
 Vterer. utetur, si qua puella sapit.
 Aut ego deposito faciam fortasse timore,
 Et dabo conjunctas tempore victa manus.
 Quod petis, vt furtim præsentem ista loquamur;
 Scimus quid captes, colloquiumque voces. (est.
 Sed nimium properas: & adhuc tua messis in herba
 Hæc mora sit voto forsan amica tuo.
 Hactenus arcanum furtiuæ conscia mentis
 Littera jam lasso pollice sistat opus.
 Cætera per socias Clymenen Æthramque loquamur,
 Quæ mihi sunt comites consiliumque duæ.

IN XVIII. EPISTOLAM ARGUMENTVM.

Hellespontiacum mare septem tantum stadiis, teste Plinio, Europam ab Asia diuidens, Seston in Europa, Heru patriam, & Abydon in Asia, ex qua fuit Leander, aduersus urbes habet. Cum autem Leander Abydonus Sestiam puellam Hero misere deperiret, per Hellespontum noctu ad eam natare consueuerat. Sed maris tempestate interclusus, jam præteritis septem diebus, ad amicam Hero, per audacem nautam, ea tempestate Seston nauigantem, hanc epistolam misit: in qua primum amorem suum firmum & stabilem esse ostendit. Deinde queritur, quod natandi facultas, ob feruentissimum maris æstum, sit ablata. Demum vero pollicetur, se brevi iturum: & quamuis mare non fuerit tranquillum; se

tamen

tamen periculis potius commissuram, quam illius jucundissimo conspectu atque colloquio cariturum. Unde de eo sic cecinit Martialis:

Cum peteret dulces audax Leander amores,
 Et fessis tumidis jam premeretur aquis;
 Sic miser instantes affatus dicitur vndas:
 Parcite dum propero, mergite dum redeo.

LEANDER HERONI.

MITTI Abydenus, quam mallet ferre, salutem,
 Si cadat ira maris, Sesta puella tibi.
 Si mihi Di faciles & sunt in amore secundi;
 Inuitis oculis hæc mea verba leges.
 Sed non sunt faciles. nam cur mea vota morantur?
 Currere me nota non patiuntur aqua.
 Ipsa vides cælum pice nigrius, & fræta ventis
 Turbida, perque cauas vix adeunda rates.
 Vnus, & hic audax, à quo tibi littera nostra
 Redditur, à portu nauita fecit iter.
 Ascensurus eram: nisi quod dum vincula proræ
 Solueret, in speculis omnis Abydos erat.
 Non poteram celare meos, velut ante, parentes:
 Quemque tegi volumus, non latuisset amor.
 Protinus hæc scribens, Felix ï littera, dixi:
 Iam tibi formosam porriget illa manum.
 Forsitan admotis etiam tangere labellis,
 Rumpere dum niueo vincula dente volet.
 Talibus exiguo dictis mihi murmure verbis,
 Cætera cum charta dextra locuta mea est.
 Ah quanto mallet, quam scriberet, illa nataret,
 Meque per affluetas sedula ferret aquas!
 Aptior illa quidem placido dare verbera ponto:
 Est tamen & sensus apta ministra mei.
 Septima nox agitur, spatium mihi longius anno,
 Sollicitum raucis vt mare feruct aquis.

His ego si vidi mulcentem pectora somnum
 Noctibus; insani sit mora longa freti.
 Rupe sedens aliqua spectro tua littora tristis:
 Et quo non possum corpore, mente feror.
 Lumina quin etiam summa vigilantia turre,
 Aut videt, aut acies nostra videre putat.
 Ter mihi deposita est in sicca vestis arena:
 Ter graue tentauit carpere nudus iter.
 Obstitit inceptis tumidum iuuenilibus æquor:
 Merfit & aduersis ora natantis aquis.
 At tu de rapidis immanuissimæ ventis.
 Quid mecum certa prælia mente geris?
 In me, si nescis Borea, non æquora, sæuis.
 Quid faceres, esset ni tibi notus amor? (dam
 Tam gelidus cum sis, non te tamen improbe quon-
 Ignibus Actæis incaluisse negas.
 Gaudia rapturo si quis tibi claudere vellet
 Aëreo aditus; quo paterere modo?
 Parce precor: facilemque moue moderantius auram.
 Imperet Hippotades sic tibi triste nihil.
 Vana peto, precibusque meis obmurmurat ipse:
 Quasq;e quatit, nulla parte coercet aquas.
 Nunc daret audaces vtinam mihi Dædalus alas:
 Icarium quamuis hic prope littus adest.
 Quidquid erit, patiar: liceat modo corpus in auras
 Tollere; quod dubia sæpe pependit aqua.
 Interea, dum cuncta negant ventique fretumque,
 Mente agito furti tempora prima mei.
 Nox erat incipiens (namque est meminisse voluptas)
 Cum foribus patriis egrediebar amans.
 Nec mora: deposito pariter cum veste timore,
 Iactabam liquido brachia lenta mari.
 Luna mihi tremulum lumen præbebat etanti,
 Ut comes in nostras officiosa vias.
 Hanc ego suspiciens, Faueas ô candida dixi:

Et

Et subean r animo Latmia faxa tuo.
 Non finit Endymion te pectoris esse ferui.
 Fleste precor vultus ad mea furta tuos.
 Tu dea mortalem cælo delapsa petebas.
 (Vera loqui liceat) quam sequor, ipsa dea est.
 Neu referam mores cælesti pectore dignos;
 Forma nisi in veras non cadit illa deas.
 A Veneris facie non est prior vlla, tuaque.
 Neue meis credas vocibus, ipsa vide.
 Quantum, cum radiis fulges argentea puris,
 Concedunt flammis sidera cuncta tuis;
 Tanto formosius formosior omnibus illa est.
 Si dubitas, cæcum Cynthia lumen habes.
 Hæc ego, vel certe non his diuersa locutus,
 Per mihi cedentes nocte ferebar aquas.
 Vnda repercussæ radiabat imagine Lunæ,
 Et nitor in tacita nocte diurnis erat:
 Nullaque vox vnquam nostras veniebat ad aures,
 Præter dimotæ corpore murmur aquæ.
 Alcyones solæ memores Cæycis amati
 Nescio quid visæ sunt mihi dulcere queri.
 Iamque fatigatis humero sub vtroque lacertis,
 Fortiter in summas frigore altus aquas.
 Vt procul aspexi lumen, Meus ignis in illo est,
 Illa meum dixi littora lumen habent.
 Et subito lassis vires rediere lacertis:
 Vifaque quam fuerat mollior vnda mihi.
 Frigora ne possum gelidi sentire profundi,
 Qui calet in cupido pectore, præstat amor.
 Quo magis accedo, propioraque littora sunt,
 Quoque minus restat; plus libet ire mihi.
 Cum vero possum cerni quoque; protinus addis
 Spectatrix animos: vt valeamque facis.
 Tunc etiam nando dominæ placuisse laboro,
 Atque oculis iacto brachia nostra tuis.

G 4

Te

Te tua vix prohibet nutrix descendere in altum.
 Hoc quoque enim vidi : nec mihi verba dabas.
 Nec tamen effecit, quamvis retinebat euntem,
 Ne fieret prima pes tuus vds aqua.
 Excipis amplexu , feliciaque oscula jungis :
 Oscula dis magnis trans mare digna peti.
 Deque tuis demptos humeris mihi tradis amictus,
 Et madidam siccis æquoris imbre comam.
 Cætera nox, & nos, & turris conscia nouit,
 Quodque mihi monstrat per vada lumen iter.
 Non magis illius numerari gaudia noctis
 Hellepontiaci quam maris alga potest.
 Quo brevius spatium nobis ad furta dabatur,
 Hoc magis est cautum, ne foret illud iners.
 Iamque fugatura Tithoni conjuge noctem,
 Præuius Auroræ Lucifer ortus erat:
 Oscula congerimus properata sine ordine raptim,
 Et querimur paruas noctibus esse moras.
 Atque ita contactus monitu nutricis amaro,
 Frigida deserta littora turre peto.
 Digredimur flentes : repetoque ego virginis æquor,
 Respicens dominam, dum licet, vsque meam.
 Si qua fides vero est; veniens huc, esse natator ;
 Cum redeo, videor naufragus esse mihi.
 Hoc quoque si credis ; ad te via pronam videtur:
 A te cum redeo , cliuius inertis aquæ.
 Inuitus patriam repeto : quis credere possit ?
 Inuitus certe nunc moror vrbe mea.
 Hei mihi, cur animis juncti, secernimur vndis,
 Vnaque mens, tellus non habet vna duos ?
 Vel tua me Sestos, vel te mea sumat Abydos :
 Tam tua terra mihi, quam tibi nostra placet.
 Cur ego confundor, quoties confunditur æquor ?
 Cur mihi causa leuis, ventus obese potest ?
 Iam nostros curui norunt delphines amores :

Igno-

Ignotum nec me piscibus esse reor.
 Iam patet attritus solitarum limes aquarum,
 Non aliter multa quam via pressa rota.
 Quod mihi non esset nisi sic iterare, querebar :
 At nunc per ventos id quoque deesse, queror.
 Fluctibus immodicus Athamantidos æquora canent,
 Vixque manet portu tuta carina suo.
 Hoc mare, cum primum de virgine nomina mersa,
 Quæ tenet, est nactum ; tale fuisse puto.
 Est satis amissa locus hic infamis ab Helle :
 Vtque mihi parcat, nomine crimen habet.
 Inuideo Phrixo : quem per freta tristitia tutum
 Aurea lanigero vellere vexit ouis.
 Nec tamen officium pecoris nauisque requiro :
 Dummodo, quas findam corpore, dentur aquæ.
 Arte ego nulla : fiat modo copia nandi,
 Idem nauigium, nauita, vector, ero. (Non:
 Nec sequar aut Helicen , aut, qua Tyrus vtitur , Ar-
 Publica non curat sidera noster amor.
 Andromeden alius spectet, claramque Coronam,
 Quæque micat gelido Parrhasis Vrsa polo.
 At mihi quod Perseus & cum Ioue Liber amarunt,
 Indicium dubiæ non placet esse viæ.
 Est aliud lumen multo mihi certius istis,
 Non erit in tenebris quo duce noster amor.
 Hoc ego dum spectem, Colchos atque vltima Ponti,
 Quæque viam fecit Thessala puppis, eam:
 Et juvenem possum superare Palæmona nando,
 Miraque quem subito reddidit herba deum.
 Sæpe per assiduos languent mea brachia motus,
 Vixque per immensas fessâ trahuntur aquas.
 His ego cum dixi, Precium non vile laboris
 Iam dominæ vobis colla tenenda dabo :
 Protinus illa valent, atque ad sua præmia tendunt,
 Vt celer Eleo carcere missus equus.

G 5

Ipse

Ipse meos igitur seruo, quibus vror, amores:

Teque magis caelo digna puella sequor.

Digna quidam caelo, sed adhuc tellure morare.

Aut dic ad superos hinc mihi qua sit iter.

Hic es, & exiguum misero contingis amanti:

Cumque mea fiunt turbida mente freta.

Quid mihi, quod lato non separor aequore, prodest?

Non minus haec nobis tam brevis obstat aqua.

Num malim dubito toto procul orbe remotus

Cum domina longè spem quoque habere meam.

Quo propius nunc es, flamma propiore caleso:

Et res non semper, spes mihi semper adest.

Pæne manu, quod amo, tanta est vicinia, tango:

Sæpe sed (heu) lacrymas hoc mihi pæne mouet.

Velle quid est aliud fugientia prendere poma,

Spemque suo refugi fluminis ore sequi?

Ergo ego te nunquam, nisi cum volet vnda, tenebo?

Et me felicem nulla videbit hyems? (vnda,

Cumque minus firmum nil sit, quam ventus, &

In ventis & aqua spes mea semper erit?

Astus adhuc tamen est: quid cum mihi læserit æquor

Plejas, & Arctophylax, Oleniumque pecus?

Aut ego non noui, quam sim temerarius: aut me

In freta non cautus tunc quoque mittet amor.

Neue putes id me quod abest promittere tempus.

Pignora polliciti non tibi tarda dabo.

Sit tumidum paucis etiam nunc noctibus æquor;

Ire per inuitas experiemur aquas.

Aut mihi continget felix audacia saluo:

Aut mors solliciti finis amoris erit.

Optabo tamen, vt partes expellar in illas,

Et teneant portus naufraga membra tuos.

Flebis enim, tactuque meum dignabere corpus:

Et mortis dices huic ego causa fui.

Scilicet interitus offenderis omine nostri.

Litte-

Litteraque inuisa est hac mea parte tibi.

Desine parte quæri: sed vt & mare finiat iram,

Accedant quæso fac tua vota meis.

Pacè breui nobis opus est; dum transferor istuc:

Cum tua contigero littora, perstet hyems.

Illic est aptum nostræ nauale carinæ:

Et melius nulla stat mea puppis aqua.

Illic me claudat Boreas, vbi dulce morari est.

Tunc piger ad nandum, tunc ego cautus ero.

Nec faciam surdis conuicia fluctibus vlla:

Triste nataturo nec querar esse fretum.

Me pariter venti teneant, tenerique lacerti:

Per causas istic impediaturque duas.

Cum patietur hyems; remis ego corporis vtar.

Lumen in aspectu tu modo semper habe.

Interea pro me pernoctet epistola tecum;

Quam precor vt minima persequar ipse mora.

IN XIX. EPISTOLAM ARGUMENTVM.

Non satis constat, cuius sit hac epistola cum pracedente duabusque sequentibus. Nam nec qua legitur Leandri ad Heronem, nec qua Herus ad Leandrum, nec qua Aconij ad Cydippen, nec qua Cydippes ad Acontium, ab Ouidio vnquam scriptas fuisse, aut à Sabino, ipsemet comprobatur in secundo Elegiarum, sic scribens ad Marcum:

Et quod Penelopes verbis reddatur Vlyssi

Scribimus, & lacrymas Phylli relicta tuas.

Quod Paris, & Macareus, & quod male grat' Iason,

Hippolytique parens Hippolytusque legant, &c.

Reliqua studiosis illic legenda relinquimus. Satis enim admonuiss. Hero igitur accepta Leandri epistola respondet; id agens, vt se ardentè redamare significet, & ad mutuos amplexus amatorem aduocet. Desidium vero interdum accusat, ut ostendat, quam sincero & continuo

tinuo

rinuo amore semper amet. Aliquando in mare inuebitur. Nonnunquam timet, ne ob aliam fuerit destituta. Verum statim amoris suspicionem in amantium consuetudinem, qui omnia timent, transferendo, conjecturam imminuit. Demum suadet, ut non nisi tranquillo feto se committat.

HERO LEANDRO.

QVAM mihi misisti verbis Leandre salutem,
 Ut possim missam rebus habere: veni.
 Longa mora est nobis omnia, quæ gaudia differt.
 Da veniam fallæ: non patienter amo.
 Vimur igne pari: sed sum tibi viribus impar.
 Fortius ingenium suspicor esse viris.
 Ut corpus teneris sic mens infirma puellis.
 Deficiam, parui temporis adde moram.
 Vos modo venando, modo rus geniale colendo,
 Ponitis in varia tempora longa mora.
 Aut fora vos retinent, aut vinctæ dona palæstræ,
 Flectitis aut fræno colla fugacis equi:
 Nunc volucrum laqueo, nunc piscem ducitis hamo:
 Diluitur positæ horæ hora mero.
 His mihi submotis, vel si minus acriter vrar,
 Quod faciam, superest, præter amare, nihil.
 Quod superest, facio: teque, ô mea sola voluptas,
 Plus quoque, quam credi quod mihi possit, amo.
 Aut ego cum chara de te nutrice susurro,
 Quæque tuam miror causâ moretur iter:
 Aut mare prospiciens, odioso concita vento
 Corripio verbis æquora pæne tuis:
 Aut vbi sæuitiæ paulum grauis vnda remisit;
 Possè quidem, sed te nolle venire, queror. (nant,
 Dumque queror; lacrymæ per amantia lumina ma-
 Pollice quas tremulo conscia siccæ auas.
 Sæpe tui specto si sint in littore passus;

Impo-

Impositas tanquam seruet arena notas,
 Utque rogem de te & scribam tibi, si quis Abydo,
 Venerit, aut quæro, si quis Abydon eat.
 Quid referam, quoties do vestibus oscula? quas tu
 Hellepontiacæ ponis iturus aqua?
 Sic vbi lux acta est, & noctis amior hora
 Exhibuit pulsâ sydera clara die;
 Protinus in summa vigilantia lumina turre
 Ponimus, astitet signa notamque viæ.
 Tortaque versato ducentes stamina fuso
 Fœminea tardas fallimus arte moras.
 Quid loquar interea tam longo tempore quæris?
 Nil, nisi Leandri nomen, in ore meo est.
 Iamne putas exisè domo mea gaudia natrix?
 An vigilant omnes? & timer ille suos?
 Iamne suas humeris illum deponere vestes?
 Tingere jam pingui Palladæ membra putas?
 Annuit illa fere. non nostra quod oscula curet:
 Sed mouet obrepens somnus anile caput.
 Postque moræ minimum, jam certe nauigat, inquam:
 Lentaque dimotis brachia iactat aquis.
 Paucaque cum tacta perfecti stamina terra,
 An medio possis quærimus esse freto.
 Et modo prospicimus: timida modo voce precamur,
 Ut tibi det faciles vtilis aura vias.
 Auribus interdum voces captamus, & omnem
 Aduentus strepitum credimus esse tui.
 Sic vbi deceptæ pars est mihi maxima noctis
 Acta; subit furtim lumina fessæ sôpor.
 Forsitan inuitus, mecum tamen, improbe, dormis:
 Et, quamuis non vis ipse venire, venis.
 Nam modo te video prope jam spectare natantem:
 Brachia nunc humeris humida ferre meis.
 Nunc dare quæ soleo madidis velamina membris:
 Pectora nunc iuncto nostra fouere sinu.

Multâ-

Multaque præterea lingua reticenda modesta,
 Quæ fecisse iuvat, facta referre pudet.
 Me miseram; brevis est hæc, & non vera voluptas:
 Nam tu cum somno semper abire soles.
 Firmius ô cupidi tandem coëamus amantes:
 Ne careant vera gaudia nostra fide.
 Cur ego tot viduas exegi frigida noctes?
 Cur toties à me, lente nator, abes?
 Est mare (confiteor) nondum tractabile nanti:
 Noctè sed hesternæ lenior aura fuit.
 Cur ea præterita est? cur non ventura timebas?
 Tam bona cur periit nec tibi copia vasa est?
 Protinus vt similis detur tibi copia castra;
 Hoc melior certè, quo prior, illa fuit.
 At cito mutata est iactati forma profundi:
 Tempore, cum properas, sæpe minore venis.
 Hic puto deprensus, nil quod querereris, haberes,
 Meque tibi amplexo nulla noceret hyems.
 Certe ego tunc ventos audirem læta sonanteis,
 Et nunquam placidas esse precarer aquas.
 Quid tamen euenit, cur sis metuencior vndæ?
 Contemptumque prius, nunc vereare fretum?
 Nam meminî, cum te sæuum veniente, minaxque
 Non minus, aut multo non minus, æquor erat.
 Cum tibi clamabam, Sic tu temerarius esto,
 Ne miseræ virtus sit tua flenda mihi.
 Vnde nouus timor hic? quodque illa audacia fugit?
 Magnus vbi est spreus ille nator aquis?
 Sis tamen hoc potius, quam quod prius esse solebas:
 Et faciàs placidum per mare tutus iter.
 Dum modo sis idem: dum sic, vt scribis, amemur:
 Flammaque non fiat frigidus illa cinis.
 Non ego tam ventos timeo mea vota morantes,
 Quam similis vento ne tuus erret amor:
 Ne non sim tanti, superentque pericula causam:

Et

Et videar merces esse labore minor.
 Interdum metuo, patria ne lædar: & impar
 Dicar Abydeno Sesta puella viro.
 Ferre tamen possum patientius omnia; quam si
 Otia nescio qua pellice captus agas:
 In tua si veniant alieni colla lacerti:
 Sitque nouus nostri finis amoris amor.
 Ah potius peream quam crimine vulnerer isto:
 Fataque sint culpa nostra priora tua.
 Nec quia venturi dederis mihi signa doloris,
 Hæc loquor; aut fama sollicitata noua.
 Omnia sed vereor (quis enim securus amauit?)
 Cogit & absentes plura timere locus.
 Felices illas, sua quas præsentia nosse
 Crimina vera iuvat: falsa timere vetat.
 Nos tam vana mouet, quam facta injuria fallit:
 Incitat & morsus error vterque pares.
 O vtinam venias: aut hic ventusque paterue,
 Causaque sit tantæ sœmina nulla moræ.
 Quod si quam sciero; moriar (mihi crede) dolendo.
 Iamdudum peccas, si mea fata petis.
 Sed neque peccabis, frustra que ego terreor istis,
 Quoque minus venias, inuida pugnat hyems.
 Me miseram, quanto planguntur littora fluctu,
 Et latet obscura condita nube dies.
 Forsit ad pontum mater pia venerit Helles,
 Merisque roratis nata fleatur aquis:
 Aut mare ab inuiso priuignæ nomine dictum
 Vexat in æquoream versa nouerca deam.
 Non fauet, vt nunc est, teneris locus iste puellis:
 Hac Helle periit: hac ego lædor aqua.
 At tibi flammatarum memori Neptune tuarum,
 Nullus erat ventis impediendus amor:
 Si neque Amymone, nec laudatissima forma
 Criminis est Tyro fabula vana tui,

Lucida-

Lucidaque Alcyone, Circeque & Alymone nata,
 Et nondum nexis angue Medusa comis,
 Flauaque Laodice, cœloque recepta Celæno,
 Et quarum memini nomina lecta mihi.
 Has certe pluresque canunt Neptune poeta
 Molle latus lateri conseruisse tuo.
 Cur igitur toties vires expertus amoris,
 Assuetum nobis turbine claudis iter?
 Parce ferox: latoque mari tua prælia misce.
 Seducit terras hæc breuis vnda duas.
 Te decet aut magnas magnum iactare carinas:
 Aut etiam totis classibus esse trucem.
 Turpe deo pelagi iuvenem terrere natantem:
 Gloriaque est stagno quolibet ista minor.
 Nobilis ille quidem est, & clarus origine: sed non
 A tibi suspecto duxit Vlyssæ genus.
 Da veniam, seruaque duos. natat ille: sed iustlem
 Corpus Leandri, spes mea, pendet aquis.
 Interea lumen (posito nam scribimus illo)
 Stertuit: & nobis prospera signa dedit.
 Ecce merum nutrix faustos instillat in ignes:
 Cras erimus plures, inquit: & ipsa bibit.
 Effice nos plures euicta per æquora lapsus,
 O penitus toto corde recepte mihi.
 In tua castra redi socii deserente amoris.
 Ponuntur medio cur mea membra toro?
 Quod timeas, non est: auro Venus ipsa faucit:
 Sternet & æquoreas æquore nata vias.
 Ire libet medias ipsi mihi sæpe per undas:
 Sed solet hoc maribus tutius esse fretum.
 Nam cur huc vectis Phrixo Phrixique sorore
 Sola dedit vastis femina nomen aquis?
 Forsitan ad reditum metuis ne robora desint,
 Ac nequeas gemini ferre laboris onus.
 At nos diuersi medium coëamus in æquor:

Obuiaque in summis oscula demus aquis:
 Atque ita quisque suas iterum redeamus ad vrbes.
 Exiguum, sed plus, quam nihil, illud erit.
 Vel pudor hic vtinam, qui nos clam cogit amare;
 Vel timidus famæ cedere vellet amor.
 Nunc male res junctæ calor & reuerentia pugnant.
 Quid sequar in dubio est: hæc decet: ille iuuat.
 Vt semel intrauit Colchos Pagasæus Iason;
 Impositam celeri Phasida puppe tulit.
 Vt semel Idæus Lacedæmona venit adulter;
 Cum præda rediit protinus ille sua.
 Tu quam sæpe petis quod amas, tam sæpe relinquis:
 Et quoties graue sit puppibus ire, natas.
 Sic tamen ô iuuenis tumidarum victor aquarum,
 Sic facito spernas, vt vereare, fretum.
 Arte laboratæ vincuntur ab æquore puppes:
 Tu tua plus remis brachia possè peras?
 Quod cupis, hoc nauatæ metuunt, & Leandre, natate.
 Exitus hic fractis puppibus esse solet.
 Me miseram, cupio non persuadere, quod hortor:
 Sisque precor monitis fortior ipse meis.
 Dummodo peruenias, excussaque sæpe per vndas
 Injicias humeris brachia lassæ meis.
 Sed mihi, cœruleas quoties obuertor ad undas,
 Nescio quid pauidum frigore pectus habet.
 Nec minus hesterne confundor imagine noctis.
 Quamuis est sacris illa piata meis.
 Namque sub aurora jam dormitante lucerna;
 Tempore quo cerni somnia vera solent;
 Stamina de digitis cecidere sopore remisissis:
 Collaque puluino nostra ferenda dedi.
 Hic ego ventosas nantem delphina per vndas
 Cernere non dubia sum mihi visa fide.
 Quem postquam bibulis illis fluctus arenis,
 Vnda simul miserum vitæ deseruit.

Quidquid id est, timeo : nec tu mea somnia ride :
 Nec nisi tranquillo brachia creda mari.
 Si tibi non parcis, dilectæ parce puellæ :
 Quæ nunquam, nisi te sospite, sospes erit.
 Spes tamen est fractis vicinæ pacis in vndis.
 Tu placidas toto pectore finde vias.
 Interea, quoniam nanti freta peruia non sunt,
 Leniat inuisas littera missa moras.

IN XX. EPISTOLAM ARGVMENTVM.

Profectus ad sacra Dianæ Acontius, quæ in Delo insula maris Ægæi omnium Cycladum clarissima, ex frequenti virginum conuentu celebrabantur, in amorem visæ Cydippes puella nobilis excauit. Sed cum illam ob generis imparitatem non auderet in suum amorem sollicitare; nouam commentus fraudem, in pulcherrimo pomoscripsit duos hosce versus :

Iuro tibi sane per mystica sacra Dianæ,
 Me tibi venturam comitem, sponsamq; futuram.
Atque illud ad pedes puellæ projecit, quæ fraudis inscisa, cum imprudens legeret, visa est se uxorem Acontii pacisci. Nam quæ ante Deos in templo Delie Dianæ dicerentur, rata esse debere, lex erat. Cum autem paulo post pater, huiusce rei inscius, illam alij desponderet; subita febre correpta est. Quare hac epistola Acontius conatur persuadere, hunc morbum à Diana immissum esse, eo quod non impleuerit quæ dea præsentem promiserat. Ne vero dubitet iterum decipi, ab ea exorditur parte quæ maxime hæsitare poterat. Adducit deinde eum in odium cui desponsata fuerat, cum sane agriundinem illius causa euenisse dicat.

A C O N T I V S C Y D I P P A E.

PONE metum. nihil hic iterum jurabis amanti,
 Promissam satis est te semel esse mihi.

Per-

Perlege : discedas sic corpore languor ab isto,
 Qui meus est, vlla parte dolere, dolor.
 Quid pudor ora subit? nam, sicut in æde Dianæ,
 Suspicio ingenuas erubuisse genas.
 Conjugium, pactamque fidem, non crimina posco:
 Debitus vt conjux, non vt adulter, amo.
 Verba licet repetas, quæ demptus ab arbore scætus
 Pertulit ad cættas me jaciente manus;
 Inuenies illic id te spondere, quod opro,
 Te potius virgo, quam meminisse deam.
 Nunc quoq; idem timeo: sed idem tamen acrius illud
 Assumpsit vires : auctaque flamma mora est.
 Quique fuit nunquam paruus, vel tempore longo
 Ex spe, quam dederas tu mihi, crescit amor.
 Spem mihi tu dederas. meus hic tibi credidit ardor.
 Non potes hoc factum teste negare dea.
 Adfuit. & , præsens vt erat, tua verba notauit :
 Et visa est mota dicta tulisse coma.
 Deceptam dicas nostra te fraude licebit :
 Dum fraudis nostræ causa feratur amor.
 Fraus mea quid petiit, nisi vt tibi iungerer vni?
 Id me quod quereris conciliare potest.
 Non ego natura, non sum tam callidus vsu :
 Solertem tu me , crede, puella, facis.
 Te mihi compositis, si quid tamen egimus arte,
 Afrinxit verbis ingeniosus amor.
 Dictatis ab eo feci sponsalia verbis :
 Dictatoque sui juris amore vaser.
 Sit fraus huic factò nomen : dicarque dolosus :
 (Si tamen est, quod ames, velle tenere, dolus.)
 En iterum scribo , mittoque rogantia verba.
 Altera fraus hæc est: quodque queraris, habes.
 Si noceo quod amo, fateor sine fine nocebo:
 Teque petam. caueas tu licet, ipse petam.
 Per gladios alii placitas rapuere puellas :

H 2

Scripta

Scripta mihi caute littera crimen erit?
 Di faciant possim plures imponere nodos:
 Ut tua sit nulla libera parte fides.
 Mille tuam restant: cliuo sudamus in vno:
 Ardor inexpertum nil finet esse meus.
 Sit dubium possisne capi: captabere certe.
 Exitus in dis est: sed capiere tamen.
 Ut partem effugias, non omnia reia falles:
 Quæ tibi quam credis plura tetendit amor.
 Si non proficient artes, veniemus ad arma,
 Inque tui cupido rapta ferere sinu.
 Non sum, qui solem Paridis reprehendere factum:
 Nec quenquam, qui vir possit vt esse, fuit.
 Nos quoque: sed taceo. mors huius pœna rapinæ
 Ut sit; erit, quam te non habuisse, minor.
 Aut esses formosa minus, peterere modeste.
 Audaces facie cogimur esse tua.
 Tu facis hoc, oculique tui, quibus ignea cedunt.
 Sidera: qui flammæ causa fuere meæ.
 Hoc faciunt flauï crines, & eburnea ceruix,
 Quæque precor veniant in mea colla manus:
 Et decor, & vultus sine rusticitate pudentes,
 Et Thetidis quales vix reor esse pedes.
 Cætera si possem laudare, beator essem:
 Nec dubito totum quin tua pars sit opus.
 Hac ego compulsus, non est mirabile, forma,
 Si pignus volui vocis habere tua.
 Denique, dum captam tu te cogare fateri;
 Infidiis esto capta puella meis.
 Inuidiam patiar: passio sua præmia dentur.
 Cur suus à tanto crimine fructus abest?
 Hestione Telamon, Briseida cepit Achilles:
 Vtraque victorem nempe secuta virum.
 Quamlibet accuses, & sis irata licebit;
 Irata liceat dum mihi posse frui.

Idem qui facimus, factam tenuabimus iram:
 Sit modo placandæ copia parua tui.
 Ante tuos flentem liceat consistere vultus,
 Et liceat lacrymis addere verba meis:
 Vtique solent famuli, cum verbera sæua verentur,
 Tendere submissas in tua crura manus.
 Ignoras tua jura. voca. cur arguor absens?
 Iamdudum dominæ more venire iube.
 Ipsa meos scindas licet imperiosa capillos,
 Oraque sint digitis linida nostra tuis;
 Omnia perpetiar: tantum fortasse timebo,
 Corpore lædatur ne manus ista meo.
 Sed neque compedibus nec me compeſce catenis:
 Seruabor firmo victus amore tui.
 Cum bene se quantumque volet satiauerit ira;
 Ipsa tibi dices, Quam patienter amat!
 Ipsa tibi dices, vbi videris omnia ferre,
 Tam bene qui seruit, seruiat iste mihi.
 Nunc reus infelix absens agor. & mea, cum sit
 Optima, non vilo causa tuente perit.
 Hoc, quod amor iussit, scriptum, est injuria nostra.
 Quod de me solum nempe queraris, habes.
 Non meruit falli mecum quoque Delia. si non
 Vis mihi promissum reddere, redde deæ.
 Affuit, & vidit, cum tu decepta rubebas:
 Et vocem memori condidit atire tuam.
 Omina re careant. nihil est violentius illa,
 Cum sua, quæ non vult, numina læsa videt.
 Testis erit Calydonis aper. nam scimus, vt illo
 Sit magis in natum seua reperta parens.
 Testis & Actæon, quondam fera creditur illis,
 Ipse dedit leto cum quibus ante feras.
 Quæque superba parens saxo pro corpus oborto
 Nunc quoque Mygdonia flebilis astat humo.
 Hei mihi Cydippe, timeo tibi dicere verum,

Ne videar causa falsa monere mea :
 Dicendum tamen est: hoc est (mihi crede) quod ægra
 Ipso nubendi tempore sæpe jaces.
 Consultit ipsa tibi : neu sis periura laborat,
 Et saluam salua te cupit esse fide.
 Inde fit, vt, quoties existere perfida tentas,
 Peccatum toties corrigat illa tuum.
 Parce mouere feros animosæ virginis arcus.
 Mitis adhuc fieri, si patiære, potest.
 Parce, precor, teneros corrumpere febribus artus.
 Seruetur facies ista fruenda mihi.
 Seruentur vultus ad nostra incendia nati :
 Quique subest niueo lenis in ore rubor.
 Hostibus &, si quis ne fias nostra repugnat ;
 Sic fit, vt inualida te solet esse mihi.
 Torqueor ex æquo, vel te nubente vel ægra :
 Dicere nec possum, quod minus esse velim.
 Maceror interdum, quod sim tibi causa doloris,
 Teque mea lædi calliditate puto.
 Inque caput nostrum dominæ perjuria quæso
 Eueniant : pœna tuta sit illa mea.
 Ne tamen ignorem, quid agas, ad limina crebro
 Anxius huc illuc dissimulanter eo.
 Subsequor ancillam furtim famulumque, requirens,
 Profuerint somni quid tibi, quidue cibi.
 Me miserum ! quod non medicorum iussu ministro,
 Astringoque manus, infideoque toro.
 Et rursus miserum ! quod me procul inde remouit.
 Quem minime vellem, forsitan alter adest.
 Ille manus istas astringit, & affidet ægræ,
 Inuisus superis, cum superisque, mihi.
 Dumque suo tentat salientem pollice tenens;
 Candida per causam brachia sæpe tenet.
 Contrectatque sinus : & forsitan oscula jungit.
 Officio merces plenior illa suo est.

Quis tibi permisit nostras decerpere messes?
 Ad spes alterius quis tibi fecit iter?
 Iste sinus meus est: mea turpiter oscula sumis.
 A mihi promisso corpore tolle manus.
 Improbe tolle manus. quam tangis, nostra futura est.
 Postmodo si facies istud, adulter eris.
 Elige de vacuis quam non sibi vendicet alter.
 Si nescis, dominum res habet ista suum.
 Nec mihi credideris. recitetur formula pacti:
 Neu falsam dicas esse; face illa legat.
 Alterius thalamo, tibi nos, tibi dicimus, exi.
 Quid facis hic ! exi : non vacat iste torus.
 Nam quod habes & tu humani verba altera pacti;
 Non erit idcirco par tua causa meæ.
 Hæc mihi se pepigit : pater hanc tibi primus ab illa.
 Sed propior certe, quam pater, ipsa sibi est.
 Promisit pater hanc : hæc & iurauit amanti.
 Ille homines, hæc est testificata deam.
 Hic metuit mendax, hæc & periura vocari.
 Num dubitas hic sit major, an ille metus?
 Denique, ut amorum conferre pericula possis;
 Respice ad euentus. hæc cubat : ille valet.
 Nos quoque dissimili certamina mente subimus.
 Nec spes par nobis : nec timor æquus adest.
 Tu petis ex tuto : grauior mihi morte repulsa est.
 Idque ego jam, quod tu forsitan amabis, amo.
 Si tibi iustitiæ, si recti cura fuisset;
 Cedere debueras ignibus ipsæ meis.
 Nunc quoniam ferus hic pro causa pugnat iniquæ;
 Ad quid Cydippe littera nostra redit ?
 Hic facit vt jaceas, & sis suspecta Dianæ.
 Hunc tu, si sapias, limen adire vetes.
 Hoc faciente subis tam æra pericula vitæ.
 Atque vtinam pro te, qui mouet illa, cadat.
 Quem si reppuleris, nec quem dea damnat, amaris;

Et tu, continuo certe ego saluus ero.
 Siste metum virgo: stabili potiere salute.
 Fac modo polliciti conscia templa colas.
 Non boue mactato cœlestia numina gaudent,
 Sed quæ præstanda est & sine teste, fide.
 Vt valeant aliæ, ferrum patitur, & ignes:
 Fert aliis tristem succus amarus opem.
 Nil opus est istis: tantum perjuria vita:
 Teque simul serua, meque, datamque fidem.
 Præteritæ veniam dabit ignorantia culpæ:
 Exciderant animo fœdera nostra tuo.
 Admonita es modo voce mea, modo casibus istis:
 Quos quoties tentas fallere, ferre soles.
 His quoque vitatis, in partu nempe vocabis
 Vt tibi luciferas afferat illa manus.
 Audiet hæc repetens quæ sunt audita; requiret
 Ipsa, tibi de quo conjuge partus eat.
 Promittes votum: scit te promittere falso.
 Iurabis: scit te fallere posse deos.
 Non agitur de me: cura majore laboro.
 Anxia sunt vitæ pectora nostra tuæ.
 Cur modo te dubiam pauidi fleuere parentes,
 Ignaros culpæ quos facis esse tuæ?
 Et cur ignorant? matri licet omnia narres.
 Nil tua Cydippe facta pudoris habent.
 Ordine fac referas, vt sis mihi cognita primum,
 Sacra pharetrata dum facis ipsa decæ.
 Vt te conspecta, subito, si forte notasti,
 Restiterim fixis in tua membra genis.
 Et te dum nimium miror, nota certa furoris,
 Deciderint humero pallia lapsa meo.
 Postmodo nescio qua venisse volubile malum
 Verba ferens doctis insidiosa notis.
 Quod quia sit lectum sancta præsentè Diana,
 Esse tuam vincitæ numine teste fidem.

Ne

Ne tamen ignoret scripti sententia quæ sit,
 Lecta tibi quondam nunc quoque verba refer.
 Nube precor dicet cui te bona numina jungunt:
 Quem fore iurasti, sit gener ille mihi.
 Quisquis is est, placeat, quoniam placet ante Dianæ.
 Talis erit mater: si modo mater erit.
 Si tamen & quærat, quis sim, qualisque. videto:
 Inuenies vobis consuluisse deam.
 Insula Coryciis quondam celeberrima Nymphis
 Cingitur Agæo nomine Cæa mari.
 Illa mihi patria est: nec, si generosa probaris
 Nomina, despectis arguor ortus auis.
 Sunt & opes nobis: sunt & sine crimine mores:
 Amplius vtque nihil, me tibi jungit amor.
 Appeteres talem vel non iurata maritum:
 Iurata vel non talis habendus erat.
 Hæc tibi me in somnis jaculatrix scribere Phœbe,
 Hæc tibi me vigilans scribere iussit Amor.
 Equibus alterius mihi jam nocuere sagittæ:
 Alterius noceant ne tibi tela, caue.
 Iuncta salus nostra est: miserere meique tuique.
 Quid dubitatis vnam ferre duobus opem?
 Quod si contigerit, cum jam data signa sonabunt,
 Tinctaque votiuo sanguine Delos erit;
 Aurea poretur mali felicitis imago,
 Causaque versiculis scripta duobus erit:
 Effigie pomi testatur Acontius hujus,
 Quæ fuerint in eo scripta, fuisse rata.
 Longior infirmum ne lassæt epistola corpus,
 Clausaque consueto sit tibi sine: vale.

IN XXI. EPISTOLAM ARGUMENTVM.

Cum excepisset Cydippe hanc sibi febrem Dianæ indignatione contigisse; in Acontii vota contra pater-

H 5

nam

nam voluntatem ire maluit, quam diutius torqueri. In primis respondet, se epistolam ejus ausam non fuisse, clara voce exprimere, ne, ut in pomo, iteram juraret. Deinde postquam exposuit, quomodo insidiosum illud pomum acceperit; in ipsum Acontium inuehitur. Verum illud non duxi silentio praterendum, in hac epistola addidisse aliquem quicquid sequitur post illum versiculum,

Quos vereor paucos ne velit esse mihi.

Quaquam non id solum, sed & tota Epistola adulterina videatur. cum constet, nec Ovidium nec Sabinum, ut diximus, Leandri, Heronis, Acontij, Cydippes epistolas scripserisse. Quas si Ovidius scripserisset, earum certe meminisset. sicut de reliquis. Si de Sabino contendus, videas utrumne cum Sabini stylo conveniant.

CYDIPPE ACONTIO.

PERTIMVI, scriptumque tuum sine murmure legi:
Iuraret ne quos inscia lingua deos.
Et puto captasses iterum: nisi, ut ipse fateris,
Promissam scires me fatis esse fœmel.
Nec lectura fui: sed, si tibi dura fuisset,
Aucta foret lævæ forsthan ira deæ.
Omnia cum faciam, cum dem pia thura Dianæ,
Illa tamen justa plus tibi parte fauet.
Vtque cupis credi, memori te vindicat ira.
Talis in Hippolyto vix fuit illa suo.
At melius virgo fauisset virginis annis,
Quos vereor paucos ne velit esse mihi.
Languor enim causis non apparentibus hæret:
Adjuvor & nulla fessâ medentis ope.
Quam tibi nunc gracilem vix hæc rescribere, quamq;
Pallida vix cubito membra leuare putas?
Nunc timor accedit, ne quis nisi conscia nutrix
Colloquii nobis sentiat esse vices.
Ante fores sedet hæc: quid agamq; rogantibus inter,
Vt

Vt possim tuto scribere, dormit, ait.
Mox ubi secreti longe causa optima fomus
Credibilis tarda definit esse mora,
Iamque venire videt quos non admittere durum est;
Excreat: & ficta dat mihi signa nota:
Sicut eram, properans verba imperfecta relinquo:
Et tegitur trepido littera cauta sinu.
Inde meos digitos iterum repetita fatigat.
Quantus sis nobis aspicias ipse labor.
Qua peream, si dignus eras, ut vera loquamur:
Sed melior justo quamque mereris ero.
Ergo te propter toties incerta salutus
Commentis pœnas doque dedique tuis.
Hæc nobis formæ te laudatore superbæ
Contingit merces: & placuisse nocet.
Si tibi deformis, quod mallet, visa fuisset;
Culpatum nulla corpus egeret ope.
Nunc laudata gemo: nunc me certamine vestro
Proditis: & proprio vulneror ipsa bono:
Dum neque tu cedis, nec se putat ille secundum:
Tu votis obstas illius, ille tuis;
Ipsa velut navis jactor: quam certus in altum
Propellit Boreas, æstus & vnda refert.
Cumque dies charis optata parentibus instat,
Immodicus pariter corporis ardor inest.
Et mihi conjugii tempus crudelis ad ipsam
Persephone nostras pulsat acerba fores.
Iam pudet: & timeo, quamuis mihi conscia non sum,
Offensos videar ne meruisse deos.
Accidere hoc aliquis casu contendit: & alter
Acceptum superis hunc negat esse virum.
Neue mihi credas in te quoque dicere famam,
Facta veneficiis pars putat ista meis.
Causa latet: mala nostra patent, vos pace mouetis
Aspera sumnota prælia: plector ego.

Dicam nunc, solitoque tibi ne despice more:
 Quid facies odio, sic ubi amore noces?
 Si lædis, quod amas, hostem sapienter amabis.
 Me precor, vt ferues, perdere velle velis.
 Aut tibi jam nulla est sperata cura puellæ,
 Quam ferus indigna labe perire finis:
 Aut dea si frustra pro me tibi scæua rogatur,
 Quid mihi te iactas? gratia nulla tua est.
 Elige quid fingas. non vis placare Dianam.
 Immemor es nostri: non potes: illa tui est.
 Vel nunquam mallem, vel non mihi tempore in illo
 Esset in Agæis cognita Delos aquis.
 Tunc mea difficili deducta est æquore nauis,
 Et fuit ad cœptas hora sinistra vias.
 Quo pede processi! quo me pede limine moui!
 Picta meæ tetigi quo pede texta ratus!
 Bis tamen aduerso redierunt carbasa vento.
 Mentior ah demens, ille secundus erat.
 Ille secundus erat, qui me referebat euntem,
 Quique parum felix impediabat iter.
 Atque vtinam constans contra mea vela fuisset!
 Sed stultum est venti de leuitate queri.
 Mota loci fama properabam visere Delon,
 Et facere ignaua puppe videbar iter.
 Quam sæpe, vt tardis, feci conuitia remis,
 Quæstaque sum vento lintea parca dari. (dron
 Et jam transieram Myconen, jam Tenon, & An-
 Inque meis oculis candida Delos erat.
 Quam procul vt vidi, Quid me fugis insula, dixi?
 Laberis in magno nunquid, vt ante, mari?
 Institeram terræ, cum jam prope luce peracta
 Demere purpureis sol iuga vellet equis:
 Quos idem solitos postquam reuocauit ad ortus,
 Comuntur nostræ matre iubente comæ.
 Ipsa dedit gemmas digitis & crinibus aurum,

Et

Et vestes humeris induit ipsa meis.
 Protinus egressæ superis, quibus insula sacra est,
 Flaua salutatis thura merumque damus.
 Dumque parens aras votiuo sanguine tingit,
 Festaque fumosis ingerit exta focus;
 Sedula me nutrix alias quoque ducit in ædes,
 Erramusque vago per loca sacra pede.
 Et modo porticibus spatior, modo muncera regum.
 Miror: & in cunctis stantia signa locis.
 Miror & innumeris structam de cornibus aram,
 Et de qua pariens arbore nixa dea est.
 Et quæ præterea (neque enim meminisse libetue
 Quidquid ibi vidi dicere) Delos habet.
 Forsitan hæc spectans, à te spectabar Acontii,
 Vnâque simplicitas est mea posse capi.
 In templum redeo gradibus sublime Dianæ.
 Tutior hoc ecquis debuit esse locus?
 Mittitur ante pedes malum cum carmine tali:
 Hei mihi, iuravi nunc quoque pæne tibi!
 Sustulit hoc nutrix, mirataque, Perlege, dixit.
 Insidias legi magne poëta tuas.
 Nomine conjugii dicto, confusa pudore.
 Sensi me totis erubuisse genis:
 Luminaque in gremio veluti defixa tenebam;
 Lumina propositi facta ministra tui.
 Improbe quid gaudes? aut quæ tibi gloria parta est?
 Quidue vir elusa virgine laudis habes?
 Non ego constiteram sumpta peltata secure,
 Qualis in Iliaco Penthesilea solo.
 Nullus Amazonio cælatus balteus auro,
 Sicut ab Hippolyta præda relata tibi est.
 Verba, quid exultas, tua si mihi verba dederunt,
 Sumque parum prudens capta puella dolis?
 Cydippen pomum, pomum Schœneida cepit.
 Tu nunc Hippomenes scilicet alter eris.

At

At fuerat melius, si te puer iste tenebat,
 Quem tu nescio quas dicis habere faces,
 More bonis solito spem non corrumpere fraude.
 Exoranda tibi, non capienda fui.
 Cur cum me peteres, ea non profitenda putabas,
 Propter quæ nobis ipse petendus eras?
 Cogere cur potius, quam persuadere volebas,
 Si poteram audita condicione capi?
 Quid tibi nunc prodest jurandi formula juris,
 Linguaque præsentem testificata deam?
 Quæ jurat, mens est: nil conjurauimus: illa
 Illa fidem dictis addere sola potest.
 Consilium prudensque animi sententia jurat,
 Et nisi iudicii vincula nulla valent.
 Si tibi conjugium volui promittere nostrum;
 Exige polliciti debita jura tori:
 Sed si nil dedimus, præter sine pectore vocem;
 Verba suis frustra viribus orba tenes.
 Non ego juravi: legi jurantia verba.
 Vir mihi non isto more legendus eras.
 Decipe sic alias: succedat epistola pomo.
 Si valet hoc, magnas diuitis aufer opes.
 Fac jurent reges sua se tibi regna duros,
 Sitque tuum toto quicquid in orbe placet.
 Major es hac ipsa multo (mihi crede) Diana,
 Si tua tam præfens littera numen habet.
 Cum tamen hæc dixi, cum me tibi firma negasti,
 Cum bene promissi causa peracta mei est;
 Confiteor timeo sæuæ Latoïdos iram:
 Et corpus lædi suspicor inde meum.
 Nam quare, quoties socialia sacra parantur,
 Nupturæ toties languida membra cadunt?
 Ter mihi jam veniens positas Hymenæus ad aures
 Fugit: & è thalami limine terga dedit.
 Vixque manu pigra toties infusa resurgunt

Lumina: vix moto corripit igne faces.
 Sæpe coronatis stillant vnguenta capillis,
 Et trahitur multo splendida palla croco.
 Cum tetigit limen, lacrymas mortisque timorem
 Cernit: & à cultu multa remota suo.
 Projicit ipse suas deducta fronte coronas,
 Spissaque de nitidis tergit amoma comis.
 Et pudet in tristi lætum consurgere turba:
 Quique erat in palla, transit in ora rubor.
 At mihi væ miseræ torrentur febribus artus
 Et grauius justo pallia pondus habent.
 Nos traque plorantes video super ora parentes,
 Et face pro thalami, fax mihi mortis adest.
 Parce laboranti picta dea læta pharetra,
 Daque saluteram jam mihi fratris opem.
 Turpe tibi est, illum causas depellere leti;
 Te contra titulum mortis habere meæ.
 Nunquid in vmbroso cum velles fonte lauari
 Imprudens vultus ad tua labra tuli?
 Præteritine tuas de tot cælestibus aras,
 Aque tua est nostra sprete parente parens?
 Nil ego peccaui, nisi quod periuria legi,
 Inque parum fausto carmine docta fui.
 Tu quoque pro nobis, si non mentiris amorem,
 Thura feras. profint, quæ nocuere manus.
 Cur, quæ succenset, quod adhuc tibi pacta puella
 Non tua sit, fieri ne tua possit, agit?
 Omnia de viua tibi sunt speranda. quid aufert
 Sæua mihi vitam, spem tibi diua mei?
 Nec tu credideris illum, cui destinor vxor,
 Agra superposita membra fouere manu.
 Assidet ille quidem quantum permittitur ipsi:
 Sed meminit nostrum virginis esse torum.
 Et quoque nescio quid de me sensitse videtur.
 Nam lacrymæ causâ sæpe latente cadunt.

Et minus audacter blanditur, & oscula rara
 Accipit, & timido me vocat ore suam.
 Nec miror sensisse, notis cum prodar apertis.
 In dextrum versor, cum venit ille, latus.
 Nec loquor, & recto simulatur lumine somnus :
 Captantem tactus ejicioque manum.
 Ingemit, & tacito suspirat pectore: meque
 Offensam, quamvis non mereatur, habet.
 Si mihi, quod gaudes, & te iuvat ista voluptas,
 Si mihi, quod sensus sum tibi fasla meos,
 Si mihi lingua foret; tu nostra dignus ira,
 Qui mihi tendebas retia, dignus eras.
 Scribis, vt invalidum liceat tibi visere corpus.
 Es procul à nobis: & tamen inde noces.
 Mirabar quare tibi nomen Acontius esset.
 Quod faciat longe vulnus, acumen habes.
 Certe ego convalui nondum de vulnere tali;
 Vt jaculo, scriptis eminus ista tuis.
 Quid tamen huc venias? sane miserabile corpus,
 Ingenii videas bina trophæa tui.
 Concidimus macie: color est sine sanguine, qualem
 In pomæ refero mente fuisse tuo:
 Candida nec misto sublucent ora rubore.
 Forma noui talis marmoris esse solet.
 Argenti color est inter convivia talis,
 Quod tactum gelidæ frigore pallet aquæ.
 Si me nunc videas, visam prius esse negabis:
 Arte nec est, dices, ista petenda mea:
 Promissique fidem ne sim tibi victa remittes,
 Et cupies illud non meminisse deam.
 Forsitan & facies jurem vt contraria rursus,
 Quæque legam mittes altera verba mihi.
 Sed tamen aspiceres vellem, prout ipse rogabas,
 Et discas sponsæ languida membra tua:
 Darius & ferro cum sit tibi pectus Acontij;

Tu veniam nostris vocibus ipse petas.
 Ne tamen ignores, ope qua reualefcere possim
 Quæritur à Delphis fata canente Deo.
 Et quoque nescio quam nunc, vt vaga fama susurrat,
 Neglectam queritur testis habere fidem.
 Hoc deus, & vates, hoc & mea carmina dicunt.
 At desunt voto carmina nulla tuo.
 Vnde tibi fauor hic? nisi quod noua forte reperta est
 Quæ capiat magnos littera læta deos.
 Teque tenente deos, numen sequor ipsa deorum,
 Doque libens victas in tua vota manus.
 Falsaque sum matri deceptæ fœdera linguæ.
 Lumina fixa tenet plena pudoris humo.
 Cætera cura tua est. plus hoc quoque virgine factum,
 Non timuit tecum quod mea charta loqui.
 Iam satis invalidos calamo lassauimus artus,
 Et manus officium longius ægra negat.
 Quid, nisi quod cupio me jam conjungere tecum,
 Restat vt ascribat littera nostra? vale.

P. OVIDII NASONIS
AMORVM LIBER I.

ELEGIA I.

*Quod à Cupidine pro bellis amores scribere
coactus sit.*

VI modo Nasonis fueramus quinque li-
belli, (opus.
Tres sumus. hoc illi prætulit autor
Vt jam nulla tibi non sit legisse volu-
ptas;

At leuior demptis pœna duobus erit.
Arma gravi numero violentaque bella parabam
Edere, materia conveniente modis.
Par erat inferior versus: risisse Cupido
Dicitur, atque vnum surripuisse pedem.
Quis tibi, sœue puer, dedit hoc in carmine juris?
Pieridum vates, non tua turba sumus.
Quid, si præripiat flauæ Venus arma Mineruæ,
Ventilet accensas flaua Minerua faces?
Quis probet in siluis Cererem regnare iugosis?
Lege pharetræ virginis arua coli?
Crinibus insignem, quis acuta cuspide Phœbum
Instruat, Aoniam Marte mouente lyram?
Sunt tibi magna, puer, nimiumque potentia regna:
Cur opus affectas ambitiosæ nouum?
An, quod vbiq; tuum est? tua sunt Heliconia tempe?
Vix etiam Phœbo jam lyra tuta sua est.
Cum bene surrexit versu noua pagina primo;
Attenuat neruos protinus ille meos.
Nec mihi materia est numeris leuioribus apta,
Aut puer, aut longas compta puella comas.
Questus eram; pharetra cum protinus ille soluta,

Legit

Legit in exitium spicula facta meum:
Lunauitque genu sinuosum fortiter arcum:
Quodque canas vates, accipe, dixit, opus.
Me miserum, certas habuit puer ille sagittas.
Vror: & in vacuo pectore regnat amor.
Sex mihi surgat opus numeris: in quinque residat.
Ferrea cum vestris bella valete modis.
Cingere littorea flauentia tempora myrto
Musa per vndenos emodulanda pedes.

ELEGIA II.

*Quod primo amore correptus, in triumphum duci
se à Cupidine patiatur.*

ESSE quid hoc dicam, quod tam mihi dura videntur
Strata, nec in lecto pallia nostra sedent?
Et vacuus somno noctem, quam longa, peregi:
Lassaque versari corporis ossa dolent.
Nam puto sentirem, si quo tentarer amore.
An subit? & tacita callidus arte nocet?
Sic erat. hæserunt tenuis in corde sagittæ:
Et possessa ferus pectora versat amor.
Cedimus? an subitum luctando accendimus ignem?
Cedamus: leue sit, quod bene fertur, onus.
Vidi ego iactatas mota face crescere flammæ:
Et vidi nullo concutiente mori.
Verbera plura ferunt, quam quos iuvat vsus aratri,
Detrectant pressi dum iuga prima boues.
Asper equus duris contunditur ora lupatis:
Frena minus sentit quisquis ad arma facit.
Acrius inuitos, multoque ferocius vrget,
Quam qui seruitium ferre fatentur, amor.
En ego confiteor: tua sum noua præda Cupido.
Porrigimus victas ad tua vincula manus.
Nil opus est bello: veniam, pacemque rogamus:
Nec tibi laus, armis victus inermis, ero.

I 2

Nocte

Necte comam myrto : maternas junge columbas.
 Qui deceant currus, vitricus ipse dabit.
 Inque dato curru, populo clamante triumphum,
 Stabis : & adjunctas arte mouebis aues.
 Ducentur capti iuvenes, captæque puellæ.
 Hæc tibi magnificus pompa triumphus erit.
 Ipse ego præda recens, factam modo vulnus habebō:
 Et noua captiua vincula mente feram.
 Mens bona ducetur manibus post terga reuinctis,
 Et pudor, & castris quidquid amoris obest.
 Omnia te metuent : ad te sua brachia tendent.
 Vulgus Io magna voce triumphæ canet.
 Blanditiæ comites tibi erunt, terrorque, furorque,
 Assiduè partes turba secuta tuas.
 His tu militibus superas hominesque deosque:
 Hæc tibi si demas commoda, nudus eris.
 Læta triumphanti de summo mater Olympo
 Plaudet: & appositas sparget in ora rosas.
 Tu, penna pulchros gemina variante capillos,
 Ibis in auratis aureus ipse rotis.
 Tum quoque non paucos (si te bene nouimus) vides:
 Tum quoque præteriens vulnera multa dabis.
 Non possunt (licet ipse velis) cessare sagittæ.
 Feruida vicino flamma vapore nocet.
 Talis erat domita Bacchus Gangetide terra.
 Tu grauis altibus : tigribus ille fuit.
 Ergo, cum possim sacri pars esse triumpho,
 Parce tuas in me perdere victor opes.
 Aspice cognati felicia Cæsaris arma;
 Qua vicit, victos protegit ille manu.

E L E G I A III.

Ad amicum.

IVSTA precor : quæ me nuper prædata puella est,
 Aut amet, aut faciat cur ego semper amem.

Ah

Ah nimium volui, tantum patiar amari.
 Audierit nostras tot Cytherea preces.
 Accipe, per longos tibi qui deseruiat annos:
 Accipe qui pura nōrit amare fide.
 Si me non veterum commendant magna parentum
 Nomina: si nostri sanguinis autor eques,
 Nec meus innumeris renouatur campus aratris,
 Temperat & sumptus parcus vterque parens;
 At Phœbus, comitesque nouem, vitisque repertor,
 Hoc faciunt: & me qui tibi donat, amor:
 Et non cessuri nisi dis sine crimine mores;
 Nudaque simpliciter, purpureusque pudor.
 Non mihi mille placent: non sum desertor amoris.
 Tu mihi (si qua fides) cura perennis eris.
 Tecum, quos dederint annos mihi fila sororum,
 Viuere contingat: teque dolente mori.
 Te mihi materiam felicem in carmina præbe;
 Prouenient causa carmina digna sua.
 Carmine nomen habet exterrita cornibus Io,
 Et quam: fluminea lusit adulter aue,
 Quæque super pontum simulato vecta iuueno,
 Virginea tenuit cornua falsa manu.
 Nos quoque per totum pariter cantabimur orbem,
 Iunctaque semper erunt nomina nostra tuis.

E L E G I A IV.

Amicam, qua arte, quibusne nutibus in cæna presente viro uti debeat, admonet.

VIR tuus est epulas nobiscum aditurus easdem.
 Vltima cæna tuo sit, precor, illa viro.
 Ergo ego dilectam tantum conuiuia puellam
 Aspiciam? tangi quem iuuet, alter erit?
 Alteriusque sinus apte subjecta fouebis?
 Injiciet collo, cum volet, ille manum?
 Desine mirari, posito quod candida viro

I 3

Atracis

Atracis ambiguos traxit in arma viros. (rent:
 Nec mihi silua domus, nec equo mea membra cohæ.
 Vix à te videor posse tenere manus.
 Quæ tibi sint facienda tamen, cognosce : nec Euris
 Da mea , nec tepidis verba ferenda Notis.
 Ante veni, quam vir. nec quid, si veneris ante,
 Possit agi, video : sed tamen ante veni.
 Cum premet ille torum , vultu comes ipsa modesto
 Ibis, vt accumbas ; clam mihi tange pedem.
 Me specta, natusque meos, vultumque loquacem:
 Excipe furtiuas, & refer ipsa , notas.
 Verba supercilii sine voce loquentia dicam :
 Verba leges digitis, verba norata mero.
 Cum tibi succurret Veneris lasciuia nostræ ;
 Purpureas tenero pollice tange genas.
 Si quid erit, de me tacita quod mente loquaris ;
 Pendeat extrema mollis ab aure manus :
 Cum tibi quæ faciam mea lux , dicamue , placebunt ;
 Versetur digitis annulus vsque tuis.
 Tange manu mensam, tangunt quo more precantes,
 Optabis merito cum mala multa viro.
 Quod tibi miscuerit, sapias, bibat ipse iubeto:
 Tu puerum leuiter posse, quod ipsa voles.
 Quæ tu reddideris, ego primus pocula sumam :
 Et qua tu biberis, hac ego parte bibam.
 Si tibi forte dabit, quos prægustauerit ipse ;
 Rejice libatos illius ore cibos.
 Nec premat indignis finito tua colla lacertis :
 Mite nec in rigido pectore pone caput.
 Nec sinus admittat digitos, habilesue papillæ.
 Oscula præcipue nulla dedisse velis.
 Oscula si dederis, siam manifestus amator :
 Et dicam, Mea sunt : injiciamque manus.
 Hæc tamen aspiciam : sed quæ bene pallia celant,
 Illa mihi cæci causâ timoris erunt.

Nec

Nec femori committe femur, nec crure cohære:
 Nec tenerum duro cum pede junge pedem.
 Multa miser timeo, quia feci multa præterue:
 Exemplique metu torqueor ipse mei.
 Sæpe mihi, dominæque meæ properata voluptas,
 Veste sub injecta dulce peregit opus.
 Hoc tu non facies: sed ne fecisse poteris,
 Conscia de tergo pallia deme tuo.
 Vir bibat vsque roga : precibus tamen oscula desint.
 Dumque bibet, furtim (si potes) adde merum.
 Si bene compositus somno vinoque jacebit;
 Consilium nobis resque locufque dabunt.
 Cum surgas abitura domum, surgemus & omnes;
 In medium turbæ fac memor agmen eas.
 Agmine me inuenies aut inuenieris in illo.
 Quidquid ibi poteris tangere, tange mei.
 Me miserum monui, paucas quod profit in horas :
 Separor à domina nocte jubente mea.
 Noctē vir includet : lacrymis ego mæstus obortis
 Qua licet, ad sævas persequar vsque fores.
 Oscula jam sumet : jam non tantum oscula sumet.
 Quod mihi data furtim, jure coacta dabis.
 Verum inuita dato (potes hoc) similisque coacta :
 Blanditiæ taceant : sitque maligna Venus.
 Si mea vota valent, illum quoque nil iuuet opto :
 Sin minus: at certe te iuuet inde nihil.
 Sed quæcunque tamen noctem fortuna sequatur ;
 Gras mihi constanti voce dedisse nega.

ELEGIA V.

Corinna concubitu.

ÆSrvs erat, mediamque dies exegerat horam.
 Apposui medio membra launda toro.
 Pars adaperta fuit, pars altera clausa fenestræ :
 Quale fere siluæ lumen habere solent.

I 4

Qualia

Qualia sublucent fugiente crepuscula Phœbo :

Aut vbi nox abiit, nec tamen orta dies.

Illā verecundis lux est præbenda puellis,

Qua timidus latebras speret habere pudor:

Ecce Corinna venit tunica velata recincta,

Candida diuidua colla tegente coma :

Qualiter in thalamum formosa Semiramis isse

Dicitur, & multis Lais amata procis.

Diripui tunicam : nec multum rarā nocebat :

Pugnabat tunica se tamen illa regi.

Quæ cum ita pugnaret, tanquam quæ vincere nollet,

Vista est non ægrè proditione sua.

Vt sterit ante oculos posito velamine nostros,

In toto nusquam corpore menda fuit.

Quos humeros, quales vidi, tetigique lacertos !

Forma papillarum, quam fuit apta premi !

Quam castigato planus sub pectore venter !

Quantum & quale latus ! quam iuvenile femur !

Singula quid referam ? nil non laudabile vidi :

Et nudam preffi corpus ad vsque meum.

Cætera quis nescit ? lasi requicimus ambo.

Proueniant medii sic mihi sæpe dies.

E L E G I A VI.

Ad janitorem, ut fores sibi aperiat.

IANITOR indigne dura religate catena,

Difficilem moto cardine pande forem.

Quod præcor, exiguum est; aditu fac janua paruo

Obliquum capiat semiadaperta latus.

Longus amor tales corpus tenuauit in vsus,

Aptaque subducto corpore membra dedit.

Ille per excubias custodum leniter ire

Monstrat: inoffensos dirigit ille pedes.

At quondam noctem, simulachraq; vana timebam:

Mirabar, tenebris si quis iturus erat.

Risit,

Risit, vt audirem, tenera cum matre Cypido :

Et leuiter, Fies tu quoque fortis, ait.

Nec mora, venit amor. non umbras nocte volantes,

Non timeo strictas in mea fata manus.

Te nimium timeo lentum : tibi blandior vni :

Tu, me quo possis perdere, fulmen habes.

Aspice, vt inuideas, inimicaque claustra relaxa,

Vda sit vt lacrymis janua facta meis.

Certe ego, cum posita stares ad verbera veste,

Ad dominam pro te verba tremente tuli.

Ergo quæ valuit pro te quoque gratia quondam,

(Heu facinus) pro me nunc valet illa parum!

Redde vicem meritis. grato licet esse, quod opras.

Tempora noctis eunt : excute poste seram.

Excute, sic nunquam dura religere catena,

Nec tibi perpetuo serua bibatur aqua.

Ferreas orantem nequicquam janitor audis :

Roboribus duris janua sulca riget.

Vrbibus obsessis clausæ munimina portæ

Profunt. in media pace quid arma times ?

Quid facies hosti, qui sic excludis amantem ?

Tempora noctis eunt : excute poste seram.

Non ego militibus venio comitatus & armis.

Solus eram, si non sæuus adesset amor.

Hunc ego si cupiam, nunquam dimittere possem.

Ante vel à membris diuidar ipse meis. (num

Ergo amor, & modicum circum mea tempora vi-

Mecum est, & madidis lapsa corona comis.

Arma quis hæc timeat ? quis non eat obuius illis ?

Tempora noctis eunt : excute poste seram.

Lentus es ? an somnus qui te malè præbet amanti,

Verba dat in ventos aure repulsa tua ?

At (memini) primo, cum te celare volebam,

Peruigil in mediæ sidera noctis eras.

Forsthan & tecum tua nunc requiescit amica.

I s

Heu

Heu melior quanto fors tua forte mea est
 Dum modo sic : in me duræ transite catenæ.
 Tempora noctis eunt : excute poste seram
 Fallimur ? an verso sonuerunt cardine postes,
 Raucaque concussæ signa dedere fores ?
 Fallimur : impulsa est animoso janua vento.
 Hei mihi quam longe spem trahit aura meam !
 Si satis es raptæ Borea memor Orithyiaë,
 Huc ades, & surdas flamine tunde fores.
 Vrbe silent tota vitreoque madentia rore
 Tempora noctis eunt : excute poste seram.
 Aut ego jam ferroque ignique paratior ipse,
 Quam, face, sustineo, tecta superba petam.
 Nox, & amor, vinumque, nihil moderabile suadent:
 Illa pudore vacat : Liber, Amorque, metu.
 Omnia consumpsi : nec te precibusque minisque
 Mouimus, ô foribus durior ipse tuis.
 Nec te formosæ decuit seruare puellæ
 Limina. sollicito carcere dignus eras.
 Iamque pruinosos molitur Lucifer axes,
 Inque suum miseris excitat ales opus.
 At tu non lætis detracta corona capillis,
 Dura super tota limina nocte jace.
 Tu dominæ, cum te projectam manè videbit,
 Temporis absumpti tam male, testis eris.
 Qualiscunque vale, sentique abeuntis amorem :
 Lente, nec admisso turpis amante, vale.
 Vos quoque crudeles rigido cum limine postes,
 Duraque consertæ ligna valete fores.

ELEGIA VII.

*Ad pacandam amicam, quam
 verberauerat.*

ADDE manus in vincla meas (meruere catenas)
 Dum furor omnis abest, si quis amicus ades.

Nam

Nam furor in dominam temeraria brachia mouit,
 Flet mea vesana læsa puella manu.
 Tunc ego vel charos potui violare parentes :
 Sæua vel in sanctos verberare ferre deos.
 Quid ? non & clypei dominus septemplex Ajax
 Strauit deprensos lata per arua greges ?
 Et vindex in matre, patris malus vltor Orestes,
 Ausus in arcanas poscere tela deas ?
 Ergo ego digestos potui violare capillos :
 Nec dominam motæ dedecere comæ.
 Sic formosa fuit : talem Schœneida dicam
 Mænalias arcu sollicitasse feras.
 Talis perjuri promissaque velaque Thesei
 Fleuit præcipites Cresia tullisse Notos.
 Sic, nisi vittatis quod erat Castiandra capillis,
 Procubuit templo casta Minerua tuo.
 Quis mihi non demens, quis non mihi barbare dixit ?
 Ipsa nihil. pauido lingua retenta metu.
 Sed taciti fecere tamen conuicia vultus.
 Egit me lacrymis ore silente reum.
 Ante meos humeris vellem cecidisse lacertos :
 Vtilius potui parte carere mei.
 In mea vesanas habui dispendia vires !
 Et potui penam fortis inire meam ?
 Quid mihi vobiscum, cædis, scelorumque ministræ ?
 Debita sacrilegæ vincla subite manus.
 An, si pulsassem minimum de plebe Quiritem,
 Plecterer ? in dominam jus mihi majus erit ?
 Pessima Tydides scelorum monumenta reliquit.
 Ille deam primus perculit : alter ego.
 Et minus ille nocens. me quam profitebar amare,
 Læsi. Tydides sæuus in hoste fuit.
 In nunc magnificos victor molire triumphos :
 Cinge comam lauro : vota que redde Ioui :
 Quæque tuos currus comitantem turba sequetur,

Cla-

Ciamet : Io forti vincta puella viro est.
 Ante eat effuso tristis captiua capillo,
 Si sincerent lætæ, candida tota, genæ.
 Aptius impressis fuerat liuere labellis,
 Et collum blandi dentis habere notam.
 Denique , si tumidi ritu torrentis agebar,
 Cœcaque me prædam fecerat ira suam ;
 Nonne fatis fuerat timidæ inlasmæ puellæ,
 Nec nimium rigidas intonuisse minas ?
 Aut tunicam summa deducere turpiter ora,
 Vt mediam mediæ zona tulisset opem ?
 At nunc sustinui, raptis à fronte capillis,
 Ferreus ingenuas vngue notare genas.
 Astirit illa amens albo sine sanguine vultu,
 Cæduntur Pariis qualia saxa iugis.
 Exanimis artus, & membra trementia vidi,
 Vt cum populeas ventilat aura comas :
 Vtque leui Zephyro graciles vibrantur aristæ:
 Summaue cum tepido stringitur vnda Noto.
 Suspensæque diu lacrymæ fluxere per ora,
 Qualiter abjecta de niue manat aqua.
 Tunc ego me primum cœpi sentire nocentem.
 Sanguis erant lacrymæ, quas dabat illa, meus.
 Ter tamen ante pedes volui procumbere supplex :
 Ter formidatas repulit illa manus .
 At tu , ne dubita (minuet vindicta dolorem)
 Protinus in vultus vnguibus ire meos.
 Nec nostris oculis, nec nostris parce capillis.
 Quaslibet infirmas adiuuat ira manus.
 Neue mei sceleris tam tristitia signa supersint,
 Pone recompositas in statione comas.

ELEGIA VIII.

Execratur lenam, qua puellam suam meretricia arte instruebat.

EST quædam, quicumque volet cognoscere lenam,
 Audiat : est quædam nomine Dipsas anus.
 Ex re nomen habet. nigri non illa parentem
 Memnonis in roseis sobria vidit equis.
 Illa magas artes, ætæque carmina nouit,
 Inque caput liquidas arte recuruat aquas.
 Scit bene quid gramen, quid torto concita rhombo
 Licia, quid valeat virus amantis equæ.
 Cum voluit, toto glomerantur nubila cælo,
 Cum voluit, puro fulget in orbe dies.
 Sanguine (si qua fides) stillantia sidera vidi:
 Purpureus lunæ sanguine vultus erat.
 Hanc ego nocturnas viuam volitare per vmbas
 Suspico, & pluma corpus anile tegi.
 Suspico : & fama est, oculis quoque pupula duplex
 Fulminat, & geminum lumen ab orbe venit.
 Euocat antiquis proauos atavosque sepulchris:
 Et solidam longo carmine findit humum.
 Hæc sibi proposuit thalamos violare pudicos,
 Nec tamen eloquio lingua nocente caret.
 Fors me sermoni testem dedit. illa monebat
 Talia; (me duplices oculuere fores)
 Scis here te, mea lux, iuueni placuisse beato.
 Hæsit, & in vultu constitit vsque tuo.
 Et cur non placeas ? nulli tua forma secunda est.
 Me miseram, dignus corpore cultus abest.
 Tam felix es, quam formosissima, vellem.
 Non ego te facta diuite pauper ero.
 Stella tibi oppositi nocuit contraria Martis.
 Mars abiit : signo nunc Venus apta tuo.
 Prosit vt adueniens en aspice. diues amator

Te cupit : & curæ, quid tibi desit, habet.
 Est etiam facies, quæ se tibi compareret, illi :
 Si te non emtram vellet, emendus erat.
 Erubuit. decet alba quidem pudor ora : sed iste
 Si simules, prodest : verus obesse solet.
 Cum bene dejectis gremium spectabis ocellis,
 Quantum quisque ferat, respiciendus erit.
 Forsitan incultæ Tatio regnante Sabina
 Noluerint habiles pluribus esse viris.
 Nunc Mars externis animos exercet in armis :
 Et Venus Aenæ regnat in vrbe sui.
 Ludunt formosæ : casta est, quam nemo rogauit :
 Aut si rusticitas non vetat, ipsa rogat.
 Has quoque, quas frontis rugas in vertice portas,
 Excute : de rugis crimina multa cadent.
 Penelope vires juvenum tentabat in arcu :
 Qui latus argueret, corneus arcus erat.
 Labitur occulte, fallitque volatilis ætas :
 Et celer admissis labitur annus equis.
 Aera nitent vsu : vestis bona quærit haberi :
 Canescunt turpi tecta relicta situ.
 Forma, nisi admittas, nullo exercente senescit :
 Nec satis effectus vnus & alter habent.
 Certior è multis, nec tam inuidiosa rapina est.
 Plena venit canis de grege præda lupis.
 Ecce quid iste tuus præter noua carmina vates
 Donat? amatoris millia multa leges.
 Ipse Deus vatum, palla spectabilis aurea,
 Tractat inauratæ consona fila lyra.
 Qui dabit, ille tibi magno sit maior Homero.
 (Crede mihi) res est ingeniosa dare.
 Nec tu, si quis erit capitis mercede redemptus,
 Despice gypfati crimen inane pedis.
 Nec te decipiant veteris quinquatria ceræ.
 Tolle tuos tecum, pauper amator, auos.

Qui,

Qui, quia pulcher erit, poscet sine munere noctem;
 Quod det, amatorem flagitet ante suum.
 Parcius exigito pretium, dum retia tendis,
 Ne fugiant. capros legibus vre tuis.
 Nec nocuit simulatus amor : sine credat amari :
 Et caue, ne gratis hic tibi constet amor.
 Sape nega noctem. capitis modo finge dolorem;
 Et modo quæ causas præbeat, Isis erit.
 Mox recipe : vt nullum patienti colligat vsum,
 Neue relentscat sæpe repulsus amor.
 Surda sit oranti tua janua : laxa ferenti.
 Audiat exclusi verba receptus amans.
 Et quasi læsa prius, nonnunquam irascere læso.
 Vanescat culpa culpa repulsa tua.
 Sed nunquam dederis spatiosum tempus in iram.
 Sæpe simulates ira morata facit.
 Quin etiam discant oculi lacrymare coacti,
 Et faciant vdas ille vel ille genas.
 Nec, si quem fallas, tu perjurare timeto.
 Commodat illusus numina surda Venus.
 Seruus & ad partes sollers ancilla parentur,
 Qui doceant, apte quid tibi possit emi.
 Et sibi pauca rogent : multi si pauca rogabunt,
 Postmodo de stipula grandis acruus erit.
 Et soror, & mater, nutrix quoque carpat amantem.
 Fit cito per multas præda petita manus.
 Cum tibi deficient poscendi munera causæ,
 Natalem libo testificare tuum.
 Ne securus amet nullo riuale, caueto.
 Non bene, si tollas proelia, durat amor.
 Ille viri videat toto vestigia læcto,
 Factaque lasciujs liuida colla notis.
 Munera præcipue videat, quæ miserit alter.
 Si tibi nil dederit, sacra roganda via est.
 Cum multa abstuleris : vt non tamen omnia donet,
 Quod

Quod nunquam reddas, commodet ille, roga.
 Lingua iuuet, mentemque tegat. blandire, noceque.
 Impia sub dulci melle venena latent.
 Hæc si præsteris vsu mihi cognita longo,
 Nec tulerint voces ventus & aura meas;
 Sæpe mihi dices, Viuas bene: sæpe rogabis
 Vt mea defunctæ molliter ossa cubent.
 Vox erat in cursu, cum me mea prodidit umbra.
 At nostræ vix se continere manus,
 Quin albam raramque comam, lacrymosaque vino
 Lumina, rugosas distraheremque genas.
 Di tibi dent, nullosque lares, inopemque senectam,
 Et longas hyemes, perpetuamque sitim.

E L E G I A IX.

*Ad Atticum, amantem non oportere desidiosum
 esse, vt nec militem.*

MILITAT omnis amans, & habet sua castra Cupido:
 Attice (crede mihi) militat omnis amans.
 Quæ bello est habilis, Veneri quoque conuenit, ætas:
 Turpe senex miles, turpe senilis amor.
 Quos petiere duces annos in milite forti,
 Hos petit in socio bella puella viro.
 Peruigilant ambo: terra requiescit vterque.
 Ille fores domiæ seruat: at ille ducis.
 Militis officium longa est vita. mitte puellam;
 Strenuus exempto sine sequetur amans.
 Ibit in aduersos montes, duplicataque nimbo
 Flumina, congestas conteret ille niues:
 Nec freta pressurus tumidos causabitur Euros,
 Apraque ventendis sidera quæret aquis.
 Quis nisi vel miles, vel amans, & frigora noctis,
 Et densa mistas perferet imbre niues?
 Mittitur infestos alter speculator in hostes:
 In siuale oculos alter, vt hoste, tenet.

Ille graues vrbes, hic duræ limen amica
 Obsidet. hic portas frangit: at ille fores.
 Sæpe soporatos inuadere profuit hostes:
 Cedere & armata vulgus inermem manu.
 Sic fera Threiciæ eeciderunt agmina Rhæsi:
 Et dominum capti deseruistis equi.
 Nempe maritorum somnis vtuntur amantes,
 Et sua sopitis hostibus arma mouent.
 Custodum transire manus, vigilumque cateruas,
 Militis & miseri est semper amantis opus.
 Mars dubius, nec certa Venus. victique resurgunt.
 Quosque neges vnquam posse jacere, cadunt.
 Ergo desidia quicumque vocabit amorem,
 Desinat. ingenii est experientis amor.
 Ardet in abducta Briseide magnus Achilles.
 Dum licet, Argiuas frangite Troës opes.
 Hector ab Andromaches complexibus ibat in arma:
 Et galeam capiti quæ daret, vxor erat.
 Summa ducum Atrides visa Priamidae fertur
 Mænadis effusis obstupuisse comis.
 Mars quoque deprensus fabrilia vincula sensit.
 Notior in cælo fabula nulla fuit.
 Ipse ego segnis eram, discinctaque in otia natus:
 Molliant animos lectus & umbra meos:
 Impulit ignauum formosæ cura puellæ,
 Iussit & in castris æra merere suis.
 Inde vides vigilem, nocturnaue bella gerentem.
 Qui non vult fieri desidiosus, amet.

E L E G I A X.

Ad puellam, ne pro amore præmia postulat.

QVALIS ab Europa Phrygiæ aduicta carinis
 Conjugibus belli causâ duobus erat,
 Qualis erat Lede, quam plumis additus albis.
 Callidus in falsa Iulst adulter aue,

Qualis Amygone siccis errauit in agris,
 Cum premeret summi verticis vna comas;
 Talis eras: aquilamque in te taurumque timebam,
 Et quidquid magno de Ioue fecit amor.
 Nunc timor omnis abest animique euanuit ardor:
 Nec facies oculos jam capit ista meos.
 Cur sim mutatus quæris? quia munera poscis.
 Hæc te non patitur causa placere mihi.
 Donec eras simplex, animum cum corpore amaui:
 Nunc mentis vitio læsa figura tua est.
 Et puer est, & nudus Amor, sine sordibus annos,
 Et nullas vestes, vt sit apertus, habet.
 Quid puerum Veneris pretio prostare iubetis?
 Quo pretium condant, non habet ille sinum.
 Nec Venus apta feris, Veneris nec filius armis:
 Non decet imbelles aræ merere deos.
 Stat meretrix certo cuius mercabilis ære,
 Et miseris iusto corpore quærit opes:
 Deuouet imperium tamen hæc lenonis auari:
 Et quod vos facitis sponte, coacta facit.
 Sumite in exemplum pecudes ratione carentes.
 Turpe erit ingenium mitius esse feris. (scit:
 Non equa munus equum, non taurum vacca popo-
 Non aries placitam munere captat ouem.
 Sola viro mulier spoliis exultat ademptis:
 Sola locat noctes: sola locanda venit.
 Et vendit quod vtrumque iuuat, quod vterque petebat:
 Et pretium quanti gaudeat, ipsa facit.
 Quæ Venus ex æquo ventura est grata duobus;
 Altera cur illam vendit: & alter emit?
 Cur mihi sit damno, tibi sit lucrosa voluptas,
 Quam socio motu femina virque ferunt?
 Non bene conducti vendunt perjurii testes:
 Non bene selecti iudicis arca patet.
 Turpe reos empta miseros defendere lingua,

Quod

Quod faciat magnas turpe tribunal opes.
 Turpe tori reditu census augere paternos,
 Et faciem lucro prostituisse suam.
 Gratia pro rebus merito debetur inemptis:
 Pro male conducto gratia nulla toro.
 Omnia conductor soluit, mercede soluta
 Non manet officio debitor ille tuo.
 Parcite formosæ pretium pro nocte pacisci:
 Non habet euentus fordida præda bonos.
 Non fuit armillas tanti pepigisse Sabinas,
 Vt premeret sacre virginis arma caput.
 Ex quibus exierat, trajecit viscera ferro
 Filius: & pœnæ causa monile fuit.
 Nec tamen indignum est à diuite munera posci.
 Munera poscenti quæ dare possit, habet.
 Carpite de plenis pendentes vitibus vuas:
 Præbeat Alcinoi poma benignus ager.
 Officium pauper numeret, studiumque, fidemque:
 Quod quis habet, dominæ conferat omne suæ.
 Est quoque carminibus meritas celebrare puellas
 Dos mea, quam volui, nota sit arte mea.
 Scinduntur vestes, gemmæ franguntur & aurum:
 Carmina quam tribuent, fama perennis erit.
 Nec dare, sed pretium posci dedignor, & odi.
 Quod nego poscenti, desine velle, dabo.

ELEGIA XI.

*A Nape, vt paratas tabellas ad Corin-
 nam perferat.*

COLLIGERE incertos, & in ordine ponere crines
 Docta, nec ancillas inter habenda, Nape,
 Inque ministeriis furtiuæ cognita noctis
 Vtilis, & dandis ingeniosa notis,
 Sæpe venire ad me dubitantem hortata Corinnam,
 Fida laboranti sæpe reperta mihi;

K 2

Accipe:

Accipe : & ad dominam peraratas mane tabellas
 Perfer. & obstantes sedula pelle moras.
 Nec silicium venæ, nec durum in pectore ferrum,
 Sed tibi simplicitas ordine major inest.
 Credibile est, & te sensisse Cupidinis arcus.
 In me militiæ signa tuere tuæ.
 Si quæret quid agam; Spe noctis viuere dices.
 Cætera fert blanda cera notata manu.
 Dum loquor, hora fugit. vacuæ bene redde tabellas:
 Verum continuo fac tamen ipsa legat.
 Aspicias oculos mando, frontemque legentis.
 Ex tacito vultu scire futura licet.
 Nec mora, perlectis rescribat multa iubeto.
 Odi cum late splendida cera vacat.
 Comprimat ordinibus versus, oculosque moretur
 Margine in extremo littera rafa meos.
 Quid digitos opus est graphium lassare tenendo?
 Hoc habeat scriptum tota tabella, veni.
 Non ego victrices lauro redimire tabellas,
 Nec Veneris media ponere in æde moror.
 Subscribam, Veneri fidas sibi Naso tabellas
 Dedicat. at nuper vile suis acerbis acer.

E L E G I A XII.

*Tabellus, quas miserat, execratur, quod amica
 noctem negaret.*

FLETE meos casus: tristes rediere tabellæ:
 Infelix hodie littera posse negat.
 Omina sunt aliquid. modo cum discedere vellet,
 Ad limen digitos restitit ista Nape.
 Missa foras iterum limen transire memento
 Cautius. atque alte sobria ferre pedem.
 Ite hinc difficiles, funcbria ligna, tabellæ:
 Tuque negaturis cera referta notis.
 Quam puro de longæ collectam flore cicuræ

Melle

Melle sub infami Corsica misit apis.
 At tanquam minio Confrica medicata rubebas.
 Ille color vere sanguinolentus erat.
 Projectæ in tritiis jaceatis inutile lignum:
 Vosque rotæ frangat prætereuntis onus.
 Illum etiam, qui vos ex arbore vertit in vsum,
 Conuincam puras non habuisse manus.
 Præbuit illa arbor misero suspendia collo:
 Carnifici duras præbuit illa cruces.
 Illa dedit turpes raucis bubonibus umbras:
 Vulturis in ramis & strigis oua tulit.
 His ego commisi nostros infans amores,
 Molliaque ad dominam verba ferenda dedi:
 Aptius hæc capiant vadimonia garrula ceræ,
 Quas aliquis duro cognitor ore legat.
 Inter ephemeridas melius tabulæque jacerent,
 In quibus absumptas fleret auarus opes.
 Ergo, ego vos rebus duplices pro nomine sensi.
 Auspicii numerus non erat ipse boni.
 Quid precer iratus? nisi vos cariola senectus
 Rodat, & immundo cera sit alba situ.

E L E G I A XIII.

Ad Auroram ne properet.

IAM super Oceanum venit à seniore marito
 Flaua pruinoso quæ vehit axe diem.
 Quo properas Aurora? mane. sic Memnonis umbras
 Annua sollempni cæde parentet auis.
 Nunc iuuat in teneris dominæ jacuisse lacertis,
 Siquando lateri nunc bene juncta meo est.
 Nunc etiam somni pinguis, & frigidus aër,
 Et liquidum tenui gutture cantat auis.
 Quo properas, ingrata viris, ingrata puellis?
 Roscida purpurea supprime lora manu.
 Ante tuos ortus melius sua sidera seruat

K 3

Nauita:

Nauita : nec media nescit an erret aqua.
 Te surgit (quamuis lassus) veniente viator.
 Miles & armiferas aptat ad arma manus.
 Prima subire jubes oneratos arua colonos :
 Prima vocas tardos sub juga panda boues.
 Tu pueros somno fraudas, tradisque magistris,
 Vt subeant teneræ verbera sæua manus.
 Atque eadem sponsum consulti ante atria mittis :
 Vnius vt verbi grandia damna ferat.
 Nec tu consulto, nec tu iucunda diferto es :
 Cogitur ad lites surgere vterque nouas.
 Tu, ne fœminei possint cessare lacerti,
 Lanificam reuocas ad sua pensa manum.
 Omnia perpeterer. sed surgere mane puellas
 Quis, nisi cui non est vlla puella, ferat ?
 Optaui quoties, ne nox tibi cedere vellet,
 Nec fugerent vultus sidera mota tuos !
 Optaui quoties, aut ventus frangeret axem,
 Aut caderet spissâ nube retentus equus!
 Inuida quo properas ? quod erat tibi filius ater ;
 Materni fuerat pectoris ille color.
 Quid si non Cephalî quondam flagrasset amore ?
 An putat ignotam nequitiam esse suam ?
 Tithono vellem de te narrare liceret :
 Fœmina non cœlo turpior vlla foret.
 Illum dum refugis, longo quod marcet ab æuo ;
 Surgis ad inuisas à sene mane rotas.
 At si quem Cephalum manibus complexa teneres ;
 Clamares, Lente currite noctis equi.
 Cur ego plector amans, si vir tibi marcet ab annis ?
 Non me nupisti conciliante seni.
 Aspice quos somnos iuveni donarit amato
 Luna. nec illius forma secunda tua est.
 Ipse deum genitor (ne te tam sæpe videret)
 Commisit noctes in sua vota duas.

Iurgia finieram, scires audisse : rubebat.
 Nec tamen affueo tardius orbe dies.

E L E G I A X I V.

*Puellam consolatur, cui præ nimia cura
 coma deciderant.*

D I C E B A M, desiste tuos medicare capillos.
 Tingere quam possis jam tibi nulla coma est.
 At, si passa fores, quid erat speciosus illis ?
 Contigerant imum qua patet vsque latus.
 Quid, quod erant tenues, & quos ornare timeres,
 Vela colorati qualia Seres habent :
 Vel pede quod gracili deducit aranca filum,
 Cum leue deserta sub trabe nectit opus ?
 Nec tamen ater erat, nec erat color aureus illis :
 Sed quamuis neuter, mistus vterque color.
 Qualem cliuosa madidis in vallibus Idæ
 Ardua direpto cortice cedrus habet.
 Adde, quod & dociles, & centum flexibus apti,
 Et tibi nullius causa doloris erant.
 Non acus abruptis, non vallum pectinis illos :
 Ornatrix tuto corpore semper erat.
 Ante meos oculos sæpe est ornata: nec unquam
 Brachia direpta saucia fecit acu.
 Sæpe etiam nondum digestis mane capillis,
 Purpureo jacuit semisopita toro.
 Tum quoq; erat neglecta decens: vt Thracia Bacche
 Cum temere in viridi gramine lassâ jacet.
 Cum graciles essent tamen, & lanuginis instar;
 Heu mala vexata quanta tulere comæ !
 Quam se præbuerant ferro patienter & igni,
 Vt fieret torto nexilis orbe sinus !
 Clamabam, Scelus est, istos scelus vrere crines.
 Sponte decent: capiti ferrea parce tuo.
 Vim procul hinc remoue; non est qui debeat vri.

Erudit admotas ipse capillus vellet.
 Formosæ periere comæ : quas velle Apollo,
 Quas vellet capiti Bacchus inesse suo.
 Illis contulerim, quas quondam nuda Dione
 Pingitur humenti sustinuisse manu.
 Quid male compositos quereris periisse capillos ?
 Quid speculum mœsta ponis inepta manu ?
 Non bene consuetis à te spectaris ocellis.
 Ut placeas, debes immemor esse tui.
 Non te cantatæ læserunt pellicis herbæ ;
 Non anus Harmonia perfida lauit aqua.
 Non tibi vis morbi nocuit (procul omen abesto)
 Non minuit densas inuida lingua comas.
 Facta manu culpaque tua dispendia sentis.
 Ipsa dabas capiti mista venena tuo.
 Nunc tibi captiuos mittet Germania crines :
 Culta triumphatæ munere gentis eris.
 O quam sepe comas aliquo mirante rubebis,
 Et dices, Empta nunc ego merce probor !
 Nescio quam pro me laudat nunc iste Sicambram ;
 Fama tamen memini cum fuit ista mea.
 Me miserum, lacrymas male continet : oraque dextra
 Protegit, ingenuas picta rubore genas.
 Sustinet antiquos gremio spectatque capillos :
 Hei mihi non illo munera digna loco !
 Collige cum vultu mentem. reparabile damnum est.
 Postmodo natiua conspiciere coma.

E L E G I A X V.

*Ad inuidos, quod fama poetarum sit
 perennis.*

Quid mihi liuor edax ignauos obicis annos,
 Ingeniique vocas carmen inertis opus ?
 Non me more patrum, dum strenua sustinet ætas,
 Præmia militiæ puluerulenta sequi :

Non

Non me verbosæ leges edificere : non me
 Ingrato voces prostituisse foro.
 Mortale est, quod quæris opus. mihi fama perennis
 Quæritur: ut toto semper in orbe canar.
 Viuet Mæonides, Tenedos dum stabit, & Ide;
 Dum rapidas Simois in mare voluet aquas.
 Viuet & Ascræus, dum multas vna tumebit :
 Dum cadet incurua falce resecta Ceres.
 Battiares toto semper cantabitur orbe ;
 Quamuis ingenio, non valet ; arte valet.
 Nulla Sophocleo veniet iactura cothurno.
 Cum sole & luna semper Aratus erit.
 Dum fallax seruus, durus pater, improba lena
 Viuet, dum meretrix blanda ; Menandrus erit.
 Ennius arte carens, animosique Accius oris,
 Casurum nullo tempore nomen habent.
 Varronem primamque ratem quæ nesciet ætas,
 Aureaque Asonio terga petita duci ?
 Carmina sublimis tunc sunt peritura Lucreti,
 Exitio terras cum dabit vna dies.
 Tityrus, & segetes, Aneiaque arma legentur,
 Roma triumphati dum caput orbis erit.
 Donec erunt ignes arcusque Cupidinis arma,
 Discantur numeri, culte Tibulle, tui.
 Gallus, & Hesperii, & Gallus notus Eois,
 Et sua cum Gallo nota Lycoris erit.
 Ergo, cum silices, cum dens patientis aratri,
 Depereant æuo ; carmina morte carent.
 Cedant carminibus reges, regumque triumpho :
 Cedat & auriferi ripa beata Tagi.
 Vilia mirerur vulgus, mihi flauus Apollo
 Pocula Castalia plena ministret aqua.
 Sustineamque coma metuentem frigora myrtum:
 Atque ita sollicito multus amantem legar.
 Pascitur in viuus liuor : post facta quiescit.

K 5

Tunc

Tunc suus ex merito quemque tuetur honor.
Ergo etiam, cum me supremus adusserit ignis,
Viuam, parisque mei magna superstes erit.

P. OVIDII NASONIS

AMORVM LIBER II.

ELEGIA I.

*Quod pro gigantomachia amores scribere
sit coactus.*

Hæc quoque composui Pelignis natus
aquosis,

Ille ego nequitæ Naso poeta meæ.

Hoc quoque iussit amor. procul hinc,
procul este seueri:

Non estis teneris apta theatra modis.

Me legat in sponsi facie non frigida virgo,

Et rudis ignoto tactus amore puer.

Atque aliquis iuuenum, quo nunc ego, faucius arcu,

Agnoscat flammæ conscia signa sua:

Miratusque diu, Quo, dicat, ab indice doctus

Composuit casus iste poeta meos?

Aufus eram, memini, cœlestia dicere bella,

Centimanumque Gygen (& satis oris erat)

Cum male se tellus vltæ est, ingestaque Olympo

Ardua de uxum Pelion Ossa tulit.

In manibusq; Iouem, & cum Ioue fulmen habebam,

Quod bene pro cœlo mitteret ille suo.

Clausit amica fores. ego cum Ioue fulmen omisi.

Excidit ingenio Iupiter ipse meo.

Iupiter ignoscas (nil me tua tela iuvabant)

Clausula

Clausula tuo majus janua fulmen habet.
Blanditias, elegosque leues, mea tela, resumpsit:
Mollierant duras lenia verba fores.
Carmina sanguinæ deducunt cornua lunæ,
Et reuocant niueos solis euntis equos.
Carminè dissiliunt abruptis faucibus angues,
Inque suos fontes versa recurrit aqua.
Carminibus celsere fores: insertaque postis,
Quamuis robur erat, carmine victa sera est.
Quid mihi profuerit velox cantatus Achilles?
Quid pro me Ajaxes alter & alter agent?
Quique tot errando quot bello perdidit annos,
Raptus & Hamoniis flebilis Hector equis?
At facies teneræ vt laudata est sæpe puellæ,
Ad vatem, pretium carminis, ipsa venit.
Magna datur merces. heroum clara valete
Nomina. non apta est gratia vestra mihi.
Ad mea formosos vultus adhibete puellæ
Carmina, purpureus quæ mihi dicat Amor.

ELEGIA II.

*Ad Bagoum, vt custodiam puella sibi commissæ
laxiorem habeat.*

QVEM penes est dominam seruandi cura Bagoë,
Dum perago tecum pauca, sed apta, vaca.
Hesternæ vidi spatiantem luce puellam,
Illa quæ Danaï porticus agmen habet.
Protinus vt placuit, misi, noctemque rogavi.
Rescripsit trepida, Non licet, illa manu.
Et cur non liceat quærenti, reddita causa est;
Quod nimium dominæ cura molesta tua est.
Si sapias, ô custos, odium (mihi crede) mereri
Desine. quem metuit, quisque perire cupit.
Vir quoque non sapiens: quid enim seruare labore,
Vnde nihil, quamuis non tuere, perit?

Sed

Sed gerat ille suo morem furiosus amori,
 Et castam, multis quæ placet, esse putet.
 Huic furtiua tuo libertas munere detur;
 Quam dederis illi, reddat vt illa tibi.
 Conscijs esse velis: domina est obnoxia seruo.
 Conscijs esse times: dissimulare licet.
 Scripta leget secum: matrem scripsisse putato.
 Venerit ignotus: postmodo notus eat.
 Ibit vt affectam, quæ non languebit, amicam
 Visat; iudicij ægra sit illa tuis.
 Si faciet tarde, ne te mora longa fatiget,
 Imposita gremio stertere fronte potes.
 Nec tu Niligenam fieri quid possit ad Isim
 Quæseris: nec tu curua theatra time.
 Conscijs assidujs commissi tollit honores.
 Quis minor est autem, quam tacuisse, labor?
 Ille placet, versatque domum nec verbera sentit:
 Ille placet dominæ: cætera turba jacet.
 Huic, veræ vt lateant causæ, finguntur inanes:
 Atque ambo domini, quod probat vna, probant.
 Cum bene vir traxit vultum, rugasque coëgit;
 Quod voluit fieri blanda puella, facit.
 Sed tamen interdum tecum quoque iurgia nectat:
 Et lacrymas simul, carnisicemque vocet.
 Tu contra objicies, quæ tuto diluat illa:
 In vero, falso crimine, deme fidem.
 Sic tibi semper honos, sic alta pecunia crescet:
 Hæc face, & exiguo tempore liber eris.
 Aspicias indicibus nexas per colla catenas:
 Squalidus orba fide pectora carcer habet.
 Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat
 Tantalus. hoc illi garrula lingua dedit.
 Dum nimium seruat cultos Iunonius Io;
 Ante suos annos occidit: illa dea est.
 Vidi ego compedibus liuentia crura gerentem,

Vnde

Vnde vir incestum scire coactus erat.
 Pœna minor merito: nocuit mala lingua duobus.
 Vir doluit: fama damna puella tulit.
 (Crede mihi) nulli sunt crimina grata marito:
 Nec quenquam, quamuis audiat illa, iuuant.
 Seu tepet indicium securas produs ad aures;
 Siue amat, officio sit miser ille tuo.
 Culpa nec ex facili, quamuis manifesta, probatur:
 Iudicis illa sui tuta fauore venit.
 Viderit ipse licet. credet tamen ille neganti,
 Damnabitque oculos: & sibi verba dabit.
 Aspiciet dominæ lacrymas: plorabit & ipse.
 Et dicet, pœnas garrulus iste dabit.
 Quid dispar certamen inis? tibi verbera victo
 Adsunt. in gremio iudicis illa sedet.
 Non scelus aggredimur, non ad miscenda coimus
 Toxicæ, non stricto fulminat ense manus:
 Quærimus, ut tuto per te possimus amare.
 Quid precibus nostris mollius esse potest

ELEGIA III.

Ad Eunuchum seruantem dominam.

Hei mihi, quod dominam nec vir nec scemina ser-
 Mutua nec Veneris gaudia nosse potes. (uas,
 Qui pœnus pueris genitalia membra recidit;
 Vulnera quæ fecit, debuit ipse pati.
 Mollis in obsequium, facilisque rogantibus esses,
 Si tuus in quauis prætepuisset amor.
 Non tu natus equo, non fortibus vtilis armis:
 Bellica non dextræ conuenit hasta tuæ.
 Illa mares tractant. tu spes depone viriles.
 Sunt tibi cum domina signa feranda tua.
 Hanc imple meritis: huius tibi gratia prostrit.
 Si careas illa, quis tuus vbi erit?
 Est etiam facies, sunt apti luscibus anni:

Indi.

Indigna est pigro forma perire situ.
Fallere te potuit, quamvis habere molestus :
Non caret effectu, quod voluere duo.
Aptius vt fuerit precibus tentasse, rogamus :
Dum bene ponendi munera tempus habes.

E L E G I A I V.

*Quod amet mulieres, cuiuscunque
forma sint.*

NON ego mendosos ausim defendere mores,
Falsaque pro vitiis arma mouere meis.
Confi-teor, si quid prodest delicta fateri ;
In mea nunc demens crimina faslus eo.
Odi : nec possum cupiens non esse, quod odi.
Heu quam, quod studeas ponere, ferre graue est.
Nam desunt vires ad me mihi iusque regendum.
Auferor vt rapida concita puppis aqua.
Non est certa meos quæ forma inuitet amores.
Centum sunt causæ, cur ego semper amem.
Siue aliqua est oculos in me dejecta modestos ;
Vror : & insidiæ sunt pudor ille meæ.
Siue procax aliqua est ; capior, quia rustica non est,
Spemque dat in molli mobilis esse toro.
Aspera si visa est rigidaque imitata Sabinas ;
Velle, sed ex alto dissimulare, puto.
Siue est docta ; placet raras dotata per artes :
Siue rudis ; placita est simplicitate sua.
Est, quæ Callimachi præ nostris rustica dicat
Carmina, cui placeo, protinus illa placet.
Est etiam, quæ me vatem, & mea carmina culpet.
Culpanis cupiam sustinuisse femur.
Molliter incedit : motu capit, altera dura est :
At poterit tacto mortui esse viro.
Hæc quia dulce cænit, flegitque facillima vocem,
Oscula cantanti rapta dedisse velim.

Hæc

Hæc querulas habili percurrit pollice chordas ;
Tam doctas quis non possit amare manus ?
Illa placet gestu, numerosaque brachia ducit,
Et tenerum molli torquet ab arte latus :
Vt taceam de me, qui causa tangor ab omni ;
Illic Hippolytum pone ; Priapus erit.
Tu, quia tam longa es ; veteres heroidas æquas,
Et potes in toto multa jacere toro.
Hæc habilis breuitate sua est, corrumpor vtraque.
Conueniunt voto longa breuisque meo.
Non est culta : subit quid cultæ accedere possit.
Ornata est : dotes exhibet ipsa suas.
Candida me capiet : capiet me flaua puella :
Est etiam in fusco grata colore Venus.
Seu pendent niuea pulli ceruicæ capilli ;
Leda fuit nigra conspicienda coma.
Seu flauent ; placuit croceis Aurora capillis.
Omnibus historiis se meus aprat amor.
Me noua sollicitat, me tangit serior ætas :
Hæc melior specie : moribus illa placet.
Denique quas tota quisquam probat vrbe puellas ;
Noster in has omnes ambitiosus amor.

E L E G I A V.

Ad amicam corruptam.

NVLLVS amor tanti est : abeas pharetrate Cupido,
Vt mihi sint toties maxima vota mori.
Vota mori mea sunt ; cum te peccasse recordor,
Hei mihi perpetuum nata puella malum !
Non mihi deceptæ nudant tua facta tabellæ :
Nec data furtiue munera crimen habent.
O vtinam arguerem, sic vt non vincere possem !
Me miserum quare tam bona causa mea est !
Felix qui quod amat defendere fortiter audeat :
Cui sua, Non feci, dicere amica potest.

Ferretus

Ferrens est, nimiumque suo fauet ille dolori,
 Cui petitur victa palma cruenta rea.
 Ipse miser vidi, cum me dormire putares,
 Sobrius apposito crimina vestra mero.
 Multa supercilio vidi vibrante loquentes.
 Nutibus in vestris pars bona vocis erat.
 Non oculi tacuere tui, conscriptaque vino
 Mensa: nec in digitis littera nulla fuit.
 Sermonem agnouì (quid non videatur amanti?)
 Verbaque pro certis iussa valere notis.
 Iamque frequens ierat mensa conuiui relicta,
 Compositi iuuenes unus & alter erant:
 Improba tum vero iungentes oscula vidi.
 Illa mihi lingua nexa fuisse liquet.
 Qualia non fratri tulerit germana feuerò,
 Sed tulerit cupido mollis amica viro:
 Qualia credibile est, non Phœbum ferre Dianæ,
 Sed Venerem Marti sæpe tulisse suo.
 Quid facis, exclamo, quo nunc mea gaudia differis?
 Iniciam dominas in mea iura manus.
 Hæc tibi sunt mecum, mihi sunt communia tecum:
 In bona cur quisquam tertius ista venit?
 Hæc ego, quæque dolor linguæ dictauit, at illi
 Conscia purpureus venit in ora pudor.
 Quale coloratum Tithoni conjugè cœlum
 Subrubet, aut sponso visa puella nouo.
 Quale rosæ fulgent inter sua lilia mistæ:
 Aut vbi cantatis luna laborat equis:
 Aut quod, ne longis flauescere possit ab annis,
 Mæonis Assyrium scemina tinxit ebur.
 Hic erat, aut aliquis color ille similissimus horum:
 Et nunquam casu pulchrior illa fuit.
 Spectabas terram: terram spectare decebat.
 Mæsta erat in vultu: mæsta decenter erat.
 Sicut erant, & erant compti, laniare capillos,

Et fuit in teneras impetus ire genas.
 Ut faciem vidi, fortes cecidere lacerti:
 Defensa est armis nostra puella suis.
 Qui modo sæuus eram, supplex, ultroque rogauì,
 Oscula ne nobis deteriora daret.
 Risit. & ex animo dedit oscula: qualia possent
 Excutere irato tela trifidula Ioui.
 Torqueor infelix, ne tam bona senserit alter:
 Et volo non ex hac illa fuisse nota.
 Hæc quoque quam docui, multo meliora fuerunt.
 Et quiddam visa est addidicisse noui. (lis
 Quod nimium placuere malum est, quod tota label-
 Lingua tua est nostris, nostra recepta suis.
 Nec tamen hoc vnum doleo: non oscula tantum
 Iuncta queror: quamuis hæc quoque iuncta queror:
 Illa nisi in lecto nunquam potuere doceri.
 Nescio quis pretium grande magister habet.

ELEGIA VI.

In mortem Tisitaci.

PSITTACVS, Eois ales mihi missus ab Indis,
 Occidit, exequias ferte frequenter aues.
 Ite piæ volucres; & plangite pectora pennis,
 Et rigido teneras vngue notate genas.
 Horrida pro mæstis lanietur pluma capillis:
 Pro longa resonent carmina vestra tuba.
 Quid scelus Ismarii quereris Philomela tyranni?
 Expleta est annis ista querela suis.
 Alitis in raræ miserum diuertite funus.
 Magna, sed antiqua est causa doloris Irys.
 Omnes, quæ liquido librat in aëre pennas,
 Tu tamen ante alias turtur amice dolo.
 Plena fuit vobis omni concordia vita,
 Et stetit ad finem longa, tenaxque fides.
 Quod fuit Argolico iuuenis Phocæus Orestis,

Hoc tibi, dum licuit Pſittace turtur erat.
 Quid tamen iſta fides? quid rari forma coloris?
 Quid vox mutandis ingenioſa placis?
 Quid iuuat, vt datus es, noſtræ placuiſſe puellæ?
 Infelix auium gloria nempe iaces.
 Tu poteras virides pennis hebetare ſmaragdos,
 Tinſta gerens rubro Punica roſtra croceo,
 Non fuit in terris vocum ſimulantior ales:
 Reddebas blæſo tam bene verba ſono.
 Raptus es inuidia. non tu fera bella mouebas.
 Garrulus, & placidæ pacis amator eras.
 Ecce coturnices inter fera prælia viuunt:
 Forſitan & fiunt inde frequenter anus.
 Plenus eras minimo: nec præſermonis amore
 In multos poterant ora vacare cibos.
 Nux erat eſca tibi, cauſæque papauera ſomni:
 Pellebatque ſitum ſimplicis humor aquæ.
 Viuit edax vultur, ducitque per æra gyros
 Miluius, & pluuiæ gracculus autor agros.
 Viuit & armiferæ cornix inuiſa Mineræ;
 Illa quidem ſcelis vix moritura nouem.
 Occidit illa loquax humanæ vocis imago
 Pſittacus; extremo munus ab orbe datum.
 Optima prima fere manibus rapiuntur auaris;
 Implentur numeris deteriora ſuis.
 Triftia Phylacidæ Therſites funera vidit:
 Iamque cinis, viuis fratribus, Hector erat.
 Quid referam timida pro te pia vota puellæ?
 Vota procelloſo per mare rapta Notor?
 Septima lux aderat, non exhibitura ſequentem:
 Et ſtabat vacua jam tibi Parca colo.
 Nec tamen ignauo ſtupuerunt verba palato.
 Clamauit moriens lingua, Corinna vale.
 Colle ſub Elyſio nigra nemus ſiſce frondet,
 Vdaque perpetuoſo ſamine terra viuet.

Siqua fides dubiis; volucrum locus ille piarum
 Dicitur, obſcœnæ quo prohibentur aues.
 Illic in nocui late paſcuntur olores:
 Et vinx Phœnix, vnica ſemper auis.
 Explicat ipſa ſuas ales Iunonia pennas:
 Oſcula dat cupido blanda columba mari.
 Pſittacus has inter, nemorali fede receptus,
 Conuertit volucres in ſita vota piæ.
 Oſſa tegit tumulus, tumulus pro corpore magnus:
 Quo lapis exiguus par ſibi carmen habet:
 Colligor ex ipſo dominæ placuiſſe ſepulcro.
 Ora fuere mihi plus aue docta loqui.

E L E G I A V I I.

Amicæ ſe purgat, quod ancillam non amet.

ERGO ego ſufficiam reus in noua crimina ſemper?
 Vt vincam, toties dimicuiſſe pudet.
 Siue ego marmorei reſpexi ſumma theatri;
 Eligis è multis vnde dolere velis.
 Candida ſeu tacito vidit me fœmina vultu;
 In vultu tacitas arguis eſſe notas.
 Siquam laudauis; miſeros petis vngue capillos:
 Si culpo; crimen diſſimulare putas.
 Siue color bonus eſt; in te quoque frigidus eſſe:
 Seu malus; alterius dicor amore mori.
 Atque ego peccati vellem modo conſcius eſſe.
 Equo animo pœnam qui meruere ferunt.
 Nunc temere inſimulas: credendoque omnia fruſtra,
 Ipſa vetas iram pondus habere tuam.
 Aſpice, vt auritus miſerandæ fortis aſellus
 Aſſiduo domitus verberare tardus eat.
 Ecce tuum ſolers caput exornare Cypariſſis
 Objicitur dominæ contemeraſſe torum.
 Di melius, quam me, ſi ſit peccatæ libido,
 Sordida contemptæ fortis amica iuuet.

Quis Veneris famulæ connubia liber inire,
 Tergaque complexi verberè seſta velit ?
 Adde, quod ornandis operoſa eſt illa capillis,
 Et tibi per doctas grata miniſtra manus.
 Scilicet ancillam, quæ ſit tibi fida, rogarem ?
 Quid, niſi vt indicio junctâ repulſa foret ?
 Per Venerem juro, puerique volatilis arcus,
 Me non admiſſi criminis eſſe reum.

ELEGIA VIII.

Ad Cypaſin ancillam Corinnæ.

PONENDIS in mille modis perfectâ capillis,
 Comere ſed ſolas digna Cypaſi deas,
 Et mihi jucundo non ruſtica cognita furto,
 Apra quidem dominæ, ſed magis apta mihi;
 Quis fuit inter nos ſociati corporis index ?
 Senſit concubitus vnde Corinna tuos ?
 Non tamen erubui, nec verbo lapſus in vſto
 Furtiux Veneris conſcîa ſigna dedi.
 Quid, quod in ancillam ſi quis delinquere poſſit,
 Illum ego contendi mente carere bona ?
 Theſſalus ancillæ facie Brifeidos arſit :
 Serua Mycenæo Phæbas amata duci.
 Nec ſum Tantalide, nec forti major Achille:
 Quod decuit reges, cur mihi turpe putem ?
 Vt tamen iratos in te defixit ocellos ;
 Vidit te totis erubuiſſe genis.
 At quanto, ſi forte refert, præſentior ipſe
 Per Veneris feci numina magna fidem.
 Tu dea, tu jubeas animi perjuriam noſtri
 Carpathium tepidos per mare ferre Notos.
 Pro quibus officiis, præcium mihi dulce repende,
 Concubitus hodie fuſca Cypaſi tuos.
 Quid rentis, fingiſque nouos ingrata timores ?
 Eſt vnum è dominis promeruiſſe ſatis.

Quod

Quod ſi ſtulta negas, index anteaſta fatebor,
 Et veniam culpæ proditor ipſe meæ.
 Quoque loco fuerim tecum, quotiſque Cypaſi,
 Narrabo dominæ, quotque, quibusque modis.

ELEGIA IX.

Ad Cupidinem.

O NVN QUAM pro me ſatis indignate Cupido,
 O in corde meo deſidioſe puer!
 Quid me, qui miles nunquam tua ſigna reliqui,
 Lædis ? & in caſtris vulneror ipſe meis ?
 Cur tua fax vrit, figit tuus arcus amicos ?
 Gloria pugnantis vincere major erat.
 Quid ? non Hæmonius, quem cuſpide perculit, heros,
 Cum peſiit, medica poſtmodo iuvit ope ?
 Venator ſequitur fugientia, capta relinquit :
 Semper & inventis vltiora petit.
 Nos tua ſentimus populus tibi deditus arma :
 Pigra reſultanti ceſſat in hoſte manus.
 Quid iuvat in nudis hamata recondere tela
 Oſſibus ? oſſa mihi nuda reliquit amor.
 Tot ſine amore viri : tot ſine amore puellæ.
 Hinc tibi cum magna laude triumphus eat.
 Roma, niſi immenſum vires promoulet in orbem,
 Stramineis eſſet nunc quoque denſa caſis.
 Feſſus in acceptos miles deducitur agros,
 Tutaque depoſito poſcitur enſe rudis :
 Longaque ſubductam celant navalia pinum :
 Mittitur in ſaltus carere liber equus.
 Me quoque, qui toties merui ſub amore puellæ,
 Deſunctum placide viuere tempus erat.
 Viue, deus poſito ſi quis mihi dicat amore ;
 Deprecor. vſque adeo dulce puella malum eſt.
 Cum bene pertæſum eſt, animique reuaniſſe ardor ;
 Neſcio quo miſeræ turbine mentis agor.

L 3

Vt

Ut rapit in præceps dominum, spumantia frustra
 Fræna retentantem, durior oris equus,
 Ut subitus prope jam prehensa tellure carinam
 Tangentem portus ventus in alta rapit;
 Sic me sæpe refert incerta Cupidinis aura:
 Notaque purpureus tela resumit Amor.
 Fige puer, positus nudus tibi præbeor armis.
 Hic tibi sunt vires: hic tua dextra facit.
 Huc tanquam iussu veniunt jam sponte sagittæ.
 Vix vllis præ me nota pharetra tua est.
 Infelix, tota quicunque quiescere nocte
 Sustinet, & somnos præmia magna vocat.
 Stulte, quid est somnus, gelidæ nisi mortis imago:
 Longa quiescendi tempora fata dabunt.
 Me modo decipiant voces fallacis amicæ:
 Sperando certe gaudia magna feram.
 Et modo blanditiis dicat: modo iurgia nectat:
 Sæpe fruar domina: sæpe repulsus eam.
 Quod dubius Mars est, per te priuigne Cupido est:
 Et mouet exemplo vitricus arma tui.
 Tu leuis es; multoque tuis venosior alis,
 Gaudiaque ambigua dasque negasque fide.
 Si tamen exaudis pulchra eam matre Cupido;
 Indeferta meo pectore regna geret.
 Accedat regno nimium vaga turba puellæ.
 Ambobus populis sic venerandus eris.

E L E G I A X.

Ad Græcinum, quod eodem tempore duas amet.

TV mihi, tu certe (mihi) Græcine negabas,
 Vno post aliquem tempore amare duas.
 Per te ego decipior. per te deprentus inermis,
 Ecce duas vno tempore solus amo.
 Vtraque formosa est: operosæ cultibus ambæ:
 Artibus in dubio est hæc sit, an illa prior.

Pulchrior hac illa est: hæc est quoque pulchrior illa:
 Et magis hæc nobis: & magis illa placet.
 Errat, vt à ventis discordibus acta fafelus,
 Diuiduumque tenent alter & alter amor.
 Quid geminas Erycina meos sine fine dolores?
 Non erat in curas vna puella satis?
 Quid folia arboribus? quid pleno sidera caelo,
 In freta collectas alta quid addis aquas?
 Sed tamen hoc melius, quam si sine amore jacerem.
 Hostibus eueniat vita seuera meis.
 Hostibus eueniat vacuo dormire cubili,
 Et medio late ponere membra toro.
 At mihi sæuus amor somnos abrumpat inertes:
 Simque mei lecti non ego solus onus.
 Me mea disperdat nullo prohibente puella.
 Si satis vna potest: si minus vna; dua.
 Sufficiant, graciles non sunt sine viribus artus:
 Pondere non neruis corpora nostra carent.
 Et lateri dabit in vires alimenta voluptas.
 Decepta est opera nulla puella mea.
 Sæpe ego lasciuæ consumpsi tempora noctis:
 Vtilis, & forti corpore mane fui.
 Felix, quem Veneris certamina mutua perdunt.
 Di faciant leti causa sit ista mei!
 Induat aduersis contraria pectora telis
 Miles, & æternum sanguine nomen emat.
 Quærat auarus opes, & quæ lassarit eundo
 Aquora, perjuro naufragus ore bibat.
 At mihi contingat Veneris languescere motu.
 Cum moriar, medium soluar & inter opus
 Atque aliquis nostro lacrymans in funere dicat:
 Conueniens vitæ mors fuit ista tuæ.

E L E G I A X I.

Ad amicam nauigantem.

PRIMA malas docuit mirantibus æquoris vndis
 Peliaco pinus vertice cæsa vias:
 Quæ concurrentes inter temeraria cautes
 Conspicuum fuluo vellere vexit ouem.
 O vtinam, nequis remo freta longa moueret,
 Argo funestas pressa bibisset aquas!
 Ecce fugit notumque torum, patriosque penates,
 Fallacesque vias ire Corinna parat.
 Quid tibi, me miserum, Zephyros, Eurosque timebo,
 Et gelidum Boream, præcipitemque Notum?
 Non illic vrbes, non tu mirabere siluas.
 Vna est iniusti cærulea forma maris.
 Nec medius tenues conchas, pictosue lapillos
 Pontus habet. bibuli littoris illa mora est.
 Littora marmoreis pedibus signate puellæ.
 Hastenus est tutum: cætera cæca via est.
 Et vobis alii ventorum prælia narrent;
 Quas Scylla inflectit, quasue Charybdis aquas:
 Et quibus eminent violenta Ceraunia faxis:
 Quo lateant Syrtes magna minorque sinu.
 Hæc alii referant. at vos quod quisque loquetur,
 Credite: credenti nulla procella nocet.
 Sero respicitur tellus, vbi fune soluto
 Currit in immensum panda carina solum.
 Nauita sollicitus & ventos horret iniquos,
 Et prope tam letum, quam prope cernit aquam.
 Quod si concussas Triton exasperet vndas;
 Quam tibi sit toto nullus in ore color!
 Tum generosa voces fecundæ sidera Leda:
 Et felix dicas, quem sua terra tenet.
 Tutius est fouisse torum, legisse libellos,
 Threiciam digitis increpuisse lyram.

At

At si vana ferunt volucres mea verba procellæ;
 Æqua tamen puppi sit Galatea tua.
 Vestrum crimen exit talis iactura puellæ,
 Nereidesque deæ, Nereidumque pater.
 Vade memor nostri vento reditura secundo.
 Impleat illa tuos fortior aura sinus.
 Tunc mare in hæc magnus proclinet littora Nereus:
 Huc venti spectent: huc agat æstus aquas.
 Ipsa roges, Zephyri veniant in lintea pleni:
 Ipsa tua moueas turgida vela manu.
 Primus ego aspiciam notam de littore puppim,
 Et dicam, Nostros aduehit illa deos.
 Excipiamque humeris, & multa sine ordine carpam
 Oscula. pro reditu victima vota cadent:
 Inque tori formam molles sternentur arenæ.
 Pro mensa tumulus quilibet esse potest.
 Illic apposito narrabis multa Lyæo,
 Pæne sit vt mediis obruta nauis aquis:
 Dumq; ad me properas, nec iniqua tempora noctis,
 Nec te præcipites extimuisse Notos.
 Omnia pro veris credam, sint ficta licebit.
 Cur ego non votis blandiar ipse meis?
 Hæc mihi quamprimùm cælo nitidissimum alto
 Lucifer admissio tempora portet equo.

E L E G I A X I I.

Exultat quod amica potitus sit.

ITÆ triumphales circum mea tempora lauri.
 Vicimus. in nostro est ecce Corinna sinu.
 Quam vir, quam custos, quam janua firma, tot hostes
 Seruabant: nequa possit ab arte capi.
 Hæc est præcipuo victoria digna triumpho:
 In qua, quæcunq; est, sanguine præda caret.
 Non humiles muri, non paruis oppida fossis
 Cincta, sed est ductu capta puella meo.

L 5

Perga-

Pergama cum caderent bello superata bilustris;
 Ex tot in Atridis pars quota laudis erat?
 At mea seposita est, & ab omni milite discors
 Gloria: nec titulum muneris alter habet.
 Me duce ad hunc voti finem, me milite veni:
 Ipse eques, ipse pedes, signifer ipse fui:
 Nec casum fortuna meis immiscuit actis.
 Huc ades ô cura parte triumphæ meæ.
 Nec belli noua causâ mei, nisi rapta fuisset
 Tyndaris, Europæ pax, Asiæque foret.
 Fœmina siluestres Lapithas, populumque biforem
 Turpiter apposito vertit in arma mero.
 Fœmina Trojanos iterum noua bella mouere
 Impulit in regno iuste Latine tuo.
 Fœmina Romanis etiam nunc vrbe recenti
 Immisit foceros: armaque sæua dedit.
 Vidi ego pro niuea pugnantes conjugæ tauros:
 Spectatrix animos ipsa iuuenca dabat.
 Me quoque qui multos, sed me sine cæde, Cupido
 Iussit militiæ signa mouere suâ.

E L E G I A X I I I.

Ad Isidem, ut parientem Corinnam iuuet.

DV M labefactat onus grauidi temeraria ventris,
 In dubio vitæ lassâ Corinna jacet.
 Illa quidem clam me tantum molita pericli,
 Ira digna mea est: sed cadit ira mctu.
 Sed tamen aut ex me conceperat: aut ego credo.
 Est mihi pro facto sæpe, quod esse potest.
 Isti Parætonium, genitaliaque arua Canopi
 Quæ colis, & Memphin, palmiferamque Pharon,
 Quaque celer lato Nilus delapsus ab alueo
 Per septem portus in maris exit aquas;
 Per tua sinistra precor, per Anubidis ora verendi,
 (Sic tua sacra pius semper Osiris amet,

Pigra-

Pigraque labatur circum donaria serpens,
 Et comes in pompa corniger Apis eat).
 Huc adhibe vultus: & in vna parce duobus.
 Nam vitam dominæ tu dabis: illa mihi.
 Sæpe tibi meruit certis operata diebus,
 Qua cingit lauros Gallica turba tuas.
 Tuque laborantes vtero miserata puellas,
 Quarum tarda latens corpora tendit onus;
 Lenis ades, precibusque faue Lucina puellæ.
 Digna est, quam iubeas muneris esse tui.
 Ipse ego thura dabo fumosis candidus aris:
 Ipse feram ante tuos munera vota pedes.
 Adjiciam titulum, Seruata Naso Corinna.
 Tu modo fac titulo muneribusque locum.
 Si tamen in tanto fas est monuisse timore;
 Hac tibi sit pugna dimicuisse satis.

E L E G I A X I V.

In amicam, quod abortiuum ipsa fecerit.

QUID iuuat immunes belli cessare puellas,
 Nec fera peltatas agmina velle sequi?
 Si sine Marte suis patiuntur vulnera telis,
 Et cœccas armant in sua fata manus.
 Quæ prima instituit teneros auellere fœtus,
 Militia fuerat digna perire sua.
 Scilicet, vt careat rugarum crimine venter,
 Sternetur pugnæ tristis arena tuæ?
 Si mos antiquis placuisset matribus idem;
 Gens hominum vitio deperitura fuit:
 Quique iterum jaceret generis primordia nostri
 In vacuo lapides orbe, parandus erat.
 Quis Priami fregisset opes, si numen aquarum
 Iusta recuassset pondera ferre Thetis?
 Illa si tumido geminos in ventre necasset,
 Casurus dominæ conditor Vrbis erat:

Si

Si Venus Æneam grauida temcrasset in aluo;
 Cæsarius tellus orba futura fuit.
Tu quoque, cum posses nasci formosa, perisse;
 Tentasset, quod tu, si tua mater opus.
 Ipse ego, cum fuerim melius periturus amando,
 Vidissem nullos matre negante dies.
Quid plenam fraudas vitem crescentibus vuis,
 Pomaque crudeli vellis acerba manu?
 Sponte sua matura fluent. sine crescere nata:
 Est pretium parvæ non leue vita moræ
 Vestra quid effoditis subjectis viscera telis,
 Et nondum natis dira venæna datis?
 Colchida resperfam puerorum sanguine culpant,
 Atque sua cæsum matre queruntur Itym.
 Vtraque sæva parens: sed tristibus vtraque causis
 Iactura focii sanguinis vltia virtum est.
 Dicit quis Tereus, quis vos irriter Iason
 Figere sollicita corpora vestra manu?
 Hæc neque in Armeniis tigres fecere latebris:
 Perdere nec fœtus ausa læna suos.
 At teneræ faciunt, sed non impune, puellæ.
 Sæpe suos vtero quæ necat, ipsa perit.
 Ipsa perit, ferturque rogo resoluta capillos:
 Et merito clamant, qui modo cumque vident.
 Ista sed ætherias vanescant dicta per auras,
 Et sint ominibus pondera nulla meis.
 Di faciles, peccasse semel concedite tut o:
 Et fatis est. pœnam culpa secunda ferat.

ELEGIA XV.

Ad anulum, quem dono amica dedit.

ANNVLE formosæ digitum vincture puellæ,
 In quo censendum nil, nisi dantis amor;
 Munus eas gratum. te læta mente receptum
 Protinus articulis induat illa suis.

Tam

Tam bene convenias, quam mecum convenit illis,
 Et digitum iusto commodos orbe teras.
 Felix, à domina tractaberis annule nostra.
 Inuideo donis jam miser ipse meis.
 O vtinam subito fieri mea munera possem
 Artibus Ætæ, Carpathiique senis!
 Tunc ego te cupiam dominæ tetigisse papillas,
 Et læuam tunicis inseruisse manum.
 Elabar digito, quamuis angustus, & hærens,
 Inque sinum mira lapsus ab arte cadam.
 Idem ego; vt arcanas possum signare tabellas,
 Neve tenax ceram siccaque gemma trahat;
 Humida formosæ tangam prius ora puellæ.
 Tantum ne signem scripta dolenda mihi.
 Si dabor, vt condar oculis; exire negabo,
 Astringens digitos orbe minore tuos.
 Non ego dedecori tibi sum mea vita futurus,
 Quodue tener digitus ferre recuset onus.
 Me gere, cum calidis perfundes imbribus artus,
 Damnaque sub gemma perfer euntis aquæ.
 Sed puto te visa mea membra libidine surgent,
 Et peraget partes annulus ipse viri.
 Irrita quid voueo? paruum proficiscere munus.
 Illa datam tecum sentiat esse fidem.

ELEGIA XVI.

Ad amicam, vt ad rura sua veniat.

ME pars Sulmo tenet Peligni tertia ruris;
 Parua, sed irriguis ora salubris aquis.
 Sol licet admoto tellurem sidere findat,
 Et micet Icarii stella proterua canis;
 Arua pererrantur Peligna liquentibus vndis,
 Et viret in tenero fertilis herba solo.
 Terra ferax Cereris, multoque feracior vuis:
 Dat quoque bacciferam Pallada rarus ager:

Per-

Perque resurgentes riuus labentibus herbas
 Gramineus madidam cespes obumbrat humum.
 At meus ignis abest. verbo peccauimus vno ;
 Quæ mouet ardores, est procul : ardor adest.
 Non ego, si medius Polluce & Castore ponar ;
 In cæli sine te parte fuisse velim.
 Solliciti jaceant, terraque premantur iniqua
 In longas orbem qui secuerit vias.
 Aut iuuenum comites iussissent ire puellas,
 Si fuit in longas terra secanda vias.
 Tunc mihi, si premerem ventosas horridus alpes,
 Durum, cum domina molle fuisset iter.
 Cum domina Libycas ausim perrumpere Syrteis,
 Et dare non æquis vela ferenda Notis :
 Nec qua virgineo portenta sub inguine latrant,
 Nec timeam vestros curua Malea sinus :
 Nec quas submersis ratibus saturata Charybdis
 Fundit, & effusas ore recepat aquas.
 Quod si Neptuni ventosa potentia vincat,
 Et subuenturos auferat vnda deos ;
 Tu nostris niueos humeris impone lacertos.
 Corpore nos facili dulce feremus onus.
 Sæpe petens Hero iuuenis transfrauerat undas.
 Tunc quoque transfraisset ; sed via cæca fuit.
 At sine te quamuis operosi vitibus agri
 Me teneant, quamuis amnibus arua natent,
 Et vocet in riuos currentem rusticus vndam,
 Frigidaque arboreas mulceat aura comas ;
 Non ego Pelnos videor celebrare salubres :
 Non ego natalem rura paterna locum ;
 Sed Scythiam, Cilicisque feros, viridesque Britannos,
 Quæque Prometheo saxa cruore rubent.
 Vlmus amat vites, vitis non deserit vlmum ;
 Separor à domina cur ego sæpe mea ?
 At mihi te comitem jurabas vsque futuram,

Per me, perque oculos sidera nostra, tuos.
 Verba puellarum foliis leuiora caducis :
 Irritaque, vt visum est, ventus & vnda ferunt.
 Siqua mei tamen est in te pia cura relicta ;
 Incipe pollicitis addere facta tuis :
 Paruaque quamprimum rapientibus eseda mannis.
 Ipsa per admittas concute lora iubas.
 At vos, cum veniet, tumidi subsidite montes :
 Et faciles conuertis vallibus este via.

E L E G I A XVII.

Quod Corinna soli sit seruiturum.

S I quis erit, qui turpe putet feruire puella ;
 Illo conuincar iudice turpis ego.
 Sim licet infamis : dum me moderantius vrat,
 Quæ Paphon, & fluctu pulsa Cythera tenet.
 Atque vtinam dominæ mitis quoque præda fuisset ;
 Formosæ quoniam præda futurus eram.
 Dat facies animos : facie violenta Corinna est.
 Me miserum cur est tam bene nota sibi ?
 Scilicet à speculi sumuntur imagine fastus ;
 Nec nisi compositam se prius illa videt.
 Non tibi si facies nimium dat in omnia regnum ;
 (O facies oculos nata tenet meos!)
 Collatum iccirco tibi me contemnere debes.
 Aptari magnis inferiora licet.
 Creditur & Nymphæ mortalis amore Calypso
 Capta, recusantem detinuisse virum.
 Credimus æquoream Pthio Nereida regi,
 Egeriam nostro concubuisse Numæ ;
 Vulcano Venerem, quamuis, incude relicta,
 Turpiter obliquo claudicet ille pede.
 Carminis hoc ipsum genus impar : sed tamen apte
 Iungitur herous cum brevior modo.
 Tu quoque me, mea lux, in qualibet accipe leges.

Te decet in medio jura dedisse toro.
 Non tibi crimen ero, nec quo latere remoto.
 Non erit hic vobis infitandus amor.
 Sunt mihi pro magno felicia carmina censu:
 Et multa per me nomen habere volunt.
 Noui aliquam, quæ se circumferat esse Corinnam.
 Ut fiat, quid non illa dedisse velit?
 Sed neque diuersi ripa labuntur eadem
 Frigidus Eurotas, populiferque Padus:
 Nec, nisi tu, nostris canabitur ylla libellis.
 Ingenio causas tu dabis vna meo.

ELEGIA XVIII.

Ad Macrum, quod de amoribus scribat.

CARMEN ad iratum dum tu perducis Achillem,
 Primaque juratis induis arma viris;
 Nos Macer ignauæ Veneris cessamus in vmbra,
 Et tener aufuros grandia frangit amor.
 Sæpe meæ dixi, Tandem discede, puellæ:
 In gremio sedit protinus illa meo.
 Sæpe pudet, dixi. lacrymis vix illa retentis,
 Me miseram, cur te, dixit, amare pudet?
 Implicuitque suos circum mea colla lacertos:
 Et, quæ me perdunt, oscula mille dedit.
 Vincor. & ingenium sumptis reuocatur ab armis:
 Resque domi gestas, & mea bella cano.
 Sceptra tamen sumpsi; curaque tragœdia nostra
 Creuit. & huic operi quamlibet aptus eram.
 Risit Amor pallamque tam pictosque cothurnos,
 Sceptraque priuata meam cito sumpta manu.
 Hinc quoque me dominæ numen deduxit iniquæ,
 Deque cothurnato vate triumphat Amor.
 Quod licet, aut artes teneri profitemur Amoris.
 Hei mihi præceptis torqueor ipse meis!
 Aut, quod Penelopes verbis reddatur Vlyssi,

Scribimus, & lacrymas Phylli relicta tuas:
 Quod Paris, & Macareus, & quod male gratus Iason,
 Hippolytique parens, Hippolytusque legant:
 Quodque tenens strictum Dido miserabilis ensem
 Dictat, & Aoniæ Lesbis amica lyre.
 Quam cito de toto rediit celer orbe Sabinus,
 Scriptaque diuersis retulit ille locis!
 Candida Penelope signum cognouit Vlyssis:
 Legit ab Hippolyto scripta nouerca suo.
 Iam pius Æneas miseræ rescripsit Elisë:
 Quodque legat Phyllis, si modo viuít, habet.
 Tristis ad Hypsipylum ab Iasone littera venit:
 Dat votam Phœbo Lesbis amica lyram.
 Nec tibi, qua tutum, vati Macer arma canenti,
 Aureus in medio Marte taceatur Amor.
 Et Paris est illic, & adultera nobile crimen,
 Et comes extincto Laodameia viro.
 Si bene te noui, non bella libentius istis
 Dicis: & à vestris in mea castra venis.

ELEGIA XIX.

Ad rivalem, cui vxor cura non erat.

Si tibi non opus est seruata stultæ puella;
 At mihi fac serues: quo magis ipse velim.
 Quod licet, ingratum est: quod non licet, acrius, vrít.
 Ferreus est, siquis, quod finit alter, amat.
 Speremus pariter, pariter metuamus amantes:
 Et faciat voto rara repulsa locum.
 Quid mihi fortuna, quæ nunquam fallere possit:
 Nil ego, quod nullo tempore lædat, amo.
 Viderat hoc in me vitium versuta Corinna,
 Quaque capi possem, callida norat opem.
 Ah, quoties sani capitis mentita dolorem,
 Cunctantem tardo iussit abire pede!
 Ah quoties finxit culpam, quantumque licebat;

Infantis speciem præbuit ipsa nocens!
 Sic ubi vexarat tepidisque refouerat ignes;
 Rursus erat votis comis & apta meis.
 Quas mihi blanditias, quam dulcia verba parabat!
 Oscula (di magni) qualia quotque dabat!
 Tu quoque, quæ nostros rapuisti nuper ocellos,
 Sæpe face infidias, sæpe rogata nega:
 Et sine me ante tuos projectum in limine postes
 Longa pruinosa frigora nocte pati.
 Sic mihi durat amor, longosque adolescit in annos.
 Hoc iuuat. hæc animi sunt alimenta mei.
 Pinguis amor, nimiumque potens, in tædia nobis
 Vertitur, & stomacho, dulcis vt esca, nocet.
 Si nunquam Danaën habuisset ahenea turris;
 Non esset Danaë de Ioue facta parens.
 Dum seruat Iuno mutatam cornibus Io,
 Facta est, quam fuerat, gratior illa Ioui.
 Quod licet & facile est, quisquis cupit; arbore frondes
 Carpat, & è medio flumine potet aquam.
 Siqua volet regnare diu; deludat amantem.
 Hei mihi, ne monitis torquear ipse meis!
 Quodlibet eueniat: nocet indulgentia nobis.
 Quod sequitur, fugio: quod fugit, ipse sequor.
 At tu, formosâ nimum secure puella,
 Incipe jam prima claudere nocte domum.
 Incipe, quis furtim toties tua lumina pulset,
 Quærere. quid latent nocte silente canes.
 Quas ferat & referat solers ancilla tabellas:
 Cur toties vacuo secubet illa toro.
 Mordeat ista tuas aliquando cura medullas:
 Detque locum nostris materiamque dolis.
 Ille potest vacuo furari in lictore arenas,
 Vxorem stulti si quis amare potest.
 Iamque ego præmoneo, Nisi tu seruare puellam
 Incipis, incipiet desinere esse mea.

Multa,

Multa diuque tui: speraui sæpe futurum,
 Cum bene seruasses, vt bene verba darem.
 Lentus es, & pateris nulli patienda marito.
 At mihi concessi finis amoris erit.
 Scilicet infelix numquam prohibebor adire?
 Nox mihi sub nullo vindice semper erit?
 Nil metuam? per nulla traham suspiria somnos?
 Nil facies, cur te jure perisse velim?
 Quid mihi cum facili, quid cum lenone marito?
 Corrumpis vitio gaudia nostra tuo.
 Quin alium, quem tanta iuuat patientia, quære.
 Me tibi riualet si iuuat esse, veta.

P. OVIDII NASONIS
AMORVM LIBER III.

ELEGIA I.

*Deliberatio Poëtæ, utrum Elegos pergat scribere,
an potius Tragœdias.*

(nos.

STat vetus, & multos incidua silua per an-
 Credibile est illi numen inesse loco.
 Fons sacer in medio, speluncaque pumice
 pendens,

Et latere ex omni dulce queruntur aues.
 Hic ego dum spatior tectus nemoralibus vmbriis,
 Quod mea quærebam Musa moueret opus.
 Venit odoratos Elegeia nexa capillos:
 Et puto pes illi longior alter erat.
 Forma decens, vestis tenuissima, vultus amantis:
 In pedibus vitium causa decoris erat.
 Venit & ingenti violenta Tragœdia passu.
 Fronte comæ torua, palla jacebat humi.
 Laua manus sceptrum late regale tenebat:
 Lydius apta pedum vincla cothurnus erat.

M 2

Hæc

Hæc prior, æquis erit, dixit, tibi finis amoris,
 O argumenti lente poetæ tui!
 Nequitiam vinosa tuam conuiuia narrant:
 Narrant in multas compita secta vias.
 Sæpe aliquis digito vatem designat euntem:
 Atque ait, Hic hic est, quem ferus vrit amor.
 Fabula (nec sentis) tota iactaris in vrbe,
 Dum tua præterito facta pudore refers.
 Tempus erat thyrsò pullum grauiore moueri.
 Cessatum satis est. incipe majus opus.
 Materia premis ingenium. cane facta virorum.
 Hæc animo dices area digna meo est.
 Quod teneræ cantent, lufit tua musa, puellæ:
 Primaque per numeros acta iuuenta suos.
 Nunc habeam per te Romana Tragedia nomen.
 Implebit leges spiritus iste meas.
 Hactenus: & mouit pietis innixa cothurnis
 Densum cæsarie terque, quaterque caput.
 Altera (si memini) limis subrifit ocellis.
 Fallor, an in dextra myrtea virga fuit?
 Quid grauibus verbis animosa Tragedia (dixit)
 Me premis? an nunquam non grauis esse potes?
 Imparibus tamen es numeris dignata moueri.
 In me pugnasti versibus vsa meis.
 Non ego contulerim sublimia carmina nostris.
 Obruit exiguas regia vestra fores.
 Sum leuis: & mecum leuis est mea cura Cupido.
 Non sum materia fortior ipsa mea.
 Rustica sit sine me lasciui mater Amoris.
 Huic ego proueni lena comescque deæ.
 Quam tu non poteris duro referare cothurno,
 Hæc est blanditiis janua laxa meis.
 Et tamen emerui plus quam tu posse, ferendo.
 Multa, supercilio non patienda tuo.
 Per me dæcepto didicist custode Corinna

Liminis obstrikti sollicitare forem,
 Delabique toro tunica velata soluta,
 Atque impercussos nocte mouere pedes.
 Ah quoties foribus duris incisa pependi,
 Non verita à populo prætereunte legi.
 Quin ego me memini, dum custos læuus abiret;
 Ancillæ mistam delituisse sinu.
 Quid, cum me munus natali misit? at illa
 Rupit, & apposita barbara merisit aqua?
 Prima tuæ moui felicia femina mentis.
 Munus habes, quod te jam petit ista, meum.
 Deserat: ceppi. Per vos vtræque rogamus,
 In vacuas auras verba timentis eant.
 Altera me sceptro decoras, altoque cothurno:
 Iam nunc contracto magnus in orbe sonor.
 Altera das nostro victurum nomen ameri.
 Ergo ades: & longis versibus adde breues.
 Exiguum vati concede Tragedia tempus.
 Tu labor æternus: quod petit illa, breue est.
 Mota dedit veniam: teneri properentur amores,
 Dum vacat. à tergo grandius vrget opus.

E L E G I A I I.

Ad amicam, cursum equorum spectantem.

NON ego nobilium sedeo spectator equorum:
 Cui tamen ipsa faues, vincat vt ille precor.
 Vt loquerer tecum, veni, tecumque sederem:
 Ne tibi non notus, quem facis, esset amor.
 Tu cursum spectes, ego te: spectemus vterque
 Quod iuuat: atque oculos pascat vterque suos.
 O cuiicumque faues felix agitator equorum!
 Ergo illi curæ contigit esse tuæ?
 Hoc mihi contingat: sacro de carcere missis
 Insistam forti mente vehendus equis.
 Et modo lora dabo: modo verberare terga notabo;

Nunc stringam metas interiore rota.
 Si mihi currenti fueris conspecta, morabor:
 Deque meis manibus lora remissa fluent.
 Ah quam pæne Pelops, Pisæo concidit axe,
 Dum spectat vultus Hippodameia tuos!
 Nempe fauore suæ vicit tamen ille puellæ.
 Vincamus dominæ quisque fauore suæ.
 Quid frustra refugis? cogit nos linea jungi.
 Hæc in lege loci commoda circus habet.
 Tu tamen à dextra quicunque es, parce puellæ.
 Contactu lateris læditur ista tui.
 Tu quoque qui spectas post nos, tua contrahe crura,
 Si pudor est: rigido nec preme terga genu.
 Sed nimium demissa jacent tua pallia terræ.
 Collige: vel digitis in ego tollo meis.
 Inuida vestis eras, quæ tam bona crura tegebas:
 Quoque magis spectes, inuida vestis eras.
 Talia Melanion Atalantæ crura fugacis
 Optauit manibus sustinuisse suis,
 Talia pinguntur succinctæ crura Dianæ,
 Cum sequitur fortes, fortior ipsa, feras.
 His ego non visis arsi. quid fiet ab istis?
 In flammam flammæ, in mare fundis aquas.
 Suspicio ex istis & cætera posse placere,
 Quæ bene sub tenui condita veste latent.
 Vis tamen interea tenues arcescere ventos,
 Quos faciant nostra mota flabella manu?
 An magis hic animi meus est non aëris æstus,
 Captaque scæmineus pectora torret amor?
 Dum loquor, alba nigro sparsa est tibi puluere vestis.
 Sordide de niueo corpore puluis abi.
 Sed jam pompa venit: linguis animisque fauete:
 Tempus adest plaufus. aurea pompa venit.
 Prima loco fertur sparsis victoriæ pennis.
 Huc ades, atque meus fac dea vincat amor.

Plau-

Plaudite Neptuno, nimium qui creditis vndis.
 Nil mihi cum pelago: me mea terra tenet.
 Plaudite tuo Marti miles: nos odimus arma.
 Pax iuuat, & media pace repertus amor.
 Auguribus Phœbus: Phœbe venantibus adsit:
 Artifices in te verte Minerua manus.
 Agricola Cerei, teneroque assurgite Baccho:
 Pollucem pugiles: Castora placet eques.
 Nos tibi blanda Venus, perique potentibus armis
 Plaudimus. inceptis annue diua meis.
 Daque nouæ mentem dominæ, vt patiatur amari.
 Annuit. & motu signa secunda dedit.
 Quod dea promissit, promittas ipsa rogamus:
 (Pace loquor Veneris) tu dea major eris.
 Per superos iuro testes, pompamque deorum,
 Te dominam nobis tempus in omne fore.
 Sed pendent tibi crura: potes, si forte iuuabit,
 Cancellis primos inseruisse pedes.
 Maxima jam vacuo prætor spectacula circo,
 Quadrijuges æquo carcere misit equos.
 Cui fauces video: vincet cuiunque fauebis:
 Quod cupias ipsi scire videntur equi.
 Me miserum metam spatioso circuit orbe.
 Quid facis? admoto proximus axe subi.
 Quid facis infelix? perdis bona vota puellæ.
 Tende precor valida lora sinistra manu.
 Fauimus ignauo: sed eum reuocate Quirites:
 Et date jactatis vndique signa togis.
 En reuocant. at ne turbet toga mota capillos,
 In nostros abdas te licet vsque sinus.
 Iamque patent iterum referato carcere postes,
 Et volat admisis discolor agmen equis.
 Nunc saltem supera, spatioque insurgit patenti.
 Sint mea, sint dominæ fac rata vota mea.
 Sunt dominæ rata vota mea: mea vota supersunt.

M 4

Ille

Ille tenet palmam : palma petenda mea est.
Risit : & argutis quiddam promisit oculis.
Hoc fatis est. alio cætera redde loco.

E L E G I A III.

De amica, quæ pejerauerat.

E S S E deos credam ne ? fidem jurata fefellit :
Et facies illi, quæ fuit ante, manet.
Quam longos habuit nondum perjura capillos,
Tam longos, postquam numina læsit, habet.
Candida candorem roseo suffusa rubore
Ante fuit. niueo lucet in ore rubor.
Pes erat exiguus : pedis est aptissima forma.
Longa, decensque fuit : longa, decensque manet.
Argutus habuit : radiant ut sidus ocelli,
Per quos mentita est perfida sæpe mihi.
Scilicet æterni falsum jurare puellis
Di quoque concedunt : formaque numen habet.
Perque suos illam nuper jurasse recorder,
Perque meos oculos. & dolure mei.
Dicite di : si vos impune fefellerit illa,
Alterius meriti cur ego damna tuli ?
At non inuidiæ vobis Cephæia virgo est,
Pro male formosa iussa parente mori.
Non satis est, quod vos habuit sine pondere testes,
Et mecum lusos ridet inulta deos :
Ut sua per nostram redimat perjuria pœnam,
Victima deceptus decipientis ero.
Aut sine re deus est nomen, frustra que timetur,
Et stulta populos credulitate monet ;
Aut si quis deus est, teneras amat ille puellas :
Et nimium solas omnia posse iubet.
Nobis fatifero Mauors accingitur ens :
Nos petit innicta Palladis hasta manu.
Nobis flexibiles curuantur Apollinis arcus :

In nos alta Iouis dextera fulmen habet.
Formosas superi metuunt offendere læfi :
Atque vltro quæ se non timere, timent.
Et quisquam pia thura focus imponere curat ?
Certe plus animi debet inesse viris.
Iupiter igne suo lucos jaculatur & arces :
Missaque perjuras tela ferire vetat.
Tot meruere pati : Semele miserabilis arsit.
Officio est illi pœna reperta suo.
At si venturo se subduxisset amanti,
Non pater in Baccho matris haberet onus.
Quid queror, & toto facio conuicia cælo ?
Di quoque habent oculos, di quoque pectus habent.
Si deus ipse forem ; numen sine fraude liceret,
Fœmina mendaci falleret ore meum.
Ipse ego jurarem verum jurasse puellas,
Et non de tetricis dicerer esse deis.
Tu tamen illorum moderatius vtere dono :
Aut oculis certe parce puella meis.

E L E G I A I V.

Ad virum seruantem conjugem.

D V R E vir imposto teneræ custode puellæ
Nil agis. ingenio quæque tuenda suo est.
Si qua metu dempto casta est ; ea denique casta est :
Quæ, quia non liceat, non facit ; illa facit.
Ut jam seruaris bene corpus ; adultera mens est :
Nec custodiri, ni velit, illa potest.
Nec mentem seruare potes, licet omnia claudas.
Omnibus exclusis intus adulter erit.
Cui peccare licet, peccat minus. ipsa potestas
Semina nequitiae languidiora facit.
Desine (crede mihi) vitia irritare vetando :
Obsequio vinces aptius ipse tuo.
Vidi ego nuper equum contra sua fræna tenacem,

Ore reluctanti fulminis ire modo.
 Constat, ut primum concessas sensit habenas,
 Frænaque in effusas laxa jacere jubas.
 Nitimur in vetitum semper, cupimusque negata.
 Sic interdicitis imminet æger aquis.
 Centum fronte oculos, centum cervice gerebat
 Argus : & hos unus sæpe fefellit amor.
 In thalamo Danaë, saxo ferroque perenni,
 Quæ fuerat virgo credita ; mater erat.
 Penelope mansit, quamvis custode careret,
 Inter tam multos intemerata procos.
 Quidquid feruatur, cupimus magis : ipsaque furem
 Cura vocat. pauci, quod finit alter, amant.
 Nec facie placet illa sua, sed amore mariti.
 Nescio quid, quod te ceperit, esse putant.
 Non proba sit, quam vir feruat, sed adultera; chara est.
 Ipse timor pretium corpore maius habet.
 Indignere licet, iuuat inconcessâ voluptas.
 Sola placet, timeo, dicere siqua potest !
 Nec tamen ingenuam jus est feruare puellam.
 Hic metus externæ corpora gentis agat.
 Scilicet ut possit custos, Ego, dicere, feci,
 In laudem serui casta sit illa tui.
 Rusticus est nimium, quem lædit adultera conjux,
 Et notos mores non satis vrbis habet :
 In qua Martigenæ non sunt sine crimine nati
 Romulus Iliades, Iliadesque Remus.
 Quid tibi formosa, si non nisi casta placebat ?
 Non possunt vllis ista coire modis.
 Si sapias, indulge dominae ; vultusque severos
 Exue : nec rigidi jura tuere viri.
 Et cole, quos dederit, multos dabit, vxor amicos.
 Gratia sic minimo magna labore venit.
 Sic poteris iuuenum conuiuia semper inire:
 Et quæ non tuleris multa videre domi.

ELEGIA V.

Somnium. Elegia quæ ex M. S. S. huc reuocata est.

NOx erat : & somnus lassos summisit ocellos.
 Terruerit animum talia visâ meum.
 Colle sub aprico celeberrimus ilice lucus
 Stabat : & in ramis multa latebat auis.
 Area gramineo suberat viridissima prato ;
 Humida de guttis lene sonantis aquæ.
 Ipse sub arbore vitæam frondibus æstum :
 Fronde sub arborea sed tamen æstus erat.
 Ecce petens variis immistas floribus herbas
 Constat ante oculos candida vacca meos.
 Candidior niuibus, tunc cum cecidere recentes :
 In liquidas nondum quas mora vertit aquas.
 Candidior, quod adhuc spumis stridentibus albet,
 Et modo siccitam lacte reliquit ouem.
 Taurus erat comes huic, feliciter ille maritus :
 Cumque sua teneram conjuge pressit humum.
 Dum jacet, & lente reuocatas ruminat herbas,
 Atque iterum pasto pascitur ante cibo ;
 Visus erat, somno vires adimente ferendi,
 Cornigerum terræ depositis caput.
 Huc leuibus pennis cornix delapsa per auras
 Venit : & in viridi garrula sedit humo.
 Terque bouis niuæ petulant pectora rostro
 Fodit : & albentes abstulit ore jubas.
 Illa locum taurumque diu cunctata reliquit.
 Sed niger in vaccæ pectore liuor erat.
 Vtque procul vidit carpentes pabula tauros ;
 (Carpebant tauri pabula læta procul)
 Illic se rapuit, gregibusque immiscuit illis ;
 Et petiit herbæ fertilioris opem.
 Dic age nocturnæ quicumque es imaginis augur,
 Si quid habent veri, visâ quid ista ferant.

Sic ego : nocturnæ sic dixit imaginis augur,
 Expendens animo singula dicta suo:
 Quem tu mobilibus foliis vitare volebas,
 Sed male vitabas, æstus amoris erat.
 Vacca puella tua est. aptus color ille puellæ est.
 Tu vir, & in vacca compare taurus eras.
 Pectora quod rostro cornix fodiebat acuto;
 Ingenium dominæ lene mouebat anus.
 Quod cunctata diu taurum sua vacca reliquit;
 Frigidus in viduo desituerat toro.
 Lini, & aduerso maculæ sub pectore nigræ,
 Pectus adulterii labe carere negant.
 Dixerat interpret. gelido mihi sanguis ab ore
 Fugit, & ante oculos nox stetit alta meos.

E L E G I A V I.

Ad amnem, dum iter faceret ad amicam.

A M N I S, arundinibus limosas obfite ripas,
 Ad dominam propero; siste parumper aquas.
 Nec tibi sunt pontes, nec quæ sine remigis ictu
 Concaua trajecto cymba rudente vehat.
 Paruus eras (memini) nec te transire refugit:
 Summaque vix talos contigit vnda meos.
 Nunc ruis opposito niuibus de monte solutus,
 Et turpi crassas gurgite voluis aquas.
 Quid properasse iuuat? quid pauca dedisse quieti
 Tempora? quid nocti conferuisse diem;
 Si tamen hic standum est? si non datur artibus vllis
 Vltior nostro ripa premenda pede?
 Nunc ego quas habuit pennas Danaeius heros,
 Terribili densum cum tulit angue caput;
 Nunc opto currum; de quo Cerealia primum
 Semina venerunt in rude missa solum.
 Progrediosa loquor veterum mendacia vatam.
 Nec tulit hæc vnquam, nec feret vlla dies.

Tu

Tu potius ripis effuse capacibus amnis,
 Sic æternus eas; labere sine tuo.
 Non eris inuidiæ torrens (mihi crede) ferendæ,
 Si dicar per te forte retentus amans.
 Flumina deberent iuuenes in amore iuuare:
 Flumina senserunt ipsa, quid esset amor.
 Inachus in media Bithynide pallidus ille
 Dicitur, & gelidis incaluisse vadis.
 Non dum Trøja fuit Iultris obfessa duobus,
 Cum rapuit vultus Xanthe Neæra tuos.
 Quid? non Alpheon diuersis currere terris
 Virginis Arcadiæ certus adegit amor?
 Te quoque promissam Xantho Penec Creusam
 Phthiadam terris occuluisse ferunt.
 Quid referam Afopon, quem cepit Martia Thebe,
 Natarum Thebe quinque futura parens?
 Cornua si, tua sunt vbi nunc Acheloë, requiram;
 Hercules irata fracta querere manu.
 Nec tanti Calydon, nec tota Ætolia tanti;
 Vna tamen tanti Deianeira fuit.
 Ille fluens diues septena per ostia Nilus,
 Qui patriam tantæ tam bene celat aquæ;
 Fertur in Eudad collectam Afopide flammam
 Vincere gurgitibus non potuisse suis.
 Sicus vt amplecti Salmonida posset Eripeus;
 Cedere iussit aquam: iussa recessit aqua.
 Nec te prætereo, qui per caua saxa volutus
 Tiburis Argei spumifer arua rigas:
 Illa cui placuit, quamuis erat horrida vultu,
 Vngue notata comas, vngue notata genas.
 Illa gemens patruique nefas delictaque Martis,
 Errabat nudo per loca sola pede.
 Hanc amnis rapidis animosus vidit ab vndis:
 Rauaque de mediis sustulit ora vadis.
 Atque ita, Quid nostras inquit teris anxia ripas.

Illa

Ilia ab Idæo Laomedonte genus ?
 Quo cultus abiere tui ? quid sola vagaris ?
 Vittæ nec euinctas impedit alba comas ?
 Quid fles, & madidos lacrymis corrumpis ocellos,
 Pectoraque insana tundis aperta manu ?
 Ille habet & silices, & durum in pectore ferrum,
 Qui tenero lacrymas lætus in ore videt.
 Ilia pone metus : tibi regia nostra patebit :
 Teque colent amnes : Ilia pone metus.
 Tu centum, aut plures, inter dominabere Nymphas :
 Nam centum, aut plures flumina nostra tenent.
 Ne me sperne (precor) tantum Romana propago :
 Munera promissis vberiora feres.
 Dixerat. illa oculos in humum dejecta modestos
 Spargebat tepido flebilis imbre sinus.
 Ter molita fugam, ter ad altas restitit vndas,
 Currendi vires eripiente metu.
 Sæua tamen scindens inimico pollice crinem,
 Edidit indignos ore tremente sonos :
 O vrinam mea tecta forent, patrioque sepulcro
 Condita, dum poterant virginis ossa tegi.
 Cur modo Vestalis tedeas inuitor ad vllas
 Turpis, & Iliacis inficianda focis ?
 Quid moror ? en digitis designor adultera vulgi.
 Desit famosus, qui notet ora, pudor.
 Hactenus : & vestem timidis prærendit ocellis :
 Atque ita se in rapidas perdita misit aquas.
 Supposuisse manus ad pectora lubricis amnis
 Dicitur : & focii iura dedisse tori.
 Te quoque credibile est aliqua caluisse puella :
 Sed nemora, & siluæ, crimina vestra tegunt.
 Dum loquor, increuit latis spatiosus in vndis,
 Nec capit admittas alueus altus aquas.
 Quid mecum furiose tibi ? quid mutua differs
 Gaudia ? quid cœptum rustice rumpis iter ?

Quid

Quid si legitimum flueres, si nobile flumen ?
 Si tibi per terras maxima fama foret ?
 Nomen habes nullum niuibus collecte caducis,
 Nec tibi sunt fontes, nec tibi certa domus.
 Fontis habes instar pluuiasque niuesque solutas ;
 Quas tibi diuitias pigra ministrat hyems.
 Aut lutulentus agis brumali tempore cursus :
 Aut premis arentem puluerulentus humum.
 Quis te vnquam potuit sitiens haurire viator ?
 Quis grata dixit voce, Perennis eas ?
 Damnosus pecori curris : damnosior agris.
 Forsitan hæc alios : me mea damna mouent.
 Huic ego næ demens narrabam fluminum amores !
 Iactasse indigno nomina tanta pudet.
 Nescio quem spectans Acheloon & Inachon amnes,
 Et potui nomen Nile referre tuum.
 At tibi pro meritis opto, non candide torrens,
 Sint rapidi soles, siccaque semper hyems.

ELEGIA VII.

*Quod ab amica receptus, cum ea coire non
 potuerit, conqueritur.*

A V T non formosa est, aut non bene culta puella,
 Aut puto non votis sæpe petita meis :
 Hanc tamen in nullos tenui male languidus vsus,
 Sed jacti pigro crimen onusque toro.
 Nec potui cupiens pariter cupiente puella
 Inguinis efficti parte iuante frui.
 Illa quidem nostro subiecit eburnea collo
 Brachia, Sichonia candidiora niue :
 Osculaque inferuit cupida luctantia lingua ;
 Lascium femori suppositiue femur.
 Et mihi blanditias dixit, dominumque vocauit :
 Et quæ præterea publica verba iuuant.
 Tacta tamen gelida veluti mea membra cicuta,

Segnia

Segnia propositum desituerne meum.
 Truncus iners jacui, species & inutile signum:
 Nec satis exactum est, corpus, an umbra forem.
 Quæ mihi ventura est, siquidem est ventura; senectus,
 Cum desit numeris ipsa iuuenta suis?
 Ah pudet annorum, quod me iuuenemq; virumque;
 Nec iuuenem, nec me sensit amica virum.
 Sic flammas aditura piæ æterna sacerdos
 Surgit, & à charo fratre verenda soror.
 At nuper, bis flaua Chie, ter candida Pitho,
 Ter Libas officio continuata meo est.
 Exigere à nobis angusta nocte Corinnam,
 Et meminì numeros sustinuisse nouem.
 Num mea Thesalico languent deuota veneno
 Corpora? num misero carmen & herba nocent?
 Sagaque Phœnicea defixit nomina cera,
 Et medium tenues in jecur vrget acus?
 Carmine læsa Ceres, steriles vanescit in herbas:
 Deficiunt læsi carmine fontis aquæ,
 Ilicibus glandes, cantataque vitibus vua
 Decidit: & nullo poma mouente fluua.
 Quid vetat & neruos magicas torpere per artes?
 Forsitan impatiens sit latus inde meum.
 Huc pudor accessit: facti pudor ipse nocebat.
 Ille fuit vitii causa secunda mei.
 At qualem vidi, qualem tetigique puellam,
 Sic etiam tunica tangitur illa sua.
 Illius attactu Pylius iuuenescere posset,
 Tithonusque annis fortior esse suis.
 Hæc mihi contigerat; sed vir non contigit illi.
 Quas nunc concipiam per noua vota preces?
 Credo etiam magnos, quo sum tam turpiter vsus,
 Muneris oblati pœnituisse deos.
 Optabam certe recipi; sum nempe receptus:
 Oscula ferre; tuli: proximus esse; fui.

Quid

Quid mihi fortunæ tantum? quid regna sine vsu?
 Quid nisi possedi dives auarus opes?
 Sic aret mediis taciti vulgator in vndis,
 Pomaque, quæ nullo tempore tangat, habet.
 A tenera quisquam sic surgit mane puella,
 Protinus vt sanctos possit adire deos.
 Sed puto non blanda, non optima perdidit in me
 Oscula: non omni sollicitauit ope.
 Illa graves potuit quercus, adamantaque durum,
 Surdaque blanditiis saxa mouere suis.
 Digna mouere fuit certe diuosque, virosque.
 Sed neque tunc vixi: nec vir, vt ante, fui.
 Quid iuuat, ad furdas si canter Phemius aures?
 Quid miserum Thamyram picta tabella iuuat?
 At quæ non tacita formaui gaudia mente!
 Quos ego non finxi dispositiue modos!
 Nostra tamen iacere velut præmortua membra;
 Turpiter hesternæ languidiora rosa.
 Quæ nunc ecce vigent intempestiua, valentque:
 Nunc opus exposcunt, militiamque suam.
 Quin istic pudibunda jace pars pessima nostri.
 Sic sim pollicitis captus, vt ante, tuis.
 Tu dominum fallis: per te deprensus inermis
 Tristia cum magno damna pudore tuli.
 Hanc etiam non est mea dedignata puella
 Molliter admota sollicitare manu.
 Sed postquam nullas affligere posse per artes,
 Immemoremque sui procubuisse videt;
 Quid me ludis, ait? Quis te male sane iubebat
 Inuitum nostro ponere membra toro?
 Aut te trajectis Ææa venefica lanis
 Deuouet: aut alio laetis amore venis.
 Nec mora: dissiluit tunica velata recincta:
 Et decuit nudos proripuisse pedes.
 Neue suæ possent intactam scire ministræ;

N

Dedecus

Dedecus hoc sumpta diffimulauit aqua.

ELEGIA VIII.

Quod ab amica non recipiatur, dolet.

EN quisquam ingenuas etiamnum suscipit artes,
 Aut tenerum dotes carmen habere putat?
 Ingenium quondam fuerat pretiosius auro:
 At nunc barbaria est grandis, habere nihil.
 Cum pulchrè nostri dominæ placere libelli;
 Quo licuit libris, non licet ire mihi.
 Cum bene laudauit, laudato ianua clausa est.
 Turpiter huc illuc ingeniosus eo.
 Ecce recens diues, parto per vulnera censa,
 Præfertur nobis, sanguine factus, eques.
 Hunc potes amplecti formosis stulta lacertis?
 Huius in amplexu stulta jacere potes?
 Si nescis, caput hoc galeam portare solebat:
 Ense latus cinctum, quod tibi seruit, erat.
 Læua manus, cui nunc serum male conuenit aurum;
 Scuta tulit. dextram tange, cruenta fuit.
 Qua perit aliquis, potes hanc contingere dextram?
 Heus ubi mollities pectoris illa tui est!
 Cerne cicatrices veteris vestigia pugna.
 Quæsitum est illi corpore quidquid habet.
 Forsitan & quoties hominem jugulauerit, ipse
 Indicet. hoc fastas tangis auara manus?
 Ille ego Musarum purus Phœbique sacerdos
 Ad rigidas canto carmen inane fores.
 Discite, qui sapitis, non hæc quæ scimus inertes,
 Sed trepidas acies, & fera bella sequi:
 Proque bono versu primum deducite pilum.
 Hoc tibi, si velles, posset Homere dari.
 Iupiter admonitus nihil esse potentius auro,
 Corruptæ pretium virginis ipse fuit.
 Dum merces aberat; durus pater, ipsa seuera,

Arati:

Arati postes, ferrea turris erat:
 Sed postquam sapiens in munera venit adulter;
 Præbuit ipsa sinus, & dare iussa, dedit.
 At cum regna senex cœli Saturnus haberet;
 Omne lucrum tenebris alta premebat humus.
 Araque, & argentum, cumque auro pondera ferri
 Manibus admorat: nullaque massa fuit.
 At meliora dabat, cæruo sine vomere fruges,
 Pomaque, & in quercu mella reperta caua.
 Nec valido quisquam terram scindebat aratro:
 Signabat nullo limite fossor humum:
 Nec freta demisso verrebant eruta remo.
 Vltima mortali tum via littus erat.
 Contra te solers hominum natura fuisti,
 Et nimium damnis ingeniosa tuis.
 Quid tibi turritis incingere mœnibus vrbes?
 Quid tibi discordes addere in arma manus?
 Quid tibi cum pelago? terra contenta fuisses.
 Cur non & cœlum tertia regna petis?
 Quæ licet, affectas cœlum quoque, templa Quirinus,
 Liber, & Alcides, & modo Cæsaris, habent.
 Eruius terra solidum pro frugibus aurum.
 Possidet inuentas sanguine miles opes.
 Curia pauperibus clausa est. dat census honores.
 Inde grauius iudex: inde seuerus eques.
 Omnia possideant. illis campusque forumque
 Seruiat. hi pacem, crudaque bella gerant.
 Tantum ne nostros auidi lucrentur amores:
 Et satis est, aliquam pauperis esse finant.
 At nunc, exæquet tetricas licet illa Sabinas;
 Imperat vt captæ, qui dare multa potest.
 Me prohibet custos: in me timet illa maritum.
 Si dederim, tota cedit vterque domo.
 O, si neglecti quisquam deus vltor amantis,
 Tam male quæsitus puluere muret opes.

N 2

ELE-

E L E G I A IX.

Tibulli mortem deflet.

MEMNONA si mater, mater ploravit Achillem,

Et tangunt magnas tristitia fata deas;
Flebilis indignos Elegeia solue capillos.

Ah nimis ex vero nunc tibi nomen erit.
Ille tui vates operis, tua fama Tibullus,

Ardet in extructo corpus inane rogo.
Ecce puer Veneris fert, eversamque pharetram,

Et fractos arcus, & sine luce facem.
Aspice demissis vt eat miserabilis alis,

Pectoraque infesta tundat aperta manu.
Excipiunt lacrymas sparsi per colla capilli,

Oraque singultu concuiente sonant.
Fratris in Aeneæ sic illum funere dicunt

Egressum castris pulcher Iule tuis.
Nec minus est confusa Venus moriente Tibullo,

Quam iuveni rupit cum ferus inguen aper.
At sacri vates, & diuim cura vocamur:

Sunt etiam qui nos numen habere putent.
Scilicet omne sacrum mors importuna profanat,

Omnibus obscuras iniicit illa manus.
Quid pater Iñario, quid mater profuit Orpheo?

Carmine quid victas obstupuisse feras?
Et Linon in siluis idem pater abditus altis,

Dicitur invicta concinuisse lyra.
Aspice Mæoniden, à quo ceu fonte perenni

Vatum Pieriis ora rigantur aquis;
Hunc quoque summa dies nigro summersit Auerno.

Effugiunt auidos carmina sola rogos.
Durat opus vatium, Trojani fama laboris,

Tardaque nocturno tela retexta dolo.
Sic Nemesis longum, sic Delia nomen habebunt;

Alte-

Altera cura recens, altera primus amor.
Quid nos sacra iuuant? quid nunc Ægyptia profunt
Sistra? quid in vacuo secubuisse toro?

Cum rapiant nulla fata bonos; ignoscite falso,
Sollicitor, nullas esse putare deos.

Viue pius: moriere tam en. cole sacra: colentem
Mors tamen à templis in caua busta trahet.

Carminibus confide bonis. jacet ecce Tibullus.
Vix manet è toto parua quod vrna capit.

Tene facer vates flammæ rapuere rogales,
Pectoribus pasci nec timuere tuis?

Aurea sanctorum portuissent templa deorum
Vrere, quæ tantum sustinuerunt nefas.

Auertit vultus Erycis quæ possidet arces.
Sunt quoque, qui lacrymas continuisse regant.

Sed tamen hoc melius, quam si Phæacia tellus
Ignotum vili suppositisset humo.

Hic certe manibus fugientes pressit ocellos
Mater: & in cineres vltima dona tulit.

Hic soror in partem misera cum matre doloris
Venit, inornatas dilacerata comas.

Cumque tuis sua junxerunt Nemesisque, priorque,
Oscula: nec solos destituere rogos.

Delia discedens, Felicitus, inquit, amata
Sum tibi. vixisti, dum tuus ignis eram.

Cui Nemesis, Quid, ait, tibi sunt mea damna doloris?
Me tenuit moriens deficiente manu.

Si tamen è nobis aliquid, nisi nomen & vmbra,
Restat; in Elysia valle Tibullus erit.

Obuius huic venies hedera iuuenilia cinctus
Tempora, cum Caluo doctæ Carulle tuo.

Tu quoque, si falsum est temerati crimen amici,
Sanguinis atque animæ prodige Galle tuæ.

His comes vmbra tua est: si qua est modo corporis
Auxisti numeros, culte Tibulle, pios.

(vmbra.
Ossa

Ossa quieta precor tuta requiescite in vrna :
Et sit humus cineri non onerosa tuo.

E L E G I A X.

*Ad Cererem, conquerens quod ejus sacris cum amica
concurrere non permittatur.*

A N N V A venerunt Cerealis tempora sacri.
Secubat in vacuo sola puella toro.
Flava Ceres tenues spicis redimita capillos,
Cur inhibes sacris commoda nostra tuis ?
Te dea nuncificans gentes vbicunq; loquuntur :
Nec minus humanis intuetur vlla bonis.
Ante nec hirsuti torrebant farra coloni :
Nec notum terris area nomen erat.
Sed glandem quercus oracula prima ferebant.
Hæc, cibus; & teneri cespitis herba torus.
Prima Ceres docuit turgescere semen in agris,
Falce coloratas subsecuitque comas.
Prima, jugis tauros supponere colla coëgit,
Et veterem curto dente reuellit humum.
Hanc quisquam lacrymis letari credat amantum,
Et bene tormentis secubituque coli ?
Nec tamea est, quamuis agros amet illa feraces,
Rustica : nec vacuum pectus amoris habet.
Cretes erunt testes (nec fingunt omnia Cretes)
Cretes nutrito terra superba Ioue.
Illic, fideream mundi qui temperat arcem,
Exiguus tenero lac bibit ore puer.
Magna fides testi (testis laudatur alumno)
Faslluram Cererem crimina nota puo.
Viderat Iasium Cretea diua sub Ida
Figentem certa terga serina manu.
Vidit, & vt teneræ flammam rapuere medullæ;
Hinc pudor, ex illa parte trahebat amor.
Victus amore pudor, sulcos arere videres,

Et sata cum minima parte redire sui.
Cum bene jactati pulsarant arua ligones,
Ruperat & duram vomer aduncus humum,
Seminæque in latos ierant equaliter agros ;
Irrita decepti vora colentis erant.
Diua potens frugum filius errabat in altis:
Deciderant longæ spicæ ferta comæ.
Sola fuit Crete sæcundo fertilis anno.
Omnia, quæ tulerat se dea, messis erant.
Ipse locus nemorum canebat frugibus Ide,
Et ferus in silua farra metebat aper.
Optauit Minos similes sibi legifer annos :
Optauit Cereris longus vt esset amor :
Qui tibi secubitus tristes dea flaua fuissent,
Hos cogor sacris nunc ego ferre tuis.
Cur ego sum tristis, cum sit tibi nata reperta,
Regnaque quam Iuno forte minora regat ?
Festa dies, Veneremque vocat, cantusque merumq;.
Hæc decet ad dominos munera ferre deos.

E L E G I A X I.

*Ad amicam, à cuius amore discedere
non potest.*

M V L T A diuque tuli: vitiis patientia victa est.
Cede fatigato pectore turpis amor.
Scilicet asserui jam me, fugique catenas :
Et quæ non puduit ferre, tulisse pudet.
Vicimus : & domicum pedibus calcamus amorem.
Venerunt capiti cornua sera meo.
Perfer, & obdura : dolor hic tibi proderit olim.
Sæpe tulit lassus succus amarus opem.
Ergo ego sustinui foribus tam sæpe repulsus
Ingenuum dura ponere corpus humo.
Ergo ego nescio cui, quem tu complexa tenebas,
Excubui clausam, seruus vt, ante domum,

Vidi ego, cum foribus lassus prodiret amator,
 Inualidum referens emeritumque latus.
 Hoc tamen est leuius,quam quod sum visus ab illo.
 Eueniat nostris hostibus ille pudor.
 Quando ego non fixus lateri spatiantis adhæsi,
 Ipse tuus custos, ipse vir, ipse comes?
 Scilicet & populo per me comitata placebas.
 Causa fuit multis noster amoris amor.
 Turpia quid referam vanæ mendacia linguæ,
 Et periuratos in mea damna deos?
 Quid iuuenum tacitos inter conuiuia nutus,
 Verbaque compositis dissimulata notis?
 Dicta erat ægra mihi: præceps, amensque cucurri.
 Veni: riuales non erat ægra meo.
 His, & quæ taceo, duraui sæpe ferendis.
 Quære alium, pro me qui velit ista pati.
 Iam mea votiuæ puppis redimita corona
 Lætæ tumescentes æquoris audit aquas.
 Desine blanditias, & verba potentia quondam
 Perdere. non ego sum stultus, vt ante fui.
 Luctantur, pectusque leue in contraria ducunt,
 Hac amor, hac odium: sed puto vincet amor.
 Odero, si potero: si non, inuius amabo.
 Nec juga taurus amat: quæ tamen odit, habet.
 Nequitiam fugio: fugientem forma reducit.
 Aversor morum crimina: corpus amo.
 Sic ego nec sine te, nec tecum viuere possum:
 Et videor voti nescius esse mei. (lem.)
 Aut formosa fores minus, aut minus improba, vel-
 Non facit ad mores tam bona forma malos,
 Facta merent odium, facies exorat amorem.
 Me miserum, vitiiis plus valet illa suis!
 Parce per ô lecti socialia iura, per omnes,
 Qui dant fallendos se tibi sæpe, deos,
 Perque tuam faciem magni mihi numinis instar,

Perque tuos oculos, qui rapuere meos;
 Quidquid eris, mea semper eris. tu felige tantum
 Me quoque velle, velis, anne coactus amem?
 Linteæ dem potius, ventisque ferentibus vtar;
 Vt quamuis nolim, cogar amare tamen.

E L E G I A XII.

*Dolet amicam suam ita suis carminibus innotuisse, vt
 riuales multis sibi pararis.*

Q V I S fuit ille dies, quo tristitia semper amanti
 Omina non albæ conuiuistis aues?
 Quodue putem fidus nostris occurrere votis,
 Quosue deos in me bella mouere querar?
 Quæ modo dicta mea est, quam cæpi solus amare,
 Cum multis vereor ne sit habenda mihi.
 Fallimur? an nostris innotuit illa libellis?
 Sic est: ingenio prostitit illa meo.
 Et merito, quid enim formæ præconia feci?
 Vendibilis culpa facta puella mea est.
 Me lenone placet: duce me productus amator:
 Ianua per nostras est adaperita manus.
 An profint dubium est: nocuerunt carmina certe.
 Inuidiæ nostris illa fuere bonis.
 Cum Thebæ, cum Troia foret, cum Cæsaris acta;
 Ingenium mouit sola Corinna meum.
 Auersis vtinam tetigisset carmina Musis,
 Phœbus & inceptum destituisset opus.
 Nec tamen, vt testes mos est audire poëtas.
 Maluerim verbis pondus abesse meis.
 Per nos Scylla patri canos furatâ capillos,
 Pube premit rabidos inguinibusque canes.
 Nos pedibus pennas dedimus, nos crinibus angues.
 Victor Abantiades alite fertur equo.
 Iidem per spatium Tityon porreximus ingens,
 Et tria vipereo fecimus ora cani.

Fecimus Enceladum jaculantem mille lacertis:
 Ambiguæ captos virginis ore viros.
 Ælios Ithacis inclusimus vtrisque Euros:
 Proditor in medio Tantalus amne sitit.
 De Niobe silicem, de virgine fecimus vřsam:
 Concinit Odrysium Cecropis ales Ityn.
 Iupiter aut in aues, aut se transformat in aurum:
 Aut secat imposta virgine taurus aquas.
 Protea quid referam, Thebanaque femina, dentes?
 Qui vomerent flammis ore, fuisse boues?
 Flere genis electra, tuas auriga sorores?
 Quæque rates fuerant, nunc maris esse deas?
 Auerſumque diem mensis furialibus Atrei?
 Duraque percussam saxa secuta lyram?
 Exit in immensum fecunda licentia vatum:
 Obligar historica nec sua verba fide.
 Et mea debuerat falso laudata videri
 Fœmina. credulitas nunc mihi vestra nocet.

E L E G I A XIII.

De Iunonis festo.

CVM mihi pomiferis conjux foret orta Phaliscis;
 Mœnia contigimus victa Camille tibi.
 Casta sacerdotes Iunoni festa parabant
 Per celebres ludos, indigenamque bouem.
 Grande moræ pretium ritus cognoscere: quamuis
 Difficilis cliuis huc via præbet iter.
 Stat vetus, & densa prænubilus arbore lucus.
 Aspice, concedes numinis esse locum.
 Accipit ara preces, votiuoque thura piorum,
 Ara per antiquas facta sine arte manus.
 Hic ubi personuit sollemni tibia cantu;
 It per velatas annua pompa vias.
 Ducuntur niuæ populo plaudente iuuençæ,
 Quas aluit campis herba Phalifica suis:

Et

Et vituli nondum metuenda fronte minaces:
 Et minor ex humili victima porcus hara:
 Duxque gregis cornu per tempora dura recurro.
 Inuisa est dominæ sola capella deæ.
 Illius indicio siluis inuenta sub altis
 Dicitur inceptam destituisse fugam.
 Nunc quoque per pueros jaculis incessitur index;
 Et pretium auctori vulneris, ipsa datur.
 Qua ventura dea est, iuvenes timidæque puellæ
 Præbuerant latas veste iacente vias.
 Virginei crines auro gemmaque premuntur:
 Et tegit auratos palla superba pedes.
 More patrum sanctæ velatæ vestibus albis
 Tradita supposito vertice sacra ferunt.
 Ore fauent populi tunc cum venit aurea pompa:
 Ipsa sacerdotis subsequiturque suas.
 Argiua est pompæ facies. Agamemnone cæso
 Et scelus, & patrias fugit Hæcæus opes.
 Iamque pererratis profugus terraque marique,
 Mœnia felici condidit alta manu.
 Ille suos docuit Iunonia sacra Phaliscos.
 Sint mihi, sint populo semper amica suo.

E L E G I A XIV.

Ad amicam. si peccatura est, vt occultè peccet.

NON ego, ne pecces, cum sis formosa, recuso;
 Sed ne sit misero scire necesse mihi.
 Nec te nostra iubet fieri censura pudicam:
 Sed tamen, vt tentes dissimulare, rogat.
 Non peccat, quæcunque potest peccasse negare:
 Solaque famosam culpa professa facit.
 Quis furor est, quæ nocte latent, in luce fateri?
 Et quæ clam facias, facta referre palam?
 Ignoto meretrix corpus iunctura Quiriti,
 Opposita populum submouet ante sera.

Tu

Tu tua prostitutes famæ peccata sinistra,
 Commissi perages indiciumque tui?
 Sit tibi mens melior, saltemque imitare pudicas;
 Teque probam, quamuis non eris, esse putem.
 Quæ facis, hæc facito: tantum fecisse negato;
 Nec pudeat coram verba modesta loqui.
 Est qui nequitiam locus exigat. omnibus illum
 Deliciis imple. sit procul inde pudor.
 Hinc simul exieris; lasciua protinus omnis
 Absit, & in lecto crimina pone tuo.
 Illic nec tunicam tibi sit posuisse pudori,
 Nec femori impositum sustinuisse femur:
 Illic purpureis condatur lingua labellis,
 Inque modos Venerem mille figuret amor.
 Illic nec voces, nec verba iuuantia cessent:
 Spondaque lasciua mobilitate tremat.
 Indue cum tunicis metuentem crimina vultum:
 Et pudor obscenum diffiteatur opus.
 Da populo, da verba mihi. sine nesciis errem,
 Et liceat stulta credulitate frui.
 Cur toties video mitti recipique tabellas?
 Cur pressus prior est interiorque torus?
 Cur plus, quam somno, turbatos esse capillos,
 Collaque conspicio dentis habere notam?
 Tantum non oculos crimen deducis ad ipsos.
 Si dubitas famæ parcere; parce mihi.
 Mens abit, & morior, quoties peccasse fateris:
 Perque meos artus frigida gutta fluit.
 Tunc amo: tunc odi frustra, quod amare necesse est.
 Tunc ego, sed tecum, mortuus esse velim.
 Nil equidem inquiram: nec, quæ cælare parabis
 Insequar: & falsi criminis instar erit.
 Si tamen in media deprensa tenebere culpa,
 Et fuerint oculis probra videnda meis;
 Quæ bene visa mihi fuerint, bene visa negato.

Concedent verbis lumina nostra tuis.
 Prona tibi vinci cupientem vincere palma est.
 Sit modo Non feci dicere lingua memor.
 Cum tibi contingat verbis superare duobus;
 Etsi non causa, iudice vince tuo.

E L E G I A XV.

Ad Venerem, quod elegis finem imponat.

QVÆRE nouum vatem tenerorum mater amorum:
 Traditur hæc elegis vltima meta meis.
 Quos ego composui Peligni ruris alumnus:
 Nec me deliciæ dedecere meæ.
 Si quid id est, vsque à proauis vetus ordinis hæres;
 Non modo militiæ turbine factus eques.
 Mantua Virgilio gaudet: Verona Catullo.
 Pelignæ dicar gloria gentis ego.
 Quem sua libertas ad honesta cõegerat arma,
 Cum timuit socias anxia Roma manus.
 Atque aliquis spectans hospes Sulmonis aquosi
 Mœnia, quæ campi jugera pauca tenent;
 Quæ tantum dicit potuistis ferre poetam,
 Quantulacunque estis, vos ego magna voco.
 Culte puer, puerique parens mihi tempore longo;
 Aurea de campo vellite signa meo:
 Corniger increpuit thyro grauiore Lyæus:
 Pulsanda est magnis area maior equis.
 Imbelles elegi, genialis Musa, valete,
 Post mea mansurum fata superstes opus.

P. OVIDII NASONIS
S V L M O N E N S I S .

D E
A R T E A M A N D I

L I B E R I .

S I Q U I S in hoc artem populo non no-
uit amandi; (amet.
Me legat : & lecto carmine , doctus
Arte citæ velox; rates remoq; reguntur:
Arte lenes currus: arte regendus amor.

Curribus Automedon lentisque erat aptus habenis:

Tiphys in Hæmonia puppe magister erat:

Me Venus artificem tenero præfecit amori.

Tiphys & Automedon dicar amoris ego.

Ille quidem ferus est, & qui mihi sæpe repugnat.

Sed puer est, ætas mollis & apta regi.

Phillyrides puerum cithara perfecit Achillem,

Atque animos placida contudit arte feros.

Qui toties socios, toties perterruit hostes;

Creditur annosum pertimuisse senem.

Quas Hector sensurus erat, poscente magistro,

Verberibus iussas præbuit ille manus.

Æacidæ Chiron, ego sum præceptor amoris.

Sæuus vterque puer : natus vterque dea.

Sed tamen & tauri ceruix oneratur aratro,

Frænaque magnanimi dente teruntur equi.

Et mihi cedit amor : quamuis mea vulneret arcu.

Pectora, jactatas excutiatque faces.

Quo me fixit amor, quo me violentius vssit;

Hoc melior facti vulneris vltor ero.

Non ego Phæbe, datas à te mihi mentiar artes:

Nec nos aëriæ voce monemur auis :

Non mihi sunt visæ Clio Cliausque sorores,

Servanti

Servanti pecudes vallibus Aferæ tuis.

Vñs opus mouet hoc. vari parete perito.

Vera canam : cæptis mater Amoris ades.

Estè procul vitæ tenues, insigne pudoris,

Quæque tegis medios insitita longa pedes:

Nos Venerem tutam concessaque furta canemus :

Inque meo nullum carmine crimen erit.

Principio, quod amare velis, reperire labora,

Qui noua nunc primum miles in arma venis.

Proximus huic labor est, placidam exorare puellam.

Tertius, vt longo tempore duret amor.

Hic modus : hæc nostro signabitur arca curru :

Hæc erit admittâ meta terenda rota.

Dum licet, & loris passim potes ire solutis ;

Elige cui dicas, Tu mihi sola places.

Hæc tibi non veniet tenues delapsa per auras.

Quærenda est oculis apta puella tuis.

Scit bene venator, ceruis vbi retia tendat :

Scit bene, qua frendens valle moretur aper.

Ancupibus noti frutices, qui sustinet hamos,

Nouit, quæ multo pisce natentur aquæ.

Tu quoque, materiam longo qui quaris amori,

Ante frequens quo sit discè puella loco.

Non ego quærentem ventis dare vela iubebo :

Nec tibi, vt inuenias, longa terenda via est:

(Andromedæ Perseus nigris portarit ab Indis,

Raptaque sit Phrygio Graia puella viro.)

Tot tibi namque dabit formosæ Roma puellas.

Hæc habet, vt dicas, quidquid in orbe fuit. (mos,

Gargara quot segetes, quot habet Methymna race-

Æquore quot pisces, fronde teguntur aues;

Quot cælum stellas, tot habet tua Roma puellas:

Mater & Aneæ constat in vrbe sui.

Seu caperis primis & adhuc crescentibus annis;

Ante oculos veniet vera puella tuos:

Sine

Sive cupis iuuenem; iuuenes tibi mille placebunt.
 Cogeris voti nescius esse tui.
 Seu te forte iuuat fera, & sapientior ætas;
 Hoc quoque (crede mihi) crebrius agmen erit.
 Tu modo Pompeia lentus spatiare sub umbra,
 Cum sol Herculei terga leonis adit:
 Aut, vbi muneribus nati sua munera mater
 Addidit, externo marmore diues opus.
 Nec tibi vitetur, quæ priscis sparsa tabellis
 Porticus auctoris Liuiæ nomen habet.
 Quaque parare necem miseris patruelibus atque
 Belides, & stricto stat ferus ense pater.
 Nec te prætereat Veneri ploratus Adonis,
 Cultaque Iudæo septima sacra viro.
 Nec fuge Niligenæ Memphisita templa iuuenæ.
 Multas illa facit, quod fuit ipsa Ioui.
 Et fora conueniunt (quis credere posset?) amoris
 Flammaque in arguto sæpe reperta foro;
 Subdita quæ Veneris factò de marmore templo
 Appias expressis aëra pulsata aquis.
 Illo sæpe loco capitur consultus amore:
 Quique aliis cauit, non cauet ipse sibi.
 Illo sæpe loco desunt sua verba deserto:
 Resque nouæ veniunt, causaque agenda sua est.
 Hunc Venus è templis, quæ sunt confinia, ridet.
 Qui modo patronus, nunc cupit esse cliens.
 Sed tu præcipue curuis venare theatris.
 Hæc loca sunt votis fertilliora tuis.
 Illic inuenies, quod ames, quod ludere possis;
 Quodque semel tangas, quodque tenere velis.
 Vt redit, itque frequens longum formica per agmen,
 Granifero solitum dum vehit ore cibum;
 Aut vt apes saltusque suos, & olentia nactæ
 Pascua, per flores, & thyma summa volant;
 Sic ruit ad celebres cultissima femina ludos.

Copia iudicium sæpe morata meum est.
 Spectatum veniunt, veniunt spectentur vt ipsæ.
 Ille locus casti damna pudoris hæbet.
 Primus sollicitos fecisti Romulæ ludos:
 Cum iuuat viduos rapta Sabina viros.
 Tunc neque marmoreo pendebant vela theatro:
 Nec fuerant liquido pulpita rubra croco.
 Illic, quas tolerant nemorosa palatia, frondes,
 Simpliciter posita; scena sine arte fuit.
 In gradibus sedit populus de cespite factis,
 Qualibet hirsutas fronde tegente comas.
 Respiciunt, oculisque notant sibi quisque puellam,
 Quam velit: & tacito pectore multa mouent.
 Dumque rudem præbente modum tibicine Thufco,
 Lydius æquatam ter pede pulsata humum;
 In medio plausu (plausus tunc arte carebat)
 Rex populo prædæ signa petenda dedit.
 Protinus exiliunt, animum clamore fatentes:
 Virginibus cupidas injiciuntque manus.
 Vt fugiunt aquilas timidissima turba columba,
 Vtque fugit visos agna nouella lupos;
 Sic illæ timere viros sine lege ruentes.
 Constitit in nulla, qui fuit ante, color.
 Nam timor vnus erat: facies non vna timoris.
 Pars læniat crines: pars sine mente sedet:
 Altera mæsta silet: frustra vocat altera matrem.
 Hæc queritur: stupet hæc: hæc fugit: illa manet.
 Ducuntur raptæ, genialis præda, puellæ:
 Et potuit multas ipse decere pudor.
 Siqua repugnabat nimium, comitemque negabat;
 Sublatam cupido vir tulit ipse sinu.
 Atque ita, Quid teneros lacrymis corrumpis ocellos?
 Quod matri pater est, hoc tibi, dixit, ero.
 Romule militibus scisti dare commoda solus.
 Hæc mihi si dederis commoda, miles ero.

Scilicet ex illo sollempnia more theatra,
 Nunc quoque formosis insidiosa manent.
 Nec te nobilium fugiat certamen eorum.
 Multa capax populi commoda circus habet.
 Nil opus est digitis, per quos arcana loquaris:
 Nec tibi per nutus accipienda nota est.
 Proximus à domina, nullo prohibente, sedeto:
 Iunge tuum lateri, quam potes, vsque latus:
 Et bene, quod cogit, si nolit, linea jungi.
 Qua tibi tangenda est lege puella loci.
 Hic tibi quæratu'r focii sermonis origo:
 Et moueant primos publica verba sonos.
 Cujus equi veniant, facito studiose requiras.
 Nec mora, quisquis erit, cui fauet illa, faue.
 At cum pompa frequens certantibus ibit ephebis;
 Tu Veneri dominæ plaude fauente manu.
 Vtque sit, in gremium puluis si forte puella
 Deciderit, digitis excutiendus erit.
 Et, si nullus erit puluis, tamen exæte nullum.
 Quælibet officio causa sit apta tuo.
 Pallia si terræ nimium demissa jacebunt;
 Collige, & in munda sedulus effer humo.
 Protinus officij pretium, patiente puella,
 Contingent oculis crura videnda tuis.
 Respice præterea, post vos quicumque sedebit,
 Ne premat opposito mollia terga genu.
 Parua leues capiunt animos. fuit vtile multis,
 Puluinum facili composuisse manu.
 Profuit & tenues ventos mouisse flabello,
 Et caua sub tenerum scamna dedisse pedem.
 Hos aditus circusque nouo præbebit amori,
 Sparfaque sollicito tristis arena foro.
 Illa sæpe puer Veneris pugnavit arena:
 Et qui spectauit vulnera, vulnus habet.
 Dum loquitur, tangitque manum poscitq; libellum,

Et

Et quærit posito pignore, vincat vter;
 Saucius ingemuit, telumque volatile sensit:
 Et pars spectati vulneris ipse fuit.
 Quid modo cum belli naualis imagine Caesar
 Perfidas induxit Cecropiasque rates?
 Nempe ab vtroque mari iuuenes, ab vtroque puellæ
 Venere: atque ingens orbis in vrbe fuit.
 Quis non inuenit, turba quod amaret in illa?
 Eheu quam multos aduena torisit amor!
 Ecce parat Caesar domico quod desuit orbi
 Addere. nunc Oriens vltime noster eris.
 Parthe dabis pœnas: Crassi gaudete sepulti,
 Signaque barbaricas non bene passâ manus.
 Vltor adest: primisq; ducem profitetur in annis,
 Bellaque non puero tractat agenda puer,
 Parcite natales timidi numerare deorum;
 Cæsaribus virtus contigit ante diem.
 Ingenium cœleste suis velocius annis
 Surgit: & ignauæ fert male damna moræ.
 Paruus erat, manibusque duos Tiryntius angues
 Pressit: & in cunis jam Ioue dignus erat
 Nunc quoq; qui puer es, quantus tunc Bacche fuisti,
 Cum timuit thyrsos India victa tuos!
 Auspiciis, annisque patris puer arma mouebis:
 Et vinctes annis auspiciisque patris.
 Tale rudimentum tanto sub nomine debes;
 Nunc iuuenum princeps, deinde future senum.
 Cum tibi sint fratres; fratres vlciscere læsos:
 Cumque pater tibi sit; jura tuere patris.
 Induit arma tibi genitor patriæque, tuusque
 Hostis ab inuito regna parente rapit.
 Tu pia tela feres, sceleratas ille sagittas:
 Stabit pro signis, jusque piumque tuis.
 Vincuntur Parthi causa: vincantur & armis.
 Eoas Latio dux meus addat opes.

O 2

Mars

Marsque pater, Cæsarque pater, date numen eunti.
 Nam deus è vobis alter es, alter eris.
 Auguror en, vinctes, votiuaque carmina reddam,
 Et magno nobis ore fonandus eris.
 Consistes: aciemque meis hortabere verbis.
 O desint animis ne mea verba tuis!
 Tergaque Parthorum, Romanaque pectora dicam;
 Telaque, ab auerso quæ jacit hostis equo.
 Quid fugis, vt vinctas, quid victos Parthe relinquis?
 Parthe malum jam nunc Mars tuus omen habet.
 Ergo erit illa dies, qua tu pulcherrime rerum
 Quattuor in niueis aureus ibis equis!
 Ibunt ante duces onerati colla catenis:
 Ne possint tuti, qua prius, esse fuga.
 Spectabunt iuuenes læti mistaque puellæ,
 Diffundetque animos omnibus illa dies.
 Atque aliqua ex illis dum regum nomina quæret,
 Quæ loca, qui montes, quæue ferantur aquæ;
 Omnia responde: nec tantum siqua rogabit,
 Et quæ nescieris, vt bene nota refer.
 Hic est Euphrates præcinctus arundine frontem;
 Cui coma dependet cærulea, Tigris erit.
 Hos fac Armenios: hæc est Dancæia Persis:
 Vrbs in Achæmeniis vallibus illa fuit.
 Ille, vel ille, duces, & erunt, quæ nomina dicas:
 Si poteris, vere: si minus, apta tamen.
 Dant etiam positis aditum conuiuia mensis:
 Est aliquid præter vina, quod inde petas.
 Sæpe illic positis, teneris adducta lacertis
 Purpureus Bacchi cornua pressit amor.
 Vinaque cum bibulas sparsere Cupidinis alas,
 Permanet, & capto stat grauis ille loco.
 Ille quidem pennas velociter excutit vdas:
 Sed tamen & spargi pectus amore nocet.
 Vina parant animos, faciuntque caloribus aptos

Cura.

Cura fugit multo diluiturque mero.
 Tunc veniunt risus: tunc pauper cornua sumit:
 Tunc dolor, & curæ, rugaque frontis abit.
 Tunc aperit mentes, æuo rarissima nostro
 Simplicitas; artes excutiente deo.
 Illic sæpe animos iuuenum rapuere puellæ:
 Et Venus in vinis, ignis in igne fuit.
 Hic tu fallaci nimium ne crede lucernæ.
 Iudicio formæ, noxque merumque nocet.
 Luce deas cœloque Paris spectauit aperto;
 Cum dixit Veneri, Vincis vtramque Venus.
 Nocte latent mendæ, vitioque ignoscitur omni:
 Horaque formosam quamlibet illa facit.
 Consule de gemmis, de tincta murice lana,
 Consule de facie, corporibusque, diem.
 Quid tibi fæmineos cætus venatibus aptos
 Enumerem? numero cedit arena meo.
 Quid referam Bajas, prætextaque littora velis,
 Et, quæ de calido sulfure fumat, aquam?
 Hinc aliquis vulnus referens in pectore, dixit,
 Non hæc (vt fama est) vnda salubris erat.
 Ecce suburbanæ templum nemorale Dianæ,
 Partaque per gladios regna nocente manu:
 Illa quod est virgo, quod tela Cupidinis odit;
 Multa dedit populo vulnera: multa dabit.
 Hastenus vnde legas quod ames, vbi retia tendas,
 Præcipit imparibus vincta Thaleia modis.
 Nunc tibi quæ placuit, quas sit capienda per artes,
 Dicere præcipuæ molior artis opus.
 Quisquis vbique viri, dociles aduertite mentes,
 Pollicitisque fauens vulgus adeste meis.
 Prima tuæ menti veniat fiducia, cunctas
 Possè capi; capies. tu modo tende plagas.
 Vere prius volucres taceant, æstate cicadæ:
 Mænalius lepori det sua terga canis:

O 3

Formi-

Fœmina quam iuueni blande tentata repugnet.
 Hæc quoque, quam poteris credere nolle, volet.
 Vtque viro furtiua Venus sic grata puellæ est.
 Vir male diffimulat: tectius illa cupit.
 Conueniat maribus, ne quam nos ante rogemus;
 Fœmina jam partes vïsta rogantisaget.
 Mollibus in pratis admugit fœmina tauro:
 Fœmina cornipedi semper adhinnit equo.
 Parcior in nobis, nec tam furiosa libido est.
 Legitimum finem flamma virilis habet.
 Byblida quid referam, vetito quæ fratris amore
 Arsit, & est laqueo fortiter vïta nefas?
 Myrrha patrem, sed non quæ filia debet, amauit:
 Et nunc obducto cortice pressa latet.
 Illius lacrymis, quas arbore fundit odora,
 Vngimur: & dominæ nomina gutta tenet.
 Forte sub vmbrosis memorosæ vallibus Idæ,
 Candidus armenti gloria taurus erat;
 Signatus tenui media inter cornua nigro.
 Vna fuit labes; cætera lactis crant.
 Illum Gnosiadesque Cydoniadesque iuuenæ
 Optarunt tergo sustinuisse suo.
 Pasiphaë fieri gaudebat adultera tauri:
 Inuida formosâ oderat illa boues.
 Nota cano. non hoc, quæ centum sustinet vrbes,
 Quamuis sit mendax, Creta negare potest.
 Ipsa nouas frondes, & prata tenerima, tauro
 Fertur inasûeta subssecuisse manu.
 It comes armentis: nec ituram cura moratur
 Conjugis. & Minos à boue victus erat.
 Quid tibi Pasiphaë pretiosas sumere vestes?
 Ille tuus nullas sentit adulter opes.
 Quid tibi eum speculo montana armenta petenti?
 Quid toties positas fingis inepta comas?
 Crede tamen speculo, quod te negat esse iuuenam.

Quam

Quam cuperes fronti cornua nata tuæ!
 Siue placet Minos: nullus quærat adulter.
 Siue virum maus fallere; falle viro.
 In nemo & saltus thalamo regina relicto
 Fertur, vt Aonio concita Baccha deo.
 Ah quoties vultu vaccam spectauit iniquo,
 Et dixit, Domino cur placet ista meo!
 Aspice, vt ante ipsum teneris exultat in herbis:
 Nec dubito, quin se stulta placere putet.
 Dixit: & ingenti jamdudum de grege duci
 Iussit: & immeritam sub juga curua trahi:
 Aut cadere ante aras commentaque sacra coëgit:
 Et tenuit læta pellicis exta manu.
 Pellicibus quoties placauit numina cæsis:
 Atque ait exta tenax, Ite, placete meo.
 Et modo se fieri Europam, modo postulat Io:
 Altera quod bos est: altera vecta boue.
 Hanc tamen impleuit vacca deceptusacerna
 Dux gregis: & partu proditus autor erat.
 Cressa Thyesteo si se abstinuisse amore;
 (O, quantum est, vni posse placere viro!)
 Non medium rupisset iter, curruque retorto.
 Auroram versis Phœbus adisset equis.
 Filia purpureos Niso furata capillos,
 Puppe cadens celsa, facta refertur auis.
 Altera Scylla maris monstrum, medicamine Ciræes,
 Pube premit rabidos inguinibusque canes.
 Qui Martem terris Neptunum effugit in vndis,
 Conjugis Atrides victima dira fuit.
 Cui non defleta est Ephyræa flamma Creusæ?
 Et nece natorum sanguinolenta parens?
 Fleuit Amynthorides per inania lumina Phœnix:
 Hippolytum rapidi diripuistis equi.
 Quid fodis immeritis Phineu sua lumina natis?
 Pœna reuersura est in caput ista tuum.

O 4

Omnia

Omnia feminea sunt ista libidine mota.
 Acrior est nostra, plusque furoris habet.
 Ergo age, ne dubita cunctas superare puellas.
 Vix erit è multis quæ neget vna tibi.
 Quæ dant, quæq; negant; gaudent tamen esse rogata.
 Vt jam fallaris, tuta repulsa tua est.
 Sed cur fallaris? cum sit noua grata voluptas,
 Et capiant animos plus aliena suis?
 Fertior seges est alienis semper in agris:
 Vicinumque pecus grandius vber habet.
 Sed prius ancillam captatæ nosse puellæ
 Cura sit, accessus molliet ipsa tuos.
 Proxima consiliis dominæ sit vt illa videto:
 Neue parum tacitis conscia fida jocis.
 Hanc tu pollicitis, hanc tu corrupum rogando:
 Quod petis, ex facili, si volet illa, feres.
 Illa leget tempus (medici quoque tempora seruant)
 Quo facilis dominæ mens sit, & apta capi.
 Mens erit apta capi tunc, cum lætissima rerum,
 Vt seges in pingui luxuriabit humo.
 Pectora dum gaudent, nec sunt astricta dolore;
 Ipsa patent, & blanda tum subit arte Venus.
 Tunc cum tristis erat defensa est Ilion armis:
 Militibus grauidum læta recepit equum.
 Tunc quoque tentanda est, cum pellice læsa dolebit:
 Tunc facies, opera ne sit inulta tua.
 Hanc matutinos pectens ancilla capillos
 Incitet: & velo remigis addat opem:
 Et secum tenui suspirans murmure dicat:
 Vt puto, non poteris ipsa referere vicem.
 Tunc de te narret: tunc persuadentia verba
 Addat: & insano juret amore mori.
 Sed propera, ne vela cadant, iræque residant.
 Vt fragilis glacies, interit ira mora.
 Queris, an hanc ipsam profit violare in inistram?

Tali-

Talibus admittis alea grandis inest.
 Hæc ad concubitum fit sedula: tardior illa:
 Hæc dominæ munus temperat: illa sibi.
 Casus in euentu est: licet hic indulgeat ausis;
 Consilium tamen est abstinentiæ meum.
 Non ego per præceps, & acuta cacumina vadam,
 Nec iuuenum quisquam me duce captus erit.
 Si tamen illa tibi dum dat, recipitque tabellas,
 Corpore, non tantum sedulitate, placet;
 Fac domina potiare prius: comes illa sequatur.
 Non tibi ab ancilla est incipienda Venus.
 Hoc vnum moneo (si quid modo creditur arti,
 Nec mea dicta rapax per mare ventus agat)
 Aut nunquam tentes, aut perfice. tollitur index,
 Cum semel in partem criminis illa venit.
 Non auis vtiliter viscatis effugit alis:
 Non bene de laxis cassibus exit aper:
 Saucius arrepto piscis retinetur ab hamo.
 Opprime tentatam: nec, nisi victor, abi.
 Tum neque te prodet communi noxia culpa:
 Factaque erunt dominæ diætæque nota tibi.
 Sed bene celetur, bene si celabitur index;
 Notitiæ suberit semper amica tuæ.
 Tempora qui solis operosa colentibus arua,
 Fallitur, & nautis aspicienda putat.
 Nec semper credenda Ceres fallacibus aruis:
 Nec semper viridi concaua puppis aquæ:
 Nec teneras tutum est semper captare puellas.
 Sæpe dato melius tempore fiet idem.
 Siue dies suberit natalis: siue calendæ,
 Quas Venerem Marti continuasse iuuat,
 Siue erit ornatus, non vt fuit ante, sigillis,
 Sed regum positas circus habebit opes;
 Differ opus, tunc tristis hyems, tunc Pleiades instant.
 Tunc tener æquorea mergitur Hædus aqua:

O 5

Tunc

Tunc bene definitur : tunc si quis creditur alto,

Vix tenuit laceræ naufraga membra ratis.

Tunc licet incipias , qua flebilis Allia luce

Vulneribus Latiis sanguinoleata fuit:

Quaque die redeunt rebus minus apta gerendis

Culta Palæstino septima festa viro.

Magna supersticio tibi sit natalis amicæ:

Quaque aliquid dandum est, illa sit atra dies.

Cum bene vitaris ; tamen auferet. inuenit artem

Fœmina , qua cupidi carpat amanti opes.

Institor ad dominam veniet discinctus emacem :

Expedit merces teque sedente suas.

Quas illa , inspicias , sapere vt videre , rogabit.

Oscula deinde dabit : deinde rogabit , emas.

Hoc fore contentam multos iurabit in annos.

Nunc opus esse sibi , nunc bene dicet emi.

Si non esse domi , quos des , causabere nummos ;

Littera poscetur , nec didicisse iuuat.

Quid quasi natali cum poscit nauera libo ,

Et quoties opus est , nascitur illa sibi?

Quid cum mendaci damno mœstissima plorat ,

Elapsusque caua fingitur aure lapis?

Multa rogant reddenda dari : data reddere nolunt.

Perdis : & in damno gratia nulla tuo est.

Non mihi, sacrilegas meretricum vt persequar artes,

Cum totidem linguis , sint satis ora decem.

Cera vadum tentet rasis infusa tabellis:

Cera tuæ primum conscia mentis eat.

Blanditias ferat illa tuas , imitataque amantum

Verba, nec exiguas , quisquis es, adde preces.

Hectora donauit Priamo prece motus Achilles:

Flectitur iratus voce rogante Deus.

Promittas facito (quid enim promittere lædit?)

Pollicitis diues quilibet esse potest.

Spes tenet in tempus , semel est si credita , longum:

illa

Illam quidem fallax, sed tamen apta dea est.

Si dederis quicquam, poteris ratione relinqui:

Præteritum tulerit, perdideritque nihil.

Et quæ non dederis, semper videre daturus.

Sic dominum sterilis sæpe fefellit ager.

Sic, ne perdidit, non cessat perdere lusor,

Et reuocat cupidas alea sæpe manus.

Hoc opus, hic labor est. Primum sine munere jungi.

Si dederit gratis; quæ dedit, usque dabit.

Ergo eat, & blandis peraretur littera verbis:

Exploretque animos, primaque tentet iter.

Littera Cydippen pomo perlata fefellit,

Insciaque est verbis capta puella suis.

Disce bonas artes (moneo) Romana iuuentus;

Non tantum trepidos vt ueare reos.

Quam populus, iudexque grauis, lectusque senatus;

Tam dabit eloquio victa puella manus.

Sed lateant vires: nec sis in fronte disertus.

Effugiant voces verba molesta tuæ.

Quis, nisi mentis inops, teneræ declamat amicæ?

Sæpe valens odii littera eausa fuit.

Sit tibi credibilis sermo, consuetaque verba:

Blanda tamen, præsens vt videre loqui.

Si non accipiet scriptum, illectumque remittet;

Lecturam spera: propositumque tene.

Tempore difficile veniunt ad aratra iuueni:

Tempore lenta pati fræna docentur equi.

Ferreas assiduo consumitur annulus vsu:

Interit assidua vomer aduncus humo.

Quid magis est durum saxo: quid mollius vnda?

Dura tamen molli saxa cauantur aqua.

Penelope ipsam (perstes modo) tempore vinces.

Capta vides sero Pergama: capta tamen.

Legerit, & nolit rescribere: cogere noli:

Tu modo blanditias fac legat ipsæ tuas.

Quæ

Quæ voluit legisse, volet rescribere lectis.
 Per numeros veniunt ista, gradusque suos.
 Forsitan & primo veniet tibi littera tristis,
 Quæque roget, ne se sollicitare velis. (stes.
 Quod rogat illa, timet: quod non rogat, optat, vt in-
 Insequere: & voti postmodum compos eris.
 Interea siue illa toro resupina feratur;
 Lecticam dominæ dissimulanter adi,
 Neue aliquis verbis odiosas afferat aures,
 Quam potes ambiguus callidus abde notis:
 Seu pedibus vacuis illi spatiosa teretur
 Porticus; hic socias tu quoque junge moras.
 Et modo præcedas, facito: modo terga sequaris:
 Et modo festines: & modo lentus eas.
 Nec tibi de mediis aliquam transire columnis
 Sit pudor: aut lateri continuasse latus.
 Nec sine te curuo sedeat speciosa theatro,
 Quod spectes, humeris afferet illa suis.
 Illam respicias, illam rirere licebit:
 Multa supercilio, multa loquere notis.
 Et laudas aliquo mimo saltante puellæ:
 Et faueas illi, quisquis agatur amans.
 Cum surgit furgas, donec sedet illa, sedeto.
 Arbitrio dominæ tempora perde tuæ.
 Sed tibi nec ferro placeat torquere capillos,
 Nec tua mordaci punice crura teras.
 Ista jube faciant, quorum Cybeleia mater
 Concinitur Phrygiis exululata modis.
 Forma viros neglecta decet. Minoida Theseus
 Abstulit à nulla tempora comptus acu.
 Hippolytum Phædra, nec erat bene cultus, amauit.
 Cura deæ filius aptus Adonis erat.
 Munditiæ placeant: suscentur corpora campo:
 Sit bene conueniens, & sine labe toga:
 Linguaque nec rigeat: careant rubigine dentes:

Nec vagus in laxa pes tibi pelle natet:
 Nec male deformet rigidos tonsura capillos:
 Sit coma, sit docta barba resecta manu:
 Et nihil emineant, & sint sine sordibus vngues:
 Inque caua nullus stet tibi nare pilus:
 Nec male odorati sit tristis anhelitus oris:
 Nec lædat nares virque paterque gregis.
 Cætera lasciua faciant concede puella:
 Vel si quis male vir quærit habere virum.
 Ecce suum vatem Liber vocat. hic quoque amantes.
 Adjuuat: & flammæ, qua calet ipse, fauet.
 Gnostis in ignotis amens errabat arenis,
 Quæ brevis æquoreis Dia feritur aquis.
 Vtque erat è somno tunica velata recincta,
 Nuda pedem, croceas irreligata comas;
 Thesea crudelem furdas clamabat ad vndas;
 Indigno teneras imbre rigante genas.
 Clamabat, flebatque simul (sed vtrumque decebat)
 Nec facta est lacrymis turpior illa suis.
 Iamque iterum tundens mollissima pectora palmis,
 Perfidus ille abiit, Quid mihi fiet? ait.
 Quid mihi fiet? ait: sonuerunt cymbala toto
 Littore, & attonita tympana pulsa manu.
 Excidit illa metu, rupitque nouissima verba:
 Nullus in exanimi corpore sanguis erat.
 Ecce Mimallonides sparsis in terga capillis:
 Ecce leues Satyri præuia turba dei:
 Ebrius ecce senex pandò Silenus asello,
 Vix sedet: & pressas continet arte jubar.
 Dum sequitur Bacchas, Bacchæ fugiuntque, petuntque,
 Quadrupedem ferula dum malus vrget eques;
 In caput aurito cecidit delapsus asello.
 Clamarunt Satyri, Surge age, surge pater.
 Iam deus in curru, quem summum texerat vuis,
 Tigribus adjunctis aurea lora dabat.

Et color, & Theſeus, & vox abiëre puellæ:
 Terque fugam petit: terque retenta metu eſt:
 Horruit, vt ſteriles, agitatur quas ventus, ariſta:
 Vt leuis in madida canna palude tremiſt.
 Cui deus, En adſum tibi cura fidelior, inquit:
 Pone metum; Bacchi Gnoſſias vxor eris.
 Munus habe cælum: cælo ſpectabere fidus.
 Sæpe reges dubiam Creſſa puella ratem.
 Dixit: & eſt curru, ne tigres illa timeret,
 Deſilit: impoſito ceſſit arena pede.
 Implicitamque ſinu (neque enim pugnare valebat)
 Abſtulit: vt facile eſt omnia poſſe deo.
 Pars Hymenæe canunt: pars altera Euoë clamant.
 Sic coëunt ſacro nupta deuſque tōro.
 Ergo, vbi contigerint poſiti tibi munera Bacchi,
 Atque erit in ſocii ſœmina parte tori;
 Nycteliumque patrem, nocturnaſque ſacra precare,
 Ne jubeant capiti vina nocere tuo.
 Hic tibi multa licet ſermone latentia fiſto
 Dicere: quæ dici ſentiat illa ſibi.
 Blanditiãſque leues tenui perſcribere vino:
 Vt dominam in menſa ſe legat illa tuam:
 Atque oculos oculis ſpectare fatentibus ignem.
 Sæpe tacens vocem verbaque vultus habet.
 Fac primus rapias illius tacta labellis
 Pocula: quaque bibit parte puella, bibas.
 Et quemcumque cibum digitiſ libauerit illa,
 Tu pete. dumque petes, ſit tibi tacta manus.
 Sint etiam tua vota viro placuiſſe puellæ.
 Vtilior votis factus amicus erit.
 Huic, ſi forte bibas, ſortem concede priorem:
 Huic detur capiti miſſa corona tuo.
 Siue erit inferior, ſeu par, prior omnia ſumat:
 Nec dubites illi verba ſecunda loqui.
 Tuta, frequenſque via eſt, per amici fallere nomen:

Tuta frequenſque licet ſit via; crimen habet.
 Inde procurator, nimium quoque multa procurat,
 Et ſibi mandatis plura videnda putat.
 Certa tibi à nobis dabitur menſura bibendi:
 Officiũ præſtent menſque pedesque ſuum.
 Iurgia præcipue vino ſtimulata caueto,
 Et nimium faciles ad fera bella manus.
 Occidit Eurytion ſtulte data vina bibendo.
 Aptior eſt dulci menſa merumque joco.
 Si vox eſt, canta: ſi mollia brachia, falta:
 Et quacumque potes dote placere, place.
 Ebrietas vt vera nocet: ſic fiſta iuuabit.
 Fac titubet blaſo ſubdola lingua ſono:
 Et quidquid dices facieſque proteruius æquo;
 Credatur nimium cauſa fuiſſe merum.
 Et bene dic dominae, bene, cum quo dormiet illa:
 Sed male ſit tacita mente precare viro.
 At, cum diſcedit menſa conuiuia remota;
 (Ipla tibi accessus turba, locumque dabit.)
 Inſere te turbæ: leuiterque admotus eunti,
 Velle latus digitiſ: & pede range pedem.
 Colloquii jam tempus adeſt. fuge ruſtice longe
 Hinc pudor: audacem forſque Venuſque iuuant:
 Non tua ſub noſtras veniet ſacundia leges.
 Fac tantum cupias, ſponte diſertus eris.
 Eſt & agendus amans, imitandaque vulnera verbis.
 Hic tibi quærat qualibet arte fides.
 Nec credi labor eſt: ſibi quæque videtur amanda.
 Peſſima ſit, nulli non ſua forma placet.
 Sæpe tamen vere cœpit ſimulatore amare:
 Sæpe, quod incipiens ſinſerat eſſe, fuit.
 Quo magis o faciles imitantibus eſte puellæ.
 Fiet amor, verus, qui modo fiſtus erat.
 Blanditiis animum ſurtim deprehendere nunc ſit,
 Vt pendens liquida ripa ſubitur aqua.

Nec faciem, nec te pigeat laudare capillos:
 Et teretes digitos, exiguumque pedem.
 Delectant, etiam castas, præconia forma:
 Virginitibus curæ est, grataque forma sua.
 Nam cur in Phrygiis lunonem & Pállada filius
 Nunc quoque iudicium non tenuisse pudet?
 Laudatas ostendit auis lunonia pennas:
 Si tacitus spectes, illa recondit opes.
 Quadrupedes inter rapidi certamina cursus;
 Depexaque jubæ, plausaque colla iuuant.
 Nec timide promitte: trahunt promissa puellas.
 Pollicitis testes quoslibet adde deos.
 Iupiter ex alto perjuria ridet amantum,
 Et jubet Æolios irrita ferre Notos.
 Per Styga Iunoni falsum jurare solebat
 Iupiter, exemplo nunc fauet ille suo.
 Expedi esse deos: &, vt expedi, esse putemus.
 Dentur in antiquos thura merumque focos.
 Nec secura quies illos similibus sopori
 Detinet, innocui viuite: numen adest.
 Reddite depositum: pietas sua fœdera seruet:
 Fraus abfit: vacuas cædis habete manus.
 Ludite, si sapitis, solas impune puellas.
 Hac minus est vna fraude pudenda fides.
 Fallite fallentes: ex magna parte profanum
 Sunt genus, in laqueos, quos posuere, cadant.
 Dicitur Ægyptus caruisse iuuantibus arua
 Imbribus: atque annis sicca fuisse nouem;
 Cum Thraxius Busrin adit, monstratque piari
 Hospitis effuso sanguine posse Iouem.
 Illi Busrin, Fies Iouis hostia primus,
 Inquit: & Ægypto tu dabis hospes aquam.
 Et Phalaris tauro violenti membra Perilli
 Torruit, infelix imbuit auctor opus.
 Iustus vterque fuit: neque enim lex æquior vlla est.

Quam

Quam necis artifices arte perire sua.
 Ergo & periuras merito perijuria fallant:
 Exemplo doleat femina læsa suo.
 Et lacrymæ profunt: lacrymis adamanta mouebis:
 Fac madidas videat, si potes, illa genas.
 Si lacrymæ (neq; enim veniunt in tempore semper)
 Deficiunt; vda lumina tange manu.
 Quis sapiens blandis non misceat oscula verbis?
 Illa licet non det; non data sume tamen.
 Pugnabit primo fortassis: &, Improbe dicit:
 Pugnando vinci se tamen illa volent.
 Tantum ne noceant teneris male rapta labellis,
 Neue queri possit dura fuisse, caue.
 Oscula qui sumpsit, si non & cætera sumpsit;
 Hæc quoque quæ data sunt, perdere dignus erat.
 Quantum defuerat pleno post oscula voto!
 Hei mihi rusticitas, non pudor ille fuit!
 Vim licet appellent; grata est vis illa puellis:
 Quod iuuat, inuitæ sæpe dedisse volunt.
 Quæcumque est Veneris subita violata rapina,
 Gaudet: & improbitas muneris instar habet.
 At, quæ cum posset cogi, non tacta recessit;
 Vt simulet vultu gaudia; tristis erit.
 Vim passa est Phœbe: vis est illata forori:
 Et gratus raptis raptor vterque fuit.
 Fabula nota quidem, sed non indigna referri,
 Scyrias Hæmonio victa puella viro.
 Iam dea laudatæ dederat mala præmia formæ
 Colle sub Idæo vincere digna Venus.
 Iam nurus ad Priamum diuerso venerat orbe,
 Grataque in Iliacis mœnibus vxor erat.
 Iurabant omnes in læsi verba mariti:
 (Nam dolor vnus, publica causa fuit)
 Turpe, nisi hoc matris precibus tribuisset, Achilles
 Veste virum longa dissimularus erat.

P

Quid

Quid facis *Acide*? non sunt tua munera *lanæ*.

Tu titulos alia *Palladis* arte petas.

Quid tibi cum *calathis*? *clypeo* manus apta ferendo.

Pensa quid? in *dextera*, qua cadet *Hector*, habes?

Rejice *succinctos* operoso *stamine* *fufos*.

Qua *flanda* est *ista* *Pelias* *hasta* manu.

Fortè erat in *thalamo* *virgo* *regalis* eodem:

Hæc *illum* *stupro* *comperit* esse *virum*.

Viribus *illa* *quidem* *viſta* est (ita credere oportet)

Sed *voluit* *vinci* *viribus* *illa* *tamen*.

Sæpe *mane* *dixit*, cum jam *properaret* *Achilles*:

Fortia *nam* *posita* *ſumpſerat* *arma* *colo*.

Vis *vbi* *nunc* *illa* est? *quid* *blanda* *voce* *moraris*

Autorem *ſupri* *Deidameia* *tui*?

ſcilicet, vt *pudor* est *quiddam* *cœpiſſe* *priorem*;

Sic *alio* *gratum* est *incipiente* *pati*.

Ah *nimia* est *propria* *iuveni* *ſiducia* *forma*,

Expectet *ſi* *quis*, *dum* *prior* *illa* *roget*.

Vir *prior* *accedat*: *vir* *verba* *precantia* *dicat*:

Excipiat *blandas* *comiter* *illa* *preces*.

Vt *poriare*, *roga*: *tantum* *cupit* *illa* *rogari*.

Da *cauſam* *voti* *principiumque* *tui*.

Iupiter *ad* *veteres* *ſupplex* *Heroidas* *ibat*:

Corripuit *magnum* *nulla* *puella* *Iouem*.

ſi *tamen* à *precibus* *tumidos* *accedere* *ſactus*.

ſenſeris; *incepto* *parce*, *reſerque* *pedem*.

Quod *refugit*, *multæ* *cupiunt*: *odère*, *quod* *inſtat*.

Lenius *inſtando* *tædia* *tolle* *tui*.

Nec *ſpes* est *Veneris* *ſemper* *proſitenda* *roganti*:

Intret *amicitiæ* *nomine* *tectus* *amor*.

Hoc *aditu* *vidi* *tetricæ* *data* *verba* *puellæ*:

Qui *ſuerat* *cultor*, *ſactus* *amator* *erat*.

Candidus *in* *nauta* *turpis* *color*: *æquoris* *vnda*

Debet & à *radiis* *ſideris* *eſſe* *niger*.

Turpis *in* *agricola*: *quia* *vomere* *ſemper* *adunco*,

Et

Et *grauibus* *raſtris* *ſub* *Ioue* *verſat* *humum*.

Et *tu*, *Palladiæ* *petitur* *qui* *fama* *coronæ*,

Candida *ſi* *ſuerint* *corpõra*; *turpis* *eris*.

Palleat *omnis* *amans*: *color* *eſt* *hic* *aptus* *amanti*.

Hoc *debet*: *hoc* *multi* *non* *valuiſſe* *putant*.

Pallidus *in* *Lyricen* *ſiluis* *errabat* *Orion*:

Pallidus *in* *lenta* *Naide* *Daphnis* *erat*.

Arguat & *macies* *animum*: *nec* *turpe* *putaris*

Pileolum *nitidis* *impoſuiſſe* *comis*.

Attenuant *iuuenem* *vigilatæ* *corpõra* *noctes*,

Curaque, & *in* *magno* *qui* *ſit* *amõre*, *dolor*.

Vt *voto* *potiare* *tuo*, *miferabilis* *eſto*:

Vt, *qui* *te* *videat*, *dicere* *poſſit*, *Amas*.

Conquerar, *an* *moneam*, *miſtum* *ſas* *eſſe*, *neſasque*:

Nomen *amicitiæ* *eſt*, *nomen* *inane* *fides*.

Hei *mihi* *non* *tutum* *eſt*, *quod* *amas*, *laudare* *ſodali*.

Cum *tibi* *laudanti* *credidit*; *ipſe* *ſubit*.

At *non* *Actorides* *lectum* *temeravit* *Achillis*:

Quantum *ad* *Pirithoum*, *Phædra* *pu dica* *ſuit*.

Hermionem *Pylades*, *qua* *Pallada* *Phœbus*, *amauit*:

Quodque *tibi* *geminus* *Tyndari* *Caſtor*, *erat*.

ſi *quis* *idem* *ſperat*; *laturas* *poma* *myricas*

Speret: & *in* *medio* *flumine* *mella* *petat*.

Nil, *nifi* *turpe* *iuuat*: *curæ* *eſt* *ſua* *cuique* *voluptas*:

Hæc *quoque* *ab* *alterius* *grata* *dolore* *venit*.

Heu *facinus*, *non* *eſt* *hoſtis* *metuendo* *amanti*:

Quos *credis* *ſidos*, *effuge*; *tutus* *eris*.

Cognatum, *fratremque* *caue*, *fidumque* *ſodalem*:

Præbebit *veros* *hæc* *tibi* *turba* *metus*.

Fuirturus *eram*: *ſed* *ſunt* *diuerſa* *puellis*

Pectora. *mille* *animos* *excepi* *mille* *modis*.

Nec *tellus* *eadem* *parit* *omnia*. *vitibus* *illa*

Conuenit: *hæc* *oleis*. *hic* *bene* *farra* *virent*.

Pectoribus *mores* *tot* *sunt*, *quot* *in* *orbe* *figuræ*:

Qui *ſapit*, *innumeris* *moribus* *aptus* *erit*.

Utque leuis Proteus modo se tenuabat in vndas ;
 Nunc leo, nunc arbor, nunc erat hirtus aper:
 Hi jaculo pisces, illi capiuntur ab hamis :
 Hos caua contento retia fune trahunt.
 Nec tibi conveniet cunctos modus vnus ad annos:
 Longius infidias curua videbit anus.
 Si doctus videre rudi, petulansue pudenti ;
 Diffidet miseræ protinus illa sibi.
 Inde fit, vt quæ se timuit committere honesto ;
 Vilis in amplexus inferioris eat.
 Pars superat ccepti: pars est exhausta, laboris.
 Hic teneat nostras anchora iacta rates.

P. OVIDII NASONIS

S V L M O N E N S I S

D E

ARTE AMANDI

L I B E R II.

DICITE iô Pæan: & iô bis dicite Pæan:
 Decidit in casses præda petita meos.
 Lætus amans donet viridi mea carmina
 palma:

Præferor Ascræo Mæonioque seni.
 Talis ab armiferis Priameius hospes Amyclis
 Candida cum rapta conjuge vela dabat.
 Talis erat, qui te curru victore ferebat,
 Vecta peregrinis Hippodameia rotis.
 Quid properas iuuenis ? mediis tua pinus in vndis
 Nauigat: & longè, quem peto, portus abest.
 Non satis inuenisse tibi est me vate puellam.
 Arte mea capta est: arte tenenda mea est.
 Nec minor est virtus, quam quærere, parta tueri:

Casus

Casus inest illic: hic erit artis opus.
 Nunc mihi, siquando, puer, & Cytherea, fauete:
 Nunc Erato: nam tu nomen amoris habes.
 Magna paro: quas possit amor remanere per artes
 Dicere, tam vasto peruagus orbe puer.
 Et leuis est, & habet geminas, quibus euolet, alas.
 Difficile est illis imposuisse modum.
 Hospitis effugio præcluserat omnia Minos:
 Audacem pennis repperit ille viam.
 Dædalus vt clausit conceptum crimine matris
 Semibouemque virum, semiuirumque bouem;
 Sit modus exilio, dixit, iustissime Minos:
 Accipiat cineres terra paterna meos.
 Et, quoniam in patria fatis agitur iniquis
 Viuere non potui, da mihi posse mori.
 Da reditum puero, senis est si gratia vilis:
 Si non vis puero parcere; parce seni.
 Dixerat hæc. sed & hæc, & multo plura licebat
 Dicere: at egressus non dabat ille viro.
 Quod simulac sensit, Nunc nunc ô Dædale dixit,
 Materiam qua sis ingeniosus, habes.
 Possidet & terras, & possidet æquora Minos:
 Nec tellus nostræ, nec patet vnda fugæ.
 Restat iter cœli: cœlo tentabimus ire.
 Da veniam cæpto Lupiter alte meo.
 Non ego sidereas affecto tangere sedes.
 Qua fugiam dominum nulla, nisi ista via est.
 Per Styga detur iter: Stygias transibimus vndas.
 Sunt mihi naturæ jura nouanda meæ.
 Ingenium mala sæpe mouent. quis crederet vquam
 Aërias hominem carpere posse vias?
 Remigium volucrum disponit in ordine pennas,
 Et leue per lini vincula necit opus,
 Imaque pars ceris astringitur igne solutis:
 Finitusque nouæ jam labor artis erat.

P 3

TRA-

Tractabat ceramque puer pennasque renidens,
 Nescius hæc humeris arma parata suis.
 Cui pater, His (inquit) patria est adeunda carinis:
 Hæc nobis Minos effugiendus ope est.
 Aëra non potuit Minos; alia omnia clausit.
 Qua licet, inuentis aëra rumpe meis.
 Sed tibi non virgo Tegæa, comesque Bootes;
 Ensisfer Orion aspiciendus erit.
 Me pennis sectare datis: ego prius ibo.
 Sit tibi cura sequi: me duce tutus eris.
 Nam siue ætherias vicino sole per auras
 Ibumus; impatiens cera caloris erit.
 Siue humiles propiore freto iactabimus alas;
 Mobilis æquoreis penna madefcet aquis.
 Inter utrumque vola: ventos quoque nate caueto:
 Quaque ferent auræ, vela secunda dato.
 Dum monet; aptat opus puero: monstratq; moneri,
 Erudit infirmas vt sua mater aues.
 Inde suis factas humeris accommodat alas,
 Perque nouum timidus corpora librat iter.
 Iamque volaturus paruo dedit oscula nato:
 Nec patriæ lacrymas continuere genæ.
 Monte minor collis, campis erat altior æquis:
 Hinc data sunt miseræ corpora bina fugæ.
 Et mouet ipse suas, & nati respicit alas
 Dædalus: & cursus sustinet vsque suos.
 Iamque nouum delectat iter: positoque timore
 Icarus audaci fortius arte volat.
 Hos aliquis, tremula dum captat arundine pisces,
 Vidit: & inceptum dextra reliquit opus.
 Iam Samos à læua fuerat Naxosque relicta,
 Et Paros, & Clario Delos amata Deo.
 Dextra Lebynthos erat, siluisque vmbrosa Calydnæ,
 Cinctaque piscosis Astypalæa vadis:
 Cum puer incautis nimiam temerarius annis

Altius egit iter, deseruitque patrem.
 Vincula labant: & cera deo propiore liquefcit:
 Nec tenues venti brachia mota tenent.
 Territus à summo despexit in æquora cælo:
 Nox oculis pauido venit oborta metu.
 Tabuerant ceræ: nudos quatit ille lacertos:
 Et trepidat: nec, quo sustineatur, habet.
 Decidit. atque cadens, Pater ô pater auferor, inquit.
 Clauserunt virides ora loquentis aquæ.
 At pater infelix, non jam pater, Icare clamat,
 Icare clamat, vbi es? quoue sub axe volas?
 Icare clamabat: pennas aspexit in vndis.
 Ossa tegit tellus: æquora nomen habent.
 Non potuit Minos hominis compefcere pennas:
 Ipse deum volucrem detinuisse paro.
 Fallitur, Hæmonias si quis decurrit ad artes,
 Datque quod à teneri fronte reuellit equi.
 Non faciunt, vt viuat amor, Medæides herbæ,
 Mistaque cum magicis mersa venena sonis.
 Phasias Æsoniden, Circe tenuisset Vlyfsem,
 Si modo seruari carmine posset amor.
 Nec data profuerint pallentia philtra puellis.
 Philtra nocent animis: vimque furoris habent.
 Sit procul omne nefas: vt ameris, amabilis esto.
 Quod tibi non facies, solauæ forma dabit,
 Sit licet antiquo Nireus adamatus Homero,
 Naiadumque tener crimine raptus Hylas.
 Vt dominam teneas nec te mirere relictum,
 Ingenii dotes corporis adde bonis. (nos,
 Forma bonum fragile est, quantumq; accedit ad an-
 Fit minor, & spatio carpitur ipsa suo.
 Nec semper violæ, nec semper lilia florent:
 Et riget amissa spina relicta rosa.
 Et tibi jam venient cani formose capilli:
 Iam venient rugæ, quæ tibi corpus arent.

Iam molire animum, qui duret, & astrue formans.

Solus ad extremos permanet ille rogos.

Nec leuis, ingenuas pectus coluisse per artes,

Cura sit : & linguas edidicisse duas.

Non formosus erat, sed erat facundus Vlysses :

Et tamen æquoreas torfit amore deas.

Ah quoties illum doluit properare Calypso,

Remigioque aptas esse negauit aquas !

Hæc Troiæ casus iterumque iterumque rogabat:

Ille referre aliter sæpe solebat idem.

Littore constiterant : illic quoque pulchra Calypso

Exigit Odrysi fata cruenta ducis.

Ille leui virga (virgam nam forte tenebat)

Quod rogat in spisso littore pingit opus.

Hæc (inquit) Troia est (muros in littore fecit)

Hic tibi sit Simois : hæc mea castra puta.

Campus erat (campum fecit) quem cæde Dolonis

Sparsumus, Hæmonios dum vigil optat equos.

Illic Sithonii fuerant tentoria Rhesi :

Hæc ego sum captis nocte reuersus equis.

Pluraque pingebat. subitis cum Pergama fluctus

Abstulit, & Rhesi cum duce castra suo.

Tum dea, Quas, inquit, fidas tibi credis ituro,

Perdiderint vnde nomina quanta vides ?

Ergo age fallaci timide confide figuræ

Quisquis es : atque aliquid corpore pluris habe.

Dextera præcipue capit indulgentia mentes :

Asperitas odium sæuaque bella mouet :

Odimus accipitrem, quia viuuit semper in armis,

Et pauidum solitos in pecus ire lupos.

At caret insidiis hominum, quia mitis hirundo est:

Quasque colat turres Chaonis ales habet.

Este procul lites, & amaræ prælia linguæ.

Dulcibus est verbis mollis alendus amor.

Lite fugant nuptæque viros, nuptasque mariti:

Inque

Inque vicem credunt rem sibi semper agi.

Hoc decet vxores : dos est vxoria lites.

Audiat optatos semper amica sonos.

Non legis iustum lectum venistis in vnum :

Fungitur in vobis mûnere legis amor.

Blanditiæ molles, auresque iuuantia verba

Affer: vt adventu læta sit ipsa tuo.

Non ego diuitibus venio præceptor amandi.

Nil opus est illi, qui dabit, arte mea.

Secum habet ingenium, qui cum libet, Accipe dicit.

Cedimus: inuentis plus habet ille meis.

Pauperibus vates ego sum : quia pauper amaui.

Cum dare non possem munera ; verba dabam.

Pauper amet caute: timeat maledicere pauper :

Multaque diuitibus non patientia ferat.

Me iratum memini dominæ turbasse capillos :

Hæc mihi quam multos abstulit ira dies !

Nec puro, nec sensu tunicam laniasse : sed ipsa

Dixerat : & pretio est illa redempta meo.

At vos (si sapitis) vestri peccata magistri

Effugite, & culpæ damna timeate meæ.

Prælia cum Parthis, cum culta pax sit amica,

Et jocus, & causas quicquid amoris habet.

Si nec blanda satis, nec erit tibi comis amica ;

Perfer, & obdura : postmodo mitis erit.

Flectitur obsequio curuatus ab arbore ramus.

Franges ; si vires experiere tuas.

Obsequio transantur aquæ : nec vincere possis

Flumina ; si contra, quam rapit vnda, nates.

Obsequium tigresque domat timidusque leones.

Rustica paulatim taurus aratra subit.

Quid fuit asperius Nonacrina Atalanta ?

Succubuit meritis trux tamen illa viri.

Sæpe suos casus nec mitia facta puellæ

Flesse sub arboribus Melaniona ferunt,

Sæpe tulit iussu fallentia retia collo:
 Sæpe fera toruos cuspide fixit apros.
 Sensit & Hylæi contentum faucibus arcum:
 Sed tamen hoc arcu notior alter erat.
 Non te Mænalias armatum scandere sylvas,
 Nec jubeo collo retia ferre tuo:
 Pectora nec missis jubeo præbere sagittis.
 Artis erunt cautæ mollia iussa meæ.
 Cede repugnanti: cedendo victor abibis.
 Fac modo quas partes illa jubebit, agas.
 Arguit, arguito: quicquid probat illa, probato:
 Quod dicit, dicas: quod negat illa, neges.
 Riserit, arride: si flerit, flere memento.
 Imponat leges vultibus illa tuis.
 Seu ludet, numerosque manu jactabit eburnos;
 Tu male jactato: tu bene jacta dato.
 Seu jacies talos, victam ne pœna sequatur,
 Damnosi facito stent tibi sæpe canes:
 Siue latrocinii sub imagine calculus ibit;
 Fac pereat vitreo miles ab hoste tuus.
 Ipse tene distincta tuis vmbacula virgis:
 Ipse face in turba, qua venit illa, locum.
 Nec dubita tereti scamnum producere lecto:
 Et tenero soleam deme, vel adde pedi.
 Sæpe etiam dominæ, quamuis horrebis & ipse,
 Argentis manus est calcificanda sinu.
 Nec tibi turpe puta (quamuis sit turpe, placebit)
 Ingenua speculum sustinuisse manu.
 Ille fatigatæ vincendo monstra nouercæ,
 Qui meruit cœlum, quod prior ipse tulit;
 Inter Ioniacas calathum tenuisse puellas
 Creditur, & lanas excoluisse rudes.
 Paruit imperio dominæ Tiryntius heros.
 I nunc, & dubita ferre, quod ipse tulit:
 Iustus adesse foro; iusta maturius hora

Fac semper venias: nec nisi serus abi.
 Occurras aliquo tibi dixerit; omnia differ.
 Curre: nec inceptum turba moretur iter.
 Nocte domum reperens epulis perfuncta redibit:
 Tunc quoque pro seruo, si vocat illa, veni.
 Rure erit: & dicet, Venias, (amor odit inertes)
 Si rota defuerit, tu pede carpe viam.
 Nec graue te tempus sitientis canicula tardet,
 Nec via per jactas candida facta niues.
 Militiæ species amor est: discedite segnes.
 Non sunt hæc timidis signa tuenda viris.
 Nox, & hyems, longæque via, sæuique dolores
 Mollibus his castris, & labor omnis inest.
 Sæpe feres imbrem cœlesti nube solum:
 Frigidus in nuda sæpe jacebis humo.
 Cynthius Admeti vaccas pauisse per æstus
 Fertur, & in parua delituisse casa.
 Quod Phœbum decuit, quem non decet exue fastus,
 Curam mansuri quisquis amoris habes.
 Si tibi per tutum placitumque negabitur ire,
 Atque erit opposita janua sulca fera;
 At tu per præcepto tecto delabere aperto:
 Det quoque furtiuas alta fenestra vias.
 Læta erit, vt causam tibi se sciet esse pericli.
 Hoc dominæ certi pignus amoris erit.
 Sæpe tua poterat Leandre carere puella:
 Transhabas: animum nosset vt illa tuum.
 Nec pudor ancillas, vt quæque erit ordine prima,
 Nec tibi sit seruos demeruisse pudor.
 Nomine quemque suo (nulla est jactura) saluta:
 Iunge tuas humiles ambitiose manus.
 Sed tamen & seruo (leuis est impensa) roganti
 Porrigere fortunæ munera parua tuæ.
 Porrigere & ancillæ qua pœnas luce pependit
 Lusa maritali Gallica veste manus.

Fac plebem (mihi crede) tuam : sit semper in illa
 Ianitor , & thalami qui jacet ante fores.
 Nec dominam jubeo pretioso munere dones :
 Parua , sed è paruis callidus apta dæo.
 Cum bene diues ager , cum rami pondere nutant ;
 Afferat in calathò rustica dona puer.
 Rure suburbano poteris tibi dicere missa
 Illa : vel in sacra sint licet empta via.
 Afferat aut vvas , aut quas Amaryllis amabat :
 At nunc castaneas , nunc amat illa nona.
 Quin etiam , turdoque licet missaque corona,
 Te memorem dominæ testificere tuæ.
 Turpiter his emittit spes mortis , & orba senectus.
 Ah pereant , per quos munera crimen habent !
 Quid tibi præcipiam teneros quoque mittere versus ?
 Hei mihi non multum carmen honoris habet.
 Carmina laudantur : sed munera magna petuntur.
 Dummodo sit diues barbarus ; ille placet.
 Aurea sunt vere nunc sæcula . plurimus auro
 Venit honos : auro conciliatur amor.
 Ipse licet venias Musis comitatus Homere ;
 Si nihil attuleris , ibis Homere foras.
 Sunt tamen & doctæ , rarissima turba , puellæ :
 Altera , non doctæ ; sed tamen esse volunt.
 Vtraque laudetur per carmina : carmina lector
 Commendat dulci qualiacumque sono.
 His ergo , atque illis , vigilatum carmen in ipsa
 Forsitan exigui muneris instar erit.
 At , quod eris per te facturus , & vtile credis ,
 Id tua te facito semper amica roget.
 Libertas alicui fuerit promissa tuorum ;
 Hanc tamen à domina fac petat ille tua.
 Si pœnam seruo , si vincula sæua remittis ;
 Quod facturus eras , debeat illa tibi.
 Vtilitas tua sit : titulus donetur amicæ.

Perde nihil : partes illa petentis agat.
 Sed te cuiucumque est retinendæ cura puellæ ;
 Attonitum forma fac putet esse sua.
 Sine erit in Tyriis , Tyrios laudabis amictus :
 Siue erit in Cois ; Coa decere puta.
 Aurata est ; ipso tibi sit pretiosior auro :
 Gausapa si sumpsit ; gausapa sumpta proba.
 Astiterit tunicata ; Moues incendia , clama :
 Sed timida caueat frigora voce roga.
 Compositum discrimen erit : discrimina lauda.
 Torserit igne comam : torre capille places.
 Brachia saltantis , vocem mirare canentis :
 Et cum deserit , verba querentis habe.
 Ipsos concubitus , ipsum venerere licebit,
 Quod iuvat : & querula gaudia voce notes.
 Si fuerit torua violentior ipsa Medusa ;
 Fiet amatori lenis & æqua suo.
 Tantum ne pateas verbis simulator in illis ,
 Effice : nec vultu destrue dicta tuo.
 Si latet ars , prodest : affert deprensa pudorem,
 Atque adimit merito tempus in omne fidem.
 Sæpe sub aurumnum , cum formosissimus annus ,
 Plenaque purpureo subrubet vva mero , (æstu ;
 Cum modo frigoribus premimur , modo soluihur
 Aère non certo corpora languor habet.
 Illa quidem valeat : sed si male firma cubabit,
 Et vitium cœli senserit ægra sui ;
 Tunc amor & pietas tua sit manifesta puellæ :
 Tunc sere , quæ plena postmodo falce metas.
 Nec tibi morosi veniant fastidia morbi ,
 Perque tuas fiant , quæ finit illa , manus.
 Et videat flentem : nec tædeat oscula ferre :
 Et sicco lacrymas combibat ore tuas.
 Multa voue ; sed cuncta palam : quotiesque licebit,
 Quæ referas illi somnia leta vide.

Et veniat quæ luffret anis lectumque locumque:
 Præferat & tremula fulfur & oua manu:
 Omnibus his inectunt gratæ vestigia cura:
 In thalamos multis hæc via fecit iter.
 Ne tamen officiis odium queratur ab ægra;
 Sit suus in blanda sedulitate modus.
 Neue cibos præbe, nec amari pocula succi
 Porrige. riuialis miscet illa tuus.
 Sed non, quo dederas à littore carbasæ, vento
 Vtendum est, medio cum potiare freto.
 Dum nouus errat amor, vires sibi colligit vsu:
 Si bene nutrieris, tempore firmus erit.
 Quem taurum metuis, vitulum mulcere solebas:
 Sub qua nunc recubas arbore, virga fuit.
 Nascitur exiguus, sed opes acquirit eundo,
 Quaque venit multas accipit amnis aquas.
 Fac tibi consuecat: nihil assuetudine majus.
 Quam tu dum capias, tædia nulla fuge.
 Te semper videat: tibi semper præbeat aures:
 Exhibeat vultus noxque diesque tuos.
 Cum tibi major erit fiducia posse requiri;
 Tunc procul absenti cura futurus eris.
 Da requiem. coquietus ager bene credita reddit:
 Terraque cælestes arida sorbet aquas.
 Phyllida Demophoon præfens moderatius vsit:
 Exarsit velis acrius illa datis.
 Penelopen absens solers torquebat Vlyffes:
 Phyllacides aberat Laodameia tuus.
 Sed mora tuta breuis: lentescunt tempore curæ:
 Vanescitque absens, & nouus intrat amor.
 Dum Menelaus abest, Helene ne sola jaceret,
 Hospitis est tepido nocte recepta sinu.
 Quis stupor hic Menelæ fuit? tu solus abibas;
 Iisdem sub tectis hospes, & vxor erant.
 Accipitri timidus credis furiose columbas.

Plenum

Plenum montano credis ouile lupo.
 Nil Helene peccat: nil hic committit adulter:
 Quod tu, quod faceret quilibet, ille facit.
 Cogis adulterium, dando tempusque locumque.
 Quo, nisi consilio est vsa puella tuo?
 Quid faciat: vir abest: & adest non rusticus hospes:
 Et timet in vacuo sola cubare toro.
 Viderit Atrides: Helenen ego crimine soluo.
 Vsa est humani commoditate viri.
 Sed neque fuluus aper media tam seuus in ira est,
 Fulmineo rapidos dum rotat ore canes,
 Nec lea, cum catulis lactentibus vbera præbet,
 Nec breuis ignaro vipera læsa pede;
 Fœmina quam socii deprensæ pellice lecti
 Ardet: & in vultu pignora mentis habet.
 In ferrum flammæque ruit: positoque decore
 Fertur, vt Aonii cornibus icta dei.
 Hoc bene compositos, hoc firmos rumpit amores:
 Crimina sunt cautis ista timenda viris.
 Coniugis admissum, violataque jura mariti,
 Barbara per natos Phasias vltæ suos.
 Altera dira parens (hæc est, quam cernis hirundo)
 Aspice, signatur sanguine pestus habet.
 Nec mea vos vai donat censura puellæ.
 Di melius! vix hoc nupta tenere potest.
 Ludite: sed furto celetur culpa modesto.
 Gloria peccati nulla petenda tui est.
 Nec dederis munus, cognosse quod altera possit:
 Nec sint nequitie tempora certa tuæ.
 Et, ne te capiat latebris sibi fœmina notis,
 Non vno est semper conuenienda loco.
 Et quoties scribes, totas prius ipse tabellas
 Inspice. plus multæ quam sibi missa, legunt.
 Læsa Venus iusta arma mouet, telumque remittit:
 Et modo quæ quæsta est ipsa, queraro facit.

Dum

Dum fuit Atrides vna contentus, & illa
 Casta fuit: vitio est improba facta viri.
 Audierat, laurumque manu vittasque ferentem
 Pro nata Chrysen non valuisse sua.
 Audierat Lyrnessi tuos abducta dolores,
 Bellaque per turpes longique moras.
 Hæc tantum audierat: Priameida viderat ipsa.
 Victor erat prædæ præda pudenda suæ.
 Inde Thyestiaden animo thalamoque recepit,
 Et male peccantem Tyndaris vltâ virum est.
 Quæ bene celaris, siqua tamen acta patebunt,
 Illa licet pateant, tu tamen usque nega.
 Tu neque subjectus, solito neque blandior esto.
 Hæc animi multum signa nocentis habent.
 Sed lateri ne parce tuo. pax omnis in illo est.
 Concubitu prior est inficienda Venus.
 Sunt, qui præcipiant herbas satueia nocentes
 Sumere. iudicii ista venena meis.
 Aut piper vrticæ mordacis semine miscent,
 Tritaque in annofo flaua pyretra mero.
 Sed dea non patitur sic ad sua gaudia cogi,
 Colle sub vmbroso quam tenet altus Eryx.
 Candidus Alcathoi qui mittitur vrbe Pelasga
 Bulbus, & ex horto quæ venit herba salax,
 Ouaque fumantur: fumantur Hymettia mella,
 Quasque tulit folio pinus acuta nuces.
 Docta quid ad magicas Erato conuerteris artes?
 Interior curru meta terenda meo est.
 Qui modo celabas monitu tua crimina nostro,
 Fleste iter, & monitu detege furta meo.
 Nec leuitas culpanda mea est. non semper eodem
 Impositos vento panda carina vehit.
 Nam modo Threicio Borea, modo currimus Euro:
 Sæpe tument Zephyro lintea: sæpe Noto.
 Aspice, vt in curru modo dat fluitantia rector

Lora:

Lora: modo admissos arte retentet equos.
 Sunt quibus ingræta timida indulgentia seruit:
 Et, si nulla subest æmula, languet amor.
 Luxuriant animi rebus plerumque secundis,
 Nec facile est æqua commoda mente pati.
 Vt leuis absumptis paulatim viribus ignis
 Ipse latet, summo candet in igne cinis,
 Sed tamen extinctas admoto sulfure flammæ
 Inuenit, & lumen, quod fuit ante, redit:
 Sic, vbi pigra situ, securaque pectora torpent;
 Acribus est stimulis eliciendus amor.
 Fac timeat de te, tepidamque recalface mentem:
 Palleat indicio criminis illa tui. (est,
 O, quantum, & quoties numero comprehendere non
 Felicem, de quo læsa puella dolet!
 Quæ simul inuitas crimen peruenit ad aures;
 Excidit: & misera voxque colorque fugit.
 Ille ego sim, cuius laniet furiosa capillos:
 Ille ego sim, teneras cui petat vngue genas.
 Quem videat lacrymans: quem toruis spectet ocellis:
 Quo sine non possit viuere: posse velit.
 Si spatium quæras; breue sit, quo læsa queratur:
 Nè vires lenta colligat ira mora.
 Candida jamdudum cingantur colla lacertis,
 Inque tuo stans est accipienda sinu.
 Oscula da flenti: Veneris da gaudia flenti.
 Pax erit: hoc vno soluitur ira modo.
 Cum bene sæuerit, cum certa videbitur hostis.
 Tunc pete concubitus fœdera: mitis erit.
 Illic depositis habitat concordia telis:
 Illo (crede mihi) gratia nata loco est.
 Quæ modo pugnarunt, iungunt sua rostra columba,
 Quarum blanditias, verbaque murmur habet.
 Prima fuit rerum confusa sine ordine moles,
 Vnaque erat facies sidera, terra, fretum.

Q

Mox

Mox cœlum impositum est terris: humos æquore cin-

Inque suas partes cessit inane Chaos. (cœta est,

Sylua feras cepit, volucres agitabilis ær,

In liquida pisces delituitis aqua.

Tum genus humanum solis errabat in agris:

Hifque meræ vires, & rude corpus erat.

Sylua domus fuerat, cibus herba, cubilia frondes,

Iamque diu nulli cognitus alter erat:

Blanda truces animos fertur mollisse voluptas.

Constitierant vno fœmina virque toro.

Quid facerent, ipsi nullo didicere magistro:

Arte Venus nulla dulce peregit opus.

Ales habet, quod amet: cum quo sua gaudia jungat

Invenit in media fœmina piscis aqua.

Cerua parem sequitur: serpens serpente tenetur:

Hæret adulterio cum cane nexa canis:

Lætâ salutaris ouis: tauro quoque lætâ iuuenta est:

Sustinet immundum summa capella marem.

In furias agitantur equæ, spatioque remoto

Per loca diuiduos amne sequuntur equos.

Ergo age, & iratæ medicamina fortia præbe.

Illâ feri requiem sola doloris habent:

Illâ Machaonijs superant medicamina succos:

His vbi peccaris, restituendus eris.

Hæc ego cum canerem, subito manifestus Apollo

Mouit inauratæ pollice fila lyrae.

In manibus kaurus: sacris induta capillis

Laurus erat: vates ille videndus adest.

Is mihi, Lasciu, dixit, præceptor amoris,

Duc age discipulos ad mea templa tuos:

Est vbi diuersum fama celebrata per orbem

Littera; cognosci quæ sibi quemque iubet.

Qui sibi notus erit, solus sapienter amabit,

Atque opus ad vires exiget omne suas.

Cui faciem natura dedit, spectetur ab illa:

Cui color est, humero sæpe patente cubet.

Qui sermone placet, taciturna silentia viter:

Qui canit arte, canat: qui bibit arte, bibat.

Sed neque declament medio sermone disertî,

Nec sua vesanus scripta poëta legat.

Sic monuit Phœbus (Phœbo parete monenti)

Certa Dei sacro est hujus in ore fides.

Ad propiora vocor. quisquis sapienter amabit,

Vincet, & è nostra, quod petet, arte feret.

Credita non semper sulci cum sænore reddunt,

Nec semper dubias adjuuat aura rates.

Quod iuuat, exiguum est: plus est, quod lædit amantes.

Proponant animo multa ferenda suo.

Quor lepores in Atho, quot apes pascuntur in Hybla,

Cœrula quot baccas Pallados arbor habet,

Littore quot conchæ; tot sunt in amore dolores:

Quæ patimur, multo spicula felle madent.

Dieta erit iste foras, quam tu fortasse videbis:

Iste foras, & te falsa videre, puta.

Clausâ tibi fuerit promissa janua nocte:

Perfer, & immunda ponere corpus humo.

Forfitan & vultu mendax ancilla superbo

Dicet; Quid nostras obsidet iste fores?

Postibus, & duræ supplex blandire puellæ,

Et capiti demptas limine pone rosas.

Cum volet, accedes: cum te vitabit, abibis.

Dedecet ingenuos tædia ferre sui.

Effugere hinc non est quare tibi possit amica

Dicere, Non omni tempore sensus abest.

Nec maledictâ puta nec verbera ferre puellæ

Turpe, nec ad teneros oscula ferre pedes.

Quid moror in paruis? animus maioribus instat.

Magna canam: toto pectore vulgus ades.

Ardua molimur: sed nulla, nisi ardua virtus.

Difficilis nostra poscitur arte labor.

Riualem patienter habe. victoria tecum
 Stabit : eris magni victor in arce Iouis.
 Hæc tibi non hominem, sed quercus crede Pelasgas
 Dicere. nil istis ars mea maius habet.
 Innuet illa, feras: scribet, ne tange tabellas :
 Vnde volet, veniat: quoque libebit, eat.
 Hoc in legitima præstant vxore mariti,
 Cum tener ad partes tu quoque somne venis.
 Hac ego, confiteor, non sum perfectus in arte.
 Quid faciam? monitis sum minor ipse meis.
 Mene palam nostræ det quisquam signa puellæ?
 Et patiar? nec me quolibet ira ferat?
 Oscula vir dederat (memini) suis: oscula questus
 Sum data. barbarie noster abundat amor.
 Non semel hoc vitium nocuit mihi. doctior ille est,
 Quo veniunt alii conciliante viri.
 Sed melius nescisse fuit. sine furta tegantur,
 Ne fugiat visio fallus ab ore pudor.
 Quo magis, ô juvenes, deprendere pareite vestras.
 Peccent: peccantes verba dedisse putent.
 Crescit amor prensis. vbi par fortuna duorum est,
 In causam damni perstat vterque sui.
 Fabula narratur toto notissima cælo;
 Mulciberis capti Marsque Venusque dolis.
 Mars pater insano Veneris turbatus amore,
 De duce terribili factus amator erat.
 Nec Venus oranti (nec enim dea mollior vlla est)
 Rustica Gradiuo difficilisque fuit.
 Ah quoties lasciuia pedem risisse mariti
 Dicitur, & duras igne vel arte manus!
 Marte palam simul est Vulcanum imitata; decebat;
 Multaque cum forma gratia mista fuit.
 Sed bene concubitus primo celare solebant:
 Plena verecundi culpa pudoris erat.
 iudicio Solis (quis Solem fallere posset?)

Cognita Vulcano conjugis acta suæ.
 Quam mala Sol exempla moues? pete munus ab ipsa:
 Et tibi, si taceas, quod dare possit, habet.
 Mulciber obscuros, lectum circaque superque,
 Disponit laqueos: lumina fallit opus.
 Fingit iter Lemnon: veniunt ad fœdus amantes:
 Impliciti laqueis nudus vterque jacent.
 Conuocat ille deos (præbent spectacula capti)
 Vix lacrymas Venerem continuisse ferunt.
 Non vultus texisse suos, non denique possunt
 Partibus obscœnis opposuisse manus.
 Hic aliquis ridens, In me, fortissime Mauors,
 Si tibi sunt oneri, vincula transfer, ait.
 Vix precibus Neptune tuis captiua resoluat
 Corpora. Mars Creten occupat: illa Paphon.
 Hoc tibi profecit Vulcane: quod ante tegebant,
 Liberius faciunt: & pudor omnis abest.
 Sæpe tamen demens stultè fecisse fateris,
 Teque ferunt iræ pœnituisse tuæ.
 Hoc vetui. vos ecce verat deprensa Dione
 Insidias illas, quas tulit ipsa, dare.
 Nec vos riuali laqueos disponite: nec vos
 Excipite arcana verba notata manu.
 Ista viri capent, si jam captanda putabant,
 Quos facient iustos ignis & vnda viros.
 En iterum testor: nihil hic, nisi lege remissum.
 Luditur in nostris insita nulla jocis.
 Quis Cereris ritus audet vulgare profanus,
 Magnaque Threicia sacra reperta Samo?
 Eximia est virtus præstare silentia rebus:
 Et contra grauis est culpa, tacenda loqui.
 Quam bene; quod frustra captatis arbore pomis
 Tantalus in media garrulus aret aqua!
 Præcipue Cytherea iubet sua sacra teneri.
 Admoneo, veniat nequis ad illa loquax.

Condita si non sunt Veneris mysteria cistis,
 Nec caua vesanis ictibus æra sonant:
 Attamen inter nos medio versantur in vsu:
 Sic tamen inter nos, vt latuisse velint.
 Ipsa Venus pubem, quoties velamina ponit,
 Protegitur læua semireducta manu.
 In medio, passimque coit pecus. hoc quoque viso
 Auertit vultus sæpe puella suos.
 Conueniunt thalami furtis & janua nostris:
 Parsque subinjecta veste pudenda latet.
 Et si non tenebras, at quiddam nubis opacæ
 Querimus, atque aliquid luce patente minus.
 Tum quoq; cum solem nondum prohibebat & im-
 Tegula, sed quercus testæ, cibumq; dabat; (brem
 In nemore atq; antris, non sub Ioue juncta voluptas:
 Tanta rudi populo cura pudoris erat.
 At nunc nocturnis titulos imponimus actis,
 Atque emittur magno nil, nisi posse loqui.
 Scilicet excuties omnes, vbi quæque puella est:
 Cuilibet vt dicas, hæc quoque nostra fuit:
 Nec desint, quas tu digitis ostendere possis:
 Vt quamque attingeris, fabula turpis erit.
 Parua queror: fingunt quidam quæ vera negarent,
 Et nulli non se concubuisse ferunt.
 Corpora si nequeunt, quæ possunt nomina tangunt:
 Famaque, non factio crimine, crimen habet.
 I nunc, claude fores custos odiose puellæ,
 Et centum duris postibus adde seras.
 Quid tuti superest, vbi nominis extat adulter,
 Et credi, quod non contigit esse, cupit?
 Nos etiam veros parce profitemur amores,
 Testæque sunt solida mystica furta fide.
 Parcite præcipue vitia exprobrare puellis,
 Vitæ quæ multis dissimulasse fuit.
 Nec suus Andromedæ color est objectus ab illo,

Mobilis in gemino cui pede penna fuit.
 Omnibus Andromache visa est spatiosior æquo:
 Vnus, qui modicam diceret, Hector erat.
 Quod male feres, assuesce; feres bene. multa vetustas
 Leniet: incipiens omnia sentit amor.
 Dum nouus in viridi coalescit cortice ramus;
 Concutiat tenerum quælibet aura, cadet.
 Mox, etiam ventis spatio durata, resistet,
 Firmaque adoptiuas arbor habebit opes.
 Eximit ipsa dies omneis de corpore mendas,
 Quodque fuit vitium, desinit esse mora.
 Ferre nouæ nares vitiorum terga recusant:
 Assiduo domitas tempore fallit odor.
 Nominibus mollire licet mala. fusca vocetur,
 Nigrior Illyrica cui pice sanguis erit.
 Si pæta est, Veneri similis: si flaua, Mineræ.
 Sit gracilis, mæie quæ male visa sua est.
 Dic agilem, quæcunque breuis: quæ turgida, plenam:
 Et lateat vitium proximitate boni.
 Nec quotus annus eat, nec quo sit nata require
 Consule: quæ rigidus munera censor habet.
 Præcipue si flore caret, meliusque peractum est
 Tempus: & albentes jam ligat illa comas.
 Vtilis o iuuenes aut hæc, aut ferior ætas.
 Iste feret segetes: iste ferendus ager.
 Dum vires annique sinunt tolerate labores:
 Iam veniet tacito curua senecta pede.
 Aut mare nauigiis, aut vomere findite terram,
 Aut fera belligeras addite in arma manus:
 Aut latus, & vires, operamque afferte puellis.
 Hoc quoque militia est: hoc quoque fecit opes.
 Adde, quod est illis operum prudentia major,
 Solus & artifices qui facit, vsus adest.
 Illæ munditiis annorum damna rependunt:
 Et faciunt cura, ne videantur anus:

Vtque velis Venerem jungunt per mille figuras.
 Inuenit plures nulla tabella modos.
 Illis sentitur non irritata voluptas:
 Quod iuuat, ex æquo fœmina, virque ferunt.
 Odi concubitus, qui non utrinque resoluunt:
 Hoc est, cur pueri tangar amore minus.
 Odi quæ præbet, quia sit præbere necesse,
 Siccacque de lana eogitat ipsa sua.
 Quæ datur officio, non est mihi grata voluptas.
 Officium faciat nulla puella mihi.
 Me voces audire iuuat sua gaudia fastas:
 Vtque morer me me sustineamque roget.
 Aspiciam dominæ victos amentis ocellos.
 Langueat: & tangi se vetet illa diu.
 Hæc bona non primæ tribuit natura iuuentæ,
 Quæ cito post septem lustra venire solent. (tum
 Qui properant, noua musta bibant, mihi fundat avi-
 Consulibus præficus condita testa merum.
 Nec platanus, nisi sera, potest obfistere ventis,
 Et lædunt nudos prata nouella pedes.
 Scilicet Hermionem Helenæ præponere posses?
 Et melior Gorge, quam sua mater erat?
 Ad Venerem quicumque voles attingere seram;
 Si modo duraris, præmia digna feres.
 Consciis ecce duos accepit lectus amantes:
 Ad thalami clausas Musa resiste fores.
 Sponte sua sine te celeberrima verba loquentur:
 Nec manus in lecto læua jacebit iners.
 Inuenient digiti quid agant in partibus illis,
 In quibus occulte spicula tingit amor.
 Fecit in Andromache prius hoc fortissimus Hector;
 Non solum bellis virilis ille fuit:
 Fecit & in capta Lyrneside magnus Achilles,
 Cum premeret mollem lassus ab hoste torum.
 Illis te manibus tangi Brisei sinebas,

Imbutæ

Imbutæ Phrygia quæ nec semper erant.
 An fuit hoc ipsum, quod te lasciuia iuuaret,
 Ad tua victrices membra venire manus?
 Crede mihi, Veneris non est properanda voluptas;
 Sed sensum tarda perficienda mora.
 Cum loca reppererit: quæ tangi fœmina gaudet;
 Non obster, tangas quo minus illa, pudor.
 Aspicias oculos tremulo fulgore micantes,
 Vt sol à liquida sepe refulget aqua.
 Accedant questus, accedat amabile murmur,
 Et dulces gemitus, aptaque verba joco.
 Sed neque tu dominam velis majoribus vsus
 Desere, nec cursus anteat illa tuos.
 Ad metarum properate simul, tunc plena voluptas,
 Cum pariter victi fœmina virque jacent.
 Hic tibi seruandus tenor est: cum libera dantur
 Otia; furtiuum nec timor urget opus.
 Cum mora non tuta est; totis incumbere remis
 Vitile, & admissio subdere calcar equo.
 Finis adest operi, palmam date grata iuuentus,
 Sertaque odorata myrtea ferte comæ.
 Quantus apud Danaos Podalirius arte medendi,
 Æacides dextra, pectore Nestor erat,
 Quantus erat Calchas extis, Telamonius armis,
 Automedon curru; tantus amator ego.
 Me vatem celebrate viri: mihi dicite laudes:
 Cantetur toto nomen in orbe meum.
 Arma dedi vobis: dederat Vulcanus Achilli.
 Vincite muneribus, vicit ut ille, datis.
 Sed quicumque meo superarit Amazona ferro,
 Inscribat spoliis, Naso magister erat.
 Ecce rogant teneræ, sibi dem præcepta, puellæ.
 Vos eritis chartæ proxima cura meæ.

Q 5

P. OVI-

P. OVIDII NASONIS
SULMONENSIS.

DE

ARTE AMANDI

LIBER III.

RIMA dedi Danais in Amazonas arma,
supersunt (tuz.
Quæ tibi dem, & turbæ Penthesilea
Ite in bella pares: vincant, quibus alma
Dione

Fauerit, & toto qui volat orbe puer.
Non erat armatis æquum concurrere nuda:
Sic etiam vobis vincere turpe viri.
Dixerit è multis aliquis, quid virus in angues
Adjicis? & rapidis tradis ouile lupis?
Parcite paucarum diffundere crimen in omneis.
Spectetur meritis quæque puella suis.
Si minor Atrides Helenen, Helenesque sororem
Quo premat Atrides crimine major habet.
Si scelere Oeclides Talaoniæ Eriphyles
Viuis, & in viuis ad Styga venit equis;
Est pia Penelope, lustris errante duobus,
Et totidem lustris bella gerente viro.
Respice Phyllaciden: & quæ comes isse marito
Fertur; & ante annos occubuisse suos.
Fata Pheretidæ conjux Pagæsea redemit:
Proque viri est vxor funere lata sui.
Accipe me Capaneu, cineres miscebimus, inquit,
Iphias: in medios desiluitque rogos.
Ipsa quoque & cultu est, & nomine femina virtus.
Nec mirum, populo si placet ipsa suo.
Non tamen hæc mentes nostra poscuntur ab arte.
Conueniant cymbæ vela minora meæ.

Nk

Nil, nisi lasciu per me discuntur amores:
Femina præcipio quo sit amanda modo.
Femina nec flammæ, nec sæuis excutit arcus.
Parcius hæc video tela nocere viris.
Sæpe viri fallunt; teneræ non sæpe puellæ:
Pauoque, si quæras, crimina fraudis habeat.
Phasiadem matrem fallax dimisit Iason:
Venit in Asonios altera nupta sinus.
Quantum ad te Theseu, volucres Ariadna marinas
Pauit; in ignoto sola relicta loco.
Quære nouem cur isse vias dicatur, & audi
Depositis sylvas Phyllida fesse comis.
Et famam pietatis habet, tamen hospes & ensem
Præbuit, & causam mortis Elisa tuæ.
Quid vos perdidit, dicam: nescistis amare.
Defuit ars vobis, arte perennat amor.
Nunc quoque nescirent: sed me Cytherea docere
Iussit: & ante oculos constitit ipsa meos.
Tum mihi, Quid miseræ dixit meruere puellæ?
Traditur armatis vulgus inmeru viris.
Illos artifices gemini fecere libelli:
Hæc quoque pars monitis erudienda tuis.
Probra Therapnææ qui dixerat ante maritæ;
Mox cecinit laudes prosperiore lyra.
Si bene te nosti, cultas ne læde puellas.
Gratia, dum viuis, ista petenda tibi est.
Dixit: & è myrto (myrto nam vincta capillos
Constiterat) folium, granaque pauca dedit.
Sensimus acceptum numen quoque, purius æther
Fulsit, & è toto pectore cessit onus.
Dum facit ingenium; petite hinc præcepta puellæ,
Quas pudor, & leges, & sua jura sinunt.
Venturæ memores jam nunc estote senectæ,
Sic nullum vobis tempus abibit iners.
Dum licet, & veros etiam nunc editis annos;

Ludite:

Ludite : eunt anni more fluentis aquæ.
 Nec quæ præterit, rursum reuocabitur unda:
 Nec quæ præterit horam, redire potest.
 Utendum est ætate : cito pede labitur ætas.
 Nec bona tam sequitur, quam bona prima fuit.
 Hos ego, qui canent frutices, violaria vidi :
 Hæc mihi de spina grata corona data est.
 Tempus erit, quo tu, quæ nunc excludis amantes,
 Frigida deserta nocte jacebis anus :
 Nec tua frangetur nocturna janua rixa :
 Sparfa nec inuenies limina mane rosa.
 Quam cito (me miserum) laxantur corpora rugis,
 Et perit in nitido qui fuit ore color,
 Quasque fuisse tibi canas à virgine juras,
 Sparguntur subito per caput omne comæ !
 Anguibus exiit tenui cum pelle vetustas,
 Nec faciunt ceruos cornua jacta senes.
 Vestra sine auxilio fugiunt bona, carpite florem,
 Qui nisi carptus erit, turpiter ipse cadet.
 Adde, quod & partus faciunt breuiora iuuentæ
 Tempora. continua messe senescit ager.
 Latmius Endymion non est tibi Luna rubori,
 Nec Cephalus roseæ præda pudenda deæ.
 Ut taceam de te, quem nunc quoque luget, Adoni;
 Vnde habet Ænean Harmonienque Venus ?
 Ite per exemplum genus ô mortale Dearum,
 Gaudia nec cupidis vestra negate viris.
 Ut jam decipiant, quid perditis ? omnia constant:
 Mille licet fumant; deperit inde nihil.
 Conteritur ferrum, silices tenuantur ab vsu.
 Sufficit, & damni pars caret illa metu.
 Quis veter appposito lumen de lumine sumi,
 Quisue cauum vastas in mare seruet aquas ?
 Et tamen vlla viro mulier non expedit, inquit.
 Quid, nisi quam sumis, dic mihi perdis aquam ?

Nec

Nec vos prostituit mea vox : sed vana timere
 Damna vetat. damnis munera vestra carent.
 Sed me flaminibus venti majoris iturum
 Dum fumus in portu prouehat aura leuis.
 Ordari à cultu. cultis bene Liber ab vuis
 Prouenit, & culto stat seges alta solo.
 Forma dei munus : forma quota quæque superbit ?
 Pars vestrum tali munere magna caret.
 Cura dabit faciem : facies neglecta peribit ;
 Idaliæ similis sit licet illa deæ.
 Corpora si veteres non sic coluere puellæ ;
 Non veteres cultus sic habuere viri.
 Si fuit Andromache tunicas induta valentes ;
 Quid mirum ? duri militis vxor erat.
 Scilicet Ajaci conjux ornata veniret ;
 Cui tegmen septem terga fere bouum.
 Simplicitas rudis ante fuit, nunc aurea Roma est,
 Et magnas domiti possidet orbis opes.
 Aspice, quæ nunc sunt Capitolia, quæque fuerunt ;
 Alterius dices illa fuisse Iouis.
 Curia, consilio quæ nunc dignissima tanto est ;
 De stipula, Tatio regna tenente fuit.
 Quæ nunc sub Phœbo dæribusque palatia fulgent ;
 Quid nisi araturis pascua bubus erant ?
 Prisca iuuent alios : ego me nunc denique natum
 Gratulor. hæc ætas moribus apta meis.
 Non quia nunc terra lentum subducitur aurum,
 Lectaque diuerso litore concha venit.
 Non, quia decrescunt effosso marmore montes,
 Nec, quia cærelæ molè fugantur aquæ.
 Sed quia cultus adest; nec nostros manit in annos.
 Rusticitas priscis illa superstes aui.
 Vos quoque non caris aures onerate lapillis,
 Quos legit in viridi decolor Indus aqua.
 Nec prodite graves inasuto vestibus auro :

Per

Per, quas nos petitis, sæpe fugatis, opes.
 Munditiis capimur: nec sint sine lege capilli:
 Admotæ formam dantque negantque manus.
 Nec genus ornatus vnus est: quod quamq; decebit,
 Eligat: & speculum consulat ante suum.
 Longa probat facies capitis discrimina puri:
 Sic erat ornatis Laodameia comis.
 Exiguam summa nodum sibi fronte relinqui
 Vt pateant aures, ora rotunda volunt.
 Alterius crines humero jaçentur vtroque.
 Talis es assumpta Phœbe canore lyra.
 Altera succinctæ religitur more Diana:
 Vt solet, attonitas cum petit illa feras,
 Hanc decet inflatos laxè jacuisse capillos:
 Illa sit altricis impedienda comis.
 Hanc decet ornari testudine Cylleneæ:
 Sustineat similes fluctibus illa sinus.
 Sed neque ramosa numerabis in ilice frondes,
 Nec quot apes Hyblæ, nec quot in Alpe feræ;
 Nec mihi tot cultus numero comprehendere fas est.
 Adjicit ornatus proxima quæque dies.
 Et neglecta decet multas coma. sæpe jacere
 Hesternam credas. illa repera modo est.
 Ars castum simulet, sic capta vt vidit in vrbe
 Alcides Iolen, Hanc ego, dixit, amo.
 Talem te Bacchus Satyris clamantibus Euce
 Sustulit in currus Gnosti relicta suos.
 O quantum indulget vestro natura decori,
 Quarum sunt multis damna pianda modis!
 Nos male detegimur, raptique ætate capilli
 Vt Borea frondes excutiente, cadunt.
 Fœmina caniciem Germanis inficit herbis,
 Et melior vero quæritur arte color.
 Fœmina procedit densissima crinibus emptis;
 Proque suis alios efficit ære suos.

Nec pudor est emisse palam. venire videmus
 Herculis ante oculos, virginumque chorum.
 Quid de veste loquar? non jam segmenta requiro,
 Nec quæ bis Tyrio murice lana rubet.
 Cum tot prodierint pretio leuiore colores;
 Quis furor est census corpore ferre suos?
 Aëris ecce color, tum cum sine nubibus aër,
 Nec tepidus pluuias concitat Auster aquas.
 Ecce tibi similis, qui quondam Phryxon & Hellen
 Diceris Inois eripuisse dolis.
 Hic vndas imitatur, habet quoque nomen ab vndis:
 Crediderim Nymphas hac ego veste tegi.
 Ille crocum simulat. croceo velatur amictu
 Roscida luciferos cum Dea jungit equos.
 Hic Paphias myrtos: hic purpureos amethystos,
 Albetesue rosas, Threiciamque gruem.
 Nec glandes Amarylli tuæ, nec amygdala defunt:
 Et sua velleribus nomina cera dedit.
 Quot noua terra parit flores, cum vere tepenti
 Vitis agit gemmas, pigraque fugit hyems;
 Lana tot, aut plures succos bibit. elige certos.
 Nam non conueniens omnibus vnus erit.
 Pulla decet niueas; Briseida pulla decebat:
 Cum rapta est, pulla tum quoque veste fuit.
 Alba decent fuscas: albis Cephei placebas.
 Sic tibi vestitæ pressa Seriphos erat.
 Quam sæpe admonui, ne trux caper iret in alas.
 Neue forent duris aspera crura pilis.
 Sed non Caucasæ doceo de rupe puellas,
 Quæque bibunt vndas Myse Cæcæ tuas.
 Quid, si præcipiam, ne fuscet inertia dentes,
 Oraque suscepta mane lauentur aqua?
 Scitis & inducta candorem querere cera.
 Sanguine quæ vero non rubet; arte rubet.
 Arte, supercilii confinia nuda repletis,

Paruaque sinceræ velat aluta genas.
 Nec pudor est oculos tenui signare fauilla,
 Vel prope te nato lucide Cydne croco.
 Est mihi, quo dixi vestræ medicamina forma,
 Paruus, sed cura grande libellus opus.
 Hinc quoque præsidium læsæ petitote puellæ:
 Non est pro vestris ars mea rebus iners.
 Non tamen expositas mensâ deprendat amator
 Pyxidas, ars faciem dissimulata iuuet:
 Quem non offendat toto fæx illita vultu,
 Cum fluit in tepidos pondere lapsa sinus?
 Oesopa quid redolent, quamuis mittantur Athenis,
 Demptus ab immundæ vellere succus ouis?
 Nec coram mistas ceruæ sumpsisse medullas,
 Nec coram dentes perfricuisse probem.
 Ista dabunt faciem; sed erunt deformia visu.
 Multaque, dum fiunt, turpia, facta placent.
 Quæ nunc nomen habent operosi signa Myronis;
 Pondus iners quondam, duraque massa fuit.
 Annulus vt fiat, primo colliditur aurum:
 Quas geritis vestes, sordida lana fuit.
 Cum fieret lapis, asper erat; nunc nobile signum:
 Nuda Venus madidas exprimit imbre comas,
 Tu quoque dum coleris, nos te dormire putemus;
 Aptius à summa conspiciere manu.
 Cur mihi nota tui causâ est candoris in ore?
 Claudè fores thalami, quæ rude cogis opus.
 Multa viros nescire decet: pars maxima rerum
 Offendit, si non interiora tegas.
 Aurea quæ pendent ornato signa theatro;
 Inspice quam tenuis bractea ligna tegat.
 Sed neque ad illa licet populo, nisi facta, venire:
 Nec, nisi summotis forma paranda viris.
 At non, pectendos coram præbere capillos,
 Vt jaceant sub per tua colla, veto.

illo præcipue, ne sis morosa, caueo
 Tempore: nec lapsas sæpe resolue comas.
 Tuta sit ornatrix, odi, quæ fauciat ora
 Vnguibus, & rapta brachia figit acu.
 Deuouet, & tangit dominæ caput illa: simulque
 Plorat ad inuisas sanguinolenta comas.
 Quæ male crinita est, custodem in limine ponat,
 Orneturæ Bonæ semper in æde Deæ.
 Dicitus eram subito cuidam venisse puellæ;
 Turbida peruerfas induit illa comas.
 Hostibus eueniat tam fœdi causâ pudoris,
 Inque nurus Parthas dedecus illud eat.
 Turpe pecus murilum: turpis sine gramine campus:
 Et sine fronde frutex: & sine crine caput.
 Non mihi venistis Semele Ledæque docendæ,
 Perque fretum falso Sidoni vecta boue:
 Aut Helene, quam non stultè Menelæe reposcis;
 Tu quoque non stultè Troice raptor habes.
 Turba docenda venit, turpes pulchræque puellæ:
 Pulchræque sunt semper deteriora bonis.
 Formosa minus artis opem præceptaque quærunt:
 Est illis sua dos forma sine arte potens.
 Cum mare compositum est; securus nauita cessat:
 Cum tumet, auxilii assidet ille suis.
 Rara tamen menda facies caret, occule mendas:
 Quaque potes vitium corporis abde tui.
 Si breuis es, sedeas; ne stans videare sedere,
 Inque tuo jaceas quantulumque toro.
 Hic quoque, ne possit fieri mensura cubantis;
 Insecta lateant fac tibi veste pedes.
 Quæ nimis est gracilis, pleno velamina siso
 Sumat; & ex humeris laxus amictus eat.
 Pallida purpureis tingat sua corpora virgis:
 Nigrior ad Pharii confuge piscis opem.
 Pes malus in niuea semper celetur aluta:

Arida nec vinclis crura resoluere tuis.
 Conueniunt tenues scapulis Aemeletides altis:
 Angustum circa fascia pectus eat.
 Exiguo signet gestu quodcumque loquatur,
 Cui digiti pingues, & scaber vnguis erit.
 Cui grauis oris odor, numquam jejuna loquatur,
 Et semper spatium distet ab ore viri.
 Si niger, aut ingens, aut non erit ordine natus
 Dens tibi; ridendo maxima damna feres.
 Quis credat? discunt etiam ridere puellæ,
 Queritur atque illis hac quoque parte decor.
 Sint modici rictus, sint parua vtrimque lacuna,
 Et summos dentes ima labella tegant.
 Nec sua perpetuo contendant illa risu:
 Sed leue nescio quid, femineumque sonent.
 Est, quæ peruerso distorqueat ora cachinno:
 Cum risu læta est altera, flere putes.
 Illa sonat raucum quiddam atque inamabile ridet,
 Vt rudis à scabra turpis a fella mola.
 Quo non ars penetrat? discunt lacrymare decenter:
 Quoque volunt plorant tempore, quoque modo.
 Quid, cum legitima fraudatur littera voce,
 Blæsaque fit iusto lingua coacta sono?
 In vitio decor est, quædam male reddere verba,
 Discunt posse minus, quam potuere, loqui.
 Omnibus his, quando profunt, impendite curam.
 Discite femineo corpora ferre gradu.
 Est & in incessu pars non temnenda decoris.
 Allicet ignotos illa fugatque viros.
 Hæc mouet arte latus, tunicisque fluentibus auras
 Excipit: extensos fertque superba pedes.
 Illa, velut conjux Umbri rubicunda mariti
 Ambulat: ingentes varica fertque gradus.
 Sed sit, vt in multis, modus hic quoque, rusticus alter.
 Motus in incessu, mollior alter erit.

Pars humeri tamen ima tui pars summa laerti
 Nuda sit, à læua conspicienda manu.
 Hoc vos præcipue niuæ decet. hoc vbi vidi,
 Oscula ferre humero, qua patet vsque, libet.
 Monstra maris Seirènes erant: quæ voce canora
 Quaslibet admittas detinuere rates.
 His sua Sisyphides auditis pane resoluti
 Corpora. nam sociis illita cera fuit.
 Res est blanda canor: discant cantare puellæ.
 Pro facie multis vox sua lena fuit.
 Et modo marmoreis referant audita theatris,
 Et modo Niliacis carmina lusa modis.
 Nec plectrum dextra, citharam tenuisse sinistra
 Nesciat, arbitrio femina docta meo.
 Saxa ferasque lyra mouit Rhodopeius Orpheus,
 Tartareosque lacus, tergeminumque canem.
 Saxa tuo cantu vindex iustissime matris
 Fecerunt muros officiosa nouos.
 Quamuis mutus erat, voci fauisse putatur
 Pifcis, Arionis fabula nota lyra.
 Discite etiam duplici genialia naulica palma
 Vertere. conueniunt dulcibus illa jocis.
 Sit tibi Callimachi, sit Coi nota poetæ,
 Sit quoque vinosi Teia musa senis.
 Nota sit & Sappho (quid enim lasciuus illa)
 Cuius pater vafri luditur arte Getæ.
 Et teneri possis carmen legisse Properti:
 Sive aliquid Gallis, siue Tibulle tuum.
 Dictaque Varroni fuluis insignia villis
 Vellera germanæ Phryxæ querenda tua.
 Et profugum Anean, altæ primordia Romæ:
 Quo nullum Latio clarius extat opus.
 Forsitan & nostrum nomen miscbitur istis,
 Nec mea Lethæis scripta dabuntur aquis.
 Atque aliquis dicet, Nostris lege culta magistris

Carmina; queis partes instruit ille duas.
 Deque tribus libris, titulus quos signat amorum;
 Elige, quos docili molliter ore legas.
 Vel tibi composita cantetur epistola voce;
 Ignotum hoc aliis ille nouauit opus.
 O ita Phœbe velis, ita vos pia numina vatum,
 Insignis cornu Bacche, nouemque deæ.
 Quis dubitet, quin scire velim saltare puellam,
 Vt moueat posito brachia iussu mero?
 Artifices lateris, scenæ spectacula, amantur:
 Tantum mobilitas illa decoris habet.
 Parua monere pudet: talorum dicere iactus
 Vt sciat & vires tessera misis suas.
 Et modo treis jactet numeros: modo cogitet apte,
 Quam subeat partem callida, quamque vocet.
 Cautaque non stulte latronum prælia ludat:
 Vnus cum gemino calculus hoste perit.
 Bellatorque suo prensus sine compare pugnet:
 Æmulus & cæptum sæpe recurat iter.
 Reticuloque pilæ leues fundantur aperto:
 Nec, nisi quam tolles, vlla mouenda pila est.
 Est fructus in totidem tenui ratione redactum
 Spicula, quot menses lubricus annus habet.
 Parua tabella capit ternos vtrimque lapillos;
 In qua vicisse est continuasse suos.
 Mille face esse jocos. turpe est nescire puellam
 Ludere: ludendo sæpe paratur amor.
 Sed minimus labor est sapienter iactibus vti.
 Majus opus mores composuisse suos.
 Tunc sumus incauti, studioque aperimur ab ipso,
 Nudaque per lusus pectora nostra patent.
 Ira subit, deforme malum, lucrige cupidò,
 Iurgiaque, & rixæ, sollicitusque dolor.
 Crimina dicuntur: resonat clamoribus æther,
 Inuocat iratos & sibi quisque deos.

Nulla

Nulla fides tabulis, quæ non per vota petuntur:
 Et lacrymis vidi sæpe madere genas.
 Iupiter à vobis tam turpia crimina pellat,
 In quibus est vlli cura placere viro.
 Hos ignaua jocos tribuit natura puellis.
 Materia ludunt vberiore viri.
 Sunt illis, celereque pilæ, jaculumque, trochique,
 Armaque, & in gyros ire coactus equus.
 Nec vos campus habet, nec vos gelidissima virgo;
 Nec Tufcus placida deuexit amnis aqua.
 At licet, & prodest Pompeias ire per umbras;
 Virginis ætheriis cum caput ardet equis.
 Visite laurigerò sacra palatia Phœbo:
 Ille Parætonias merfit in alta rates. (runt:
 Quæque soror conjuxque ducis monumenta para-
 Nauaunque gener cinctus honore caput.
 Visite thuricremas vaccæ Memphisitò aras:
 Visite conspicuis terna theatra locis.
 Spectentur tepido maculatæ sanguine arenæ:
 Metaque feruenti circumeunda rota.
 Quod latet ignorum est: ignoti nulla cupido.
 Fructus abest, facies cum bona teste caret.
 Tu licet & Thamyram superes, atque Orphea cantu;
 Non erit ignota gratia magna lyræ.
 Si Venerem Couis numquam pinxisset Apelles;
 Merfa sub æquoreis illa lateret aquis.
 Quid petitur sacris nisi tantum fama poetis?
 Hoc votum nostri summa laboris habet.
 Cura ducum fuerant olim regumque poetæ:
 Præmiaque antiqui magna tulere chori.
 Sanctaque majestas, & erat venerabile nomen
 Vatibus: & largæ sæpe dabantur opes.
 Ennius emeruit Calabris in montibus ortus
 Contiguus poni Scipio magne tibi.
 Nunc edera sine honore jacent: opera atque doctis

R 3

Cura

Cura vigil Musis, nomen inertis habet.
 Sed famæ inuigilare iuuat. Quis nosset Homerum,
 Ilias æternum si latuisset opus?
 Quis Danaën nosset, si semper clausa fuisset,
 Inque sua turri perlatusset anus?
 Vtilis est vobis formosæ cura puellæ,
 Sæpe vagos extra limina ferre pedes.
 Ad multas lupa tendit oues, prædetur vt vnam,
 Et Iouis in multas deuolat ales aues.
 Se quoque det populo mulier formosa videndam:
 Quem trahat, è multis forsitan vnus erit.
 Omnibus illa locis maneat studiosa placendi:
 Et curam tota mente decoris agat.
 Casus vbique valet: semper tibi pendeat hamus.
 Quo minime credis gurgite, piscis erit.
 Sæpe canes frustra nemorosus montibus errant:
 Inque plagas nullo ceruus agente cadit.
 Quid minus Andromede potuit sperare reuincta,
 Quam lacrymas vlli posse placere suas?
 Funere sæpe viri vir quæritur, ire solutus
 Crinibus & fletus non tenuisse, decet.
 Sed vitate viros cultum formamque professos:
 Quique suas ponunt in statione comas.
 Quæ vobis dicunt, dixerunt mille puellis.
 Errat, & in nulla sede moratur amor.
 Fœmina quid faciet, cum vir sit læuior ipsa?
 Forsitan & plures possit habere viros.
 Vix mihi crederis: sed credite. Troia maneret,
 Præceptis Priami si foret vsa senis.
 Sunt qui mendaci specie grassantur amoris,
 Perque aditus tales lucra pudenda petunt.
 Nec coma vos fallat liquida nitidissima nardo:
 Nec breuis in rugas cingula pressa suas.
 Nec toga decipiat filo tenuissima: nec si
 Annuus in digitis alter & alter erit.

Forsitan ex horum numero cultissimus ille,
 Fur sit: & vratur vestis amore tuæ.
 Redde meum clamant spoliata sæpe puellæ:
 Redde meum, toto voce boante foro.
 Has Venus è templis multo radiantibus auro
 Læta videt lites: Appiadesque deæ.
 Sunt quoque non dubia quedam mala nomina fama:
 Deceptæ à multis crimen amantis habent.
 Discite ab alterius vestris timuisse querelis:
 Ianua fallaci ne sit aperta viro.
 Parcite Cecropides juranti credere Theseo;
 Quos faciet testes, fecit & ante deos.
 Et tibi Demophoon Thesei criminis hæres
 Phyllide decepta nulla relicta fides.
 Si bene promittent, totidem promittite verbis:
 Si dederint, & vos gaudia pacta date.
 Illa potest vigiles flammæ extinguerè Vestæ,
 Et rapere è templis Inachi sacra tuis,
 Et dare mista viro tritis aconita cicutis;
 Accepto Venerem munere siqua negat.
 Fert animus propius consistere. supprime habenas
 Musa, nec admissis excutiare rotis.
 Verba vadum tentant abiignis scripta tabellis.
 Accipiat missas apta ministra notas.
 Inspice: dumque leges, ex ipsis collige verbis,
 Fingat, an ex animo, sollicitusque roget. (tes
 Postq; breuem rescribo moram mora semper aman-
 Incitat, exiguum si modo tempus habet.
 Sed neque te facilem iuueni promitte roganti:
 Nec tamen edurè, quod petit ille, nega.
 Fac timeat, speretque simul: quotiesque remittes,
 Spes magis hinc veniat certa, minorque metus.
 Munda sed è medio, consuetaque verba puellæ
 Scribite. sermonis publica forma placet.
 Ah quoties dubiis scriptis exarsit amator,

Et nocuit formæ barbara lingua bonæ !
 Sed quoniam, quamvis vittæ creatis honore,
 Est vobis vestros fallere cura viros;
 Ancilla; puerique manus ferat arte tabellas:
 Pignora nec iuueni credite vestra nouo.
 Vidi ego pallentes isto terrore puellas,
 Seruitium miseris tempus in omne pati.
 Perfidus ille quidem, qui talia pignora seruat;
 Sed tamen Atræi fulminis instar habet.
 Iudice me fraus est concessa, repellere fraudem,
 Armaque in armatos sumere, iura sinunt.
 Ducere consuecat multas manus vna figuras.
 Ah pereant, per quos ista monenda mihi !
 Nec nisi deletis tutum est rescribere ceris :
 Nec teneat geminas vna tabella manus.
 Femina dicatur scribentis semper amator.
 Illa sit in vestris, qui fuit ille, notis.
 Si licet à paruis animum ad majora referre,
 Plenaque curuato pandere vela sinu ;
 Pertinet ad faciem rapidos compefcere mores,
 Candida pax homines; trux decet ira feras.
 Ora tument ira, nigrescunt sanguine venæ,
 Lumina Gorgoneo seuius angue micant.
 I procul hinc, dixit, non est mihi tibia tanti;
 Vt vidit vultus Pallas in amne suos.
 Vos quoque si media speculum spectetis in iras;
 Cognoscat faciem vix fatis vlla suam.
 Nec minus in vultu damnosa superbia vestro,
 Comibus est oculis alligandus amor.
 Odimus immodicos (experto credite) fastus.
 Sæpe tacens odii femina vultus habet.
 Spectantem specta : ridenti mollia ride.
 Innuet : acceptas tu quoque redde notas.
 Sic vbi prælust, rudibus puer ille relictis
 Spicula de pharetra promit acuta sua.

Odimus & mœstas : Tecmessa diligit Ajax;
 Nos hilarem populum femina læta capit.
 Nunquam ego, te Andromache, nec te Tecmessa ro-
 Ut mea, de vobis altera, amica foret. (garem,
 Credere vix videor, cum cogar credere partu;
 Vos ego cum vestris concubuisse viris.
 Scilicet Ajaci mulier mœstissima dixit,
 Lux mea, quæque solent verba iuuare viros.
 Quid vetat à magnis ad res exempla minores
 Sumere, nec nomen pertimuisse ducis ?
 Dux bonus huic centum commisit iure regendos.
 Huic equites; illi signa tuenda dedit.
 Vos quoque de nobis, quem quisque erit aptus in vsum,
 Inspicite : & certo ponite quemque loco.
 Munera det diues; jus qui profitebitur, adsit :
 Facundus causam sæpe clientis agat.
 Carmina qui facimus, mittamus carmina tantum.
 Nam chorus ante alios aptus amare sumus.
 Nos facimus placitæ latè præconia formæ.
 Nomen habet Nemesis: Cynthia nomen habet.
 Vesper & Eoa nouere Lycorida terræ :
 Et multi, quæ sit nostra Corinna, rogant.
 Adde quod infidiæ sacris à vatibus absunt :
 Et facit ad mores ars quoque nostra bonos.
 Nec nos ambitio, nec nos amor vrget habendi :
 Contempto colitur lectus & vmbra foro.
 Sed facile hæremus, validoque perurimur æstu,
 Et nimium certa scimus amare fide.
 Scilicet ingenium placida mollitur ab arte,
 Et studio mores conuenienter eunt.
 Vatribus Aoniis faciles estore puella.
 Numen inest illis, Pieridesque fiant.
 Est deus in nobis, sunt & commercia cœli.
 Sedibus ætheriis spiritus ille venit.
 A doctis pretium scelus est sperare poetis.

Me miserum, scelus hoc nulla puella timet.
 Dissimulate tamen; nec prima fronte rapaces
 Este. nouus visô casû resistet amans.
 Sed neque rector equum, qui nuper sensit habenas,
 Comparibus frânis, artificemque regit.
 Nec stabiles animos annis, viridemque iuuentam
 Vt capias, idem limes agendus erit.
 Hic rudis, & castris nunc primum notus amoris,
 Qui tetigit thalamos præda nouella tuos;
 Te solam norit: tibi semper inhæreat vni.
 Cingenda est altis sepibus ista seges:
 Effuge riualem: vinces, dum sola tenebis.
 Non bene cum focis regna Venusque manent.
 Ille vetus miles sensim, & sapienter amabit:
 Multaque tironi non patienda feret:
 Nec franget postes, nec sæuis ignibus vret,
 Nec dominæ teneras appetet vngue genas.
 Nec scindit tunicasue suas tunicasue puellæ,
 Nec raptus flendi causa capillus erit.
 Ista decent pueros ætate & amore calentes:
 Hic fera composita vulnera mente feret.
 Ignibus hic lentis vretur, vt humida tæda,
 Vt modo montanis silua recisa jugis.
 Certior hic amor est: breuis & fœcundior ille.
 Quæ fugiunt, celeri carpite poma manu.
 Omnia tradantur. portas reserabimus hosti,
 Vt sit in infida proditione fides.
 Quod datur ex facili longum male nutrit amorem.
 Miscenda est lætis rara repulsa jocis.
 Ante fores jaceant: crudelis janua, clament:
 Multaque summissè, multa minanter agant.
 Dulcia non ferimus: succo renouamur amaro.
 Sæpe perit ventis obruta cymba suis.
 Hoc est, vxores quod non patiatû amari:
 Conueniunt illas, eum voluere, viri.

Claude fores: duro dicat tibi janitor ore,
 Non potes; exclusum te quoque tanget amor.
 Ponite jam gladios hebetes: pugnetur acutis.
 Nec dubito, telis quin petar ipse meis.
 Dum cadat in laqueos, captus quoq; nuper amator;
 Solum se thalamos speret habere tuos.
 Postmodo riualem, partitaque fœdera læti
 Sentiat. has artes tolle: senescit amor.
 Tunc bene fortis equus referato carcere currit;
 Cum quos prætereat, quosue sequatur, habet.
 Quoslibet extinctos injuria fuscitat ignes.
 En ego confiteor, Non nisi læsus amo.
 Causa tamen nimium ne sit manifesta doloris:
 Pluraque sollicitus, quam sciat, esse putet.
 Incitet & ficti tristis custodia serui,
 Et nimium duri cura molesta viri.
 Quæ venit ex tuto, minus est accepta voluptas.
 Vt sis liberior Thaidæ; finge metus.
 Cum melius foribus possis, admitte fenestra:
 Inque tuo vultu signa timentis habe.
 Callida profluat, dicatque ancilla, Perimus:
 Tu iuuenem trepidum quolibet abde loco.
 Sed miscenda tamen Venus est secura timori:
 Ne tanti noctes non putet esse tuas.
 Qua vaser cludi possit ratione maritus,
 Quaque vigil custos, præteriturus eram.
 Nupta virum timeat. rata sit custodia nuptæ.
 Hoc decet, hoc leges, jusque, pudorque, jubent.
 Te quoque seruari, modo quam vindicta redemit,
 Quis ferat? vt fallas ad mea sacra veni.
 Tot licet obseruent, adsit modo certa voluntas,
 Quot fuerant Argo lumina; verba dabis.
 Scilicet obstabit custos, ne scribere possis,
 Sumendæ detur cum tibi tempus aquæ?
 Conscia cum possit scriptas portare tabellas,

Quas tegat in medio fascia lata sinu ?
 Cum possit solea chartas celare ligatas,
 Et vincto blandas sub pede ferre notas ?
 Cauert hæc custos : pro charta conscia tergum
 Præbeat : inque suo corpore verba ferat.
 Tuta quoque est, fallitque oculos de lacte recenti
 Littera . carbonis puluere tange; leges.
 Faller & humiduli quæ fiet acumine lini,
 Et feret occultas pura tabella notas.
 Adfuit Acrisio seruandæ cura puellæ:
 Hunc tamen illa suo crimine fecit auum.
 Quid faciet custos ? cum sint tot in orbe theatra:
 Cum spectet junctos illa libenter equos:
 Cum sedeat Phariæ sacris operata iuuençæ :
 Quoque sui comites ire vetantur, eat.
 Cum fugit à templis oculos bona diua virorum:
 Præterquam si quos illa venire iubet:
 Cum custode foris tunicam seruante puellæ
 Celent furtiuos balnea multa jocos :
 Cum, quoties opus est, fallax ægrotet amica,
 Et celet lecto quemlibet ægra suo:
 Nomine cum doceat quid agatur, adultera clauis :
 Quasque petet, non det janua sola vias.
 Fallitur & multo custodis cura Lyæo :
 Illa vel Hispano lecta sit vna iugo.
 Sunt quoque quæ faciunt altos medicamina somnos,
 Victaque Lethæa lumina nocte premant.
 Nec male deliciis odiosum conscia tardis
 Detinet : & longa jungitur illa mora.
 Quid iuuat ambages præceptaque parua monere ?
 Cum minimo custos munere possit emi ?
 Munera (crede mihi) capiunt hominesque Deosque:
 Placatur donis Iupiter ipse datis.
 Quid faciat sapiens ? stultus quoque munere gaudet.
 Ipse vir, accepto munere, mutus erit.

Sed semel est custos longum redimendus in æuum:
 Sæpe dabit, dederit quas semel, ille manus.
 Questus eram (memini) metuendos esse sodales :
 Non tangit solos ista querela viros.
 Credula si fueris, aliæ tua gaudia carpent,
 Et lepus hic aliis exagitatus erit.
 Hæc quoque, quæ præbet lectum studio sa, locumque;
 (Crede mihi) mecum non semel illa fuit.
 Nec nimium vobis formosa ancilla ministrat.
 Sæpe vicem dominae præstitit illa mihi.
 Quó feror infanus ? quid aperto pectore in hostem
 Mittor, & indicio prodor ab ipse meo ?
 Non auis aucupibus monstrat, qua parte petatur:
 Non docet infestos currere cerua canes.
 Viderit vitilitas: ego cœpta fideliter edam :
 Lemniadum gladios in mea fata dabo.
 Efficite, & facile est, vt nos credamus amari :
 Prona venit cupidus in sua vota fides.
 Spectet amabilius iuuenem, & suspiret ab imo
 Fœmina: tam fero cur veniatque roget.
 Accedant lacrymæ, dolor & de pellice fictus,
 Et laniet digitis illius ora suis.
 Iamdudum persuasus erit : miserebitur vltro :
 Et dicet, Cura carpitur ipsa mei.
 Præcipue, si cultus erit, speculoque placebit ;
 Possè suo tangi crederet amore deas.
 Sed te quæcumque est, moderate iniuria turbet:
 Nec sis audita pellice mentis inops.
 Nec cito credideris : quantum cito credere lædat,
 Exemplum vobis non leue Procris erit.
 Est prope purpureos colles florentis Hymetti
 Fons sacer, & viridi cespite mollis humus.
 Sylua nemus non alta facit: tegit arbutus herbam:
 Rosmaris & laurus, nigraque myrtus olent.
 Nec densum foliis buxum, fragileisque myricæ,

Nec tennes cythi cultaque pinus aesti.
 Lenibus impulsæ Zephyris auraque salubri,
 Tot generum frondes, herbaque summa tremitt.
 Grata quies Cephalo. famulis canibusque relictis
 Lassus in hac iuuenis sæpe refedit humo.
 Quæque meos releues æstus, cantare solebat
 Accipienda sinu mobilis aura veni.
 Conjugis ad timidas aliquis malè, sedulus aures
 Auditos memori detulit ore sonos.
 Procris vt accepit nomen, quasi pellicis auræ;
 Excidit: & subito mota dolore fuit.
 Palluit vt seræ, lectis de vite racemis,
 Palescunt frondes, quas noua læst hyems.
 Quæque suos curuant matura cydonia ramos,
 Cornaque adhuc nostris non satis apta cibis.
 Vtque animus rediit; tennes à pectore vestes
 Rumpit, & indignas fauciat vngue genas.
 Nec mora, per medias passis furibunda capillis
 Euolat, vt thyrsò concita Baccha, vias.
 Vt prope peruentum est; comites in valle reliquit:
 Ipsa nemus tacito clam pede fortis init.
 Quid tibi mentis erat, cum sic male sana lateres
 Procri? quis attoniti pectoris ardor erat?
 Iam jam venturam, quæcunque erat aura, putabas
 Scilicet: atque oculis probra videnda tuis.
 Nunc venisse piget (neque enim defendere velles)
 Nunc iuuat. incertus pectora versat amor.
 Credere quæ jubeant, locus est, & nomen, & index.
 Et, quia mens semper, quod timet, esse putet.
 Vidit vt oppressam vestigia corporis herbam;
 Pulsantur trepidi tenues micante sinus,
 Inque dies medius torques contraxerat umbras,
 Inque pari spatio vesper & ortus erant.
 Ecce redit Cephalus proles Cyllenia filius,
 Oraque fontana feruida spargit aqua.

Anxia Procri lates. solitas jacer ille per herbas,
 Et Zephyri molles, auraque (dixit) ades.
 Vt patuit miseræ jucundus nominis error;
 Et mens, & rediit verus in ora color.
 Surgit: & oppositas agitato corpore frondes
 Mouit, in amplexus vxor itura viri.
 Ille feram sonuisse ratus; iuueniliter arcum
 Corripit. in dextra tela fuere manu.
 Quid facis infelix? non est fera, supprime tela;
 Me miserum, jaculo fixa puella tuo est.
 Hei mihi conclamat, fixisti pectus amicum.
 Hic locus à Cephalo vulnera semper habet.
 Ante diem morior, sed nulla pellice læsa;
 Hoc faciet positam te mihi terra leuem.
 Nominè suspectam jam spiritus exit in auram:
 Iam morior. chara lumina conde manu.
 Dixit: & incauto paulatim pectore lapsus,
 Excipitur miseri spiritus ore viri.
 Ille sinu dominæ morientia corpora mæsto
 Sustinet, & lacrymis vulnera sua lauatur.
 Sed repetamus iter. nudis mihi rebus agendum est,
 Vt tangat portus fessâ carina suos.
 Scilicet expectas, vt te in conuiuia ducam,
 Et quæris monitus hac quoque parte meos.
 Sera veni: positaque decens concede lucerna.
 Grata mora venies: maxima lena mora est.
 Et, si turpis eris, formosa videre poteris:
 Et latebras vitii nox dabit ipsa tuis.
 Carpe cibos digitis (est quidam gestus edendi)
 Ora nec immunda tota perunge manu:
 Neue domi præsume dapes: sed desine citra
 Quam cupias, paulo quam potes, esse minus.
 Priamides Helenen auide si spectet edentem;
 Oderit: & dicet, Stulta rapina mea est.
 Aptius est, deceatque magis potare puellas.

Cum Veneris puero non male Bacche facis.
 Hoc quoque, qua patiens caput succubimusq; pedesq;
 Consentent, nec quæ sint singula, bina vide.
 Turpe jacens mulier multo madefacta Lyæo:
 Digna est concubitus quoslibet illa pati.
 Nec somno tutum est posita succumbere mensa:
 Per somnos fieri multa pudenda solent.
 Vltiora pudet docuisse: sed alma Dione,
 Præcipue nostrum est, quod pudet, inquit, opus.
 Nota sibi sit quæque: modos à corpore certos
 Sumite, non omnes vna figura decet.
 Quæ facie præsignis erit, resupina jactato:
 Spectetur tergo, cui sua terga placent.
 Melanion humeris Atalantæ crura ferebat:
 Si bona sunt, hoc sunt aspicienda modo.
 Parna vehatur equo: quod erat longissima, nunquam
 Thebais Hæctoreo nupta resedit equo.
 Strata premat genibus paulum ceruice reflexa
 Fœmina, per longum conspicienda latus.
 Cui femur est iuuenile, carent quoque cætera menda;
 Semper in obliquo fusa sit illa toro.
 Nec tibi turpe puta crinem, vt Phylleia mater,
 Soluere: & effusis colla reflecte comis.
 Tu quoque, cui rugis vterum Lucina notauit,
 Vt celer auerfis vtere Parthus equis.
 Mille modi Veneris, simplex, minimique laboris,
 Cum jacet in dextrum femisupina latus.
 Sed neque Phœbei tripodes, nec corniger Ammon,
 Vera magis vobis, quam mea Musa canet.
 Si qua fides arti quam longo fecimus vsu;
 Credite, præstabit carmina nostra fidem.
 Sentiat ex imis Venerem resoluta medullis
 Fœmina: & ex æquo res iuuet ista duos.
 Nec blandæ voces iucundaque murmura cessent:
 Nec taceant mediis improba verba jocis.

Tu quoque, cui Veneris sensum natura negauit;
 Dulcia mendaci gaudia finge sono.
 Infelix, cui torpet hebes locus ille, puella,
 Quo pariter debent fœmina virque frui.
 Tantum, cum finges, ne sis manifesta caueto:
 Effice per motum/luminaque ipsa fidem.
 Quod iuuat, & voces, & anhelitus arguat oris.
 Ah pudet, arcanas pars habet ista notas!
 Gaudia post Veneris quæ poscit munus amantem;
 Illa suas nolit pondus habere preces.
 Nec lucem in thalamos totis admitte fenestris.
 Aptius in vestro corpore multa latent.
 Lusus habet finem: cynis discedere tempus;
 Duxerunt collo qui juga nostra suo.
 Vt quondam iuuenes, ita nunc mea turba puellæ
 Inscribant spoliis, Naso magister erat.

EGERAT huius Amor titulum no-
menque libelli :
Bella mihi (video) bella parantur, ait.
Parce tuum vatem scelere damnare Ca-
pido ,

Tradita qui toties te duce signa tuli.
Non ego Tydides , à quo tua faucia mater
In liquidum rediit æthera Martis equis.
Sæpe tepent alii iuvenes: ego semper amavi.
Et si quid faciam nunc quoque quaris : Amo.
Quin etiam docui , qua posses arte parari :
Et quæ nunc ratio est; impetus antè fuit.
Nec te blande puer, nec nostras prodimus artes:
Nec noua præteritum Musæ retexit opus.
Si quis amat quod amare iuuat; feliciter ardet.
Gaudeat, & vento nauiget ille suo.
At, si quis malè fert indignæ regna puellæ;
Ne pereat, nostræ sentiat artis opem.
Cur aliquis laqueo collum nodatus amator,
A trabe sublimi triste pendit onus?
Cur aliquis rigidò fodiat sua pectora ferro?
Inuidiam cædis pacis amator habes.
Qui, nisi deserit, misero periturus amore est;
Desinat: & nulli funeris autor eris.
Et puer es: nec te quicquam, nisi ludere, oportet.
Lude: decent annos mollia regna tuos.
Nam poteras vti nudis ad bella sagittis:
Sed tua mortifero vulnere tela carent.
Vitricus, & gladiis, & acuta dimicet hasta,

Et victor multa cæde cruentus eat.
Tu cole maternas, tutò quibus vtitur, artes:
Et quarum vitio nulla sit orba parens.
Effice nocturna frangatur janua rixa,
Et tegat ornatas multa corona fores.
Fac coëant furim iuuenes, timidæque puellæ:
Verbaque dent cauto qualibet arte viro.
Et modo blanditias, rigidò modo iurgia possi
Dicat, & exclusus flebile canter amans.
His lacrymis contentus eris sine crimine mortis.
Non tua fax audios digna subire rogos.
Hæc ego. mouit Amor gemmatas aureus alas:
Et mihi, Propositum perforce dixit opus.
Ad mea decepti iuuenes præcepta venite,
Quos suus ex omni parte fefellit amor.
Discite sanari, per quem didicistis amare:
Vna manus vobis vulnus opemque feret.
Terra salutiferas herbas, eademque nocentes
Nutrit: & viticæ proxima sæpe rosa est.
Vulnus Achilleo quæ quondam fecerat hosti,
Vulneris auxilium Pelias hasta tulit.
Sed quæcumque viris, vobis quoque dicta puellæ
Credite. diuersis partibus arma damus.
E quibus, ad vestros si quid non pertinet vsus;
Attamen exemplo multa docere potest.
Vtile propositum est, sæuas extinguere flammæ,
Nec seruum vitiis pectus habere tuum.
Vixisset Phyllis, si me foret vsa magistro,
Et per quod nouies, sapius isler iter.
Nec moriens Dido summa vidisset ab arcæ
Dardanias vento vela dedisse rates.
Nec dolor armasset contra sua viscera matrem,
Quæ socii damno sanguinis vltà virtum est.
Arte inæa Tereus, quamuis Philomela placeret,
Per facinus fieri non meruisset auis.

Da mihi Pasiphaën; jam tauri ponet amorem :
 Da Phædrum; Phædra turpis abibit amor.
 Redde Parin nobis; Helenus Menelaus habebit:
 Nec manibus Danaüm Pergama victa cadent.
 Impia si nostros legisset Scylla libellos;
 Hæsisset capiti purpura Nise tuo.
 Me duce damnosus homines compefcite curas,
 Rectaque cum fociis me duce nauis eat.
 Naso legendus erat tunc, cum didicistis amare;
 Idem nunc vobis Naso legendus erit.
 Publicus a fertor vitii suppressa leuabo
 Pectora: vindicta quisque fauere sua.
 Te precor incipiens, adsit tua laurea nobis,
 Carminis & medica Phœbe repertor opis.
 Tu pariter vati, pariter succurre medenti:
 Vtraque tutelæ subdita cura tua est.
 Dum licet, & modici tangunt præcordia motus;
 Si piget, in primo limine siste pedem.
 Opprime, dum nona sunt subiti mala semina morbi,
 Et tuus incipiens ire resistat equus.
 Nam mora dat vires, teneras mora perecoquit vias,
 Et validas segetes, quæ fuit herba, facit.
 Quæ præbet latas arbor spatiantibus ymbra,
 Quo posita est primum tempore, virga fuit.
 Tunc poterat manibus summa tellure revelli;
 Nunc stat in immensum viribus aucta suis.
 Quale sit id, quod amas, celeri circumspice mente,
 Et tua læturo subtrahe colla iugo.
 Principiis obsta. sero medicina paratur,
 Cum mala per longas conualuere moras.
 Sed propera: nec te venturas differ in horas.
 Qui non est hodie, cras minus aptus erit.
 Verba dat omnis amor: reperit; alimenta morando.
 Optima vindicta proxima quæque dies.
 Flumina pauca vides magnis de fontibus orta:

Plurima collectis multiplicantur aquis.
 Si cito sensisses, quantum peccare parares,
 Non tegeres vultus cortice Myrrha tuos.
 Vidi ego, quæ od fuerat primo sanabile vulnus,
 Dilatum longæ damna tulisse moræ.
 Sed, quia delectat Veneris decerpere flores,
 Dicimus assidue, Cras quoque fiet idem.
 Interea tacite serpunt in viscera flammæ,
 Et mala radices altius arbor agit.
 Si tamen auxilii perierunt tempora primi,
 Et vetus in capto pectore sedit amor;
 Maius opus superest: sed non, quia serior agro
 Aduocor, ille mihi destituentus erit.
 Qua læsus fuerat, partem Perantius heros
 Debuerat celeri præsecuisse manu.
 Post tamen hic multos sana tuas creditur annos,
 Supremam bellis impositi sse manum.
 Qui modo nascentis properabam pellere morbos,
 Admoueo tardam nunc quoque lentus opem.
 Aut noua, si possis, sedare incendia tentes:
 Aut ubi per vires procubueræ suas.
 Dum furor in cursu est; currenti cede furori.
 Difficiles aditus imperus omnis habet.
 Stultus, ab obliquo qui cum discedere possit,
 Pugnat in aduersas ire natator aquas.
 Impatiens animus, nec adhuc tractabilis arte
 Respuit, atque odio verba monentis habet.
 Aggrediar melius tum, cum sua vulnera tangi
 Iam sinet, & veris vocibus aptus erit.
 Quis matrem nisi mentis inops in funere nati
 Flere vetet? non hoc illa monenda loco est.
 Cum dederit lacrymas, animumque; expleuerit ægrum;
 Ille dolor verbis emoderandus erit.
 Temporibus medicina valet: data tempore profunt,
 Et data non apto tempore, vina nocent.

Quin etiam accendas vitia, irritesque vetando,
 Temporibus si non aggrediare vetas.
 Ergo, vbi visus eris nostra medicabilis arte,
 Fac monitis fugias otia prima meis.
 Hæc, vt ames, faciunt: hæc, quod fecere tuentur:
 Hæc sunt iucundi causa cibiſque mali.
 Otia ſi tollas, periere Cupidinis arcus,
 Contemptæque jacent & ſine luce faces.
 Quam platanus riuo gaudet, quam populus vnda,
 Et quam limoſa canna paluſtris humo;
 Tam Venus otia amat. qui ſinem quæris amoris,
 Cedit amor rebus; reſ age: tutus eris.
 Languor, & immodici ſub nullo vindice ſomni,
 Aleaque, & multo tempora quaſſa mero,
 Eripiunt omnes animo ſine vulnere vires.
 Affluit incautis inſidioſus Amor.
 Deſidiam puer ille ſequi ſoler. odit agentes.
 Da vacuæ menti, quo teneatur, opus.
 Sunt fora, ſunt leges, ſunt, quos tuearis, amici.
 Vade per vrbanaſque ſplendida caſtra togæ.
 Vel tu ſanguinei iuuenilia munera Martis
 Suſcipe: deliciaſque jam tibi terga dabunt.
 Ecce fugax Parthus, magni noua cauſa triumphî,
 Iam videt in campis Cæſaris arma ſuis.
 Vince Cupidineas pariter Parthaſque ſagittas,
 Et refer ad patrios bina trophæa deos.
 Vt ſemel Atola Venus eſt à cuſpide læſaſque
 Mandat amatori bella gerenda ſuo.
 Quæritur, Agyſthus quare ſit factus adulter:
 In promptu cauſa eſt: deſidioſus erat.
 Pugnabant alii tardis apud Iliion armis,
 Quò tulerat vires Græcia tota ſuas:
 Siue operam bellis vellet dare, nulla gerebat:
 Siue foro, vacuum litibus Argos erat.
 Quod potuit, fecit. ne nil ageretur, amauit.

Sic venit ille puer: ſic puer ille manet.
 Rura quoque oblectant animos, ſtadiumque colendi:
 Quælibet huic curæ cedere cura poteſt.
 Colla iube domitos oneri ſupponere tauros,
 Sauciet vt duram vomer aduncus humum.
 Obrue verſata Cerealia ſemina terra,
 Quæ tibi cum multo ſœnore reddat ager.
 Aspice curuatos pomorum pondere ramos,
 Vt ſua, quod peperit, vix ferat arbor onus.
 Aspice labentes iucundo murmure riuos:
 Aspice tendentes ferule gramen oues.
 Ecce petunt rupes præruptaque ſaxa capellæ.
 Iam referunt hædis vbera plena ſuis.
 Paſtor inæquali modulatur arundine carmen:
 Nec deſunt comites, ſedula turba, canes.
 Parte ſonant alia ſilvæ mugitibus altæ,
 Et queritur vitulum mater abeſſe ſuum.
 Quid cum ſuppoſitos fugiunt examina fumos,
 Vt releuent dempti vimina curua faui?
 Poma dat autumnus: formoſa eſt meſſibus æſtiſque:
 Ver præbet flores: igne leuatur hyems.
 Temporibus certis maturas ruſticus vuas
 Colligit, & nudo ſub pede muſta fluunt:
 Temporibus certis deſectas alligat herbas,
 Et tonſam raro peſtine verrit humum.
 Ipſe potes riguis plantas deponere in hortis:
 Ipſe potes riuos ducere lenis aquæ.
 Venerit inſitio. fac ramum ramus adoptet,
 Sterque peregrinis arbor operata comis.
 Cum ſemel hæc animum cepit mulcere voluptas,
 Debilibus pennis irritus exit amor.
 Vel tu venandi ſtadium cole. ſæpe reſceſſit
 Turpiter à Phœbi viſta ſorore Venus.
 Nunc leporem pronum catulo ſectare ſagaci:
 Nunc tua frondosus retia tendere iugis.

Aut pauidos terre varia formidine cernos,
 Aut cadat aduersa cuspide foſſus aper.
 Nocte fatigatum ſomnus, non cura puellæ
 Excipit: & pingui membra quiete leuat.
 Lenius eſt ſtudio, ſtudio tamen, alite capta,
 Aut lino, aut calamis, præmia parua ſequi.
 Vel, quæ piſcis edax auido male deuoret ore,
 Abdere ſupremis æra recurua cibus.
 Aut his, aut aliis, donec dediciſis amare,
 Ipſe tibi fartim decipiendus eris.
 Tu tantum, quamuis firmis retinebere vinclis,
 I procul, & longas carpere perge vias.
 Flebis, & occurret deſertæ nomen amicæ:
 Stabit & in media pes tibi sæpe via.
 Sed quando minus ire uoles, magis ire memento:
 Perfer: & inuitos curgere coge pedes.
 Nec pluuias opta: nec te peregrina morentur
 Sabbata; nec damnis Allia nota ſuis.
 Nec quot transferis, ſed quot tibi quære, ſuperſint
 Millia: nec, maneas ut prope, ſinge moras.
 Tempora nec numera: nec crebro reſpice Romam:
 Sed fuge. tutus adhuc Parthus ab hoſte fuga eſt.
 Dura aliquis præcepta vocet mea. dura fatemur
 Eſſe: ſed ut valeas, multa dolenda feres.
 Sæpe bibi ſuccos, quamuis inuitus, amarus
 Ager. & oranti menſa negata mihi eſt.
 Ut corpus redimas, ferrum patiaris, & ignes,
 Arida nec ſitiens ora lauabis aqua;
 Ut valeas animo, quicquam tolerare negabis?
 At pretium pars hæc corpore maius habet.
 Sed tamen eſt artis triſtiſſima Ianua noſtræ,
 Et labor eſt vnus tempora prima pati.
 Aspicias, ut preſoſ vrant juga prima iuuenços,
 Et noua velocem cingula lædat equum?
 Forſitan à laribus patriis exire pigebit.

Sed tamen exibus: deinde redire uoles.
 Nec te Lar patrius, ſed amor reuocabit amicæ.
 Prætendes culpæ ſplendida uerba tuæ.
 Cum ſemel exieris, centum ſolatia cura
 Er rus, & comites, & uia longa dabunt.
 Nec ſatis eſſe putes diſcedere. lentus abeſto:
 Dum perdat vires, ſitque ſine igne cinis.
 Quod niſi firmata properaris mente reuertis;
 Inferet arma tibi ſæua rebellis amor.
 Quidquid eras, fueris; ſitiens, auidiſque redibus:
 Et ſpatium damno ceſſerit omne tuo.
 Viderit, Hæmonia ſi quis mala pabula terræ,
 Et magicas artes poſſe iuuare putat.
 Iſta ueneficii uetus eſt uia. noſter Apollo
 Innocuam ſacro carmine monſtrat opem.
 Me duce non tumulo prodire iubebitur umbra:
 Non anus infami carmine rumpet humum.
 Non ſeges ex aliis alios tranſibit in agros:
 Nec ſubito Phœbi pallidus orbis erit.
 Ut ſolet, æquoreas ibit Tiberinus in uidas:
 Ut ſolet, in niueis Luna uelutur equis.
 Nulla recantatas deponent peſtora curas,
 Nec fugiet uiuo ſulfure victus amor.
 Quid te Phæaciæ iuuerunt gramina terræ,
 Cum cuperes patria Colchi manere domo?
 Quid tibi proferuerit Circe Perſeides herbæ,
 Cum tibi Neritias abſtulit hora rates?
 Omnia feciſti, ne callidus hoſpes abiret.
 Ille dedit certæ lintea plena fugæ.
 Omnia feciſti, ne te ferus vreret ignis;
 Longus & inuito peſtore ſedit amor.
 Vertere quæ poteras homines in mille figuras,
 Non poteras animi uertere jura tui.
 Diceris his etiam, cum jam diſcedere uellet,
 Dulichium uerbis detinuiſſe ducem:

Non ego, quod primo (memini) sperare solebam,
 Iam precor, vt conjux tu meus esse velis.
 Et tamen, vt conjux essem tua, digna videbar:
 Quod dea, quod magni filia Solis eram.
 Ne properes oro: spatium pro munere posco.
 Quid minus optari per mea vota potest?
 Et freta mota vides: & debes illa timere.
 Vtilior velis postmodo ventus erit.
 Quæ tibi causa fugæ? non hic noua Troia refurgit:
 Non aliquis socios rursus ad arma vocat.
 Hic amor, hic pax est, in qua male vulneror vna:
 Totaque sub regno terra futura tuo est.
 Illa loquebatur: nauem soluebat Vlysses:
 Irrita cum velis verba tulere Noti.
 Ardet, & assuetas Circe decurrit ad artes:
 Nec tamen est illis attenuatus amor.
 Ergo, quisquis opem nostra tibi poscis ab arte;
 Deme veneficiis carminibusque fidem.
 Si te causa potens domina retinebit in vrbe;
 Accipe, consilium quod sit in vrbe meum.
 Optimus ille fuit vindex, lædencia pectus
 Vincula qui rupit: dedoluitque semel.
 Sed, cui tantum animi est, illum mirabor & ipse:
 Et dicam, Monitis non eget iste meis.
 Tu mihi, qui quod amas ægre dediscis amare;
 Nec potes, & velles posse; docendus eris.
 Sæpe refer tecum sceleratæ facta puellæ,
 Et pone ante oculos omnia damna tuos.
 Illud, & illud habet. nec ea contenta rapina est:
 Sub titulum nostros misit auara lares.
 Sic mihi iurauit: sic me iurata sefellit:
 Ante suas quoties passa jacere fores!
 Diligit ipsa alios: à me fastidit amari:
 Insuper heu noctes, quas mihi non dat, habet.
 Hæc tibi per totos marcescant omnia sensus:

Hæc refer: hinc odii semina quare tui.
 Atque vti nam posses etiam facundus in illis
 Esse. dole tantum: sponte disertus eris.
 Hæserat in quadam nuper mea cura puella:
 Conueniens animo non erat illa meo:
 Curabar propriis æger Podalirius herbis,
 Et (fatëor) medicus turpiter æger eram:
 Profuit assidue vitium insistere amica.
 Idque mihi factum sæpe salubre fuit.
 Quam mala dicebam nostræ sunt crura puellæ!
 Nec tamen, vt verum confiteamur, erant.
 Brachia quam non sunt nostræ formosa puellæ!
 Nec tamen, vt verum confiteamur, erant.
 Quam breuis est: & erat. Quam multum poscit aman-
 Hinc odio venit maxima causa meo. (tem!
 Et mala sunt vicina bonis, errore sub illo
 Pro vitio virtus crimina sæpe tulit.
 Quam potes in peius dotes dessecte puellæ:
 Iudiciumque breui limite falle tuum.
 Turgida, si plena est; si fusca est, nigra vocetur.
 In gracili macies crimen habere potest.
 Et poterit dici petulans, quæ rustica non est:
 Et poterit dici rustica, si qua proba est.
 Quin etiam, quacumque caret tua dote puella,
 Hanc moueat, blandis vsque precare sonis.
 Exige, quod cantet, si qua est sine voce puella:
 Fac saltet, nescit si qua mouere pedem.
 Barbara sermone est: fac tecum multa loquatur.
 Non didicit chordas tangere: posce lyram.
 Durius incedit: face vt ambulet. omne papillæ
 Pectus habent: vitium fascia nulla tegat.
 Si malè dentata est; narra quod rideat illa.
 Mollibus est oculis: quod fleat illa, refer.
 Proderit & subito, cum se non finxerit vlli,
 Ad dominam celeres mane tulisse gradus.

Auferimur cultu : gemmis auroque teguntur
 Omnia. pars minima est ipsa puella sui.
 Sæpe, ubi sit, quod ames, inter tam multa requiras.
 Decipit hac oculos ægide diues amor.
 Improuisus ades ; deprendes tutus inermem ;
 Infelix vitii excidit ipsa suis. (est:
 Non tamen huic nimium præcepto credere tutum
 Fallit enim multos forma sine arte decens.
 Tum quoque, compositis sua cum linit ora venenis;
 Ad dominae vultus, nec pudor obfret, eas.
 Pyxidas inuenies, & rerum mille colores,
 Et fluere in tepidos cæsypa lapsa sinus.
 Illa tuas redolent Phineu medicamina mentas.
 Non semel hinc stomacho nausea facta meo.
 Nunc tibi quæ medio Veneris præstemus in vsu
 Eloquar. ex omni est parte fugandus amor.
 Multa quidem ex illis pudor est mihi dicere : sed tu
 Ingenio verbis concipe plura meis.
 Nuper enim nostros quidam carpsere libellos,
 Quorum censura musa proterua mea est.
 Dum modo sic placeam, dum toto canter in orbe ;
 Quam volet, impugnent vnus & alter opus.
 Ingenium magni lior detrectat Homeri ;
 Quisquis es, ex illo Zoile nomen habes.
 Et tua sacrilegæ laniarunt carmina linguæ,
 Pertulit huc victos quo duce Troia deos.
 Summa petit lior : persilant altissima venti
 Summa petunt dextra fulmina missa Iouis.
 At tu quicumque es, quem nostra licentia lædit ;
 Si sapias, ad numeros exige quæque feros.
 Fortia Mæonio gaudent esse bella ferri :
 (Deliciis illic quis locus esse potest?)
 Grande sonant Tragici: Tragicos decet ira cothurnos:
 Versibus è mediis focus habendus erit.
 Liber in aduersos hostes stringatur lambus;

Seu celer, extremum seu trahat ille pedem.
 Blanda pharetratos Elegea cantet amores,
 Et leuis arbitrio ludat amica suo.
 Callimachi numeris non est dicendus Achilles:
 Cydippe non est oris Homere tui.
 Quis feret Andromaches peragentem Thaida partes?
 Peccat, in Andromache Thaida quisquis agat.
 Thais in arte mea est : lasciuia libera nostra est.
 Nil mihi cum vitta est: Thais in arte mea est.
 Si mea materiae responderet musa iocosa ;
 Vincimus, & falsi criminis acta rea est.
 Rumpere lior edax, magnum jam non habemus :
 Majus erit : tantum quo pede cæpit, ear.
 Sed nimium præperas: viuam modo, plura dolebis,
 Et capient anni carmina multa metæ.
 Nam iuuat, & studium fama mihi crescit honores:
 Principio cliui noster anhelat equus.
 Tantum se nobis Elegi debere fatentur,
 Quantum Virgilio nobile debet opus.

D. OVI.

P. OVIDII NASONIS

D E

R E M E D I O A M O R I S

L I B E R I I.

ACTENVS inuidiæ respondimus. at-
trahe lora,

Fortius & gyro curre poëta tuo.
Ergo vbi concubitus, & opus iuuenile
petetur,

Er propè promissæ tempora noctis erunt;
Gaudia ne dominæ, pleno si corpore sumes,
Te capiant; ineas quamlibet ante velim.
Quamlibet inuenias, in qua tua prima voluptas
Desinat, à prima proxima segnis erit.
Sustentata Venus gratissima. frigore soles,
Sole iuant vmbra: gratâ fit vnda siti.
Et pudet, & dicam, Veneris quoque iunge figuram,
Qua minime jungi quamque decere putes.
Nec labor efficere est. raro tibi vera fatentur:
Et nihil est quod se dedecuisse parent.
Tunc etiam iubeo totas aperire fenestras,
Turpique admisso membra notare die.
At, simul ad metas venit finita voluptas,
Lassaque cum tota corpora mente jacent,
Dum piget, & nullam malles tetigisse puellam,
Tacturusque tibi non videre diu;
Tunc animo signa, quæcumq; in corpore menda est,
Luminaque in vitis illius vsque tene.
Forssitan hæc aliquis (nam sunt quoq;) parua vocabit:
Sed, quæ non profunt singula, multa iuant.
Parua necat morsu spatiosum viperæ taurum:
A cane non magno sepe tenetur aper.
Tu tantum numero pugna: præceptaque in vnum

Con-

Contrahe. de multis grandis acertus erit.
Sed quoniam totidem mores, totidemque figuræ;
Non sunt iudiciis omnia danda meis.
Quo tua non possunt offendi pectora factis;
Forssitan hoc alio iudice crimen erit.
Ille quod obscenas in aperto corpore partes
Viderat; in cursu qui fuit, hæsit amor:
Ille quod à Veneris rebus surgente puella
Vidit in immundo signa pudenda toro.
Luditis ô siquos potuerunt ista mouere.
Afflarant tepidæ pectora vestra faces.
Attrahat ille puer contentos fortius arcus;
Saucia majorem turba petetis opem.
Quid qui clam latuit reddente obscœna puella,
Et vidit, quæ mos ipse videre vetat?
Di melius, quam nos moneamus talia quemquam:
Vt profint, non sunt expedienda tamen.
Hortor, & vt pariter binas habeatis amicas.
Fortior est, plures siquis habere potest.
Secta bipartito cum mens discurrit vtroque;
Alterius vires subtrahit alter amor.
Grandia per multos tenuantur flumina riuos,
Secta que subducto sipite flamma perit.
Non satis vna tenet ceratas anchora puppes,
Nec satis est liquidis vnicus hamus aquis.
Qui sibi jam pridem solatia bina parauit;
Iam pridem summa victor in arce fuit.
At tibi, qui fueras dominæ malè creditus vni,
Nunc saltem nouus est inueniendus amor.
Pasiphaës Minos in Prognide perdidit ignes:
Cessit ab Idæa conjugè victa prior.
Amphilochi frater ne Phegida semper amarè,
Callirhoë fecit parte recepta tori.
Et Paris Oenonen summos tenuisset in annos,
Si non Oebalia pellice læsa foret.

Con-

Conjugis Odyſſio placuisset forma tyranno:
 Sed melior clauſe forma foris erat
 Quid moror exemplis, quorum me turba fatigat?
 Succesſore nouo vincitur omnis amor.
 Parcius è multis mater deſiderat vnum;
 Quam, quæ flens clamat, Tu mihi ſolus eras.
 Et, ne forte putes noua me tibi condere iura;
 (Atque vtinam inuenti gloria noſtra foret!)
 Vidit id Atrides (quid enim non ille videret
 Cuius in arbitrio Græcia tota fuit?)
 Marte ſuo captam Chryſeida victor amabat:
 At ſenior ſulte ſtebat vbiq̃ parens.
 Quid lacrymas odioſe ſenex? bene contigit illi:
 Officio naram lædis inepte tuo.
 Quam poſtquam reddi Calchas ope tutus Achilles
 Iuſſerat, & patria eſt illa recepta domo;
 Atrides, ait, Eſt illius proxima forma,
 Et, ſi prima ſinat littera, nomen idem:
 Hanc mihi, ſi ſapiat, per ſe concedat Achilles:
 Sin minus, imperium ſentiet ille meum.
 Quod ſiquis veſtrum factum hoc accuſat Achiuis:
 Eſt aliquid valida ſcoptra tenere manu.
 Nam, ſi rex ego ſum, nec mecum dormiat illas.
 In mea Therſites regna licebit eat.
 Dixit: & hanc habuit ſolatia magna prioris.
 Et prior eſt cura, cura repulſa noua.
 Ergo aſſume nouas auctore Agamemnone flammas,
 Vt tuus in bituio detineatur amor.
 Quæris vbi inuenias? artes tu perlege noſtras:
 Plena puellarum jam tibi nauis erit.
 Quod, ſiquid præcepta valent mea; ſiquid Apollæ
 Vtile mortales edocet ore meo;
 Quamuis infelix media torreberis Atna,
 Frigidior dominæ fac videre turæ.
 Et ſanum ſimula; nec, ſiquid forte dolebis,

Sentiat: & ride, cum tibi flendus eris.
 Non ego te jubeo medias abrumperè flammas:
 Non ſunt imperii tam fera juſta mei.
 Quod non eſt, ſimula, poſitoſque imitare furores:
 Sic facies verè, quod meditatus eris.
 Sæpe ego ne biberem, volui dormire videri:
 Dum videor, ſomno lumina victa dedi.
 Deceptum riſi, qui ſe ſimularat amare,
 In laqueos auceps decideratque ſuos.
 Intrat amor mentes vſu: deditur vſu:
 Qui poterit ſanum fingere, ſanus erit.
 Dixerit, vt venias pacta tibi nocte; venito:
 Veneris, & fuerit janua clauſa; ſeras.
 Nec dic blanditias, nec dic conuicia poſti,
 Nec latus in duro limine poſte tuum.
 Poſtera lux aderit: careant tua verba querelis,
 Et nulla in vultu ſigna dolentis habe.
 Jam ponet faſtus, cum te languere videbit:
 Hoc etiam noſtra munus ab arte ſeres.
 Te quoque faller amor, dum ſit tibi finis amandi.
 Propoſitis frænis sæpe repugnare equus:
 Vtilitas lateat: quod non profitebere fiet.
 Quæ nimis apparent retia, vitat atuis.
 Nec tibi tam placeat, vt te contemnere poſſit.
 Sume animos: animis cedat vt illa tuis.
 Ianua fortè patet: quamuis reuocabere, tranſi.
 Eſt data nox: dubita nocte venire data.
 Poſſe pati facile eſt: tibi ni patientia deſit,
 Protinus ex facili gaudia ferre licet.
 Et quiſquam præcepta poteſt mea dura vocare?
 En etiam partes conciliantis ago.
 Nam, quoniam variant animi, variabimus artes.
 Mille mali ſpecies, mille ſalutis erunt.
 Corpora vix ferro quædam ſanantur acuto:
 Auxilium multis ſuccus & herba fuit.

Mollior es, nec abire potes, vincisq; teneris,
 Et tua seuius amor sub pede colla premit;
 Desine luctari. referant tua carbasa venti:
 Quaque vocant fluctus, hac tibi remus eat.
 Explenda est sitis ista tibi, qua perditus ardes.
 Cedimus: è medio jam licet amne bibas.
 Sed bibe plus etiam, quam quod præcordia possunt:
 Guttare fac pleno sumpta redundet aqua.
 Vtere & vsq; tua nullo prohibente puella.
 Illa tibi noctes auferat: illa dies.
 Tædia quæ mali faciunt & tædia finem:
 Iam quoque, cum credes posse carere, mane.
 Dum bene te cumulas; & copia tollit amorem,
 Et fastidita non libet esse domo.
 Fit quoque longus amor, quem dissidentia nutrit.
 Hunc si tu quæris ponere; pone metum.
 Qui timet, vt sua sit, nequis sibi subtrahat illam;
 Ille Machaonia vix ope sanus erit.
 Plus amat è natis mater plerumque duobus,
 Pro cuius reditu, quod gerit arma, timet.
 Est prope Collinam templum venerabile portarum:
 Imposuit templo nomina celsus Eryx.
 Est illic lethæus Amor, qui pectora sanat,
 Inque suas gelidam lampadas addit aquam.
 Illic & iuuenes votis obliuia possunt:
 Et si qua est duro capta puella viro.
 Hic mihi sic dixit (dubito, versine Cupido
 An somnus fuerit: sed puto somnus erat)
 O, qui sollicitos modo das modo demis amores;
 Adice præceptis hæc quoque Naso tuis.
 Ad mala quisq; animum referat sua; poner amorem:
 Omnibus illa deus plusve minusve dedit.
 Qui Puteal, Ianumque timet, celereq; Calendas;
 Torqueat hunc aris mutua summa sui.
 Cui durus pater est; vt voto cætera cedant,

Huic

Huic pater ante oculos durus habendus erit.
 Hic malè dotata pauper cum conjugè viuuit:
 Vxorem fato credat obese suo.
 Est tibi rure bono generosæ fertilis vix:
 Vineæ: ne nascens vsta sit vix time.
 Ille habet in reditu nauem: mare semper iniquum
 Cogitet, & damno littora sæua suo.
 Filius hunc miles, hunc filia nubilis angat.
 Et quis non causas mille doloris habet?
 Vt posses odisse tuam Pari, funera fratrum
 Debueras oculis substituisse tuis.
 Plura loquebatur; placidum puerilis imago.
 Destituit somnum: si modo somnus erat.
 Quid faciam? media nauem Palinurus in vnda
 Deserit. ignotas cogor inire vias.
 Quisquis amas, loca sola nocent: loca sola caueto.
 Quo fugis? in populo tutior esse potes.
 Nam tibi secretos augent secreta furores,
 Est opus auxilio: turba futura tibi est.
 Tristis eris, si solus eris: dominæque relicta
 Ante oculos facies stabit, vt ipsa, tuos.
 Tristior iccirco nox est, quam tempora Phœbi:
 Quæ releuet luctus, turba sodalis abest.
 Nec fuge colloquium: nec sit tua janua clausa:
 Nec tenebris luctus flebilis adde tuos.
 Semper habe Pyladen aliquem, qui curet Orestem.
 Hic quoque amicitia non leuis vñs erit.
 Quid nisi secretæ læserunt Phyllida silvæ?
 Certa necis causa est: incomitata fuit.
 Ibat, vt Edono referens trieterica Baccho
 Ire solet fufis barbara turba comis.
 Et modo, qua poterat, latum spectabat in æquor:
 Nunc in arenosa lassâ jacebat humo.
 Perfide Demophoon furdas clamabat ad vndas:
 Ruptaque singulta verba loquentis erant.

T 2

Limes

Limes erat tenuis longa subnubilus ymbra :
 Quà tulit ipsa suos ad mare sæpe pedes.
 Nona terebatur miseræ via. Viderit, inquit:
 Et spectat zonam pallida facta suam.
 Aspicit & ramos : dubitat, refugitq; quod audet:
 Et timet: & digitos ad sua colla refert.
 Sithoni tunc certe vellem ne sola fuisses:
 Non flectet positus Phyllida sylua comis.
 Phyllidis exemplo nimium secreta cauete,
 Læse vir à domina, læsa puella viro.
 Præstiterat iuuenis quidquid mea musa iubebat,
 Inque suæ portu pæne salutis erat ;
 Decidit, vt cupidos inter deuenit amantes :
 Et, quæ deciderant tela, resumpsit amor.
 Si quis amas, nec vis; facito contagia vitas.
 Hæc etiam pecori sæpe nocere solent.
 Dum spectant læsos oculi, læduntur & ipsi:
 Multaque corporibus transiione nocent.
 In loca nonnunquam siccis arentia glebis,
 De prope currenti flumine manat aqua.
 Manat amor tectus, si non ab amante recedas:
 Turbaque in hoc omnes ingeniosa sumus.
 Alter item jam sanus erat: vicinia læsit:
 Occursum dominæ non tulit ille suæ.
 Vulnus in antiquum rediit male firma cicatrix,
 Successumque artes non habuere mexæ.
 Proximus à tectis ignis defenditur ægre:
 Vitale finitimis abstinuissè locis.
 Nec, quæ ferre solet spatiantem porticus illam,
 Te ferat: officium neuè colatur idem.
 Quid iuuat admonitu tepidam re:alescere mentem?
 Alter, si possis, orbis habendus erit.
 Non facile esuriens posita retinere mensa:
 Et multum saliens incitat ynda sitim.
 Non facile est taurum visa retinere iuuenca:

Fortis equus visa: semper adhinnit equæ.
 Hæc vbi præstiteris, vt tandem lititora tangas,
 Non ipsam fatis est deferuissè tibi,
 Et soror, & mater valeant, & conscia nutrix,
 Et quisquis dominæ pars erit vlla tuæ.
 Nec veniat seruus: nec flens ancillula fictum
 Suppliciter dominæ nomine dicat Aue.
 Nec, si scire voles, quid agat tamen illa rogabis.
 Perfer: erit lucro lingua retenta tuo.
 Tu quoque, qui causam finito reddis amori,
 Deque tua domina multa querenda refers;
 Parce queri. melius sic te vlciscere tacendo,
 Vt desiderijs effluat illa tuis.
 Et malim taceas quam te desissè loquaris.
 Qui nimium multis, Non amo dicit; amat.
 Sed meliore fide paulatim extinguitur ignis,
 Quam subito. lente desine: tutus eris.
 Flumine perpetuo torrens solet altius ire.
 Sed tamen hæc breuis est, illa perennis aqua.
 Fallat, & in tenuis euanidus exeat auras,
 Perque gradus molles emoriatur amor.
 Sed modo dilectam scelus est odissè puellam:
 Exitus ingenijs conuenit iste feris.
 Nec curandus adest, odio qui finit amorem:
 Aut amat, aut ægre desinit esse miser.
 Turpe, vir & mulier, iuncti modo, protinus hostes:
 Non illas lites Appias ipsa probat.
 Sæpe reas faciunt, & amant. vbi nulla simultas
 Incidit, admonitu liber oberrat amor.
 Forte aderat iuuenis: dominant læstica tenebat:
 Horrebant sæuis omnia verba minis.
 Iamque vadaturus, læstica prodeat, inquit.
 Prodierat; visa conjuge mutus erat.
 Et manus, & manibus duplices cecidere tabellæ:
 Venit in amplexus: atque ita, Vincis, ait.

Tutius est, aptumque magis, discedere pace,

Quam petere à thalamis litigiosa fora :

Munera quæ dederas, habeat sine lite iubeto :

Essè solent magno damna minora bono.

Quod, si vos aliquis casus conducat in vnum;

Mente memor tota, quæ damus arma, tene.

Hic opus est armis : hic, ô fortissime, pugna.

Vincenda est telo Penthesilea tuo.

Nunc tibi riualis, nunc durum limen amicæ,

Nunc subeant mediis irrita verba deis.

Nec compone comas, cum sis venturus ad illam :

Nec toga sit laxo conspicienda sinu.

Nulla sit vt placeas alienæ cura puellæ :

Iam face, vt è multis vna sit illa tibi.

Sed quid præcipuè vestris conatibus obstat

Eloquar; exemplo quemque docente suo.

Definimus tardè, quia nos speramus amari.

Dum sibi quisque placet, credula turba sumus.

At tu nec voces (quid enim fallacius illis?)

Crede, nec æternos pondus habere deos.

Neue puellarum lacrymis moueare caucto :

Vt flerent, oculos erudiere suos.

Artibus innumeris mens oppugnatur amantum,

Vt lapis æquoreis vndique pulsus aquis.

Nec causas aperi, quare diortia malis :

Nec dic quid doleas : clam tamen vsque dolo.

Nec peccata refer, ne diluat ipsè cauebis :

Vt melior causa, causa sit illa, tua.

Qui silet, est firmus : qui dicit multa puellæ

Probra, satisfieri postulat ille sibi.

Non ego Dulichias furiali more sagittas,

Nec raptas ausim tingere in amne faces :

Nec nos purpureas pueri rescabimus alas,

Nec sacer arte mea laxior arcus erit.

Consilium est; quodcunque cano. parete canentis :

Vtque

Vtque facis, cœptis Phœbe salubere ades.

Phœbus adest; sonuere lyra : sonuere pharetræ.

Signa deum nosco per sua : Phœbus adest.

Confer Amyclæis medicatum vellus ahenis

Murice cum Tyrio : turpius illud erit.

Vos quoque formosis vestras conferte puellas :

Incipiet domina quemque pudere sua.

Vtraque formosa Paridi potuere videri;

Sed sibi collatam vincit vtramquè Venus.

Nec solam faciem; mores quoque confer & artes :

Tantum iudicio ne tuus obstat amor.

Exiguum est, quod deinde canam: sed profuit illud

Exiguum multis : in quibus ipse fui.

Scripta caue relegas blandè seruata puellæ :

Constantes animos scripta relecta mouent.

Omnia pone feros (quamuis inuitus) in ignes,

Et dic, Ardoris sit rogus iste mei.

Thestias absentem succendit stipite natum :

Tu timidè flammis perfida verba dabis.

Si potes & ceras remoue. quid imagine muta

Carperis ? hoc perit Laodameia modo.

Et loca sæpe nocent. fugito loca conscia vestri

Concubitus. causas illa doloris habent.

Hic fuit, hic cubuit : thalamo dormiuimus illo :

Hic mihi lasciuia gaudia nocte dedit.

Admonitu recreatur amor, vulnusque nouatum

Scinditur. infirmis culpa pusilla nocet.

Vt pene extinctum cinerem si sulfure tangas,

Viuet, & ex minimo maximus ignis erit.

Sic, nisi vitaris quidquid reuocabit amorem;

Flamma redardescet, quæ modo nulla fuit.

Argolicæ cuperent fugisse Capharea puppes,

Teque senex luctus ignibus vlte tuos.

Præterita cautus Nisèide nauita gaudet :

Tu loca, quæ nimium grata fuere, caue.

Hæc tibi sint Syrtis; hæc Acrocerania vita:
 Hic vomit epotas dira Charybdis æquas.
 Sunt quæ non possunt aliquo cogente iuberi;
 Sæpe tamen casu facta iuuare solent.
 Perdat opes Phædra; parces Neptune nepoti:
 Nec faciet pauidos taurus auitus equos.
 Gnosfida fecisses inopem; sapienter amasset:
 Diuitiis alitur luxuriosus amor.
 Cur nemo est Hecalen, nulla est, quæ ceperit Irum?
 Nempè quod alter egens, altera pauper erat.
 Non habet vnde suum paupertas pascat amorem:
 Non tamen hoc tanti est, pauper vt esse velis.
 At tanti tibi sit non indulgere theatris;
 Dum bene de vacuo pectore cedat amor.
 Eneruant animos cithara, cantusque, lyræque,
 Et vox, & numeris brachia mota suis.
 Illic assidue ficti saltantur amantes:
 Quid caueas actor, quid iuuet, arte docet.
 Eloquar inuitus, Teneros ne tange poetas.
 Sum moueo dotes impius ipse meas.
 Callimachum fugito: non est inimicus amoris:
 Et cum Callimacho tu quoque Coë noces.
 Me certe Sappho meliorem fecit amica:
 Nec rigidos mores Teia musa dedit.
 Carmina quis potuit tuto legisse Tibulli,
 Vel tua, cuius opus Cynthia sola fuit?
 Quis potuit lecto durus discedere Gallo?
 Et mea nescio quid carmina tale sonant.
 Quod, nisi dux operis vatem frustratur Apollo;
 Amulus est nostri maxima causa mali.
 At tu riualem noli tibi fingere quemquam,
 Inque suo solam crede jacere toro.
 Acrisus Hermionem ideo dilexit Orestes;
 Esse quod alterius ceperat illa viri.
 Quid Menelæe doles? ibas sine coniuge Creten,

Et

Et poteris nupta lætus abesse tua.
 Vt Paris hanc rapuit; tum demum vxore carere
 Non potes: alterius creuit amore tuus.
 Hoc & in abducta Briseide flebat Achilles,
 Illam Plifthenio gaudia ferre viro.
 Nec frustra flebat: fecit (mihi credite) Atrides,
 Quod si non faceret, turpiter esset iners.
 Certe ego fecissem, nec sum sapientior illo.
 Inuidiæ fructus maximus ille fuit.
 Nam, sibi quod nunquam tactam Briseida jurat,
 Per sceptrum, sceptrum non putat esse deos.
 Di faciant, possis dominiæ transire reliquæ
 Limina, proposito sufficientque pedes.
 Et poteris, modo velle tene: nunc fortiter ire,
 Nunc opus est celeri subdere calcar equo.
 Illo Lotophagos, illo Scirenas in antro
 Esse puta: remis adice vela tuis.
 Hunc quoque, quo quondam nimium riuale dolebas,
 Vellem desineres hostis habere loco.
 Aut certe, quamuis odio remanente saluta.
 Oscula cum poteris jam dare: sanus eris.
 Ecce cibos etiam, medicinæ fungar vt omni
 Munere, quos fugias, quosque sequare, dabo:
 Daunius an Lybicis iulbus tibi missus ab oris,
 An veniat Megaris, noxius omnis erit.
 Nec minus erucas aptum est vitare salaces,
 Et quidquid Veneri corpora nostra parat.
 Vtilius sumas acuentes lumina rutas,
 Et quicquid Veneri corpora nostra negat.
 Quid tibi præcipiam de Bacchi munere queris?
 Spe breuius monitus experire meos.
 Vina parant animos Veneri, nisi plurima sumas,
 Vt stupeant multo corda sepulta mero.
 Nutritur vento, vento resinguitur ignis.
 Lenis alit flammam, grandior aura necat.

T 5

Aut

Aut nulla ebrietas; aut tanta sit, ut tibi curas
 Eripiat: si qua est inter utrumque, nocet.
 Hoc opus exegi. festâ date festa carinâ.
 Contigimus portum, quò mihi cursus erat.
 Postmodo reddatis sacro pia vota poetâ,
 Carmine sanati fœmina virque meo.

DE

MEDICAMINE

FACIEI.

ISCITE quæ faciem commendet cura
 puellâ,
 Et quo sit vobis forma tuenda modo.
 Cultus humum quondam Cerealia pen-
 dere iussit

Munera: mordaces interiere rubi.
 Cultus & in pomis succos emendat acerbos:
 Fissaque adoptiuas accipit arbor opes.
 Culta placent: auro sublimia tecta linuntur:
 Nigra sub imposito marmore terra latet.
 Vellera sæpe eadem Tyrio medicantur ahenò:
 Sectile delitiis India præbet ebur.
 Forfitan antiquæ, Tatio sub rege, Sabinæ
 Maluerint, quam se, rura paterna coli.
 Cum matrona premens altum rubicunda fedile,
 Assiduo durum pollice nebat opus.
 Ipsaque claudebat, quos filia pauerat, agnos:
 Ipsa dabat virgas cæsq; ligna foco.
 At vestræ teneras matres peperere puellas.
 Vultis inaurata corpora veste tegi:
 Vultis odoratos positu variare capillos:
 Conspiciam gemmis vultis habere manum:
 Induitis collo lapides oriente petitos:

Et quantos onus est aure tulisse duos.
 Nec tamen indignum, si vobis cura placendi,
 Cum comptos habeant sæcula nostra viros.
 Fœminea vestri potiuntur lege mariti,
 Et vix ad cultus nupta, quod addat, habet.
 Per se quæque pareat, & quos venetur amores,
 Refert: munditia crimina nulla meret.
 Rure latent, finguntque comas: licet arduus illas
 Celet Athos: cultas altus habebit Athos.
 Est etiam placuisse sibi quæcumque voluptas:
 Virginibus cordi grataque forma sua est.
 Laudatas homini volucris Iunonia pennas
 Explicat: & forma muta superbit auis.
 Sic potius nos tanget amor, quam fortibus herbis,
 Quas maga terribili subsecat arte manus.
 Nec vos gramminibus, nec misto credite succo.
 Nec tentate nocens virus amantis equæ.
 Nec mediæ Maris finduntur cantibus angues:
 Nec redit in fontes vnda supina suos.
 Et quamuis aliquis Temesæa remouerit ara;
 Nunquam Luna suis excutietur equis.
 Prima sit in vobis morum tutela: puellæ
 Ingenio facile conciliante placent.
 Certus amor morum est: formam populabitur ætas,
 Et placitus rugis vultus aratus erit.
 Tempus erit, quo vos speculum vidisse pigebit,
 Et veniet rugis altera causa dolor.
 Sufficit, & longum probitas perdurat in ævum,
 Perque suos annos hinc bene pendet amor.
 Dic age, cum teneros somnus demiserit artus,
 Candida quo possint ora nitere modo.
 Ordea, quæ Libyci ratibus misere coloni,
 Exue de palea, tegminibusque suis.
 Par erui mensura, decem madefiat ab outis:
 Sed cumulent libras ordea nuda duas.

Hæc vbi ventosas fuerint siccata per auras ;
 Lenta jube scabra frangat asella mola.
 Et quæ prima cadent viuaci cornua ceruo,
 Contere: in hæc solida sexta face assis eat.
 Namque vbi pulueræ fuerint confusa farina,
 Protinus in mundis omnia cerne cauis.
 Adiace Narcissi bis sex sine cortice bulbos,
 Strenua quos puro marmore dextra terat:
 Sextantemque trahat gummi cum semine Thusco.
 Huc nouies tanto plus tibi mellis eat.
 Quæcumque afficiet tali medicamine vultum;
 Fulgebit speculo leuior illa sro.
 Nec tu pallentes dubita nudare lupinos,
 Et simul instantis corpora finge seræ.
 Vtraque sex habeant æquo discrimine libras:
 Vtraque da nigris comminuenda molis.
 Nec cerussa tibi, nec nitri spuma rubentis
 Desit, & Illyrica quæ venit iris humo.
 Da validis iuuenum pariter subigenda lacertis:
 Sed iustum tritis vncia pondus erit.
 Addita da querulo voluorum medicamina nido.
 Ore fugant maculas: Halcyonea vocant.
 Pondere si quæris quo sim contentus in illis;
 Quod trahit in partes vncia sexta duas.
 Vt coëant, apteque lini per corpora possint;
 Adiace de flauis Attica mella fauis.
 Quamuis thura deos irataque numina placent;
 Non tamen accensis omnia danda focis.
 Thus vbi miscueris radenti corpora nitro;
 Ponderibus iustis fac sit vtrumque trahens.
 Parte minus quarta direptum cortice gummi,
 Et modicum è myrrha pinguis adde cibum.
 Hæc vbi contrieris, per densa foramina cerne:
 Puluis ab infuso melle premendus erit.
 Profuit & marathos bene olentibus addere myrrhis;

Quin.

Quinq; parent marathi scrupula: myrrha nouem.
 Arentisque rosæ quantum manus vnaprehendat,
 Cumque amoniaco mascula thura sale.
 Ordea quem faciunt illis infunde cremorem.
 Æquent expensas cum sale thura rosas.
 Tempore sit paruo mulier licet illita vultum;
 Hærebit toto nullus in ore color.
 Vidi quæ gelida madefacta papauera lympha
 Contereret, teneris illineretque genis.

N V X.

N v x ego juncta viæ, cum sim sine crimine vitæ;
 A populo faxis prætereunte petor.
 Obruere ista solet manifestos pœna nocentes,
 Publica cum lentam non capit ira moram.
 Nil ego peccavi: nisi si peccare videtur
 Annua cultori poma referre suo.
 At prius arboribus, tunc cum meliora fuerunt
 Tempora, certamen fertilitatis erat.
 Tunc domini memores fertis ornare solebant
 Agricolæ fructu proueniente deos.
 Sæpe tuas igitur Liber miratus es vuas:
 Mirata est oleas sæpe Minerua suas.
 Pomaque læsissent matrem: nisi subdita ramo
 Longa laboranti furca tulisset opem.
 Quin etiam exemplo pariebat scœmina nostro,
 Nullaque non illo tempore mater erat.
 At postquam platanis steriles præbentibus vmbras,
 Vberior quauis arbore venit honor;
 Nos quoque fructiferæ (si nux modo ponor in illis)
 Cœpius in patulas luxuriare comas.
 Nunc neque continuos nascuntur poma per annos:
 Vuaque læsa domum, læsaque bacca venit.

Nune

Nunc vterum vitati, quæ vult formosa videri:
 Raraque in hoc tuo est, quæ velit esse parens.
 Certe ego, si nunquam peperissem, tutior essem.
 Illa Clytemnestra digna querela fuit.
 Si sciat hoc vitis, nascentes supprimeat uvas:
 Orbaque, si sciat hoc, Palladis arbor erit.
 Hoc in notitiam veniat maloque pyroque;
 Destituent filuas utraque poma suas.
 Quæque sibi vario distinguit poma colore,
 Audiat hoc cerasus: stipex inanis erit.
 Non equidem inuideo: nunquam tamen vlla feritur,
 Quæ sterilis, sola est conspicienda coma,
 Cernite sinceros omnes ex ordine truncos,
 Qui modo nil quare perecutiantur habent.
 At mihi scæua nocent mutilatis vulnera ramis,
 Nudaque detecto cortice ligna patent.
 Non odium facit hoc, sed spes inducta rapinæ:
 Sustineant aliæ poma; querentur idem.
 Sic reus ille fere est, de quo victoria lucro
 Esse potest: inopis vindice facta carent.
 Sic timet insidias, qui se scit ferre viator,
 Cur timeat, tutum carpit inanis iteri.
 Sic ego sola petor; soli quia causa petendi est.
 Frondibus intactis cætera turba viret. (stir)
 Nam quod habent frutices aliquando proxima no-
 Fragmina, quod læso vimine multa jacent;
 Non istsis sua facta nocent: vicinia damno est.
 Excipiunt ictu saxa repulsa meo.
 Idque fide careat: si non, quæ longius absunt,
 Natiuum retinent inuiolata decus.
 Ergo, si sapiant, & mentem verba sequantur;
 Deuocent umbras proxima quæque meas.
 Quam miserum est, odium damnis accedere nostris,
 Meque ream nimis proximitatis agi!
 Sed puto magna mei est operoso cura colono.

Inueniat, dederit quid mihi, præter humum.
 Sponte mea facilis contempto nascor in agro,
 Parsque loci, quo sto, publica pænè via est.
 Me, sata ne lædam (quoniam sata lædere dicor)
 Imus in extremo margine fundus habet.
 Non mihi falx nimias Saturnia deputat umbras:
 Duratam renouat non mihi fossor humum.
 Sole licet siccaque siti peritura laborem;
 Irrigua dabitur non mihi sulcus aquæ.
 At cum maturas fissis noua cortice rimas
 Nux agit; ad partes pertica læua venit:
 Pertica dat plenis immitia vulnera ramis,
 Ne possim lapidum verbera sola queri.
 Poma cadunt mensis non interdicta secundis,
 Et condit lectas parca colona nuces.
 Has puer, aut certo rectas diuerberat ictu,
 Aut pronas digito bisue semelue petit.
 Quattuor in nucibus non amplius alea tota est,
 Cum sibi suppositis additur vna tribus.
 Per tabulæ cliuum labi iubet alter; & optat
 Tangat ut è multis quælibet vna suam.
 Est etiam, par sit numerus qui dicat, an impar:
 Ut diuinatas auferat augur opes.
 Est quoque de creta qualem cœleste figura
 Sidus, & in Græcis litera quarta gerit.
 Hæc ubi distincta est gradibus, quæ constitit intus
 Quot tetigit virga, tot capit ipsa nuces.
 Vas quoque sæpe cauum spatio distante locatur,
 In quod missa leui nux cadat vna manu.
 Felix secreto quæ nata est arbor in agro,
 Et soli domino ferre tributa potest.
 Non hominum strepitu audit, non illa rotarum:
 Non à vicina puluerulenta via est.
 Illa suo quæcumque tulit, dare dona colono,
 Et plenos fructus annumerare potest.

At mihi maturos nunquam licet edere fœtus,
 Ante diemque mea decutiuntur opes. (est)
 Lamina mollis adhuc: tenero est in lacte quod intra
 Nec mala sunt vlli nostra futura bono.
 Iam tamen inuenio qui me jaculentur, & ictu
 Præfstinato munus inane petunt.
 Si fiat rapti, fiat mensura relicti,
 Majorem domini parte viator habet.
 Sæpe aliquis foliis vbi nuda cacumina vidit,
 Esse putat Boreæ triste furentis opus.
 Æstibus hic, hic me spoliatam frigore credit:
 Est quoque, qui crimen grandinis esse putet.
 At mihi nec grando duris inuisa colonis,
 Nec ventus damno, solue, geluue fuit.
 Fructus obest: peperisse nocet: nocet esse feracem:
 Quæque fuit multis, est mihi præda malo.
 Præda malo Polydore fuit tibi: præda nefandæ
 Conjugis Aonium misit ad arma virum.
 Hesperii regis pomaria tuta fuissent:
 Vna sed immensas arbor habebat opes.
 At rubus, & sentes tantummodo lædere natæ,
 Spinaque vindicta cætera tuta sua est.
 Me, quia non noceo, nec aduncis vindicor hamis;
 Missa petunt auida saxa proterua manu.
 Quid, si non aptas solem fugientibus vmbas,
 Fingitur Icarjo cum cane terra, darem?
 Quid, nisi suffugium nimbos visitantibus esse,
 Non expectata cum venit imber aqua?
 Omnia cum faciam, cum præstem sedula cunctis.
 Officium; saxis officiosa petor.
 Hæc mihi perpestæ, domini patiendæ querela est.
 Gausabor, quare sit lapidosus æger.
 Dumq; repurgat humum collectaque saxa remittit;
 Semper habent in me tela parata viæ.
 Ergo inuisa aliis, vni mihi frigora profunt:

Illo

Illo me tutam tempore præstat hyems.
 Nuda quidem tunc sum: nudam tamen expedit esse:
 Nec spoliū de me, quod petat hostis, habet.
 At simul induimus nostris sua munera ramis;
 Saxa nouos fructus grandine plura petunt.
 Forsitan hoc aliquis dicat, Quæ publica tangunt,
 Carpere concessum est: hoc via juris habet.
 Si licet hoc; oleas distringite: cædite messes.
 Improbe vicinū carpe viator olus.
 Intret & vrbanas eadem petulantior portas,
 Sitque tuis muris Romule juris idem.
 Quilibet argentum prima de fronte tabernæ
 Tollat: & ad gemmas quilibet alter eat.
 Auferat hic aurum, peregrinos ille lapsi illos,
 Et quascunq; potest tangere, tollat opes.
 Sed neque tolluntur: nec, dum regit omnia Cæsar,
 Incolumis tanto præside raptor erit.
 At non ille deus pacem intra mœnia tantum;
 Auxilium toto sparfit in orbe sum.
 Quid tamen hoc prodest, media si luce palamque
 Verberor, & tutam non licet esse nucem?
 Ergo nec nidos foliis hæerere, nec vllam
 Sedibus in nostris stare videtis auem.
 At lapis, in ramo sedit quicumque bifurco,
 Hæret, & vt capta victor in arce manet.
 Cætera sæpe tamen potuere admittæ negari,
 Et crimen vox est infitiata suum.
 Nostra notat fusco digitos injuria succo,
 Cortice contactas inficiente manus.
 Ille cruor meus est: illo maculata cruore
 Non profectura dextra lauatur aqua.
 O ego, cum longæ venerunt tædia vitæ,
 Optauī quoties arida facta mori!
 Optauī quoties, aut cæco turbine verti,
 Aut valido missi fulminis igne peti!

V

Atque

Atque vti nam subitæ raperent mea poma procella:

Vel possem fructus excutere ipsa meos.

Sic vbi detracta est à te tibi causa pericli:

Quod superest tutum Pontice Castor habes.

Quid mihi tunc animi est, cum sumit tela viator,

Atque oculis plagæ destinat ante locum?

Nec vitare licet moto fera verbera trunco,

Quem sub humo radix vinclaue curua tenent.

Corpora præbemus plagis: vt sæpe sagittis,

Cum populus manicas deposuisse verat:

Vtue grauem patiens vbi tolli vacca securim

Aut stringi cultros in sua colla videt.

Sæpe meas frondes vento tremuisse putastis:

Sed metus in nobis causa tremoris erat.

Si merui, videorque nocens; excidite ferro,

Nostraq; fumosis vrite membra focis.

Si merui, videorque nocens; impone flammæ,

Et liceat miseræ dedecus esse semel.

Si nec cur vrar, nec cur excidar habetis;

Parcite. sic cœptum perficiatis iter.

P. OVI.

P. OVIDII NASONIS

HALIEVTICON

FRAGMENTVM.

ACCĒPIT mundus legem, dedit arma
per omnes, (minaci
Admonuitque sui: vitulus sic namque
Qui nondum gerit in tenera jam cornua
fronte,

Sic damæ fugiunt, pugnant virtute leones,

Et morsu canis, & caudæ sic scorpius ictu:

Concussisque leuis pennis sic euolat ales.

Omnibus ignoræ mortis timor, omnibus hostem,

Præsidiumque datum sentire, & noscere teli

Vimque modumque sui: sic & Scarus arte sub vndis,

Sin

Decidit, assumtamque dolo tandem pauet escam.

Non audet radiis obnixa occurrere fronte,

Auersus crebro veniens sub verbere caudæ;

Laxans subsequitur, tutamque euadit in æquor.

Quin etiam si forte aliquis dampnus nataret

Mitis luctantem Scarus hunc in vimine vidit

Auersi caudam morsu tenet atque *

* nato quem textitque resulset *

Sepia tarda fugæ, tenui cum fortè sub vnda

Deprensæ est, jam jamque manus timet illa rapacis,

Inficiens æquor nigrum vomit illa cruorem,

Auertitque vices, oculos frustrata sequentes:

Clausus rete Lupus, quamuis immanis, & acer,

Dimotis cauda submissus fedit armis in Austris:

Emicat, atque dolos saltu diludit inultus:

Et Muræna ferox teretis sibi conscia tergi,

Ad laxata magis conuersa foramina retis,

Tandem permultos euadit lubrica flexus,

Exemploque nocet, cunctis interuenit vna.
 At contra scopulis crinali corpore segnīs.
 Polypus hæret, & hac eludit retia fraude,
 Et sub lege loci sumit mutatque colorem;
 Semper ei similis quem contigit. atque vbi prædam
 Pendentem retis avidus rapit, hic quoque fallit
 Elato calamo, cum demum emerſus in auras
 Brachia diſſoluit, populatumque expuit hamum.
 At Mugil cauda pendentem euerberat eſcam,
 Excusſamquæ legit. Lupus acri concitus ira,
 Diſcurſu fertur vario, fluctuſque ferentes
 Proſequitur, quaſſatque caput, dum vulnere ſæuus
 Laxato cadat hamus, & ora patentia linquat.
 Nec proprias vires neſcit Murena nocendi:
 Auxilioque ſibi, morſu nec eo minus acri
 Deſicit, aut animos ponit captiuæ minacis.
 Anthias his, tergo quæ non videt, vtitur armis,
 Vim ſpinæ nouitque ſuæ, verſoque ſupinus
 Corpore linæ fecat, fixumque intercipit hamum.
 Cætera quæ denſas habitant animalia ſyluas,
 Aut vani quatiunt ſemper lymphata timores,
 Aut trahit in præceps non ſana ferocia mentis.
 Ipſa ſequi natura monet, vel cominus ire,
 Impiger & telo venantium ſtercere pergit
 Agmina, & aduerſis infert ſua pectora telis.
 Quoque venit, fidens magis, & ſublatis ardet,
 Concuffitque toros, & viribus addidit iram.
 Prodidit, atque ſuo properat ſibi robore lethum.
 Fœdus Lucanis prouoluitur Viſus ab antris,
 Quid niſi pondus iners, ſtolidæque ferocia mentis.
 Aëus Aper ſetis iram denunciat hirtis
 Et ruit, oppoſiti, nitens in vulnera ferri,
 Preſſus, & emiſſo moritur per viſcera telo.
 Altera pars fidens peditus, dat terga ſequenti,
 Vt pauidi Lepores, & ſuluo tergere Dana,

Et capto fugiens Ceruus ſine ſine timore.
 Ipſa ſequi natura docet, vel cominus ire.
 Hic generoſus honos, & glória maior Equorum:
 Nam capiunt animis palmam gaudentq; triumpho,
 Seu ſeptem ſpatiis circo meruere coronam.
 Nonne vides victor quanto ſublimius altum
 Attollat caput, & vulgi ſe vendit auræ?
 Celſæ cum cæſo decoratur terga Leone,
 Quam tumidus, quantoque venit ſpectabilis actu,
 * Compeſcatque ſolum generoſo concita pulſu
 Vngulæ ſub ſpiliis grauitè redeuntis opimis?
 Quæ laus prima Canum, quibus eſt audacia præceps,
 Venandique ſagax virtus, viresque ſequendi.
 Quæ nunc elatis rimantur naribus auras,
 Et nunc demiffò quærunt veſtigia roſtro,
 Et produnt clamore feram, dominumque vocando,
 Inceperant. quem ſi colatis effugit armis,
 Inſequitur tumuloſque canis campoſque per omnes.
 Noſter in arte labor poſitus, ſpes omnis in illa.
 Nec tamen in medias pelagi te pergere ſedes
 Admoneam, vaſtæque maris tentare profundum.
 Inter vtrumque loci melius moderabere funem:
 Aſpera num ſaxis loca ſint. nam talia lentos
 Deponunt calamos: at purum retia litus.
 Num mons horrentes demittat celſior vmbraſ
 In mare. nam varie quidam fugiuntq; petuntque.
 Num vada ſubnatis imo viridentur ab herbis

Obleſtetque moras, & molli ſeruiat algæ.
 Deſcripſit ſedes varias natura profundis:
 Nec cunctos vna voluit conſiſtere piſces.
 Nam gaudent pelago, quales Scombrique, Boueſque,
 Hippuri celeres, & nigro tergoſe Milui,
 Et pretioſus Helops noſtris incognitus vndis.
 At durus Xiphias, icſtu non mitior enſis,

Et pavidū magno fugientes agmine Thunni,
 Parua Echenēis adest, mirum, mora puppibus ingens:
 Tuque comes ratiū, tractique per æquora sulci
 Qui semper spumas sequeris Pompile nitentes,
 Cercyrosque ferox scopulorū sine moratus,
 Cantharus ingratus succo: tum concolor illi
 Orphas, cæruleaque rubens Erythinus in vnda.
 Insignis Sargusque notis, insignis & alis,
 Et superaurata Sparulus ceruice refulgens,
 Et rutilus Pagur, & fului Synodontes, & ex se
 Concipiens Channe gemino fraudata parente.
 Tum viridis squamis paruo saxatilis ore,
 Et rarus Faber, & pictæ Mormyres, & auri
 Chryso-phrys imitata decus: tum corporis Vmbra
 Liuentis rapidique Lupi, Percæque, Tragicque.
 Quin laude insignis caudæ Melanurus, & ardens
 Aura tis Muræna notis, Merulæque virentes,
 Immitisque suæ Conger per vulnera gentis,
 Et capitis duro nociturus Scorpium ictu,
 Ac nunquam ætīuo conspectus sidere Glaucus.
 At contra herbosa pisces laxantur arena,
 Vt Scarus, epastas solus qui ruminat escas,
 Fecundumque genus Menerelamiroque Smarisq;
 Atque immunda Chromis, merito vilissima Salpa:
 Atque auum dulces nidos imitata sub vndis,
 Et Squalus & tenui suffusus sanguine Mullus:
 Fulgentes Soleæ candore, & concolor illis
 Passer, & Adriaco mirandus littore Rhombus:
 Tunc Epodes lati, tum molles tergore Ranæ.
 Extremi pas. *

Lubricus & spina nocuus non Gobius vlla,
 Et nigrum niueo portans in corpore virus

Lolligo,

Lolligo, durique Sues, sinuosaque cessi.*
 Et tam deformi non dignus nomine Afellus.
 Tuque peregrinis Acipenser nobilis vndis.

*Deerant non admodum multa in eo exemplari,
 consumpta penitus vetustate.*

Plin. lib. xxxii. cap. vlt.

*Hu adijciemus apud Ouidium posita nomina, quæ
 apud neminem alium reperimus, sed fortassis in Ponto
 nascuntur, ubi id volumen supremum suis temporibus
 inchoauit. Idem lib. xxxii. cap. secundo. Mihi videntur
 mira, quæ Ouidius prodidit piscium ingenia, in eo
 volumine, quod Halienticon inscribitur.*

Amice Lector.

*Ineptissima, & quouis qui duo verba Latina didicit,
 indigna poemaria, Pulicem & Philomelam, merito
 emisimus. Vt & duo solidissima alia. Quorum alterius
 initium, Quantum Virgilius. Alterius, Vir,
 magnus bello, quo initium primi Aeneidos continetur.
 ne incomparabilis poeta delicias contaminent.*

FINIS.

V 4 AVLI

IN I. SABINI EPIST. ARGUMENTVM.

Aulus Sabinus imperante Octavio atq; Ovidij temporibus claruit. Ad Trisenam amicam Elegiarum librum dedit. Fastrorum inchoatos reliquit. Scripsit etiam epistolas, quibus Vlysses Penelope, Hippolytus Phædra, Æneas Didoni, Demopson Thyllidi, Iason Hypsipyle, Phaon Sapphoni respondent. Quæ omnes præter has tres, quas nunc præ manibus habemus, sæculo:um ignavia perierunt. Vlysses, lecta Penelopes epistola, respondet: occurrens ad omnia quæ illa objecerat. Narrat insuper varios labores, quos omnes mira fortitudine tolerauerat. Demum, à Tiresia vate & Pallade de futuris certior factus, in Ithacam patriam sub mendicis habitu se breui venturum prædicat. Quod cum fecisset, in propria domo incognitus, à prociis, amatoribus Penelopes, ignominiosa quadam perpeffus est. Verum à Telemacho filio & disobus subulcis adjunctus, graui pugna eos omnes interemit. Tandem à Telegono filio, quem ex Circe genuerat, immisso in eum letifero telo occisus est.

VLYSSES PENELOPE.

RERTVLIT ad miserum tandem tua
 casus Vlysem
 Penelope, chartis verba notata piis.
 Agnoui charamq; manum gemmasque
 fideles.

Solamen longis illa fuere malis.

Arguis vt lentum: mallet quoque forsitan esse;

Quam

Quam tibi quæque tuli dicere, quæque feram.
 Non hoc objecit mihi Græcia: cum mea fictus
 Detinuit patrio littore vela furor.
 Sed thalamis nec velle tuis, nec posse carere:
 Causaque fingendæ tu mihi mentis eras.
 Nil tibi rescribam curas, properemque venire.
 Dum propero, aduersi vela tulere Noti.
 Non me Troja tenet Grajis odiosa puellis.
 Iam cinis, & tantum flebile Troja sacrum.
 Deïphobusque jacet, jacet Asius, & jacet Hector:
 Et quicumque tui causa timoris erant.
 Euasi: & Thracum cæso duce prælia Rhefo,
 In mea captiuus castra reuectus equis.
 Tutus & cæ media Phrygiæ Tritonidos arce
 Fatalis palma pignora capta tui.
 Nec timui commissus equo; male sedula quamuis
 Clamabat vates, Vrite Troës equum.
 Vrite: mendaci celantur robore Achiui,
 Et Phrygas in miseris vltima bella ferunt.
 Perdiderat tumuli supremum munus Achilles:
 Sed Theridi est humeris redditus ille meis.
 Nec laudem Danai tanto renuere labori:
 Erepti pretium corporis arma tuli.
 Quid refert? pelago sunt obruta. non mihi classes,
 Non focii superant: omnia pontus habet.
 Solus adhuc mecum, qui me tot casibus vnus
 Durauit, patiens ad mala perstat Amor.
 Illum non audis canibus Nereïa virgo
 Fregit: non tumidis torta Charybdis aquis:
 Non ferus Antiphates, nec in vno corpore discors
 Parthenope, blandis insidiosa modis.
 Non quod Colchiacas artes tentauerit herbis,
 Non quod solemnnes altera diua toros.
 Vtraque se nobis mortalia demere fila
 Spondebat: Strygias vtraque posse vias.

V 5

Te

Te tamen hac etiam sperata mercede petiui ;
 Passurus terra tot mala, totque mari.
 Sed tu femineo nunc forsan nomine tacta,
 Non secura leges cætera verba mea.
 Quæque mihi Circe, quæ sit mihi causa Calypso,
 Iamdudum ignoto sollicitere metu. (legi;
 Certe ego cum Antinoum, Polybumq; Medontaque
 Heu toto sanguis corpore nullus erat.
 Tot iuvenes inter, tot vina liquentia semper,
 Hei mihi quid credam? pignore casta manes.
 Curve placent vlli, si sunt in stertibus ora,
 Deperit & lacrymis non decor iste tibi?
 Pacta quoque es thalamo, nisi mendax tela moretur,
 Et caprum reuocas pallida semper opus.
 Ars pia; sed quoties oculos frustrabere lana,
 Successum toties ars dabit ista tibi.
 Ah melius Polypheme tuo superatus in antro
 Finissem ingratos ad mala tanta dies.
 Threicio melius cecidissem milite victus,
 Ismaron errantem cum tenuere rates:
 Crudelemue illo satiassem tempore Ditem,
 Quo redii Stygiis fata moratus aquis.
 Vidi vbi nequicquam quod me tua littera celat,
 Sospes digressio quæ mihi mater erat.
 Rettulit illa domus eadem mala: meque querentem
 Fugit, ab amplexu ter resoluta meo.
 Phylaciden vidi contemptis sortibus. ille
 Primus in Hecæreas intulit arma domos.
 Felix laudata cum conjuge: læta per umbras
 Illa suum forte sit comitata virum.
 Nec dum illi Lachesis dictos numerauerat annos:
 Sed iuuat ante suum sic cecidisse diem.
 Vidi, nec lacrymas oculi tenuere cadentes,
 Deformem Atriden (hei mihi) cade noua.
 Illum Troia virum non læserat: ille furentem

Nauplion, Euboicos transferatque sinus.
 Quid refert? animam per vulnera mille profudit,
 Iam reduci soluens debita vota Ioui.
 Tyndaris has illi lætas pro fœdere pœnas
 Struxerat; externos ipsa secuta viros.
 Ah mihi quid prodest, captiuas Teucridas inter
 Cum staret conjux Hecætoris atque soror;
 Defectis Hecubam potius legisse sub annis,
 Ne tibi suspectus pellicis esset amor?
 Prima meis omen metuendum puppibus illa
 Fecit; non membris ipsa reperta suis.
 Latratu miseram finiuit mœsta querelas,
 Et stetit in rabidam protinus acta canem.
 Prodigio tali placidum Thetis abstulit æquor,
 Æolus infusus incubuitque Notis.
 Peruagus hinc toto non felix differor orbe,
 Et quacunq; vocat fluctus & aura feror.
 Sed si Tiresias tam læti prouidus augur,
 Quam verax vates in mala nostra fuit;
 Et terra, & pelago, quidquid mihi triste canebat,
 Emensus, fato jam meliore vagor.
 Iam mihi nescio quo comitem se in litore jungit
 Pallas, & hospitibus per loca tata trahit.
 Nunc primum Pallas versæ post funera Troiæ
 Visa mihi: medium temporis ira tulit.
 Quicquid Oilides commiserat, omnibus vnus
 Peccauit: Danaïs omnibus ira nocens.
 Nec te Tydide, cuius modo nouerat arma,
 Eximit: errato tu quoque ab orbe venis.
 Non Telamone satum capta de conjuge Teucrum:
 Non ipsum, pro quo mille fuere rates.
 Felix Plistenides quacunq; in sorte fuisse
 Conjuge cum chara: non grauis illa fuit.
 Seu venti fecere moras siue æquora vobis;
 Ad nulla est vester damna retentus amor.

Oscula nec venti certe tenuere, nec vnda :

Promptaque in amplexus brachia semper erant.

Sic vtinam errarem, faceres tū mollia conjux

Aquora: te socia nil mihi triste foret.

Nunc quoque Telemacho tecum mihi sospite tecto

Omnia sunt animo jam leuiora mala.

Quem tamen infestas rursus queror ire per vndas,

Herculeam Sparten, Nestoreamque Pylon.

Ingrata est pietas, cui tanta pericula subsunt:

Nam male commissus fluctibus ipse fuit.

Sed labor in fine est. occursum in littore vates

Dixit, In amplexus chare ferere tuos.

Noscendus soli veniam tibi, tu preme solers

Lætitiā, & tacito gaudia conde sinu.

Non vi certandum, nec aperta in bella ruendum.

Sic cecinit laurus ille monere suas.

Forstā ante dapes, interque vacantiā vinā,

Vltoris pharetris vile tempus erit.

Et modo despectum subito mirentur Vlyssēm.

Heu precor, vt properet ille venire dies,

Antiqui renouet qui lætus fœdera læsti:

Et tandem incipias conjugē charā frui.

IN IL SABINI EPIST. ARGVMENTVM.

*Hac epistola Demophoon perfidiam purgare reditum-
que, quem longè ultra promissum retardauerat, excusa-
re, nititur. Interdum enim dicit, se à suis arceri, & ob-
moram, quam in Thracia cum Phyllide fecerat, redar-
gui. Nonnunquam à nauigandi importunitate se defen-
dit. Se autem breui, etiam contra omnem maris potesta-
tem, ad Phyllidā nauigaturum promittit. Quod quidem
sero præstitit; cum jam ex amoris impatentia vitam læ-
queo Phyllis sinisset, atque in amygdalum mutata es-
set: qua Demophoonis amplexu, veluti sponsi sentiret
aduentum, folia emisit.*

DEM O.

DEMOPHOON PHYLLIDI.

PHYLLIDI Demophoon patria demittit ab vrbe:

Et patriam meminit muneris esse tui :

Nec face Demophoon alia, nec conjugē captus,

Sed tam non felix, quam tibi notus erat.

Thesæa, quo socero nequicquam Phylli timebas,

Impuleritque ignes forsitan ille tuos ;

Turpe pati nobis, regno ferus expulit hospes:

Hunc illi finem longa senectā dedit.

Qui modo peltiferas fudit Mæotidas armis,

Alcidæ magni non minor esse comes.

Qui socerum Minoæ graui sibi fecit ab hoste,

Mirantem monstrū cornuā victā sui.

Arguor auxilii : quem credis, causa fuisse ?

Nec tacitum frater, nec finit esse reum.

Dum thalamos (inquit) dilectæ Phyllidos vrges,

Et tuus externo cessat in igne furor ;

Fluxere interea pede tempora lapsa fugaci,

Præuenitque tuas flebilis hora moras.

Forstā aut nondum factis occurrere rebus,

Aut poteras factis vtilis esse tamen.

Cum potiora tibi Rhodopeia regna fuere,

Quæque magis regnis chara puella fuit.

Intonat his Athamas : eadem mox objicit Æthra ;

Infelix functæ jam prope sortis anus.

Et quod non condant nati sua lumina palmæ,

Fecisse hic nostras arguit vsque moras.

Non equidem inficior : multum clamauit vterque;

Staret Threiciis cum mihi puppis aquis.

Pofcunt, Demophoon (quid cessas?) carbasa venti:

Demophoon patrios respice iure deos.

Respice : & exemplum, qua gaudes, Phyllida sume.

Sic amat, vt terra nolit abire sua :

Vtque redire velis, non vt comitetur euntem,

Te

Te rogat : & præfert barbara regna tuis.
 Me tamen hæc inter tacitum conuicia sæpe
 Aduersis memini vota tulisse Notis.
 Sæpe abitura tuo ponentem brachia collo,
 Gauisum in fluctus æquora mota truces.
 Nec metuam hoc ipso coram genitore fateri :
 Libertas meritis est mihi facta tuis.
 Dices, non duro dilectam Phyllida liqui
 Pectore : nec præcepta vela ferenda dedi.
 Et fleui : & flentem solando sæpe , remansi,
 Cum staret cursus jam mihi certa dies.
 Denique Threïcia veni rate. non dare Phyllis
 Quam potuit ; iussit tardius ire ratem.
 Ignosce & faslo : memor es Minoides ipse :
 Antiquus nec dum pectore cessit amor.
 Et quoties oculis circumdat sidera, dixit,
 Quæ fulget cælo, nostra puella fuit.
 Illum dilecta Bacchus sibi cedere iussit
 Coniuge : deseratæ crimen an ille subit.
 Exemploque patris perjurus dicor & ipse
 Nec quæris causas Sithoni dura moræ :
 Nec satis ampla putas redituri pignora, si me
 Non amor alterius, non amor vllus habet.
 Nullane fama tibi turbatos Phylli penates
 Theseos, & miseræ rettulit acta domus ?
 Non laqueos audis chari me flere parentis ?
 Flebilius laqueis hei mihi causa subest.
 Non fratrem Hippolytum : cecidit miserabilis ille
 Præceptis attonitis per freta raptus equis.
 Non tamen excusò reditus, licet vndique fata
 Accumulent causas : tempora parua peto.
 Thesea quod superest patrem tumulabimus ante:
 Succedat tumulo non sine honore decens.
 Da spatium veniamque peto: non perfidus absum :
 Nec mihi jam terra tutior vlla tua est.

Quid-

Quidquid mite fuit post diruta Pergama, quidquid
 Aut bella, aut pelagi detinuere moræ ;
 Sola fuit Thrace, patria quoque iactor in illa :
 Auxilium superest casibus vna meis.
 Si modo mens eadem: nec quod sit jam mihi diues
 Regia Cecropia non minor arce mouet.
 Nec patris offendunt casus, nec crimina matris,
 Nec jam non felix omine Demophoon.
 Quid si Phœbeam peterem te coniuge Troiam,
 Perque annos sequerer bella gerenda decem?
 Penelopen audis: toto laudatur in orbe
 Exemplum fidi non leue facta tori.
 Illa pie (sic rumor ait) mendacia telæ
 Struxit, & instantes distulit arte toros :
 Cum properata palam reuocaret stamina noctis,
 Atque iterum in lanas omne rediret opus.
 At tua ne fugiant spreti connubia Thraces
 Phylli times: vlli nubere dura potes?
 Estque tibi pectus cuiusquam accedere tædas,
 Obstat perfidiæ nec metus iste tuæ ?
 O tibi quantus erit facti rubor ! ah tibi quantus
 Tum dolor, aspicias cum mea vela procul:
 Damnabisque tuos serò temeraria questus.
 Demophoon, dices, hei mihi fidus erat.
 Demophoon redit huc : & sæuos forsitan Euros
 Passus, & hibernas dum quoque currit aquas.
 Ah cur nescio quam properanimus, hei mihi, culpam.
 Rupi, quam ruptam sum mihi quæsta, fidem.
 Sic tamen ah potius sic perstes, quam mihi de te
 Vltior tangar pectora Phylli dolor.
 Quos tibi (me miserum) laqueos, quæ fata minaris?
 Et nimis audaces gens habet ista deos.
 Parce precor: famamq; domus mihi crimen habentis
 Perfidia, gemina ne preme dura nota.
 Excuset patrem fatis in parte relicta

Gnôsis:

Gnossis: non merui, cur ferar ipse nocens.
Nunc venti mea verba ferant, qui vela tulerunt.
Est animus reditus: sed pia causa tenet.

IN III. SABINI EPISTOLAM
ARGUMENTVM.

Epistola hæc responsoria Paridis non multum in rebus difficultatis habet: eo quod argumentum ex Oenones epistola dependet. Paris autem quia conjugii iura violauerat, dum uxore dimissa Helenam duxerat; in principio statim injuriam Oenone se fecisse fatetur. Deinde cum sui excusatione crimen reiecit in Cupidinem, cui non facile resistitur, sed qui sine ulla ratione in ea qua cupit, amantes trahit; & in fauorem feriam, quæ sibi Helenam, antequam illam nonisset, destinauerant. Ferunt autem Oenonen tanto Paridis amore flagrasse, ut eam à Philoetere sagittis Herculeis confossis ad eam ferretur; ipsa cadauer complexa, fouens vulnera expirauerit, & in Cebria Troadis urbe sepultos fuisse.

P A R I S O E N O N E.

QVÆ satis apta tibi tam justè Nympha querenti
Rescribam, fateor quærere verba manum.
Querit nec subeunt: sentit sua crimina tantum:
Soluere quæ sentit, non sinit alter amor.
Si leuat hic iras, ipso me iudice damnor.
Quid refert? causa tu meliore cares.
Dammatumque tibi me sub sua iura Cupido
Retrahit, alterius sic quoque præda fumus,
Prima meis tu pacta toris: falsusque iuuentam,
Te primum accepta est conjugæ noster amor.
Nondum tantus eram, quo me genitore superbum
Arguis: hoc dominus tunc retinendus eram.
Non ego Deiphobum sperabam, aut Hæctora fratrem,
Cum pastos agerem te comitante greges:

Reginam-

ex veteri codice annotauerat Scaliger, tamque. Ut sit Tot tibi, tamque dabit formosæ Roma puellas, Hæc habet ut dicas quicquid in orbe fuit.

p. 208. Nec fuge linigenæ] *Gruterus e codice Palatino lanigeræ, in margine notauerat: Scaliger linigenæ legebat.*

p. 210. At cum pompa frequens certantibus ibit ephæbis] *Notat Gruterus in Corneliano MS. reperisse se, cœlestibus ibit eburnis. cū glossa, De Deis eburneis intelligendū.*

Ibid. Puluinum facili composuisse manu] *Scaliger scribebat supposuisse. Puluinum facili supposuisse manu.*

Ibid. Profuit & tenues ventos] *Melius Palatinus, Profuit & ventos tenui mouisse flabello.*

p. 212. Sed tamen & spargi] *Melius in Palatino, Sed tamen aspergi pectus amore nocet.*

p. 222. Ne jubeant capiti vina nocere tuo] *Scaliger scribebat, Ne subeant capiti vina nociua tuo.*

p. 226. Qui fuerat cultor, factus amator erat] *In quibusdam codd. legitur, Qui fuerat cultor victus. Ex quo eruditissimus Rouerius optime fecerat, Qui fuerat cultor dictus, amator erat.*

IN LIB. II. DE ARTE AMANDI.

PAG. 231. Mistaque cum magicis merfa
venena sonis.] *Scaliger*, Mistaque cum
magicis nœnia Marfa sonis *scribebat*. De
quo alibi. *Gruterus ex Palatinis* Marfa ve-
nena *scribebat*.

p. 234. Inter Ioniacas] *Scaliger*, Inter
Mœonias calathum tenuisse puellas, *scri-
bebat*.

p. 235. Pauisse per æstus fertur] *Scali-
ger emendabat*, Cynthius Admeti vaccas
pauisse Pheræi fertur, & in parua, &c.

p. 243. Effugere hinc non est.] *Locus
corruptissimus*. Pro dicere, cedere *legebat
Scaliger*. Item, non omni tempore sensus
adest. *hoc est, ex interpretatione eius*, nemo
omnibus horis sapit. *Ego, si quid in re ob-
scura diuinandum sit, legam*,

Effugere hæc non est. quare tua possit amica
Dicere. non omni tempore sensus adest.

*Nemo, inquit, tadium sui effugere semper po-
test. Cur tadio sis, optime amica tua dicere pos-
sit. neque quisquam sane omnibus horis sui si-
milis est, aut aque sapit.*

p. 295. Mars Creten occupat: illa Pa-
phon] *Scaliger legebat*, Mars Threcen oc-
cupat: illa Paphon. *hoc est, Thraciam, illi
sacram.*

AMICO LECTORI.

A Mice Lector, vt intelligas quid hæc editione sit
a nobis præstitum, in limine aliquantum siste.
Editionem, quam Christophorus Plantin⁹ anno
c10 10 LXXVIII. ex Nauageriana emendatione edidit,
a viris magnis, etiam typographis, prælatam cæteris,
expressimus. In qua, præter infinita, quæ non recte
nobis vel distincta videbantur vel representata, alias
subinde lectiones, magis emendatas, substituimus.
Cæterum, cum librum maximi Scaligeri, partim cum
codicibus ab homine erudito, partim manu viri
summi plurimis in locis annotatum haberemus, ita
vt non paucas neq; contemnendas ejus emendatio-
nes contineret; Notas Tomis singulis subjunximus:
sed breues. In quibus ex vtrisque, quæ potissima, ex-
cerptimus. Præter illa, quicquid ad autorem hunc
e Palatinis celeberrimus Gruterus annotarat, (quo-
rum sæpe ipse, sæpe meminertunt alii) humanissime ad
nos misit vir Clarissimus Iohannes Pergens. qui cum
singulari eruditione, qua excellit, tum heroïca ac
inaudita generositate, ad æternitatem viam sibi ster-
nit. Isti vero libri duplices cum essent, alii ab ipso,
cujus jam meminimus, Grutero, manu propria col-
lati, quidam ab amico ejus, viro erudito, optimeque
de autore hoc merito; illos adhibendos duximus.
Cum in hisce nihil admodum reperiretur, quod mo-
rari eruditos, aut iuuare autorem posset. Bersman-
ni, Ciofani, Micylli, præclaras sæpe lectiones, alibi &
necessarias, e quibus melior hic autor fieri aut emen-
dari potest, huc transferre haud placuit. Neque enim
operis vel forma, vel Notarum breuitas, vel institu-
tum nostrum, id ferebat. Vale, Amice Lector, & sua-
tissimo ac Latinissimo autori faue.

IULIVS CÆSAR SCALIGER,
De Epistolis Heroidum.

E Pistola omnium illius librorum politissima.
Nam & sententiæ sunt illustres, & facili-
tas composita, & numeri Poëti. Quæ situs
quoque splendor ex imitatione simulat & vete-
ris simplicitatis: velut

Castori Amyclæo, & Amyclæo Polluci.

TOMO I. CONTINENTVR,

HEROÏDVM EPISTOLÆ.
AMORVM LIBRI III.
DE ARTE AMANDI LIBRI III.
DE REMEDIO AMORIS LIBRI II.
DE MEDICAMINE FACIE I.
N. V. X.
FRAGMENTVM HALIËVTICI.
EPISTOLÆ QUÆ SABINO ASSCRIBVNTVR.

P. OVI-

versus erant. In quibus primum fuisse narrabat Al-
binouanus Rhetor, qui inter arbitros fuit,
Sembouemque virum, semiuirumque bouem.

Et,

Egelidum Borean, egelidumque Notum.

Ex quo apparet, summi ingenii viro, iudicium non
defuisse, ad compescendam suorum carminum licen-
tiam, sed animum. Aiebat interim, decentiorem
faciem esse, in qua natus aliquis fuisset. Et hæc qui-
dem Seneca: qui & partem declamationis ejus solu-
ta oratione attulit, in ea controuersia, cujus hoc est
argumentum: Vir & vxor iurauerunt, vt, si quid
alteri obtigisset, alter moreretur. Vir peregrè profectus
misit nuncium ad vxorem, qui diceret, decessisse vi-
rum: vxor se præcipitauit. Recreata, iubetur à patre
relinquere virum. non vult. abdicat. Hanc certe
controuersiam, ait Seneca, ante Arellium Fuscum,
magistrum suum, declamauit Ouidius, vt mihi vi-
debatur, longe ingeniosius. excepto eo, quod sine
certo ordine per jocos discurreret, &c. Extat & Cæ-
sij, ejus ætatis viri doctissimi, de Ouidio testimonium.
Cum enim Alsius Flauus in declamatione quadam
hanc sententiam dixisset,

Ipse sui, & alimentum erat, & damnum;

Alsius objurgauit, Apparet (inquit) te poetas stu-
diosè legere. Iste sensus est ejus, qui hoc sæculum ama-
toris non artibus tantum, sed sententiis impleuit.
Ouidius enim in libris Metamorph. dixit,

Ipse suos artus lacero diuellere morsu

Capit, & infelix minuendo corpus alebat.

Hæc ille. Quæ vero ingeniosissimi hujus Poetæ opera
superfint, breuiter colligam. Elegiæ Amorum, vel De
sine titulo: de quibus sunt Grammaticorum controuer-
siæ. Epistolæ: quarum nonnullæ tanta arte & elegan-
tia conscriptæ sunt, vt in eo genere absolutius qui-

dam nihil fieri posse existiment. Tres libri De arte, duo De remedio amoris, De tristibus quinque, De Ponto quatuor, in Ibin, De Nuce, ad Liuiam consolatio, sex Fastorum: & præclarissimum, vt ait Lactantius, Metamorphoseon opus. Quæ vero perierunt temporum injuria, hæc sunt: Sex Fastorum vltimi, Medea tragœdia: quæ Fabio & Tacito, aliisque, commendata plurimum. Quæ hoc tempore inuenta dicitur, sed falso, vt puto. Scripsit & alteram tragœdiam ex Virgilio. de qua sic Tertullianus Septimius quodam suo libello: Denique, inquit, Ouidius etiam Medeam tragœdiam ex Virgilio plenissime expressit: quo loco agit de his, qui ex aliis autoribus centones & noua opera concinnarent. Reliquit item Ouidius inchoatum opusculum De piscibus: ex quo multos Plinius enumerat. Periere & Ouidii Epigrammata: quæ tum Prisciano Grammatico, tum Martiano & Martiali citantur. Item Phænomenon libellus: vt ex Lactantii & Probi sententia constat. Item liber, quem in malos poetas ediderat, vt ex Fabio colligimus. Perierunt & Vaticinia, quæ vno libro complexus erat. Item triumphus Augusti Cæsaris, & De Gestis Imperatoris lingua Getica. Bellum item Actiacum: quod ad Tib. Cæsarem libris duobus inchoauerat. Atque vt hæc quidem, quantum in præsentia recorder, deperdita; ita quæ subjungam, supposititia, & adulterina, falsoque Ouidia ascripta. De vetula. in quo de magnis siderum conjunctionibus, & de Christiana lege miranda leguntur. Item De Pulice, De Philomela, De Medicamine faciei. Qua de re, licet in Arte se scripsisse asseueret, sed tamen quod in manibus habetur, poema illegitimum, & tralaticium, aliquibus doctis viris putatur.

Ibid. Ista viri captent, si jam] *Non male Micyllus, si tam captanda putabunt.*

Ibid. Eximia est virtus] *Scaliger ingeniose Exigua est virtus, præstare silentia rebus.*

Perse aiebant, Nihil illi facile esse, cui difficile esset tacere, quia nihil facilius videtur.

p. 246. Famaque, non factò crimine, crimen habet] *Parum Latine, nisi fallimur. Bene in Palatino Gruteri, & antiquo Scaligeri, Famaque, nõ tactò corpore, crimen habet.*

p. 247. Sit gracilis, macie quæ male visa sua est] *Etiam hic hærent Critici, & cum libris variant. Alii enim male visa: alii male visa. Vera lectio est, Sit gracilis, macie quæ mala visa sua est. Id est, exhausta. Ita non raro Latini. Et Græci. Theocritus Idyll. 4. Εὖ γ' ἀνθρώπει φιλοῖφαι τὸ τι ἄλλο, ἢ Σάυελόκοις Ἐΐψθεν, ἢ Πάνεοσι κακῶνα μῆριζιν ἐέλσδδ. Vbi κακῶν, non est λάζιον, vt Interpres credit, sed λεπτόν. Ergo κακῶνα μῆρι, λεπτόποδες. Quid quod mala est deformis? quod non vno Plauti loco annotarunt eruditii.*

p. 248. Siccaq; de lana cogitat ipsa sua] *Gruterus e Palatino annotauerat, Hic quoq; de lana cogitat ipsa sua. Quod non displiceat.*

p. 249. Et dulces gemitus, aptaq; verba joco] *Optime e Palatino notauerat Gruterus, Et dulces gemitus, aptaque verbaloco.*

IN LIB. III. DE ARTE AMANDI.

PAG. 250. Quæ tibi dem & turbæ] *Haud paulo venustius est, quod ex antiquo codice in libro suo annotauerat Scaliger,*

Quæ tibi dem & turbæ, Penthesilea, turæ.

p. 252. Quisque cauum] *Melius in antiquo Scaligeri codice, Quisue cauo vastas in mare seruet aquas? ut mare sit mari.*

p. 256. Oesypa quid redolent, quanuis militantur Athenis] *Scaliger in codice suo emendarat.*

Oesypa quid redolent, quanuis mutetur ahenis
Demptus ab immundæ vellere succus ouis?

p. 258. Conueniunt scapulis tenues amaletides altis] *Interpretes analectides legunt. qui, puluillos modicos, qui vestibus aptari solent, ne humeri altiores videantur, interpretati sunt. Scaliger ad Varronem omeletides, sive homeletides, legit. Erant, inquit, & ad vincendum pectus strophia & fasciæ, de quibus Terentius intellexit, de puellis loquens, quas matres student esse*

Demissis humeris, victo pectore, ut graciles fient. Si qua est habitior paulo, pugilem esse ajunt, deducunt cibum.

Nam fasciis illis ὀμολῆς & æquos humeros reddebant: cum contra in pugilibus sint torosi. Xenophon, ὡσπερ οἱ πύκν] τὲς μὲν ὄμους παχύνον], τὲ δ' ἐκέλη λεπτόν]. Ergo strophio tumo-

tumorem papillarum cohibebāt, fasciis illis humerorum castigabant superfluum, & quasi luxuriantem καὶ σφελῶντα habitum. Itaque apud Ouidium

Conueniunt humeris tenues ameletides altis, ego lego omeletides. ὀμολῆδες enim videtur vocatæ esse, quod is & quabantur humeri, & complanabantur. In suo autem codice idem magnus vir analectides emendarat. Ὡς τὸ ἀναλαμβάνει τὲς ὄμους.

p. 259. Quaslibet admissas] *Recte idem Scaliger, Quamlibet admissas detinere rates, legendum annotauerat.*

p. 260. Est genus in totidem tenui ratione redactum Spicula] *Erudite emendabat idem Scaliger in totidem tenui ratione redactum Scripula, quot menses lubricus annus habet.*

p. 262. Nec breuis in rugas cingula pressa suas] *Scaliger lingula legebat. Quod confirmat Gruterus, qui è suo codice ligula adducit. Et è glossa, quæ videtur alia fuisse lectio, impexas lingula nexa comas.*

p. 264. Pignora nec iuueni] *Magis conuenit, quod e veteri codice citabat Scaliger,*

Ancillæ puerique manus premat arte tabellas:

Pignora nec puero credite vestra nouo.

p. 268. Quasq; petet non det janua sola vias] *Nihil inuat nos Gruteri codex, qui potes,*

☞ dar, habet. Forte Quasque petis non det
janua sola vias. Vel, Quaque pater.

p. 270. Nec tenues cytisi cultaq; pinus
abest] Forte, multaque pinus abest. Scaliger
ad illa verba, cultaque pinus, τὸ, χαρμη-
νίλω, annotauerat.

Ibid. Vidit vt oppressam vestigia cor-
poris herbam] Optime Gruteri codex, Vidit
vt in pressa vestigia corporis herba.

Ibid. Ecce redit Cephalus, proles Cyl-
lenia, syluis] Vir doctissimus, ita dictum, ex
Hygino docet, quod Mercurii filius vulgo cre-
deretur. Scaliger proles Hellenia emendabat.

p. 271. Neue domi præsume dapes] Alia,
vt editio Gryphianna, diu. ad quam Scaliger
notarat domi, ex veteri codice. Palatinus
habebat, minus. Quod haud dubio nimis.
Neue nimis præsume dapes.

p. 272. Quæ facie præsignis erit] Recte,
quod in Palatino codice, quo vsus est Grute-
rus, Quæ facie præsignis eris.

Ibid. Melanion humeris] Scaliger alibi
Milanion emendabat.

IN LIB. DE REMEDIO AMORIS.

IN LIB. I. DE REMEDIO AMORIS.

PAG. 280. Aut pauidos terre varia for-
midine ceruos] In Palatino, Aut terre
victos, quod est, Aut terre pauida victos
formidine ceruos.

Ibid.

dem, facto diuortio, repudiauit: tertiam vero, quam
singulari caritate ac dilectione persecutus est, ad mor-
tem vsq; retinuit. Hanc, vt puto, perperam, Perillam
vocatam, quidã existimant. Nam si Perilla vxor fuis-
set, id profecto in iis, quæ ad vxorẽ multæ scribuntur,
Elegiis, alicubi significasset. Fuit autem Perilla, vt ipse-
met ostendit Poeta, puella valde docta, atq; inprimis
Poetria. ad quã extat Poetæ ipsius nobilis Elegia. Romæ
vero Ouidius secundum Capitolium habitauit:
vt ipsemet testatur. Hortos habuit prope viam Flam-
miniam, qua Cassiæ juncta fuit. Mortuus est in exilio,
vt notat Eusebius, ex cix Olympiade: sepultusque est
iuxta Tom. & (vt Pontanus è Georgio Trapezuntio
nec semel se audiuisse scribit in eo qui est De magnifi-
centia ad Artiliū) collata è publice pecunia, à To-
mitanis ciuibus; tymbo, id est, monumento, an-
te opidi portam, in loco maxime celebri, magnifice
structo. iis scilicet pluris facientibus peregrini poetæ
ingenii nobilitatem, quam Imperatoris Rom. pro-
scriptionem. Ex illi vero ipsius varie causa traditur. ta-
met si ipse non se exulem, sed relegatum, ait. Eam
ipse certe triplicem innuit. qua de re multi multa.
Illam ipse prætulit, qua & ceteras (vt opinor) præ-
texuit Augustus: quod suo, scilicet, carmine De Aman-
di arte Romanam corrupsisset iuuentutem. Ego om-
nes quadam ex parte veras fuisse puto: eam tamen
potissimū, quam & Sidonius Apollinaris de Corinna
suis versibus attigit. quod videlicet eo ficto nomine
Iuliam his versibus significaret:

Nec te (inquit) carmina per libidinesa

Notum, Nasẽ tener, Tomosque missum;

Quondam Casarea nimis puella

Ficto carmine subditum Corinna.

Quam opinionem cum alii, tum suo carmine in
Nutricia Politanus securus est. Tradunt quidã, quod

cum filia Augustum parum honeste jacentem vidisset. quod & illo ipsius poetæ versiculo significari volunt,

Cur aliquid vidi? cur conscia lumina feci?

Nam & de C. Caligula Suetonius ita tradit: C. Agrippæ se nepotem neque credi, neque dici, ob ignobilitatem ejus volebat. Succensebatque, si qui, vel oratione, vel carmine, imaginibus eum Cæsarium inferebant. Prædicabat autem, Matrem suam ex incesto, quod Augustus cum Iulia admisisset, procreatam. Hæc Suetonius. Sunt qui rem hanc in puerum ineptius referant. Sed in re hujusmodi, conjectura potius quam certa aliqua ratione ducuntur. Sunt & qui de Mæcenate nihil non suspicentur: quem, quod nunquam nominavit, nescio quid de Iulia confingunt. Extant Cæcili Minutiani Apuleii fragmenta, in quibus de Ouidio poeta hæc fere produntur: eum scilicet Calendis Januarii, qua die T. quoque Livius decesserit, anno sui exilii septimo, hominem esse desisse: fructumque illi tymbon à barbaris ante suarum ædium januam. Idem Minutianus ait. Item, quem Ibin simulato nomine appellarat, Corvinum fuisse: qui exulantis poetæ uxorem sollicitasset. Relegationis causam fuisse, quod Augusti incestum vidisset. Cæterum de Ouidii ingenio sic alicubi Annæus Seneca: Declamabat; inquit, raro Naso controuersias; sed non nisi ethicas: libentius dicebat suaforias. Molestia illi erat omnis argumentatio. Verbis minime licenter vsus, nisi in carminibus. In quibus non ignorauit vitia sua, sed amauit. Manifestum potest esse, quod rogatus aliquando ab amicis suis, ut tolleret tres versus; inuicem petiit, ut ipse tres exciperet, in quibus nihil illis liceret. Equalex visa est. Scripserunt illi quos tolli vellent: & Ouidius, quos tres exciperet. In vtrisque codicillis iidem versus

P. OVIDII NASONIS.

EX MEDEA.

Seruare potui, perdere an possim rogas?

Fab. lib. viii. cap. v.

Item,

Feror huc illuc, vt plena Deo.

Sen. Suasor. III.

EX EPIGRAMMATIS.

Cur ego non dicam, Furia, te furiam?

Fab.

Item,

Ride si sapias, o puella, ride.

Mart. lib. ii. Epig. XLI.

Item,

Larte ferox cæso Cossus opima tulit.

Prisc. lib. v.

EX PHENOMENIS.

Tot numero, talique Deus simulachra figura
Imposuit cælo: perque altas sparsa tenebras
Clara pruinosæ iussit dare lumina nocti.

Lactant. lib. ii. De Orig. Err. cap. v.

In Priapeis quædam Ouidii extare, eruditi arbitrantur. Ex illo certe, cuius initium, Obscure poteram tibi dicere, Seneca Pater lib. i Controvers. hunc versum adducit,
Dum timet alterius vulnus inepta loci.
Qua cui ascribenda sint haud multum nostrâ refert: cum vibices sint ac macula auctorum.

* *

P. OVI-

P. OVIDII NASONIS

VITA, EX LILII GREG. GYRALDI

De Poëtarum Historia Libro quarto.

RVB. Ovidius Naso, patriam habuit Sulmonem; tertiam Pelignorum civitatem. Nam, vt ex Plinio colligimus, Peligni, in Corfinienſes, in Superæquanos, & Sulmonenſes diſtincti ſunt. Vnde illud ex ipſius Poëtæ Elegiis:

Me pars Sulmo tenet Peligni tertia ruris;

Parua, ſed irriguis ora ſalubris aquis.

Ex ordine Equetræ fuit, vt idem pluribus locis oſtendit. Ingenio fuit, vt mihi quidem videtur, parato, faciliq; ſed qui nimium ſibi aliquando indulgeret. De cuius vita quædam tantum libabo, quæ non in iucunda fore arbitror. Fuit itaq; Ovidius, cum omni vita atq; veſtu excultus, atq; expolitus, tum tenui & veſco corpore, neruiſque compaſto. Id quod vel ex ejus ipſius Otiſſimi carmine liquet, cum ait:

Pondere, non neruis, corpora noſtra carent.

Item alibi, *Item alibi, non ſtantum membra dedit.*

Aptaque ſubdiſto pondere membra dedit.

Suoſte naturæ inſtituto, puer ad poëticam feretâ batur. verum parentis monitionibus oratoricæ facultati operam dare compulſus eſt. In qua, ſi Senecæ credimus, egregie profecit, forenſeſq; cauſas & centumuiraliâ iudicia exercuit. Mox vita deſuncto patre, totum ſe manuſcriptoribus Muſis reſtituit, foro relicto. Fratrem vno anno natu, maiorem habuit; forenſi eloquentiæ deditum, qui XX. annum agens, diem obiit. Filias duas ipſe habuit. Sunt qui alteram priuignam dicant. altera certe aberat, cum ipſe relegatus eſt. Tres vero ſub inde duxit vxores, duas quidem,

Ib. Aſpicias, vt preſoſ] *Melius in Palatino,* Aſpicias, vt preſoſ vrât juga prima juuēcos. p. 281. Cum tibi Neritias abſtulit hora rates] *Rectius in editione Gryphiana, quod & Palatinus confirmat,* Cum tibi Neritias abſtulit aura rates.

IN LIB. II. DE REMEDIO AMORIS.

P 288. Vt tuus in biuio detineatur amor.] *Magis nobis ſatisfacit, quod in Scaligeri codice,* Vt tuus in biuio diſtineatur amor.

p. 291. Vxorem fato credat obeſſe ſuo.] *Magnus Scaliger emendabat,* Vxorem factò credat a deſſe ſuo.

p. 293. Nec curandus a deſt] *Scaliger legobat,* Nec curare ſat eſt, odio qui ſinit amorem.

p. 295. Sed ſibi collatam vincit] *Melius in aliis,* vicit.

IN LIB. DE MEDICAMINE FACIÆ.

P A G. 299. Per ſe quæque paret, & quos] *Palatinus,* & quos veneretur amores. *Mibi ſimpliciter ſcribendum videtur,*

Per ſe quæque paret, quos & venetur amores,

Refert. mundiciæ crimina nulla meret.

Ibid. & forma muta ſuperbit auis] *Alii multa, alii ſtulta. mihi ſimpliciſſimum videtur, quod Palatinus habet,* & forma læta ſuperbit auis.

Ibid. Ingenio facile.] *Alii aliter. Scaligero & nobis Micylli leſſio placebat,*

Prima fit in vobis morum tutela, puellæ.

Ingenio facies conciliante placet.

Ibid. Dic age] *Non male qui* Disce age
scribunt. Caterum in Palatino

Discite, cum teneros somnus dimiserit artus.

p. 300. Namq; vbi pulueræ] *Imo, Iamque.*

Ibid. Et simul instantis] *Lege* instantis.

Et simul instantis corpora frange fabæ. *Ac Ciofanum adi.*

Ibid. Addita de querulo volucrum, &c.]

In Palatino erat, Additaque. Hoc est, Additaq; e querulo volucrum medicamina nido.

Ibid. Quod trahit in partes vncia sexta] *Bene Scaliger,*

Quod trahit in partes vncia sexta duas.

Ibid. Fac fit vtrunque trahens] *Bene Ciofanus, triens.*

Ibid. Et modicum e myrrhis pinguibus adde cibum] *Palatini* cubum. *MSS. Ciofani, subum.*

p. 301. Quinque parent] *Recte Muretus olim, teste Ciofano,*

Quinq; trahent marathi scrupula: myrrha nouem.

Ibid. Tempore sic paruo mulier licet] *scribe, Tempore sic paruo mulier linet illita vultum. vel, linat. Deinde, Hærebit toto multus in ore color.*

Ad libellum De Nuce, videantur quæ Erasimus, Fabricius, Ciofanus, alique annotarunt. Quem admodum ad Consolationem Lilitæ, quæ Magnus Scaliger, in Catalectis, Nobilissimus vir Ianus Rurgerius, in Variis jam olim obiernaui. Quod monuisse satis est. Non enim actum agimus.

ENTRADA

